VICTOR MARTIN

MONEDE DE STICLĂ

PAVCON / SCI-FI

MONEDE DE STICLĂ

C S F

#158

Victor Martin
MONEDE DE STICLĂ

© 2022, Victor Martin
© 2022, Editura PAVCON

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MARTIN, VICTOR
Monede de sticlă / Victor Martin. - Bucureşti: Pavcon, 2022
ISBN 978-606-9625-42-2

821.135.1

Comenzi:
Editura PAVCON, tel.: 031-100.80.70
0723.26.90.40
office@pavcon.ro
www.pavcon.ro
www.colectiasf.ro

Această lucrare nu poate fi reprodusă, parțial sau integral, fără acordul scris al deținătorilor de copyright.

Coperta: **George Ionescu**
Editor: **Constantin Pavel**

ISBN 978-606-9625-42-2

VICTOR MARTIN

Monede de sticlă

Editura **PAVCON**
București, România, 2022

I

— Fereşte-te, iar cade o frunză! strigă femeia.

Se trântiră la pământ, printre resturile mai mult sau mai puțin vegetale şi reuşiră să scape neatinşi.

— Din ce metal or fi? întrebă bărbatul.

— Nu ştiu, dar sunt foarte tăioase. Încă puțin şi îmi reteza brațul. Nu mi-a prins decât mâneca.

— Tăioase şi foarte grele. Să te lovească o frunză de câteva tone...

— Ar fi neplăcut, spuse femeia. E ca şi cum te-ar strivi o carcasă de maşină mică. La fel de neplăcut ar fi fost să ne asfixiem. Din fericire, cum arată şi aparatele, aerul e respirabil.

Cei doi supraviețuitori ai catastrofei, produsă de impactul navei cosmice cu solul planetei, îşi continuară înaintarea fără să mai scoată o vorbă.

Aveau doar două opțiuni: înainte, spre necunoscut, sau înapoi, unde puteau să nimerească sub o ploaie de frunze mult mai periculoase, late, grele, sau ascuțite, ca nişte vârfuri de lance. Copaci gigantici, cu trunchiuri groase, milenare, crescuți haotic, se înălțau la mică distanță unul de altul.

De sub ploaia de cuțite nu mai rămăseseră decât ei doi: Angela Noistec şi Ian Nicer, ingineri în corpul tehnic al navei.

Mulți, majoritatea cu răni grave, preferaseră să se întoarcă spre ceea ce mai rămăsese din navă, cu speranța că se vor vindeca, vor aduce vreo navetă în stare de funcționare şi vor putea pleca altfel decât prin pădure, zburând pe deasupra.

Folosind cuțitele-laser, Ian şi Angela îşi croiau drum, din ce în ce mai greu, prin vegetația milenară.

Păienjenişul devenea tot mai compact, astfel încât bucățile de arbuşti sau liane nu mai puteau fi aruncate decât în urmă.

— Nu mai avem nici o posibilitate de întoarcere, spuse femeia.

— Nu, nu mai avem, spuse bărbatul, privind frunzele mari, deschise ca nişte umbrele sau răsucite în jurul crengilor arborilor uriaşi.

— Dacă nu abandonam aparatele autonome de zbor, poate ne ridicam în văzduh şi vedeam ce e în jur.

— Visezi. Nu mai aveam combustibil nici pentru cinci kilometri. Cei rămaşi pe navă şi cei care s-au întors din drum visează că vor pleca. Acolo vor muri.

— Nu sunt mai mult de zece kilometri până la marginea pădurii, spuse Angela.

— Poate, dar am preferat să alimentez cuțitele-laser, să mergem, aşa, prin pădure. Dacă ar fi fost posibil să perforăm plafonul ăsta verde, cred că am fi dat de un rău şi mai mare. Nu simți zguduiturile pământului?

— Ba da. E posibil ca planeta asta să fie foarte des lovită de meteoriți.

— E posibil, aşa cum e posibil să existe o puternică activitate vulcanică, spuse Ian, reluând înaintarea.

Pusă pe maxim, raza de culoare albastru-electric a cuțitelor putea să taie şi blindajul unei navete cosmice. Putea fi reglată şi până la nivelul unui milimetru, dar acum era nevoie să taie copaci seculari metalizați sau liane cu rezistența cablurilor de oțel. Erorile de manipulare puteau mai mult să le înfunde drumul sau să le doboare crengi uscate metalizate şi frunze tăioase în cap, aşa că erau foarte atenți.

Completează-ți *Colecția Science-Fiction* cu:

#1 Extra-Terestrul
#2 Secretul emisferei
#3 Nerecurgerea la Forță și la amenințarea cu Forța
#4 Scornituri spăimântătoare
#5 Rangkook
#6 Vendetta lui Ucigă-l Toaca
#7 În anul 4000 sau O călătorie la Venus
#8 Erezia egumenului Glicherie
#9 Scurtă istorie a viitorului aristotelic - IVA 1
#10 Forțe ale Naturii, Moartea Vie
#11 O tragedie cerească
#12 Cetiți-le noaptea
#13 Marginea curcubeului
#14 Incredibila aventură a cuviosului Achim
#15 Praf
#16 Manuscrisul episcopului Petronius
#17 Steaua fulgurantă - IVA 2
#18 Un român în Lună
#19 Oameni pe care i-am cunoscut
#20 Sawtooth
#21 Rău de spațiu Omul fără nume
#22 Progradia
#23 A doua Lună a Pământului
#24 Dialogul păsărilor
#25 Cumulonimbus deasupra Atlantidei
#26 Știință, Filosofie și Religie în Avatar
#27 Therra
#28 1944 Ein Freak
#29 Oameni pe care i-am cunoscut 2
#30 CdT 1 - Bacteria nemuririi
#31 CdT 2 - Cârligul spațial
#32 CdT 3 - Poarta mânturii
#33 RSA – Furia fiarelor
#34 RSA – Marile migrații
#35 Olympus Mons
#36 RSA – Noaptea lemurienilor
#37 Praf 2 – Atingerea sălbăticiei
#38 RSA – Auro Luck
#39 Războiul Celestinei
#40–49 Aripile Albastre
#50 Sânge, Metal și Speranță
#51 Decadența sufletelor noastre
#52 Povestiri spăimântătoare
#53 Forțe ale Naturii, Mrejele Focului
#54 Războiul Eleninei
#55 Casa din altă viață
#54 Războiul Eleninei
#55 Casa din altă viață
#56 Dinosauria
#57 Mercenarii 1 - Războiul pietrelor
#58 Învățătorul
#59 Noaptea orașului ilustrat
#60 Praf 3
#61 Saurianul de metan - IVA 3
#62 Artefactul
#63 Casa fără cărți
#64 Apophis
#65 Parlamentul
#66 RSA – Hora hoiturilor
#67 Dragonul fără aripi
#68 RSA – Judecata de Apoi
#69 Avatarii faraonului Tlá
#70 RSA – România sub Asediu
#71 Efectul Metamorphis
#72 Dicționar de Enigme și Mistere
#73 Elogiu muncii de partid
#74 Insula pescărușilor
#75 Aurul beznei
#76 București, 2058
#77 Încăpățânarea Timpului
#78 Deocamdată... enigme
#79 Tunelul de la capătul lumii
#80 Ultima frontieră
#81- 83 Istoria Literaturii SF
#84 Orașele caracatițelor
#85 Europa benzilor desenate 2
#86 Confesiunile Omului-câine
#87 Mercenarii 2 - Luptător cu Moartea
#88 Oameni goi pe străzi
#89 Omul cu masca de cobalt - IVA 4
#90 RSA - Tg. Jiu '59

La început, despicară desişul pe o parte şi pe alta, retezând apoi copacii astfel încât să se prăbuşească în faţă, dar era obositor şi le mânca prea mult timp. Se urcau pe trunchiurile căzute, fiind nevoiţi apoi să coboare, curăţindu-i de crengi, pentru a-şi relua ascensiunea. Era şi periculos, nu numai pentru că puteau fi loviţi de crengi grele, tăiaţi de frunzele enorme sau biciuiţi de lianele elastice, ci şi pentru că puteau fi striviţi de bucăţi de trunchiuri. În concluzie, schimbară tactica; arborii erau retezaţi pe diagonală, cădeau într-o parte şi ei treceau pe deasupra. Când un trunchi se proptea în altul, îl ajutau să cadă, retezând încrengătura vegetală pe o lăţime mai mare.

Pârâiturile, jerbele de scântei, pocniturile şi plesniturile plantelor şi lianelor în cădere, amplificate şi de tulburările de percepţie ale celor doi, date de oboseală, începuseră să devină obsedante.

Îmbrăcaseră costumele autonome de protecţie, punându-şi aparatele de zbor, îşi luaseră în rucsaci minimum necesar vieţuirii în sălbăticie, armament, aparatură, şi plecaseră de pe navă, după ceasurile lor, în urmă cu 11 ore, spre nord.

Nu-şi dădeau prea bine seama dacă era zi sau noapte; ceaţa lăptoasă din jur alimenta o atmosferă de groază şi mister, iar cerul plumburiu, văzut prin frunzişul des, se distingea cu greu.

— Junglă, junglă peste tot, spuse femeia. Am obosit. M-aş întoarce.

— Unde să te întorci?! Ce să facem acolo?

— Nici eu nu ştiu. M-am saturat. Poate..., dacă ne întoarcem şi ne băgăm la loc în cuvele de menţinere a funcţiilor vitale minime... Mai era energie pentru a rămâne în viaţă încă 20 de ani. Poate ne găsea cineva.

— Asta e mai rău decât moartea, spuse Ian. Nu cred că suntem în postura de a face mofturi. Trebuie să vezi partea plină a paharului. Din tot echipajul, am plecat doar noi. Nu se ştie

cine supraviețuiește. E clar?! În ceea ce a mai rămas din navă, puteam trăi un timp, apoi, din lipsă de hrană, ne puneam jos și muream. Aici, în condiții asemănătoare Pământului, e posibil să supraviețuim. De stat la infirmerie, în stare de inconștiență, cu speranța că va veni cineva să ne salveze, nici nu vreau să aud. Legea porcăriei universale ne demonstrează că salvarea vine exact la un minut după ce ai încetat să funcționezi.

— Poate reușeam să pornim naveta rămasă întreagă.

Măcar până la marginea pădurii. Suntem ingineri, ne pricepem.

— Ai o obsesie cu naveta asta. Dacă n-ar fi pe jumătate îngropată în sol, dacă am mai fi avut combustibil, tot s-ar mai fi găsit o mie de motive care să elimine din calcul o idee așa absurdă. Suntem ingineri, dar nu avem habar de pilotaj. Am fost recrutați în grupul celor care se ocupau cu întreținerea tehnică. Dacă, prin absurd, cu manualul în mână, am fi pornit, nu am mai fi făcut altceva decât să ne facem praf. În cel mai scurt timp. Cred că planeta asta e înconjurată de un scut protector invizibil. Încă înainte de a cădea în pădure și de atinge solul, ne-am lovit de ceva.

— Știu, dar mi se pare absurd să ne târâm de atâtea ore prin pădure, fără să știm dacă vom ajunge undeva, se plânse femeia. Nu se întrevede nicio licărire de civilizație. În curând, ni se termină acumulatorii lanternelor și cei ai stațiilor de emisie-recepție. Nici cuțitele-laser nu funcționează la infinit. Rămânem blocați aici.

— Ne consolăm cu ideea că orice societate, oricât de bine organizată ar fi, e tot o junglă.

— Nu e de glumit. Ai fost vreodată în jungla Amazonului?

— N-am avut șansa asta, dar cred că acolo e Raiul pe Pământ, pe lângă pădurea asta moartă, din lemn metalizat, cu atât de puțină clorofilă, spuse bărbatul. Junglele planetei noas-

tre sunt pline de viață; găsim păsări, mari şi mici, divers colorate, care fac o gălăgie infernală, şerpi, feline periculoase... Aici e o liniște mortală; foşnetul frunzelor e terifiant, ca un scârțâit continuu, fiind mai mult un zgomot de fond. Parcă ar fi sunetele tablelor de pe case, în bătaia furtunii, combinate cu cele ale unei mii de balamale neunse. Nici sunetele ascuțite, subțiri, stridente, produse prin frecare, nu sunt mai puțin înfricoşătoare. Mă simt ca într-o pădure crescută într-un cimitir de maşini.

— Eu am fost pe Amazon. În vremea studenției şi, mai târziu, în expediții antropologice.

— Ce-ai căutat?

— Înainte de a face o facultate tehnică, am studiat antropologia, povesti Angela. Întotdeauna m-a pasionat originea, evoluția şi variabilitatea biologică a ființei umane. E fascinant să studiezi omul în corelație cu mediu natural sau social-cultural. Totuşi, după mai multe vizite prin satele unor sălbatici, mi-a pierit cheful de aventură. Am făcut şi malarie. Cred că de atunci mi se trage frica de junglă.

— Aici, n-are de ce să-ți fie frică. Pădurea însăşi e înfricoşătoare, dar nu conține faună periculoasă. Ai văzut filmările din timpul căderii? Pe partea asta, planeta nu are oceane, e doar un continent, iar jungla nu se găseşte peste tot. Până la urmă, trebuie să ajungem undeva.

— Mi-e frică. Înaintăm în necunoscut. Să ne întoarcem!

— Calmează-te! strigă bărbatul. Reuşeşti să-mi induci stare de panică. Înaintarea e răul cel mai mic. Măcar nu ştim ce ne aşteaptă.

— Nesiguranța mă mănâncă. Nici nu putem să ne dăm seama dacă e noapte sau zi.

— N-am reținut cât de mult se seamănă planeta asta cu Pământul. Nu ştiu nici care sunt deosebirile. Datele sunt sumare.

— Poate avem noroc, spuse femeia. În partea aia, puțin spre stânga, ceața e mai puțin densă.

— Ți se pare.

Văzură că, totuşi, în direcția indicată, arborii exotici uriaşi, plantele înconjurătoare şi arbuştii luxurianți, începeau să scadă în înălțime şi se răreau tot mai mult.

La un moment dat, nici nu mai fu nevoie să facă tunel pentru a putea înainta. Cu mare greutate, dar se puteau strecura printre liane.

Cu cât pădurea se rărea, porțiunea de teren din față avea o suprafață tot mai înclinată. Deşi nu se vedea nici la zece metri, se putea presupune că, în curând, vor ajunge la câmpie. Copacii înalți aveau spații tot mai mari între ei şi le luau locul, tot mai mult, ierburile înalte, tufele de arbuşti spinoşi sau copacii pitici.

— Nici nu-mi dau seama dacă e noapte sau zi, spuse Angela.

— Nici nu are vreo importanță. Important e că acolo, jos, printre vâlătuci de ceață, se întrevede posibilitatea de a ne mişca mai uşor.

— Fantastic. Necazul e că aici temperatura e mult mai ridicată decât în junglă. Simt că mă sufoc. N-ar fi bine să renunțăm la costumele astea autonome greoaie?

— Autonome pe dracu'! spuse Ian. Când frunza metalică ți-a sfâşiat mâneca, dacă aerul nu era respirabil, te puteai sufoca.

— Rămâneai unic supraviețuitor.

— Nu e o glumă reuşită.

— Ştiam că aerul e respirabil, cam poluat, dar respirabil, spuse femeia. Aparatele pentru analize chimice cantitative şi calitative fac parte din domeniul meu de activitate, dar nu cred că ne mai sunt de folos. Am păstrat costumul să nu mă umplu de răni şi zgârieturi în jungla blestemată. Să le aruncăm! E prea cald.

— Foarte bine. Nici nu are rost să le mai cărăm după noi. Ar fi o greutate în plus.

Rămas în combinezonul termoizolant, aflat sub îmbrăcămintea greoaie de astronaut, bărbatul îşi încălţă ghetele uşoare şi le fixă, pe gambă, cu cleme metalice. O ajută pe colegă să deşurubeze casca de plastic metalizat incasabil şi să-şi scoată armura costumului folosit în spaţiul cosmic, apoi puse totul într-un sac şi îl târî, ascunzându-l în iarba înaltă dintre arbuşti.

— Nu se ştie. Poate ne vor mai folosi.

— E sigur că nu vom mai folosi costumele, dar armele trebuie să le păstrăm, spuse astronauta. Nu se ştie ce fel de fiinţe mai trăiesc şi pe aici.

Puseră totul în sacii cu lucruri de strictă necesitate şi coborâră dealul.

— Nu se vede nici o fiinţă, spuse Ian.

— Da, dar se întrevăd, ici şi colo, în spectrul radiaţiilor infraroşii, nişte entităţi foarte asemănătoare cu nişte case.

— Dacă există construcţii, există şi forme de viaţă.

— Nu la posibilele forme de viaţă din construcţiile alea mă refer, spuse Angela. Vreau să spun că nu există animale. Nici mari, nici mici. Nu văd nici insecte. E adevărat, insectele sunt sâcâitoare, dar absenţa lor în junglă şi mai ales în savană devine îngrijorătoare. Căldura şi umezeala sunt condiţii prielnice pentru cele mai diverse forme de viaţă. Dacă nu există vieţuitoare vizibile, pot exista vieţuitoare invizibile. Putem contacta boli de care nici n-am auzit, deşi, în general, există la microbi o mare specificitate de regn.

— Hei, voi! se auzi vocea unei femei, ieşită din spatele unui pâlc de arbori. Aţi cam întârziat.

Speriaţi, astronauţii se întoarseră brusc, încercând să distingă ceva prin vălătucii de ceaţă şi văzură silueta unei femei, care se îndrepta către ei.

— Cu noi vorbiți?! întrebă astronautul.

— Sigur că vorbesc cu voi. Slăviți fie conducătorii! Mi-au îndeplinit dorința și v-au trimis în viața mea. Vom alcătui împreună una dintre cele mai frumoase familii din zonă. Putem câștiga chiar titlul de „familia sezonului", iar din câștig putem trăi împreună până la o vârstă foarte înaintată. Dar ce-ați rămas așa?! Eu sunt mătușa Ema. Nu vi s-a spus?

— Nu, nu ni s-a spus, se dezmetici astronauta.

— Nu-i nimic. Ce nume vi s-au dat?

— Nu ni s-au dat nume. Avem nume. Eu sunt Angela Noistec, iar colegul meu este Ian Nicer.

— Ce nume frumoase! spuse localnica. Eu mă numesc Amalia Standvic. Ema, pentru prieteni.

— Și numele dumneavoastră e frumos, încercă bărbatul să fie amabil. Aveți un nume foarte răspândit și la noi, pe Pământ.

— Și vouă vi s-au dat nume frumoase și foarte răspândite aici, la noi, pe Pământ.

— Planeta asta se numește Pământ?! se miră Ian.

Angela îi făcu semn să tacă și se lăsă o liniște jenantă.

— Sigur că planeta asta se numește Pământ, spuse mătușa Ema, făcându-se că nu observă semnele pe care și le făceau cei doi astronauți. Cum ați vrea să se numească?!

— Oricum altcumva, spuse bărbatul. De pe Pământ venim noi.

Astronauta se aplecă în față și îl lovi cu vârful ghetei în gleznă:

— Vrea să spună că am venit din altă parte a Pământului, spuse astronauta.

— Înțeleg, spuse mătușa Ema, deși nu înțelegea nimic. Ați venit de pe partea voastră de Pământ, aici, pe partea mea de Pământ. Eu am cerut conducerii acest lucru. Sunt sigură că vă place grădina. E fascinantă.

— Care grădină?

— Grădina unde ne aflăm. Grădina din jurul casei mele. Vedeți casa?

— Nu, recunoscu Ian.

— Nu vedeți prin ceață?!

— Nici nu e nevoie, spuse Angela. Dacă reglez ochelarii, pot să percep construcția.

— Sigur, spuse Ian, dar nu e importantă prezența casei sau faptul că o vedem sau nu. E de luat în seamă că, în jur, nu e decât un teren acoperit cu arbori salbatici, răzleți, precum și ierburi uscate și împâslite, printre arbuști țepoși. Nu aveți legume în gradină, nu aveți pomi fructiferi, nici viță de vie.

— Nu am așa ceva pentru că nu-mi trebuie.

— Nici gard nu aveți. Nu se știe unde începe proprietatea și unde se termină. Poate veni orice hoț.

— Nu avem hoți, spuse mătușa Ema. Să intrăm!

— Unde să intrăm?!

— În casă. Nu v-am spus?

— E departe? întrebă bărbatul.

— E aici. Nu vedeți?

— Ce să vedem?

— Casa, le arătă mătușa, întinzând brațul.

— Nu vedem nimic.

— Spuneați ceva de niște ochelari miraculoși. Ciudat. Poate nu sunteți cei trimiși de conducere, în veci fie-i numele pomenit!

— Nu, poate. În mod sigur nu suntem cei pe care îi așteptați, spuse Ian.

Mătușa Ema așteptă ca musafirii să-și pună ochelarii de percepție în infraroșu și, împingând o ușă din lemn masiv, îi pofti în casă.

Se treziră într-o încăpere vastă, aflată la parterul unei clădiri cu etaj, unde ochelarii nu le mai erau necesari.

— Aici e sufrageria, iar sus sunt dormitoarele, le spuse.

— Nimic nu se compară cu un somn bun, spuse Ian. De frica frunzelor care îmi puteau cădea în cap, n-am închis un ochi în ultimele ore.

— Sau zile, spuse astronauta. Putem noi să ştim cât timp am mers prin păienjenişul junglei?

— Aţi venit prin junglă?! se miră mătuşa Ema.

— Sigur.

— Cei care şi-au bătut joc de voi în halul ăsta, trimiţându-vă prin pădure, merită să fie pedepsiţi. Am să fac reclamaţie. Nu accept ca viitorii membri ai familiei mele să fie torturaţi.

— Cred că ar fi bine să-i spunem femeii tot adevărul, ce suntem şi de unde venim, se întoarse Ian către colegă. Indiferent de consecinţe.

— Da, cred şi eu. Nu are rost să plutim în nesiguranţă. Dacă sare vreun vecin în ajutor, ne pierdem în ceaţă.

— Vecinii mei nu au voie să intre în grădina mea, se băgă mătuşa în vorbă. În casa şi în familia mea, nici atât. De altfel, reşedinţa celui mai apropiat vecin e la câţiva kilometri depărtare.

— Ştiţi, noi nu suntem locuitori ai acestei planete, spuse Angela. Suntem navigatori interstelari. Am căzut cu o navă cosmică în junglă şi ne-am făcut ţăndări. Am supravieţuit foarte puţini. Prin ţesătura de plante metalizate, ne-am croit drum până aici. Nu cred că ne aşteptaţi pe noi.

— Te rog să nu mă mai iei la persoana a doua plural. Spune-mi Ema! Suntem în familie. În familia mea.

— Nu suntem în nicio familie, spuse Ian. Dumneata aşteptai, probabil, pe altcineva.

— Nu aşteptam deloc pe altcineva. Nimeni nu intră pe proprietatea mea fără să solicit eu conducerii acest lucru. Dacă se rătăceşte vreunul pe aici, se loveşte de un baraj psihologic implacabil.

— Dacă ne consideri oaspeți, trimite-ne la baie! spuse astronauta. Nimic nu se compară cu un duș, înaintea unui somn bun.

— Ce este baia?

Bărbatul îi explică ce este o sală de îmbăiere și care era scopul ei igienic sau curativ, iar mătușa Ema îl ascultă cu mare atenție.

— Aici, numai primatele inferioare se spală cu apă, doar acolo, la ele, în spațiul virtual, nu în săli special amenajate, ci în râuri lipsite de potențial psihic, le spuse. Numai în spațiul virtual se mai găsesc ape curgătoare.

— Cum adică? Și nevoile fiziologice?...

— În grădină.

— Dacă vine vreun vecin? întrebă Angela.

— Fără aprobare de la conducere, nu intră nimeni pe proprietatea altuia.

— Dacă și-a luat, între timp, aprobare?

— Nu avea cum, spuse mătușa. Nu am solicitat acest lucru.

— Nu ajungem niciunde cu discuția asta, spuse Ian. Pic de somn.

— Chiar, am uitat că oamenii se pot epuiza psihic. Ce nepoliticoasă sunt, spuse mătușa Ema. Să mergem!

Urcară la etaj, unde le indică una dintre camerele din stânga culoarului.

— Prefer să dorm singură, spuse Angela.

— Foarte bine, spuse proprietara casei, privind-o puțin mirată. Camera asta are vedere spre câmpie. Vrei o cameră cu vedere spre junglă?

— Din cauza ceții, nu se vede mare lucru. Totuși, mă înfioară amintirea junglei metalice. Pot să dorm în cea de alături?

— Sigur, aprobă gazda. Poți dormi oriunde. Acolo, dacă aprinzi becul, să nu-l mai stingi!

— Nu am obiceiul să dorm cu lumina aprinsă.

— Atunci, lasă becul așa!

— Nu e nicio problemă, dar de ce nu pot să aprind lumina?! se miră astronauta.

— Fac economii. Dacă stingi becul, nu se mai aprinde și sunt nevoită să pun unul nou. Am ajuns departe cu tehnologia în ceea ce privește durata de viață a unui bec, dar există inconvenientul că, odată aprins, dacă îl stingi, se arde. Poate funcționa mai multe sute de mii de ore, dar numai dacă, odată aprins, îl lași așa.

— Am văzut asta în sufrageria de la parter și n-am știut ce să cred. Și aici sunt becuri aprinse în unele camere.

— Da. Casa are zeci de camere. Toate sunt goale. În unele, când am aprins becul, l-am lăsat așa. Deși suntem numai noi trei și nu avem nevoie de lumină peste tot, e mai bine să fie lumină decât să le sting și să arunc cu banii pe becuri noi.

Le zâmbi, îi salută, făcând un gest prietenesc cu mâna, apoi le ură somn ușor şi porni să coboare scările. Ajunsă jos, se așeză pe unul dintre scaunele din jurul unei mese imense şi privi afară, numai ea știind ce putea vedea. Peisajul arid, învăluit în ceață, era același; rareori se mișca vreo frunză, scoțând sunete mai mult sau mai puțin scârțâite, mai mult sau mai puțin foșnite.

II

După câteva zeci de ore de somn, Angela se ridică de pe patul în care dormise, aşa, îmbrăcată în combinezonul de astronaut şi cu ghetele în picioare, şi ieşi pe culoar. Întredeschise uşa camerei colegului, văzu că acesta dormea tun, cu lumina aprinsă. Închise uşa la loc, fără să facă zgomot, şi coborî în sufragerie.

O găsi pe mătuşa Ema, aşezată pe scaun, nemişcată, privind pe fereastră.

— N-ai dormit deloc? o întrebă Angela.

— Nu. Nu mi-a fost somn. Mi-a fost frică. N-ai simţit cutremurul.

— Nu. Am fost obosiţi.

— Aţi dormit anormal de mult, spuse Ema. La un moment dat, am început să mă îngrijorez. Am urcat până la voi şi am văzut că sunteţi bine. Când am intrat în camere, nici nu v-aţi clintit.

— Ce faci aici?! Te uiţi în gol?

— Admir grădina. Nu mă mai satur de privit. În curând, totul va pieri. Jungla se întinde mereu. Înaintează încoace. Eu am neşansa de a mă găsi cel mai aproape. Mi-ar fi plăcut să am o familie, să nu fiu singură când iadul vegetal va ajunge pe proprietatea mea.

— Jungla se întinde, dar îi trebuie mii de ani pentru asta, spuse Angela.

— Nu e adevărat. Pe o planetă caldă şi umedă, aflată permanent în ceaţă, cum e Pământul, pădurea înaintează foarte repede, existând riscul ca puţinele suprafeţe de câmpie rămase să dispară. Astfel, procesul de deşertificare poate fi serios periclitat.

— Poţi fugi.

— Nu pot, spuse mătuşa. De jur-împrejur sunt proprietăţile altora. Nu e voie să intri pe proprietatea vecinului.

— Poţi cere voie să treci şi să te duci unde vezi cu ochii. Viaţa e mai importantă decât orice proprietate.

— Deloc. Aici, e altfel de cum spui. Am stat, am meditat îndelung şi am ajuns la concluzia că nu sunteţi cei solicitaţi de mine. Poate conducerea a şi uitat de solicitarea mea şi aţi apărut voi, printr-o simplă coincidenţă.

— Poate nici nu există vreo conducere, spuse astronauta.

— Cum e posibil să vorbeşti aşa? Ăsta e un act de defăimare a ceea ce noi considerăm sfânt.

— Ce e aşa sfânt?!

— Comunicarea, spuse mătuşa Ema. Comunicarea mea e sfântă. Uneori particip la şedinţele lor. Stau mai în spate, să nu deranjez prea mult. Ştiu 61 din cei 120 de conducători. Sunt foarte amabili. Conversează cu mine şi îmi permit să asist la discuţiile lor.

— Cu ce aparat conversezi?

— Telepatic, spuse Ema. E mult metal în natură. Jungla se întinde foarte repede. În curând, se va transforma într-o imensă antenă planetară. În detrimentul supravieţuirii noastre ca specie.

— Ce blestem!

— Ce binecuvântare! Nimic nu-i mai sfânt decât comunicarea.

— Da, dar dacă e cum spui, poate rămâne comunicarea asta sfântă fără voi, comunicatorii, spuse Angela. Trebuie să vă sfătuiţi şi să găsiţi metode de supravieţuire în junglă.

— Mă tem că nu s-a gândit nimeni la lucrul ăsta. Am să propun conducerii să ia în considerare ce mi-ai spus. E o idee minunată pentru care îți mulțumesc. Siliciul din pădure e puțin și doar o mică parte e digestibil, dar e posibil să se găsească metode de a fi transformat.

— Ar mai fi o idee. Dacă vă impuneți singuri legi imuabile, pe care nu vreți să le călcați, puteți găsi și metode de a le ocoli. E mare diferență între lege și morală. Dacă legea nu vă permite să călcați proprietatea altuia, e totuși moral să supraviețuiți. Nu aveți aparate de zbor cu care să treceți pe deasupra?

— Nu avem, spuse mătușa.

— Atunci delimitați niște poteci printre proprietăți. Puneți și niște semne de circulație cu „trecerea liberă".

— E o idee. Am să supun și acest lucru dezbaterii conducerii.

— Până supui tu dezbaterii aceste idei, vine jungla, spuse astronauta. Nici nu se știe prea bine unde începe o proprietate și unde se termină. Nu aveți garduri, iar vizibilitatea e zero.

— Nu e nevoie de semne vizibile. Avem unde electromagnetice indicatoare.

— Dacă viața terestră nu mai e posibilă, puteți trăi pe apă, cum facem noi.

— Ce apă?! se miră Ema.

— Știu că pe partea asta a planetei e doar uscat, dar dincolo e imposibil să nu existe mări și oceane.

— Ce sunt astea?

— Mările și oceanele sunt întinse suprafețe de apă între continente, explică Angela.

— Aici, în lumea civilizată, nu există așa ceva. Toată planeta e acoperită de sol. Nu avem întinderi de apă.

— E clar. Ăsta nu e Pământul.

— Ba e Pământul, susținu mătușa. Dacă o părăsești și revii, lumea nu e niciodată așa cum ai lăsat-o.

— Nu e Pământul nostru. Sunt alte coordonate. E o coincidență de nume.

— La nivelul numărului infinit de planete, nu au loc coincidențe.

— La nivelul infinitului, există posibilitatea să se întâlnească chiar şi două linii paralele. Până la un punct, planeta de unde venim noi seamănă cu asta. Am întâlnit mulți aştri cereşti care seamănă cu Pământul, dar erau numiți altfel. De fapt, numele nici nu contează. De exemplu, Pământul meu mai e numit şi Terra, spuse astronauta.

— Ah, acum îmi dau seama. Voi sunteți terraformatori de opinie. De ce n-ați spus aşa de la început?

— Pentru că nu suntem nici un fel de terraformatori.

— Înțeleg, spuse mătuşa Ema. Terraformatorii de opinie nu-şi dezvăluie niciodată identitatea. Țes poveşti frumoase, cum este povestea asta a voastră cu venirea de pe altă planetă, iar noi, oamenii de rând, trebuie să intrăm în jocul vostru, să ne facem că vă credem şi să vă dăm tot sprijinul.

— Ce mai sunt şi ăştia?

— O asociație neguvernamentală ai cărei membri circulă liber şi propagă cele mai noi hotărâri ale conducerii în rândul celor mai puțin dotați. Nu toți oamenii pot comunica telepatic. Există zone ale Pământului unde se ajunge foarte greu. Cineva trebuie să transporte corespondența sau să ducă la îndeplinire hotărârile judecătoreşti. Terraformatorii de opinie au grijă ca opiniile locuitorilor planetei să concorde cu opiniile conducerii. Când se apropie alegerile pentru o nouă conducere, se umple Pământul de ei.

— Asta e tiranie! se enervă Angela.

— Da. E o tiranie a binelui. Conducerea noastră, slăvit fie-i numele, nu ia decât hotărâri bune.

— Nici nu se prea ştie ce e bine şi ce e rău. Binele unuia reprezintă un lucru rău pentru altul.

— Aşa o fi, spuse mătuşa, dar, bun sau rău, ăsta e sistemul. Aşa, organizaţi pe familii distincte, locuind fiecare pe proprietatea lui, suntem fericiţi. Fericirea a ţinut până când a murit soţul meu, iar cei 120 de conducători, fie-le numele în veci slăvit, l-au luat şi l-au teleportat.

— Unde?

— Prin dimensiuni extra-spaţiale, în vreun univers paralel. S-a pus la punct o formă de transport a obiectelor neînsufleţite. Nu ştiu dacă au ajuns la performanţa transportului de fiinţe vii, dar cele fără viaţă sunt teleportate.

— Există universuri paralele?! se miră astronauta.

— Da. Pluralitatea universurilor e ceva obişnuit pe aici, natural, dar cam haotic şi cu implicaţii imprevizibile. Puţini controlează trecerile dintr-o parte în alta. Nu se ştie ce fac ei, acolo, la nivel guvernamental. Nu te sfătuiesc să te implici în vreo aventura extra-spaţială. Doar spaţiul virtual al grădinilor zoologice e legal.

— Ce treabă am eu cu toate astea?

— Ai, spuse mătuşa Ema. Când cineva se simte singur, cum m-am simţit eu până la venirea voastră, poate cere să i se completeze familia, telepatic sau prin curierii terraformatori. Deoarece soţul meu a murit, am cerut să mi se trimită un cuplu format din doi tineri căsătoriţi şi, iată-vă, aţi sosit!

— Eu şi Ian suntem doar colegi de serviciu.

Astronauta povesti gazdei cum plecaseră în expediţie, îi descrise zborul şi minunatele peisaje interstelare, apoi îi descrise cu lux de amănunte căderea şi drumul chinuitor prin junglă. Ea şi Ian Nicer nici măcar nu se cunoşteau. La impactul cu solul, s-au trezit amândoi la infirmerie, unde, pentru o gripă banală, fuseseră introduşi în carcase izolatoare. Pe navă, astfel

de carcase funcționau ca niște medici totali; puneau diagnosticul, administrau antibiotice, analgezice, antiinflamatoarele sau ce mai era nevoie, reglau programul de somn sau de veghe etc. Aceste carcase cu proprietăți antișoc îi salvaseră. Nu aveau nici o rană, nici o fractură. Nu suferiseră hemoragii interne. Nu aveau nici măcar vreun traumatism psihic.

— Ce poveste frumoasă, spuse mătușa Ema. Terraformatorii sunt recunoscuți pentru imaginația cu care țes povești uluitoare. Știm cu toții că omul nu poate să zboare.

— Nu e poveste. E o realitate.

— Fiecare cum percepe realitatea. Păcat; puteam fi o familie foarte unită.

— Crezi ce vrei, spuse Angela, sau, mai bine zis, crezi ce poți. Fiecare cu realitatea lui. Numai terraformatorii de opinie au imaginație?

— Numai terraformatorii au arme.

— Nu înțeleg. Ne-ai căutat prin rucsacuri?!

— Sigur, spuse mătușa. Credeam că suntem în familie. Într-o familie, nu există secrete.

— Îți suntem recunoscători pentru găzduire, dar, chiar dacă nu suntem terraformatori, nu ne-am putea numi decât în mod formal o familie. Nu sunt căsătorită cu Ian. Nu suntem nici măcar rude de sânge.

— Despre ce sânge vorbești?!

— Despre sângele nostru, spuse Angela. Rudenia „de sânge" e o expresie care afirmă descendența directă, ascendența sau rudele colaterale ale omului.

— Serios? N-am auzit. Ce e acela?

— Acela, ce?!

— Sângele, spuse Ema.

— Nu râde de mine! Sângele e sânge.

— Cum adică?

— Ce, cum adică?! se miră Angela.

— Înțeleg. „Sângele e sânge", cum ai spune „omul e om" sau „zidul e zid", dar ce e el? La ce foloseşte?

— E o substanță lichidă, de culoare roşie,compusă din plasmă şi din globule albe şi roşii, care circulă prin vene şi artere, asigurând nutriția şi oxigenarea organismului la animalele superioare.

— Ce legătură poate fi între un animal şi dorința mea de a întemeia o familie?! se miră mătuşa Ema.

— La noi, omul e un animal social, un animal înzestrat cu rațiune. La om, familia e o formă socială de bază, întemeiată prin căsătorie, care constă din soț, soție şi din descendenții acestora. Familia e grup de persoane înrudite prin sânge.

— O fi, dar aici animalele au dispărut demult. Când au existat, nu au fost organizate în familii. Înrudirea asta, dacă mai există, e specifică unor ființe gânditoare primitive, protejate de o lege specială.

— Tu şi fostul soț nu ați format o familie? întrebă Angela.

— Ba da, dar, cum v-am spus, nu am fost înrudiți prin sânge sau alt lichid. Există şi la mine ceva asemănător, ca la animale, dar un astfel de lichid se numeşte umfalo-rahidian şi nu e roşu, ci alb. Acest lichid se referă la sistemul umfic şi la cel al măduvei spinării; fluxul central îmi împarte corpul în cinci secțiuni distincte, pe care le irigă.

Contrariată, cuprinsă de o senzație de nesiguranță, astronauta se uită într-o parte, îl zări pe Ian cum coboară scările şi cum, în loc să se îndrepte către ele, iese afară, apoi privi pe fereastră peisajul arid al grădinii.

Văzu că bărbatul se pierduse în vălătucii de ceață, din ce în ce mai rari, în spatele unui pâlc de arbori cenuşii şi reveni la ideea anterioară, reîndreptându-şi atenția asupra gazdei.

— La noi, lichidul e cefalo-rahidian, are rol de protecție împotriva șocurilor mecanice și se găsește în ventriculii cerebrali și canalul rahidian, îi spuse. Se referă la cap și la coloana vertebrală.

— Văd că nu te simți prea bine, spuse mătușa Ema. Și eu am o senzație ciudată. Proprietățile hipertermizante ale privirilor unei femei nu se manifestă decât în prezența unui bărbat. Chiar din altă specie, tu ești, totuși, o persoană de sex feminin.

— Vrei să spui că îți scapără privirile după mine?

— Cam așa ceva. Dacă mi se întâmpla în prezența colegului tău, aș mai fi înțeles.

— Mai ales că nici nu esti la o vârstă prea înaintată, spuse Angela.

— Dacă erai căsătorită cu bărbatul, cum am cerut eu conducerii, nu erau probleme. Puteam să mă abțin.

— Pe Pământ, sunt multe feluri de atracții între persoane de același sex. E o boală căreia mulți vor să-i dea statut de normalitate, iar protagoniștii să se căsătorească între ei, în mod legal. E o boală hormonală.

— Ce boală mai e și asta?! se miră mătușa.

— O boală dată de lipsa sau, dimpotrivă, de excesul hormonilor.

— Ce sunt hormonii?

— Niște substanțe chimice secretate de glandele endocrine. Ele stimulează și coordonează activitatea anumitor organe sau a întregului organism uman, spuse astronauta.

Îi descrise, în puține cuvinte, sistemul glandelor cu secreție internă și activitatea hormonilor deversați în sânge sau limfă, insistând mai mult asupra descrierii glandelor genitale, care stăteau la originea atracției normale dintre sexe sau a deviațiilor comportamentale amintite.

— La noi, nu există aşa ceva, spuse mătuşa. Nu avem sistem din ăsta, endocrin. Secretăm nişte substanţe, dar numai în timpul actului sexual. O anomalie psihică poate fi întâlnită şi la noi, dar, în ultimul timp, generalizându-se, poate fi considerată un lucru normal. Mulţi oameni strâng aceste secreţii în sticluţe şi, în lipsa partenerului, le folosesc pentru inducerea unui act sexual fals. Şi eu am o grămadă de astfel de sticluţe. Le am de pe vremea când trăia soţul meu. Dacă eşti numai prietenă cu Ian...

— Nici măcar prietenă.

— Am văzut. V-aţi culcat în camere separate.

— Sigur, spuse astronauta. Dacă aveam chef, puteam s-o facem de zeci de ori, dar nu mă atrage cu nimic. Nici măcar colegi nu mai suntem. Colegi eram când aveam un obiect comun de activitate. Acum nu mai suntem decât doi oameni pierduţi pe o planetă îndepărtată, fără nici o posibilitate de întoarcere acasă.

— Pot să-ţi iau barbatul?

— De ce nu? Dacă te interesează, ia-l! Nu e proprietatea mea. Nici nu e genul meu.

— Vorbeşti serios?! se miră mătuşa Ema.

— Da. Dacă îţi place, poţi să consideri că e al tău.

— Ştiu că fac o ilegalitate, dar îmi place, spuse, scoţând o sticluţă cu secreţii. De când a murit soţul meu, nu mi-au mai repartizat alt bărbat, poate şi din cauză că sunt cam în vârstă. Lista de aşteptare e foarte lungă, practic, fără speranţă, aşa că am acceptat să mi se trimită doi tineri căsătoriţi. S-a dovedit că nu sunteţi voi aceia.

— Bine, râse Angela. Nu trebuie să te scuzi. E firesc. Du-te după el, numai că, fi atentă, există un mic impediment.

— Care?

— Nu se află în cameră. A ieşit în grădină.

— Ciudat. N-am observat. Mulțumesc! spuse Ema și se grăbi să părăsească sufrageria.

Astronauta se uită pe fereastră și o văzu cum se îndreaptă, cu instinct sigur, exact spre pâlcul de arbori în spatele căruia se pierduse colegul ei. Se gândi că proprietara casei, cuprinsă de călduri sau, cum spunea, de proprietăți hipertermiante, numai să le dea lor de mâncare nu se gândea.

Tocmai când Angela își spunea că ar fi bine să urce în cameră, să vadă ce rămăsese din proviziile luate la plecare, mătușa Ema dădu buzna în încăpere, speriată, răvășită și cu privirea tulbure.

— Ei, așa repede?! o luă astronauta în primire.

— ?!

— De ce te-ai întors? Nu era în grădină? Ce-ai pățit?

— M-a lăsat să-l dezbrac, se precipită Ema. Când l-am văzut, m-am speriat de moarte.

— Nu se poate.

— Ba se poate. Nu e bărbat.

— Ba e, spuse Angela. Cu toate că n-am avut relații intime, ne-am cercetat reciproc. În capsulele medicale ale infirmeriei, nu am fost băgați îmbrăcați. E un bărbat perfect normal. Chiar dacă m-aș înșela, serviciul de sănătate al stației spațiale nu se înșală. Acolo se dau toate testele posibile.

— E un monstru.

— Cum poți spune asta? S-a purtat brutal?

— Nici nu l-am atins, îngăimă Ema. Nici n-aș fi avut cum. Nu se încinge. Am făcut un efort supraomenesc, dar nu se încinge. Cu toate că privirea mea are proprietăți hipertermiante normale, n-am reușit nimic. E animal. Am văzut în cărți poze cu ființe, din astea, primitive. Am crezut că au dispărut demult. Nu e un bărbat în adevăratul sens al cuvântului; e un mascul al unei specii dispărute de hominide inferioare. Mulți nici n-au

citit despre acestea. Eu am studiat mai multe enciclopedii. Într-un timp, am căzut în patima antropologiei.

— Şi eu am studiat antropologia. Înainte de a face o facultate tehnică şi de a mă îmbarca pe o navă a forţelor armate, m-am ocupat şi eu cu studiul originii, evoluţiei şi variabilităţii biologice a omului, în corelaţie cu condiţiile naturale şi social-culturale. Am participat la multe expediţii în junglă.

— Ce ai căutat în junglă?

— Am vrut să studiez obiceiurile şi modul de viaţă al membrilor unor triburi care au rămas la nivelul epocii de piatră, spuse Angela.

— Chiar înapoiaţi, nu trăiesc oameni în junglă. E periculos. Nu se poate supravieţui.

— Nu vorbesc de jungla metalică, înspăimântătoare şi pustie, a acestei planete. Vorbesc de planeta mea.

— N-am putut să cred că sunteţi veniţi din pădure, până acum cinci minute, când l-am văzut pe Ian, spuse Ema.

— N-ai încercat cu secreţiile alea din sticluţă?

— N-a mai fost cazul. Colegul tău nu face parte din specia mea. Şi dacă aş putea trece peste aspectele psihologice, tot n-aş putea să mă împerechez cu el. Anatomic vorbind.

— Ce crezi că-i lipseşte? întrebă Angela.

— Ştiu că suntem între noi, femeile, dar mi-e ruşine să intru în detalii.

— Sunt curioasă. L-am văzut de mai multe ori dezbrăcat şi îţi pot spune că nu-i lipseşte nimic. Şi eu fac parte din aceeaşi specie. Sunt o reprezentantă de sex feminin a aceleiaşi specii de hominide de pe planeta Pământ.

— Eu sunt o reprezentantă a hominidelor pământene, insistă mătuşa Ema. Aceasta e singura planeta Pământ posibilă.

— Nu e aceasta. Pământul ăsta nu se găseşte pe hărţi. Am ajuns prea departe. Suntem în altă galaxie. N-am vrut să ajungem aici, dar, pe altă parte, putea fi şi mai rău.

— Fiecare o ține pe a lui.

— Nu te-ai uitat bine la noi? întrebă Angela.

— Am fost orbită de dorința de a întemeia o nouă familie. Așa, îmbrăcați, păreți oameni normali.

— Da, dar se dovedește că suntem niște primate inferioare. Și eu fac parte din aceeași rasă ca Ian. Vrei să mă vezi?

— Nu, nu! se sperie Ema. Mai bine, nu.

— Dacă ești așa ruşinoasă, află că eu nu sunt. Am trăit atâta timp cu bărbați și femei, de-a valma, în corturi, peșteri sau cușete, încât să-ți dai hainele jos mi se pare ceva firesc. În enciclopediile tale erau și femele de oameni primitivi?

— Da.

— Arătau, așa, ca mine? întrebă astronauta.

Își descălțase ghetele, dăduse jos combinezonul ușor, aruncând pe un scaun și lenjeria intimă.

— Te-am văzut. Nu pari așa respingătoare.

— Deci, totuși, sunt puțin respingătoare. Uită-te bine! Nu fi așa ruşinoasă! Suntem doar noi două, într-o casă izolată, la capătul lumii.

Mătușa Ema întorsese capul și se uita pe fereastră, undeva, în grădină.

— Nu e vorba de ruşine, spuse întorcându-se. Putem avea neplăceri. Ți-am spus, dacă te privesc, îmi induci proprietăți hipercalorizante, proprietăți care fac parte din preludiul unui act sexual. La specia noastră, actul se numește „încălzirea masculului cu privirea". E anormal ce mi se întâmplă. Dacă află conducerea despre această anomalie psihică, trimite terraformatorii să mă ridice. Cine știe ce îmi pot face.

Privind corpul dezgolit al Angelei, avea o senzație ciudată, necunoscută până atunci, de căldură, amețeală și blocaj mental. Își cuprinse fața cu palmele și izbucni în plâns.

— Hai, hai! încercă s-o consoleze astronauta, îmbrăcându-se. Sunt multe lucruri anormale pe lume. O fi din cauză că suntem specii diferite; față de ai tăi, e posibil să ai reacții fireşti.

— Nu am nici cea mai mică idee care e realitatea. În mod normal, nu există nici o formă de discriminare pe planeta noastră. Sunt o luptătoare pentru egalitatea dintre bărbat şi femeie. Nu credeam că voi reacționa aşa.

— La noi, e la fel. Nu poți fi decât adeptul egalității dintre sexe, mai ales când acestea se completează.

— Nu e o egalitate, spuse Ema. Bărbatul e mai rău.

— Răutatea bărbaților e o componentă feminină.

— E prea complicat. Şi nici nu știu dacă e adevărat. Eu sunt o femeie normală, sănătoasă la cap.

— Ești sănătos la cap dacă dorești altuia ceea ce își dorește el și nu știi, spuse astronauta.

— E foarte complicat. Vorbești ca un terraformator de opinie.

— Cum adică?!

— Terraformatorii vorbesc mult pentru a ascunde ceva, spuse mătușa. E filozofia lor.

— Filozofia înseamnă a spune în foarte multe cuvinte ceea ce foarte mulți nu vor să spună.

— E adevărat, dar nimeni nu vrea să facă greșeala de a le răspunde obraznic terraformatorilor. Când un singur om dintr-o comunitate greșește, toată comunitatea greșește.

— Nu credeți că sunteți luați de proști dacă tăceți? întrebă Angela.

— Nu. Nu ne construim fericirea pe nefericirea vecinului.

— Nici atunci când, prin această construcție, îl faci fericit?!

— Nici, spuse Ema. Suntem oameni care prețuim modestia. Fiecare dintre noi recunoaște că, dacă ar fi condusă de el, lumea asta ar fi un și mai mare dezastru.

— Acest adevăr trebuie demonstrat.

— Dacă nu poate fi demonstrat, adevărul nici nu mai contează, spuse Ema. Nu ne luptăm pentru o idee până nu mai rămâne nimic din ea. O idee trebuie reluată din când în când.

Scoțând sticluța cu secreții sexuale, îi desfăcu dopul şi o vârî sub nasul astronautei.

— Inspiră! Nu te abține! o îndemnă. Îi spune „parfumul celor care se unesc".

Angela simți că se învârte casa cu ea şi se întinse pe masă, tremurând din tot corpul, apoi atmosfera fu populată de imagini delirante, care o atacau din toate părțile, devorând-o.

Îl văzu pe Ian cum se apleacă asupra ei şi cum o apucă de piept cu nişte mâini lungi şi păroase, apoi coma onirică încetă şi totul deveni întuneric.

III

— Ai leşinat, se auzi vocea colegului ei de zbor.

Angela privi în jur şi văzu că se găsea între perne, pe un scaun cu spătar înalt, puţin dat pe spate. Privirile încă halucinate îi dădeau feţei o expresie hieratică.

La aceeaşi masă din sufragerie, pe partea cealaltă, mătuşa Ema se aşezase pe un scaun. Ian rămăsese în picioare, împietrit în tăcere.

— Cred că am leşinat de foame, spuse astronauta. Am consumat foarte multă energie cu traversarea pădurii.

— Ţi-am făcut o injecţie cu glucoză şi un complex vitamino-mineral. Credeam că nu-ţi mai revii.

— A trecut mult timp?

— Destul de mult, spuse Ian.

— Gazda noastră voia să formeze o familie, împreună cu noi, dar, de când am venit, nu ne-a servit nici măcar cu o cafea.

— Asta e problema, spuse Ian şi aruncă pe masă o monedă din sticlă. Dacă ar fi avut cu ce, ne-ar fi servit.

— Ce e asta?

— O monedă din sticlă.

— Poţi face bani din orice, spuse Angela. Din metale, din hârtie, din material plastic.

— Dacă aş fi nevoită să mănânc material plastic, aş vomita şi sufletul, spuse mătuşa Ema.

— Chiar. Dacă tot vorbim de mâncare...Sufragerie, masă, scaune, discuţii, excitaţie... Mâncare, de niciun fel.

— Nu se hrănesc ca noi, cu hidrocarbonate, proteine sau lipide, spuse astronautul. Mănâncă minerale. Digestia lor se face cu sucuri gastrice compuse din substanțe puternic corozive. Au metabolism bazat exclusiv pe siliciu.

— Nu exclusiv, interveni mătuşa. În mare parte. Bioxizii de siliciu, silicele şi silicații reprezintă hrana noastră zilnică, dar avem şi delicatese pe bază de compuşi cu fier şi zirconiu. Banii, cum numiți voi discurile din sticlă, cu valoarea cea mai mică sunt reprezentați de silicații de sodiu.

— Ha, ha, ha! râse Angela. De-asta au oamenii de aici proprietăți telepatice; se comportă ca nişte semiconductoare vii. Să te mai miri că există o nepotrivire aşa mare între noi şi ei. Sunt un fel de androizi.

Învârti între degete discul de sticlă, îl cercetă pe ambele fețe, se uită prin el şi, în liniştea care să lăsă, privi întrebător către cei doi.

— Doar nu vrei să spui că se hrănesc cu monede din astea?!

— Ba da, spuse bărbatul. Deşi pare o glumă, oamenii de aici nu folosesc monedele ca valoare de schimb pentru trebuințele zilnice. Le consumă direct.

— Ăsta, bazorelieful de pe ban, cine e?

— E conducătorul de acum al planetei, spuse Ema.

— De ce sub formă de monede? De ce nu cuburi sau bile?

— Forma de ceea ce voi numiți monedă e absolut întâmplătoare. Se pretează foarte bine la o analiză spectrală. Pe baza indicelui de refracție, pot vedea ce valoare are discul. Pentru asta, folosesc acel aparat, spuse şi atătă o cutie asemănătoare unui cuptor cu microunde.

— Prăjeşti banii?! se miră Angela.

— Cum adică?

— Adică tratezi termic monedele.

— Nu le tratez deloc termic, spuse gazda. Le tratez luminos. Valoarea monedei e afişată pe ecran, dar nu acesta e scopul principal, valoarea nutritivă fiind scrisă şi pe ea, ci autenticitatea. Multe monede sunt false. Dacă n-ai aparat de spectrometrie, poţi consuma orice fals şi te poţi deranja la stomac, în cazul cel mai bun; unele piese sunt chiar otrăvitoare. Nu orice produs e ecologic.

— Înţeleg, consumaţi săruri minerale sub formă de bani, dar banii ăştia cum îi câştigi?

— Nu trebuie să câştig aceste bucăţi cilindrice plate de mâncare, numite de voi monede. Mi le aduc terraformatorii de opinie.

— Aşa, fără nici o muncă?! se miră astronauta.

— Ce e aia?

— Să prestezi o activitate conştientă, îndreptată spre un anumit scop, să te ocupi cu ceva, în folosul societăţii şi al tău, personal.

— Numai fiinţele inferioare, cum sunteţi voi, au activităţi din astea, în folosul societăţii, spuse Ema.

— Aici ai dreptate, râse astronauta. Munca e o activitate specific umană, bazată pe gândire.

— Munca nu se bazează deloc pe gândire şi nu reprezintă altceva decât pauza pe care o faci în continuarea perioadei lipsei de preocupare. Nu e specifică omului. Există şi printre noi oameni care au diverse activităţi lucrative, dar ăia sunt dereglaţi psihic. Nici puşcăriaşii nu sunt supuşi la suferinţe fizice sau psiho-somatice din astea.

— Bine, să admitem că nu vă place munca, deşi e cam pe dos, deoarece la noi munca o fac roboţii, aceştia fiind entităţi foarte asemănătoare cu voi, prin structura sintetică. În cazul ăsta, unde sunt fiinţele inferioare, cum suntem noi?

— După cum ştiu eu, primatele inferioare se găsesc în vaste spaţii virtuale numite „grădini zoologice", spuse Ema. Terraformatorii de opinie ştiu mai bine. Ei călătoresc în aceste teritorii. Când au timp, ne povestesc şi nouă.

— Ce fac acolo?

— Cine? Terraformatorii?

— Nu. Oamenii primitivi. Cu ce se ocupă? întrebă Angela.

— Cu fenomenul de deşertizare.

— Fixează solul prin înierbare?

— Cum să-l fixeze?! se miră Ema.

— Prin culturi. Sădesc pomi, cultivă diferite plante sau însămânţează solul. Pentru a obţine recolte bogate necesare traiului. Fac agricultură.

— Am auzit că folosesc plantele ca hrană, dar nu acesta e scopul pentru care îi ţinem în aceste grădini, ci deşertizarea.

— Ce deşertizare?! se miră Angela. Cum să înfiinţeze culturi şi, în acelaşi timp, să le distrugă şi să deşertizeze terenul? Nu spuneai că fac agricultură?

— Ba da, dar principalul scop al înfiinţării culturilor e să secătuiască solul de toate substanţele nutritive bazate pe carbon şi hidrogen, pentru a-l transforma în nisip, ca sursă de hrană pentru noi, oamenii. Cum jungla se întinde încoace şi ne fură din teritorii, avem nevoie de alte ţinuturi deşertice.

— Primatele astea se sinucid pentru a vă salva pe voi... Cam sucită socoteală.

— Deloc, spuse mătuşa. Culturile îi salvează pe ei, nu pe noi. La sfârşitul sfârşitului, toată planeta va fi un imens deşert, iar voi, primatele inferioare, veţi pieri. E un proces de durată, dar ireversibil.

— Acţiunea celui puternic împotriva celui slab este o lege a junglei. De ce nu căutaţi să vă luptaţi cu jungla care vine încoace?

— Nu știu și nici nu mă interesează. Am să-i întreb pe terraformatori. Am înțeles că vom pieri dacă ne vom lupta cu jungla de metal.

— Deocamdată, vom pieri numai noi doi, ieşi bărbatul din tăcere. Nu mai avem hrană decât pentru câteva zile. Cronologic vorbind, deoarece aici nu e decât ziuă continuă, cufundată în ceață.

— Ceața ar putea fi o sursă de apă, spuse astronauta.

— Asta dacă n-ar fi mirosul înțepător de amoniac.

— Ce ne facem?

— Soluția e una singură, spuse Ian. Să mergem în altă parte. M-am uitat prin grădină. Doar pomi cu frunze de metal şi iarbă uscată.

— Toată planeta e la fel, spuse Ema. În curs de deşertificare.

— Spuneai ceva despre nişte spații unde trăiesc ființe asemănătoare cu noi.

— Da, grădinile zoologice. Ultimele bucăți de teren care mai trebuie deşertificate.

— Acolo mergem! decretă bărbatul.

— Nu aveți cum să ajungeți singuri. Sunt spații virtuale.

— Nu cred că face cineva agricultură într-un spațiu virtual.

— Agricultura se face numai în spațiul virtual, îl contrazise gazda.

— Virtual, nevirtual, trebuie să ajungem acolo. Altfel, murim de foame. Spuneai că sunt şi râuri.

— Numai terraformatorii ştiu drumul spre rezervație. Când v-am văzut, v-am scanat şi mi-am dat seama că nu sunteți ca noi.

— Cu ce ne-ai scanat?! se miră Ian.

— Cum adică?

— Cu ce aparat?

— Cu nici un aparat, spuse Ema. V-am scanat eu.

— A, uitasem că funcționezi ca un android.

— Mi-am dat seama că veți rămâne fără energie şi am anunțat conducerea. Le-am spus că, în locul unor tineri căsătoriți, au apărut două ființe inferioare, care susțin că vin din spațiul înconjurător al planetei, de dincolo de învelişul de ceață. Ei au trimis terraformatorii, care vă vor conduce în spațiul supus deşertificării. Consider că v-am făcut un mare bine.

— Că ne-ai dat pe mâna patrulelor?! se miră bărbatul.

— Da. Numai acestea ştiu drumul.

— Puteai să ne întrebi dacă suntem de acord. Poate vrem să plecăm neescortați.

— Sunteți străini de zona asta, spuse Ema. Nu aveți ce căuta aici. Legea spune să stea fiecare în spațiul său. Nu puteam, nici să fi vrut, să calc legea.

— Nu te-ai gândit nici un moment că poate fi o lege rea?

— Bună, rea, legea e lege. Suntem programați să nu o călcăm. Dacă, accidental, se întâmplă acest lucru, funcționarea creierului îmi este scurtcircuitată, mi se suspendă mişcările şi cad într-o stare catatonică profundă. Lucrurile sunt prevăzute dinainte. Conducerea are grijă de toate, fie-i numele pomenit în veci!

— Ce tâmpenie! spuse bărbatul. Lumea asta, cu legile ei rigide, e imperfectă. Nimeni nu trebuie să-ți condiționeze deciziile.

— N-ai înțeles. O lume perfectă este o lume imuabilă. Altfel, ar fi doar o lume perfectibilă. Tot ce e perfectibil, poate fi considerat imperfect, cu defecțiuni, cu lipsuri, cum este spațiul virtual al ființelor asemănătoare cu voi. Acolo, exigențele sunt schimbătoare, evolutiv sau nu, până se ajunge la lumea perfectă, deşertificată.

— Păi, da, că voi considerați deşertizarea o evoluție!

— Nu considerăm nimic! strigă şi Ema. Cine suntem noi, să considerăm ceva!? E dat să fie aşa, aşa rămâne!

— Nu rămâne deloc aşa! spuse Ian.

Enervat, sub privirile stupefiate ale celor două femei, urcă scările şi reveni peste câteva minute, cu rucsacurile pe umăr.

— Plecăm imediat, hotărî. Mâncăm pe drum. Nu am încredere în ceea ce spune acest robot.

O prinse pe Angela de mână şi o trase spre ieşire. Deoarece uşa era blocată, rămase o clipă interzis, apoi simţi cum îl inundă un val de ură.

— Nu trebuie să cedezi primului impuls, spuse Ema. Numai fiinţele inferioare iau decizii pripite, contrare chiar şi propriilor interese.

— O fiinţă inferioară nu poate crede că un android îi vrea binele. E o capcană. Omul e o fiinţă intuitivă, nu o maşinărie de cuarţ.

Lăsă rucsacurile jos, apucă un scaun de spătar şi îl aruncă în fereastră. În loc să treacă prin geam, acesta se făcu bucăţi.

— Nu puteţi pleca, spuse gazda. Nu vă permite legea.

— Eu văd că nu-mi permit geamurile ferestrelor, sunt incasabile. Atâtea măsuri de siguranţă sunt suspecte.

— Deloc. Există şi oameni periculoşi. Sunt o biată femeie văduvă şi singură. Pe drum, trec tot felul de dezaxaţi.

— Spuneai că nu intră nimeni pe proprietatea altuia, spuse Angela.

— Aşa a fost până la apariţia voastră. Sunteţi excepţia care va confirma regula, de acum încolo.

— Nu vrem să agresăm o femeie singură. Vrem să părăsim această colivie de siliciu. Nu văd cine ne poate împiedica.

— Eu vă împiedic, spuse mătuşa Ema.

— Rău faci, spuse Ian. Credeam că ne înţelegem.

Apucă un al doilea scaun şi o lovi pe femeie, aşteptându-se ca aceasta să cadă şi să leşine.

— Şi eu credeam că ne înţelegem. Animale proaste! spuse Ema.

Amenințătoare, se apropie de astronaut şi îl lovi cu dosul palmei peste față, făcându-l să se rostogolească, grămadă, sub masă. După un moment de confuzie, acesta se aruncă spre rucsac, scoase arma şi trase în plin.

Stăpâna casei îşi privi mirată pieptul fumegând, lovit de raza laser, şi fu cuprinsă de un râs nervos.

— Acum chiar că ați încurcat-o, le spuse. Am să vă încui în cameră şi am să vă dau pe mâna terraformatorilor de opinie.

— Pentru ce?! strigă Angela. Să ne terraformeze vreo opinie?! Lasă, că am deja o opinie: să te duci dracului!

Îi trase mătuşii Ema în spate până când arma se descărcă total şi văzu că nu se întâmplă nimic.

Gazda era chiar o ființă cu o constituție bazată pe mult metal, aşa cum era şi jungla, şi copacii din jur.

Astronauta privi către bărbat şi, ca la un semn, o zbughiră amândoi spre scări, apoi, de acolo, în sus, până la etaj. Cum fereastrele primelor camere apucaseră să fie blocate, alergară până la cea de la capătul culoarului. Reuşiră s-o deschidă înainte ca Ema s-o blocheze şi nu stătură prea mult pe gânduri; se aruncară în gol.

— Noroc cu iarba asta, spuse astronauta, ridicându-se şi luând-o la fugă, în urma bărbatului. Am reuşit să nu ne fracturăm nici un os.

— Norocul nostru a fost că terenul nu e accidentat. Altfel, cu ceața asta, e foarte periculos.

După o cursă de trei kilometri, se opriră şi priviră înapoi, fără rost, căutând să vadă dacă erau urmăriți.

Mai alergară un kilometru, apoi, gâfâind, se aruncară la pământ. Cinci minute, cât timp îşi traseră sufletul, nu mai scoaseră nici o vorbă.

— Nu se vede nimic, spuse femeia. Ceața asta blestemată îmi dă dureri de cap. Mă ustură plămânii.

— Norocul nostru a fost că monstrul acela de femeie nu are putere psihică aşa mare încât să închidă toate geamurile deodată. Dacă se întâmpla asta, nu mai aveam nici o şansă.

— Nu mai are rost să fugim. Chiar dacă suntem urmăriți, nu ne găseşte nimeni în iarba uscată a savanei. E greu să te strecori printre copaci pitici şi arbuştii ăştia spinoşi.

— Numai dacă au aparate pentru radiații infraroşii, spuse Ian.

— Nu cred că au nevoie; ăştia văd prin vălătucii ce ceață. Suntem o pradă sigură.

— Necazul e că am uitat rucsacurile. Îmi pare rău de pastilele de hrană concentrată. Dacă ştiam că se va întâmpla aşa, le băgam într-unul din buzunarele salopetei; nu au volum mare. În loc să înghițim câteva pastile hrănitoare, noi ne-am apucat de jocuri erotice sau de făcut teoria metabolismului.

— Nu mi-am imaginat că lucrurile vor evolua aşa, spuse Angela. Ce te-a apucat?

— Nu regret nimic. Mă întreb ce se întâmpla dacă îi trăgeam în cap. Nu am găsit punctul vulnerabil.

— Eu am vrut s-o lovesc în cap, dar n-am nimerit-o. Poate nu mințea când spunea că mai sunt oameni ca noi, cu metabolism normal.

— E o speranță. Nu cred că povestea cu spațiul virtual şi deşertificarea e reală, spuse bărbatul.

— Până nu vezi, nu ştii ce să crezi.

— Şi, nici atunci. Îți vine să crezi că există ființe care se hrănesc cu monede de sticlă?

— Nu. Pare un vis, spuse Angela.

— Nu mai visa! Spune, mai bine, ce crezi că putem face!

— Spune tu! Ai creat o încurcătură, cum procedăm?!

— Am creat o încurcătură destinului, atunci când, în urma impactului cu solul, am rămas în viață şi neschilodiți. Tu ce-ai face? întrebă Ian.

— M-aş întoarce.

— Să ne ucidă androidul?

— Nu cred că ucide pe cineva fără ordin de la conducere, „fie-i numele pomenit în veci!", spuse femeia.

Izbucniră într-un râs atât de zgomotos şi isteric încât le venea să creadă că nu se mai opresc.

— Cred că aveam nevoie de descărcarea asta nervoasă, spuse bărbatul. M-ai salvat de la o cădere psihică sigură. Să mergem!

— Unde?

— Unde vedem cu ochii. Dacă nu ne găsesc terraformatorii pe noi, cred că ar fi bine să-i căutăm noi pe ei.

— Hm! Nu se vede nici la doi metri, spuse Angela. Putem să nimerim în grădina altui android. Nu putem şti cum reacţionează.

— Putem fi chiar şi acum în uşa vreunuia. Nu se vede nimic.

— Acum, principala noastră preocupare trebuie să fie supravieţuirea şi nu putem supravieţui decât dacă avem de mâncare. Dacă e adevărat ce spune Ema, singurul loc unde se obţin produse agricole e spaţiul virtual. Pentru început, mai bine alegem o viaţă plină de privaţiuni decât moartea...Deocamdată, suntem lipsiţi de orice criteriu de apreciere a situaţiei. Când îţi lipsesc criteriile, intervine arbitrarul. Când se odihneşte, nici istoria nu ia pauză. Nici noi nu trebuie să luăm pauză; altfel, nu ştiu cum ieşim vii din istoria asta. Mult prea mulţi au început să se prefacă a nu te înţelege, pentru că, efectiv, nu te înţeleg. Începem să avem o percepţie deformată a imaginarului.

— Aiurezi, spuse astronautul. Imaginarul e o percepţie deformată a realului.

— Nu mai am nici o încredere în adevăr.

Ian nu o mai auzi. Se întoarse pe spate şi închise ochii.

IV

— Ia uite ce avem noi aici, auziră o voce. Terraformatori odihnindu-se. Pe proprietatea mea.

— Cine mai eşti şi tu?! strigă Ian, sărind direct în picioare.

Căutând să fie pregătiți pentru orice, astronauții priveau țintă în direcția din care veniseră cuvintele, căutând să distingă mai bine posesorul glasului, un android gras şi înalt.

— Sunt Arnold Octavian, proprietarul casei şi grădinii unde v-ați găsit să vă aşezați voi la taifas, ca nişte nesimțiți.

— Aşa vorbeşti tu cu nişte terraformatori de opinie? bravă femeia.

— Nu sunteți terraformatori. Am zis şi eu, aşa, să văd ce spuneți. Mi-am permis să trag cu urechea, dacă nu vă supărați.

— Şi ?!

— Am ajuns la concluzia că sunteți scăpați de la Grădina Zoologică.

— Ai tras o concluzie logică, spuse Ian.

— Deloc, se răzgândi grăsanul. Spuneți că ați scăpat din spațiul virtual în speranța că vă voi spune eu unde e acesta.

— Exact.

— Uite că nu vă spun! o întoarse Arnold.

— De ce, mă rog?! se pefăcu astronautul că se miră.

— Pentru că nu ştiu unde e. Poate că nici nu există. Poate e o minciună a terraformatorilor.

— Dacă nu există spațiu în care trăiesc şi muncesc primate inferioare, cum suntem noi, atunci ce caută două exemplare de genul ăsta în grădina ta? interveni Angela.

— Nu sunteți ființe inferioare omului. Ema e o proastă. E obsedată de întemeierea unei familii. I-am spus să întemeieze o familie cu mine şi să punem laolaltă cele două proprietăți, dar nu vrea. Zice că nu avem aprobarea conducerii. E o antitehnică. Nici televizor nu are. Ce să mai vorbesc de un calculator... Zice că poate să intre şi singură în spațiul informațional. E o infatuată. Îi discriminează pe cei mai puțin dotați telepatic. În afară de un aparat de măsurare a valorii şi autenticității discurilor de sticlă, nu are nimic.

— Poate că nici nu-i trebuie. În curând, vine jungla peste ea.

— Am auzit, spuse androidul. Săraca femeie! Nu vrea să vină pe proprietatea mea, unde e mai în siguranță. Zice că nu permite legea.

— Dacă legea nu permite circulația liberă, de unde crezi că venim noi? întrebă Ian.

— Nu cred că sunteți de undeva anume. Simt că sunteți de pretutindeni.

— Hait! sări Angela. Nu eşti întreg la minte. Venim de undeva, ca oricare.

Îi povesti succint despre călătoria lor cosmică, despre prăbuşire şi despre drumul infernal prin junglă, până la locuința mătuşii Ema.

— Ce frumos! bătu Arnold din palme. Dacă ați fi înarmați, aş putea susține că sunteți terraformatori. Aveți fantezie bogată. Eu spuneam că ați venit din pădure, nu de dincolo de ceață. Asta e o poveste frumoasă. Oricum, aveți talent. Ar trebui să vă înscrieți în trupele care asigură legătura conducerii cu noi şi cu muncitorii din spațiul virtual.

— Putem face asta, spuse Ian, dar numai dacă rămânem în viață.

— Nu văd ce vă împiedică să rămâneți în viață.

— Dacă te-a informat Ema telepatic sau dacă ai posibilitatea să ne scanezi, ştii că ne hrănim altfel decât voi, cu hidrocarbonate, lipide, chestii organice. Astea se găsesc doar acolo unde se face agricultură.

— Nu ştiam, spuse androidul.

— Cum se poate să nu ştii? În ce lume trăieşti?

— În cea mai bună lume posibilă. Aceea în care agricultura este interzisă.

— Acum, că ai aflat ce e cu noi pe aici, spune-ne cum se ajunge în vreuna din grădinile zoologice! spuse Ian.

— N-am nici cea mai mică idee.

— Atunci, te salut şi n-am cuvinte.

— Nu puteți pleca aşa, spuse Arnold. E foarte frumosă povestea voastră. Vreau s-o scriu.

— La ce ți-ar folosi?

— O public. Pun câteva floricele şi scot un roman trăznet.

— Există cititori? întrebă astronautul.

— Nu prea. Expresia „numai să vreți să citiți" a unui prezentator de televiziune, repetată obsesiv la sfârşitul oricărei „reviste a presei", e un mesaj subliminal care cenzurează orice poftă de lectură. Ce-şi spune telespectatorul? „Dacă ăsta îmi citeşte mie presa la televizor, ce rost are s-o aprofundez, să mobilizez trupele de terraformatori, să-mi aducă ziarul, sau să pierd timpul cu căutatul pe sfera informațională, ca să-mi scot singur ideile principale: ştirile fierbinți, can-can-urile, schimbările politice esențiale, pericolele care mă pasc dacă părăsesc proprietatea, micile schimbări legislative, micile sau marile mârlănii, crimele, micile furturi sau marile fraude financiare, dobânzile la bănci şi toate celelalte? Mi le scoate omul, că deaia e pus acolo. De ce să muncesc eu de două ori? Nu ajunge că plătesc televiziunea publică de două ori, o dată ca abonament şi o dată cu factura la electricitate?".

— Înțeleg că televiziunea şi sfera informațională îți oferă tot ce vrei. Are rost să mai scrii şi tu cărți?

— Atâta timp cât mai sper să-mi formez un public al meu, da, are rost, spuse androidul. Necazul e altul; cititorul a dat într-un sindrom foarte periculos, indus de o anumită categorie de scriitori de succes, foarte lăudați, pe care nu vrea nimeni să-i citească, cauza fiind tocmai deşănțarea cu care sunt luați în brațe, datorită sistemului violent de promoție şi publicitate, în care norocul sau hazardul i-a plasat sau s-au postat singuri. Într-o confruntare telepatică de idei, preluată de toate televiziunile, am explicat că există scriitori „la modă", foarte apreciați de critică şi mass-media, despre care oameni în părerea cărora cred spun că n-au pic de talent. Ținând cont de părerea celor din jur şi coroborând aceasta cu faptul că am citit mult „despre" autorii respectivi, fiind prezențe publice atât de pregnante încât nu am cum să-i ocolesc, am elaborat o metodă proprie de a citi, extrem de selectivă. Cel mai cunoscut scriitor necitit e considerat de unii un „novator", de alții un „senzaționalist şocant", după modul cum s-a format la un curs de creație literară, un fel de şcoală populară de artă de la el de-acasă. După ascensiune, după modul cum e abordat de presă şi după modul obedient în care e premiat, respiră parvenitismul gospodinei plictisite care scrie cărți pentru simplul motiv că are soțul editor.

— Parvenitismul în literatură e foarte cunoscut.

— Da, şi nici nu face casă bună cu valoarea, lucru pe care nu îl face nici intoleranța, nici ipocrizia, nici nimic, dar mai există şi alt mod de a goni omul. Când un scriitor e insultat de un alt scriitor şi cere daune morale absurde, decade în ochii eventualului cititor. Şi atunci când nu acceptă părerea altuia. Şi atunci când se exhibă. Orice deviație morală, orice pată din biografia scriitorului îndepărtează cititorul. Necazul e că orice

consumator de literatură te poate lăsa nu numai pentru mai târziu sau prea târziu; te poate lăsa cu fundul în baltă. O viață trăită exploziv, trivial, o viață de scriitor, te îndepărtează de o operă cuminte. Şi o viață liniştită face la fel, te îndepărtează de o operă explozivă, trivială. Stai şi te întrebi ce te poate face celebru, ce şmecherie să adopți. Încerci să trăieşti oricum, să scrii oricum. Nu merge în nici un fel. Talentul nu ajunge, exhibiționismul nu merge. Cu cât te ostracizezi mai mult, cu atât iese mai prost. Realitatea e greu acceptabilă. Faptul că unii autori spun că nu vor să fie cunoscuți, ci doar citiți, dar nu de oricine, ci de o elită formată de ei, e pură ipocrizie. Între a nu fi încă, a nu fi şi a nu mai fi, nu încape nimicul. Orice junghi are tusea sa şi invers. Atitudinea obsesiv discretă, ca şi atitudinea obsesiv ofensivă, e generatoare de invizibilitate; prea aproape e similar cu prea departe. Până la un punct, am crezut că numai eu folosesc metoda aceasta de a lăsa unii scriitori pentru mai târziu, când voi fi convins că sunt nişte valori şi, bineînțeles, voi avea timp de ei. Nu e exact. Foarte mulți oameni fac la fel, dar nu recunosc acest lucru din pudibunderie. Chiar şi unii critici folosesc această metodă, de lene sau din interes. Dacă pui cap la cap cronicile literare ale acestora, poți vedea că n-ar fi putut avea timpul fizic necesar să citească toate cărțile analizate. Unii merg până acolo încât, din teribilism sau din cine ştie ce alt motiv, analizează cărți ale unor autori străini, niciodată traduşi, fără să ştie o boabă din limba străinului. Dacă recunoşti că nu ai citit nimic dintr-un autor supradimensionat de mass-media, rişti să te expui inutil oprobriului public. Aşa am pățit şi eu, dar am avut măcar mulțumirea de a mă autoconvinge că, folosind metoda descoperită, nu am alunecat în sindromul cititorului modern.

— Până la urmă, tot nu înțeleg care e treaba cu sindromul cititorului tău modern.

— E simplu. Unul dintre semnele acestei stări anormale a individului înzestrat cu simț critic este înlocuirea scriitorului cu un personaj creat chiar de el. Din motivele prezentate mai sus, faci abstracție de opera autorului până la a uita total că există, înlocuind-o cu povestea scriitorului sau cu orice altceva. La un cenaclu literar, am întâlnit un activist cultural, care, vrând să se dea mare că a vizitat capitala planetei, de unde a cumpărat versiunea originală a unui roman celebru, pe care l-a citit direct în limba autorului, fără să-l mai pună într-un dispozitiv de traducere, s-a apucat să ne povestească acțiunea. Peste mai mult timp, acest roman a fost publicat şi în limba noastră, a celor de aici, din zonă, şi l-am citit şi eu. Atunci am văzut că activistul habar nu avea de limba în care fusese scrisă cartea; ceea ce povestise el nu semăna cu textul citit de mine mai târziu. Sunt mulți şi scriitorii considerați deja clasici pe care i-au citit doar câțiva prieteni ai lor. Se vorbeşte foarte mult despre ei, sunt prezențe active la tot felul de mese rotunde televizate, lansează pălării, povestesc cu dezinvoltură despre meleaguri exotice de care n-a auzit nimeni, dar unde discul rotund, numit de voi monedă, se mănâncă începând cu celălalt capăt sau fac psihanaliză ocazionată de cine ştie ce eveniment politic, cu referire la opera proprie. Unii susțin că premiul literar se obține scriind puțin, dar având o viață publică bogată; alții susțin că e bine să scrii mult, obligând juriul să-ți remarce prezența activă. Dacă preiei scriitorul transformat în personaj de telenovelă şi îl îmbraci în propria-ți imaginație, poți avea un şoc atunci când îl întâlneşti în realitate. Imaginea formată nu are nimic a face cu materialitatea, care te scârbeşte. Frica de acestă realitate e ca frica de a pleca în altă parte; construindu-ți o străinătate a ta, ți-e frică de o alta, eventual ostilă. Frica de altceva e frica de tine însuți, cel care a construit cu imaginația

ceva atât de fascinant, încât nu poate să mai accepte realitatea. Îți place să crezi că eşti în stare să înțelegi mai mult decât poți. Cei care imaginează, în felul ăsta, un scriitor, riscă să dea în sindromul de a nu mai fi în stare să-i citească opera nici dacă ajunge la concluzia că aceasta e tangibilă şi are timp destul pentru ea. Imaginând cum vrei tu, ajungi să te identifici cu obiectul imaginat, atât de mult, încât nu mai ştii care e imaginatul şi care imaginatorul. Totul poate fi reinventat de tine, dar nu până acolo încât să crezi că toată lumea e a ta. Lumea nu renunță la ficțiune, dar, să imaginezi prea mult un imaginator e deja prea pe deasupra de măsură, e un sindrom sau cum vrei să-i zici. Imaginația creează prăpăstii. Una dintre aceste prăpăstii este cea creată de editori, care au impresia că scriitorii veniți din altă parte sunt pe malul cu flori al unei grădini zoologice, iar cei de pe malul deşertic, publicând, obedient, sunt în consecință. De aici, până la imaginația publică, nu mai e decât un pas, iar imaginația publică arată că scriitorii veniți din deşert sunt mai uşor publicați şi mai citiți. Mulți scriitori autohtoni, văzând că nu au cititori, încearcă acestă măsură facilă; vor să plece în lume, să facă monede de sticlă şi să se întoarcă triumfali, ca după o bătălie câştigată. Nu le place să se reconsidere, plecând în deşert; în deşertul din ei. Mult prea mulți constată că nici scriitura sclipitoare, nici reconsiderarea din oaza civilizației, nici discul de hrană, nici sexul, nici situația favorabilă, căutată cu orice preț, nici adeziunea la tot felul de platforme, nici aderarea la tot felul de fundații, nici hazardul, nici temerile, nici obsesiile, nici rațiunile de marketing, nici blog-urile, nici pasiunea erotică excesivă, nici politica, nici speculația filozofică, nici iubirea durabilă, nu aduc consacrarea. Atunci, ce?! se întreabă. Deocamdată, nu există răspuns. Nu este vinovat numai sindromul de această stare de lucruri, ci

chiar modul de a face literatură, deoarece aceasta a fost transformată, ea însăşi, dintr-o plăcere de a scrie sau citi într-un sindrom de a scrie sau citi.

— Înțeleg că eşti plin de bune intenții, numai că succesul nu se construieşte doar cu acestea, spuse Ian.

— Cam aşa-i. Am un nepot, redactor la o mare editură. Îmi face el o promoție adecvată şi îmi aranjează şi o duzină de cronici favorabile. Cunoaşte şi conducătorul unei mari agenții de distribuția cărții. Scot romanul, apoi le povestesc şi terraformatorilor. Îi sparg. Au impresia că numai ei au fantezie, că numai ei au relații la marile edituri. Am să intru în sferele lor informaționale şi le râd în nas.

— Eşti adeptul unui roman revoluționar, de tip nou, cum văd eu.

— Deloc, spuse Arnold. Nu suport ceea ce, azi, e cunoscut drept „noul roman". Acesta nu duce decât la inflația culturii. Uneori, stai şi te întrebi dacă nu era mai bine pe vremea când exista un mare hoț, iar restul hoților tremurau de frica acestuia şi furau cu măsură, să nu enerveze comandantul lor suprem; azi, e o efervescență nemaipomenită în rândul hoților, un fel de întrecere între ei, de parcă ne-am fi mutat cu toții, din „câmpul muncii", pe câmpul cu flori al hoției. Acest model social este oglindit, la nivel cultural, printr-o inflație de scrieri literare de cea mai proastă factură. Uneori, stai şi te întrebi dacă nu era mai bine pe vremea cenzurii instituționalizate. Măcar atunci ştiai că tot ce primeşte „bun de tipar" nu e bun de citit. Rare sunt cazurile în care boabe mari treceau prin sita cu găuri mici a cenzurii, iar asta se întâmpla cu voie de la „stăpânire", cum s-a văzut, pentru derutarea adversarului, care era cititorul. Cine voia cu tot dinadinsul literatură de bună calitate, ştia unde s-o găsească; marile romane ale istoriei literare mondiale circulau sub formă de manuscrise, într-un număr limitat de copii. Azi,

toată maculatura, ambalată, plastifiată, tehnoredactată frumos, cu supracoperte în culori fascinante, reuşeşte să păcălească un public neavizat. Volumul exagerat de mare de cărți nu are decât foarte rar, întâmplător, acoperire în strălucirea ideilor. Dacă scrii mai mult decât trebuie, rişti să ieşi în afara literaturii. S-a lansat vocabula pompoasă de „noul roman", de parcă romanele s-ar împărți ca monedele de sticlă, în circulație şi de colecție. Romanul, nou sau vechi, e roman bun sau rău, după cum a fost talentul fiecăruia. Mulți îşi imaginează orice, singuri, după chipul şi asemănarea lor. Potrivit principiului care spune că nu există oameni lipsiți de cultură, ci numai oameni care nu şi-au primit pământul înapoi, şi în spiritul politicii conducerii centrale, unele edituri particulare declară, prin vocea reprezentanților lor, că vor să promoveze autori tineri şi foarte tineri. Dacă o țin tot aşa, e posibil să scoată pe teren tineri, foarte tineri, sugari, în stare embrionară şi chiar deloc. E adevărat, nu e nici o scofală să existe o comisie de amendare a discriminărilor, formată mai mult din oameni discriminabili, dar nici politica de a avea atâția tineri, atâtea femei, atâția studenți sau atâția reprezentanți ai uneia sau alteia dintre minoritățile etnice la hectar nu e vreo pricopseală. Pe modelul promovării cu orice preț şi cu orice prețuri a tineretului sau femeilor, conducerea de azi are organizații de femei, de tineri sau de cine mai ştie ce. Cu autorii de literatură nouă, editurile merg pe acelaşi principiu; dacă nu vor să respecte rețeta, le angajăm impresari, să le dicteze ce să scrie şi să-i pună la muncă. Cum literatura unei planete e o reflexie a politicii culturale, economice, sociale, sportive etc., editurile simt nevoia să se plieze mersului vremurilor. Societatea noastră cunoaşte un suflu nou, dar otrăvitor. Dacă e nevoie să fie atras publicul tânăr la jugul culturalizării forțate, atunci editorii se gândesc să le dea autori de vârsta lor. Tuşesc dacă citesc din clasici sau din autori deja

formați. Tușesc și dacă rămân la țară sau la strung, ca și cum economia s-ar construi cu gunoieri licențiați. Publicul se formează sau nu se formează, dar un lucru e sigur: autorul, cu cât e mai tânăr, are în editor un cititor fidel, mai ales dacă e odraslă de om cu bani. Cum mulți tineri sunt forțați să meargă înainte, cu orice preț, cu orice prețuri, bagă foarte multă fantezie în text; fantezia altora. La sfârșit, nu se știe, poate ajung la concluzia să devină freelancer-i. Noul lor roman nu povestește nimic concret; descrie atitudini. Pe moment, acest fel de a scrie ți se pare fascinant. Cu timpul, îți dai seama că ai citit un geamantan de cărți tip apă de ploaie. Descrierea relațiilor dintre oameni e chiar enervantă. Enervantă în sine și enervantă datorită faptului că nu mai știi de unde a pornit acțiunea și trebuie să te întorci tot timpul, zeci de pagini, înapoi. Ajungi la pagina 100, vezi că nu s-a întâmplat nimic, dar tot mai speri să se întâmple ceva interesant, nu doar consecințe firești ale unor inflații de idei. Starea de dizgrație, superior organizată, e confundată cu starea de grație. Din curiozitate intelectuală, o ții înainte cu cititul. Autorul e considerat celebritatea momentului, se vinde bine, nu se poate să nu se bage acțiune, îți spui, deși știi prea bine că un autor deștept și talentat nu întinde prea mult coarda, dând drumul acțiunii după primul capitol, adică de pe la pagina 12 sau 25. Șmecher, câte un autor pornește acțiunea în forță, apoi, timp de mai multe capitole o tot lungește, până o face zeamă chioară, timp de 3-400 de pagini. O carte bună este aceea pe care, după un timp, simți nevoia s-o recitești. Nu toate cărțile rezistă trecerii timpului. De foarte multe ori, nici nu mai apuci să recitești cărțile preferate; ori vin din urmă cărți recomandate de oameni competenți, ori ești luat de valul treburilor de zi cu zi. Se pune întrebarea: e mai profitabil să recitești un autor de geniu sau să citești pastișele fiului său? Ești mai câștigat dacă recitești o carte bună,

în etape diferite ale vieții, decât dacă iei la rând ce ți se oferă drept comercial. Comercialul nu trebuie să includă neapărat facilul, în sens de superficial, ci în sens de ușor de citit. Mai ușor de citit sau mai greu, cărțile trebuie să fie de calitate. Nici „cărțile grele", în sensul de bune, nu sunt cele de mii de pagini sau cele conținând idei absconse. Cititul este un act intim între cititor și scriitor sau lumea creată de acesta. E un act aproape mistic, asemănător relației adevăratului credincios cu divinitatea supremă. Așa cum făcutul de cruci, căderile ostentative în genunchi și rugăciunile nejustificate nu pot impresiona pe nimeni, nici cititul în public nu convinge de sinceritatea demersului, ci dimpotrivă, stârnește, dacă nu râsul, măcar zâmbete condescendente, deși ipocrizia ar trebui să te facă să plângi. Oferta din ce în ce mai mare de carte nu înseamnă neapărat că aceasta vine în întâmpinarea unei cereri crescute; înseamnă că, strânși cu ușa de un sistem opresiv, cum a fost cel care tocmai s-a stins, foarte mulți oameni s-au trezit că au ceva de spus și nu se întreabă dacă demersul lor interesează pe cineva. În paranoia lor, spun orice, oricând, oriunde, ca într-un jurnal lansat în spațiul virtual, și merg pe principiul de a publica întâi și de a-și forma publicul ulterior; nu se gândesc dinainte la o nișă de cititori. Mai tragic e faptul că nulitățile, cu o tenacitate feroce, au ocupat mass-media; spiritul comunitarist n-a dispărut, dar nici nu s-a convertit în altceva. Cine nu scrie astăzi cărți, ori e tâmpit, ori mai mult decât atât. Foarte neplăcută e dependența de facil, mai ales la noile generații. „Noul roman" e „romanul rotund, fără cap și fără coadă". Abia după ce îl citești în totalitate, îți dai seama că totul a fost o fântână arteziană imagistică, cu jeturi de apă în lumina puternică și multicoloră a publicității exacerbate și politicii de marketing incisivă. Dacă repeți de multe ori experiența lecturării unor cărți ușurele, dobândești dependență de facil, cum e depen-

dența de telenovele sau monede caramelizate. Formatorii şi transformatorii de opinie, de cele mai multe ori autodeclarați, au impresia că romanele de succes sunt fabricate după rețete de succes. Au impresia că secretul succesului e la ei şi numai ei ni-l pot vinde. Nu conjuncturile politice, împănate cu sex, speculații ştiințifice, economice, sociale sau de alt fel, plus ceva aforisme bine plasate în context, specifice postmodernismului, stârmesc curiozitatea cititorului. Rețeta susccesului e aceeaşi de mii de ani: talentul. Fără cheia succesului, care este buna organizare a publicității şi marketing-ului, talentul e zero. În schimb, marketingul şi publicitatea pot băga pe gâtul cititorului produse nedigerabile, cărți inodore, incolore şi insipide, romanele-cărămidă. Teritorii ale nimănui şi ale oricui, jurnalele din spațiul virtual au fost fabricate tot pentru simularea talentului. Pentru cei ce nici nu îndrăznesc măcar să se apropie de o editură, acestea sunt spații generoase, unde oricine poate scrie ce doreşte, unde oricine se poate crede scriitor. Unii sunt atât de creduli cu ei înşişi, încât chiar se simt, profund, scriitori. Cine stă să-i contrazică? Fără încărcătură socială, politică, culturală sau istorică, romanul, mai bine sau mai prost vândut, e apă de ploaie. De la scrierea unui jurnal până la tipărirea acestuia, timpul trebuie să se încarce de sensuri. Înainte de a fi un teritoriu colectiv, spațiul creat electronic trebuie să fie un „spațiu al singurătății". Majoritatea scriitorilor de circumstanță vor să aibă public în spațiul virtual, să le fie comentată fiecare frază, în rău sau în bine. Ei vor să fie cunoscuți indiferent cum. Nu-i interesează decantarea propriei valori, ci numai prezența; a lor şi a oricărui fel de public. Ficțional colectiv nu există. Lucrurile, de la lume luate, vopsite în culorile fabuloase ale imaginarului, şi, înapoi, la lume date, nu lasă nimic în memoria cititorului; nu multe scrieri literare au şansa unui feed-back continuu. Ficționalul e individual; o lume creată de imaginație

e cu atât mai credibilă cu cât puterea fanteziei autorului e mai mare. Oricine poate imagina orice, dar numai în cadrul restrâns al lumii cunoscute; puțini imaginează şi altceva decât ceea ce cunoaştem. Dacă roboții vor fi construiți după chipul şi asemănarea oamenilor, să se simtă şi ei bine, atunci putem afirma că tehnica n-a avansat prea mult. Nu oricine poate crea o lume mai interesantă decât cea reală, dar cei puțini, cu o imaginație prodigioasă, abia se văd în marea masă a comercialului facil. Bine făcută, realitatea virtuală a imaginației poate înlocui „realitatea reală", ca să-i spun aşa. Fiind la modă, mi-am făcut şi eu un blog, însă nu consider că publicul din spațiul virtual are vreo importanță. Atâta timp cât un redactor de la o editură mă ignoră, nu din orgoliu, lucru care ar fi de înțeles, ci din cauză că nu înțelege ce fel de literatură fac, ce poți cere de la nişte comentatori de aiurea? Prezența acestora în eterul comun e chiar stânjenitoare, mai ales că toată lumea se crede competentă şi dă sfaturi. Un sfat bun poți să-l primeşti şi de la ultimul prost, spune proverbul, dar aici s-a întrecut orice măsură. Când prostul îşi încordează muşchii, se vede cât e de inteligent. Dacă nu te prezinți cu o literatură cum sunt unii obişnuiți să citească, redactorii te ignoră prin neînțelegere. Ei sunt obişnuiți cu rețetele pe care vor ei să le impună altora. Nu lasă autorul să vină cu o rețetă nouă, originală; sau nu o înțeleg. Vă dați seama ce era limba vorbită azi dacă nu se găsea un „nebun" s-o revoluționeze? Un director de revistă mi-a caracterizat scrierile drept „alegorii" şi mi-a recomandat să scriu „comercial". În accepțiunea lui, „comerciale" sunt cărămizile de apa de ploaie numite azi „noul roman". Indubitabil, se impune ca „noile romane" să fie traduse în limbi de o mai mare circulație universală, transpuse în scenarii şi transformate în filme de mare succes. Poate pentru grădinile zoologice ale hominizilor. Decât să regreți mai târziu, mai bine să faci un lucru rău: să scrii romane

într-un stil nou, mobilizator, dinamic, comercial. Optimismul unora nu e decât o simplă bătalie cu pesimismul; pentru o monedă în plus. Dacă eşti sărac, nu ți-e frică de hoți. Dacă eşti sărac cu duhul, nu ți-e frică de nimic. Uneori, ceea ce nu facem e mai important decât ceea ce facem; eu, de exemplu, nu ştiu să fac mare lucru.

— Vorbeşti de parcă te-ar frustra ceva.

— Mă frustrează insuccesul.

— Nu trebuie să fii trist, îl consolă Ian. O carte de succes este accea în care autorul, prin calitățile textului, reuşeşte să domine defectele. Cel ce elimină defectele, ratează textul.

— Aşa-i. Nimic nu e perfect. Perfecțiunea pierde din frumusețe.

— Ai publicat vreo carte?

— Sigur, spuse Arnold. Am douăzeci de cărți publicate, mă găsesc şi în comunitatea scriitorilor din spațiul informațional. Sunt foarte cunoscut.

— E ceva gheşeft cu aceste cărți?

— Ce să fie?!

— Afacere, spuse Ian. E ceva afacere? Câştigi ceva?

— De ce trebuie să câştig ceva din publicarea unor cărți?!

— Ştiu eu? Ca să trăieşti mai bine.

— Trăiesc foarte bine, spuse androidul. Discurile de sticlă pe care mi le aduc terraformatorii îmi ajung pentru hrana zilnică. Mai pun şi ceva deoparte, pentru serviciul de curierat rapid şi diverse utilități: televiziune, sferă informațională sau alt serviciu de public...

— Dar calculatorul, televizorul şi ce te mai lauzi că ai prin casă? Astea nu costă bani?

— Despre ce bani vorbeşti?

— Monedele alea de sticlă? întrebă Ian.

— Ce e cu ele?

— Nu le foloseşti pentru a cumpăra toată acestă tehnică?

— Nu. Cercurile numite de tine bani sau monede le înghiţim cu puţină apă sau le ronţăim. Sunt hrana noastră cea de toate zilele, spuse Arnold.

— Şi scanerul, televizorul sau calculatorul?

— Ce e cu ele?

— Cum le-ai obţinut? întrebă astronautul.

— Nu le-am obţinut nicicum. Am făcut cerere la conducere, apoi terraformatorii mi le-au adus.

— Nu ai dat nimic pe ele?

— Nu. Ce să dau?! se miră Arnold. Ar însemna să mor de foame. Ce nu consum, folosesc pentru mici atenţii sau servicii.

— Dar cărţile cu care te lauzi? întrebă astronautul. Nu le-ai publicat pentru a le vinde?

— Ba da.

— Te contrazici.

— Deloc, spuse Arnold. Eu nu vând nimic. Le răspândeşte o agenţie de distribuţie a cărţii. Nepotul meu ştie ce iau ei pe ele. Cred că aveţi dreptate; şi noi folosim bucăţile de sticlă ca unităţi de schimb.

— Aştia chiar că trăiesc în cea mai bună lume posibilă, spuse Angela. Îşi admiră grădinile aproape uscate, scriu cărţi, îşi primesc tainul de discuri de sticlă, ceva aparatură utilitară şi aşteaptă să le fie planeta cotropită de o junglă în mare parte metalizată. E un raţionament cam banal.

— Raţionamentul banal e apanajul omului simplu, nu aşa cum se sugerează ideea că lucrurile simple, banale, sunt gândite de oamenii inteligenţi. Se face o confuzie între lucrul simplu de geniu şi banalitate, spuse androidul. Lucrul simplu de geniu e rezultatul unei acumulări masive de cunoştinţe, combinată cu o putere foarte mare de a le combina; dacă nu cu geniu, măcar cu inteligenţă. Asemănător, expresia „Trăim pe

proprietățile noastre şi asta ne ocupă tot timpul" se adresează, tot subliminal, celor care vor să-şi părăsească proprietatea, nu celor care pleacă în lume. Diferența constă în faptul că unii vor să părăsească neapărat casa, fără nici un plan coerent, fără mijloace, fără să se gândească la consecințe, tocmai din cauza unor astfel de mesaje televizate, iar alții pleacă, dar nu oricum, ci după ce au ajuns la un anumit nivel al facultăților telepatice, au strâns nişte bucăți de sticlă, să aibă ce mânca sau şi-au aranjat vreun rost în altă parte, în vreun oraş mai mare sau în capitală. Când afirmă că nu primesc oameni primitivi, conducătorii noştri, fie-le numele în veci pomenit, se referă la cei ce nu aduc nici un aport la dezvoltarea societății, iar televiziunile particulare transmit, din sete de rating, doar jumătate de adevăr: jumătatea tulbure.

— Am înțeles, spuse Ian, deşi nu înțelegea nimic.

— Mă bucur. Când îi spun aceste lucruri, Ema începe să mă bruieze, iar terraformatorii nu vor să asculte. Vor doar să fie ascultați. Ce vă spun eu face parte din preocupările „formatorilor de opinie" de la televiziuni, deocamdată cel mai coerent mijloc de educare a maselor, nu din preocupările terraformatorilor. Sfera informatică e vastă, dar haotică. Mult prea vastă şi mult prea haotică. Prin pagini personale, jurnale zilnice, forum-uri şi legături de tot felul, oamenii aleargă, de colo-colo, printre copaci, pe câmpia vastă a unor cunoştințe disparate, adesea incomplete, dându-şi iluzia că citesc. Jurnalele, în formă scrisă, cum am publicat şi eu, sunt prezente, de când există lumea, de la desenele cu ființe ciudate de pe pereții peşterilor, un fel de desene animate empirice cu animale dispărute în preistorie, până la „jurnalele" mironosițelor de azi, cum e Ema, care umblă toată ziua prin grădină şi nu face nimic. Nu e nimeni obligat să fie pedepsit de orgoliul sau plictiseala altuia.

Arnold le spuse că nici toți oamenii talentați, inteligenți şi consacrați, care țin un jurnal, nu rămân neapărat în conştiința publică. Şi la aceştia, şi la cei cât de cât celebri în sfera informațională, afirmarea întru eternitate e mişcare haotică pură. E o întâmplare să te citească vreunul. Câteodată, jurnalele sunt la modă, până la exacerbarea unei conduceri pe model „jurnal de călătorie", câteodată, nu. O scriere literară e o scriere literară, dar jurnalul nu e decât o subiectivare relativă a realității personale. Pe cine mai interesează azi persoana altuia, reală sau subiectivată? Poate pe criticii care n-au ce scrie. Unii se simt fericiți în jungla informatică vastă a unei câmpii pustii, alții se simt singuri în înghesuiala oraşului. Jurnalul anulează personalități, dacă acestea există; fiecare se confundă cu oricine. În boom-ul informațional, jurnalul unui necunoscut, chiar şi de geniu, e mai puțin decât o picătură într-un ocean. Scriitorii de jurnale nu se expun publicului ca să se descopere sau să se redescopere, nefiind conştienți că au sau nu un viitor. Ei nici nu-şi pun problema viitorului, trăind într-un prezent pe care îl cred infinit. Nici măcar nu vor să fie descoperiți, cei mai mulți evoluând sub pseudonim. Se bagă în vorbă şi sunt siguri că au numai ei dreptate. De la instinct la rațiune, sfera informațională mai are de lucrat; pe la colțuri.

— Termenul de „a hoinări" pe câmpia informatică e foarte inspirat. E posibil ca nici cei 120 de conducători ai planetei să nu ajungă în capitală, ci să se înfunde ca mine, undeva, la țară, le mai spuse androidul. În acel moment, exploratorul nu mai ajunge unde îl mână destinul, nu se mai creează civilizația de tip pământean şi nu mai apare nici literatura. Una e ce se întâmplă acum şi alta ce s-ar fi putut întâmpla; e mai grav „a nu fi" decât „a nu mai fi". Când apare ceva mai interesant, ca o oază de fericire într-o junglă caldă bogat metalizată, te trezeşti cu tăblița „oprit!"; până la plata unei taxe de două folii de sti-

clă. Sumele mici, plătite pentru a accesa vreun rezumat a ceea ce ai vrea să citeşti, par uşor de suportat, dar, în realitate, plăteşti mai mult. Publicarea unei cărți pare o investiție mare, dar, protejată de rugina timpului, cartea nu este atacată de „viruşi" sau de vreo suprasarcină electrică a proprietății de peste drum.

— Despre ce suprasarcină electrică vorbeşti?! se miră Ian. Aveți energie electrică?

— Sigur. Cu ce crezi că sunt alimentate calculatoarele?

— Cu energie psihică.

— Ar fi prea de tot, spuse Arnold. Puterea noastră telepatică nu e stabilă. N-o să-mi luminez casa cu energie craniană.

— N-am văzut nici un stâlp de înaltă tensiune, nici un fir electric.

— Nu ştiu ce sunt alea. Energia electrică e distribuită printr-un sistem aerian de legături, între nodurile de joasă şi înaltă tensiune.

— Legăturile sunt, presupun, nişte cabluri metalice, spuse astronautul.

— Evident. Formează o plasă în jurul planetei.

— Nu se văd.

— Sunt aşezate la o înălțime destul de mare, dar se văd, spuse Arnold.

— Nu se văd.

— Eu le văd.

— Eu nu, o ținu Ian pe-a lui.

— Poate nu vedeți aşa bine în ceață.

— Poate mă minți.

— Ce interes aş avea? întrebă androidul.

— Ştiu eu? Urmăreşti tu ceva cu aiureala asta. Poate că nu vrei decât să treci drept altcineva.

— Tu aiurezi. Ți-o fi foame.

— Ai nimerit-o, recunoscu astronautul.

— Vă dau câteva discuri de sticlă din rația mea.

— Nu, mulțumim!

— Cum vrei, dar să ştii, nu imit pe nimeni, spuse Arnold. Dacă nu poți fi tu însuți, nu poți imita pe nimeni.

— Şi poți să fii tu însuți?

— Nu prea. Încă îmi sondez eul. Povestea voastră s-ar putea să mă propulseze. E ceva pur original. N-am mai auzit de oameni care să vină de dincolo de ceață. Nu puteați să străpungeți rețeaua electrică fără s-o avariați. Călătorind pe câmpia informațională, omul e neplăcut surprins la furat; nu prea are ce alege. De frica plagierilor, fiecare secvență conține texte submediocre. Textele considerate de autorii lor ca geniale sunt, de fapt, ale unor semidocți netalentați.

Le spuse că o carte e un drum asfaltat de alții, aceştia fiind chiar ei, furnizorii propriei poveşti. Dacă acest drum nu e circulat, drumarii editurilor se reorientează. Faptul că nu se îndreaptă spre meserii mult mai profitabile, te face să crezi, pe bună dreptate, că le merge. Faptul că se lamentează ei, cum că nu le-ar merge afacerea, a devenit banal. Văitatul la editori a întrecut totuşi orice limită a bunului simț, în condițiile apariției de tot mai multe şi variate colecții. Ei au ajuns să spună că muncesc degeaba, că nu mai au cititori, că nu se citeşte cartea. Ca o consecință a acestui mesaj, oricât ar părea de paradoxal, nu se întâmplă nimic. Nu se măreşte numărul de cititori nici măcar calitativ; cei care citesc, oamenii culți şi inteligenți, nu se înmulțesc decât în cazul în care devin culți şi mai inteligenți venind din rândul troglodiților, lucru imposibil. În domeniul editorial, există totuşi un avantaj nesperat: dacă nu există şansa să se facă lucruri posibile, se forțează imposibilul. Se promovează tineretul cu orice preț, femeile, minoritățile, fără să fie nimeni atent la costurile ulterioare. Tinerețea sau experiența de viață nu sunt criterii de luat în seamă, aşa, pe nemestecate.

Te poți plafona la maturitate sau te poți deştepta la bătrânețe, la fel de bine. Sau, nici una, nici alta. De frică să nu se comită vreo discriminare, se protejează şi prostia, şi posesorii acesteia. Omul simplu nu citeşte. În cazul în care ajunge, în naivitatea lui, la concluzia că trebuie să intre în posesia unei cărți, un instinct sigur îl trage înapoi. Dacă, prin absurd, cel ce fuge din calea cărții nimereşte în fața unui computer, îi mai rămâne varianta jocurilor de tot felul. Nu degeaba înfloreşte industria jocurilor pe calculator. Când acestea reprezintă gadget-uri din cărți, imagini colorate, acțiuni simple, mimetice, de lupte sau înfruntări de idei, jocurile dau iluzia lecturii. Jocurile nu sunt deloc un lucru ieftin, prețul mijlocului de producție umbrind, de prea multe ori, producția însăşi. Cititorul nu are de unde să ştie şi nici nu-l prea interesează ce editură e pe val, cu mii de titluri, bună distribuție, încasări pe măsură şi drepturi de autor valoroase. Nu ştie nici editura care publică titluri ieftine sau în regie proprie, cu distribuție locală, condamnată să se chinuie sau să se ducă la fund, conform principiilor concurenței. Dacă se hotărăşte să citească, omul vrea să citească; culisele editoriale reprezintă alt subiect pentru el. Dacă a început să se lamenteze, cum se întâmplă tot mai des la noi, editorul bagă cititorul în ceață, acesta gândindu-se că editura e în suferință şi, astfel, e nevoită să publice cărți ieftine. În consecință, nu dă nici două bucăți de sticlă. La extrema cealaltă, editurile cu un dever mare fac o reclamă atât de deşănțată, încât te duc la aceeaşi idee, că, având multe titluri, nu mai au ce publica şi scot ştifturi, nu cărți. Editurile scot, într-adevăr, foarte multă maculatură, atât de multă încât ceea ce e valoros, nici nu se mai vede. Fiecare are impresia că el e viitorul; viitorul altuia. Nimeni nu se mai preocupă de viitorul lui personal. Exocentrismul se întâlneşte cu egocentrismul, undeva, la infinit. Cei care caută valoarea în pădurea de metal, aşa numiții fan-i, sunt

prea puțini, deşi fac o gălăgie infernală. Colecționarea a tot ce apare într-un anumit gen al literaturii e tot o formă de autoorbire. Fan-ul colecționează; nu citeşte prea mult, ci doar, aşa, orientativ, prefețe, postfețe, scurte recenzii, să poată şti ce să mai tezaurizeze. O viață de om e prea puțin pentru a putea colecționa ceea ce mai mult simți că e de calitate. Criticii sunt mult prea ocupați cu sponsorizarea propriilor rubrici din vreo revistă sau cu diferite conferințe, unde se lasă cu vreun computer cadou, ca să scoată fan-ul din întuneric. Cititul despre cărți, spun unii, nu are cum să fie daunător. Nu dă omul nimănui în cap, nu aruncă bombe, nu scuipă pe jos, nu bea acid ionitic, nu se droghează. Şi totuşi, s-a trecut prea repede de la „literatura de atmosferă" la „literatura ca atmosferă". Se lasă prea uşor cartea jos pentru a o substitui cu filmul făcut după ea. Asta denotă lipsă de imaginație, iar lipsa de imaginație e dată de lipsa de cultură, rezultat tocmai din precaritatea exercițiului de a citi. Cercul ăsta vicios e valabil doar dacă plecăm de la premiza că vorbim doar de oameni inteligenți. Numai omul inteligent şi cu proprietăți extrasenzoriale are neşansa de a se prosti. Fanii citesc mai mult despre cărți. Ştiu că o carte este bună sau rea, dar cine sunt cei îndrituiți să hotărască ce e bine şi ce e rău, în lipsa debusolatei critici literare? În spiritul tradițional pământean al datului cu părerea, îşi dă cu părerea cel care are o părere. Toată lumea vorbeşte şi nu mai ascultă nimeni. Se formează o critică amatoristică de forum sau weblog, ca substitut al unei critici de valoare, iar aceasta generează, în timp, o literatură de blog, agramată şi chinuită. Aceasta acaparează realitatea, prin intermediul forum-iştilor, cu părinții lor cu tot, editorii, care se miră ca proştii că nu li se vând cărțile, iar dacă se vând, nu se citesc. Nici scriitorii de talent reconvertiți la critica literară nu sunt o soluție. Avem nevoie de critici de talent, nu de scriitori de critică literară. Aşa cum prezintă

câte un ziarist presa la televizor, după interesele imediate ale patronului, după grămada de monede de sticlă obținută sau chiar după propriile-i convingeri, nici criticii care citesc pentru noi nu pot fi obiectivi. Paradoxal, aici nici nu e vorba de obiectivitate, ci de subiectivitate. Aşa cum ziarul „on line" nu-ți stârneşte aceeaşi formă de înțelegere, nici cartea citită de altul nu-ți dă acelaşi complex de emoții. Chiar şi citirea unei cărți în perioade diferite ale vieții, când nivelul de cultură şi chiar cel emoțional s-au mai schimbat, nu-ți lasă aceeaşi impresie. La relecturare, e bine să te bazezi pe criteriile proprii. Când nu ai criterii proprii, eşti influențat de criteriile altuia. În ambele cazuri, dacă o carte îți place din ce în ce mai mult, nu înseamnă neapărat că a rezistat trecerii timpului şi e neapărat bună. O carte e bună dacă cititorul are criterii de apreciere valabile sau criteriile luate de la altul sunt general valabile. În funcție de balansul valabilității-nevalabilității criteriilor de apreciere, cărțile pot fi confirmate sau infirmate de trecerea timpului. Cum nimeni nu cunoaşte valoarea celor care dau verdicte, în ultimul timp, nu se ştie care operă literară va rezista. E ceva asemănător cu cearta în care toată lumea are dreptate. E ca în povestea judecătorului care dă dreptate la toată lumea. Când cineva îi spune că nu poate avea toată lumea dreptate, îi răspunde acestuia că şi el are dreptate. Împăciuitorismul generalizat micşorează entropia şi nu aduce nici un progres, nici măcar în literatură. De frică să nu deranjeze, fiecare minte, ajungându-se la o ipocrizie generalizată. Pentru a avea toată lumea dreptate, spun că se poate ajunge şi prin exagerarea adevărului la ipocrizie, dar ăsta e alt subiect. Aici, în prezent, intervine declicul. Cine sunt cei care stabilesc criteriile de apreciere. Într-un concurs literar, membrii unui juriu. Da, dar premiile se dau, cum vedem, pe alte criterii decât cele ale valorii. Atunci, mai are cititorul, fan-ul înrăit, încredere în părerea stabilizatorilor de cri-

terii? Nimeni nu s-a născut învățat şi criticii învață critica de la alți critici. Cum dau măsura lipsei de pricepere, înseamnă că s-au prostit pe parcurs sau au învățat lucruri de slabă factură de la înaintaşi. Oricine îşi poate imagina că avem o critică de întâmpinare transformată în critică de prevenire. Când criticul previne penetrarea valorii şi promovează, pe interes şi nepotism, nonvaloarea, se discreditează. Nu are nici un rost să vorbim de criticii de-a dreptul imbecili, care confundă nonvaloarea cu valoarea. Numai nonvaloarea se înconjoară de nonvaloare; pentru a părea ea mai strălucitoare. Că înlocuieşte voit valoarea cu nonvaloare sau că nu e în stare să distingă nonvaloarea de valoare, efectul e acelaşi: cititorul inconştient rămâne singur. Editurile au fost învățate să nu vândă cărți, ci autori. Atunci când dai 1 milion de bucăți de sticlă pentru 5 cărți nescrise încă, aşa cum se întâmplă la noi, ori ai de-a face cu un geniu planetar, ori eşti tâmpit, ori interesat. Cum geniul planetar nu se întrevede încă şi se încearcă în disperare să se fabrice... Pot nominaliza o editură profilată pe anticiparea evenimentelor care a organizat un concurs de debut, a anunțat că acesta s-a suspendat până la o ediție viitoare şi totuşi, în acel an, a câştigat un pilos, care nici măcar nu era debutant. Şi, pentru ca lucrurile să fie conforme cu propria lor realitate, o carte slabă trebuie neapărat reeditată. Odată cu înmulțirea scriitorilor, aceştia vor lupta pentru legiferarea unei taxe de protecție a tagmei. Cum monedele vin de la cititori, orice taxă e bazată pe venituri suplimentare. Dacă se vor înmulți cititorii, aceştia vor lupta pentru legiferarea unei taxe de protecție specifică, o taxă de protecție de tagma scriitorilor. Cum, citind o carte, cititorul se crede un pic din cel ce a scris-o, ne trezim cu tot mai mulți cititori care vor să intre în breasla creatorilor. Nu se va întâmpla asta, pentru simplul fapt că s-a întâmplat deja. Mulți au crezut că practica jurnalistică îi va face ziariști. Doi oportuniști

din literatură au fugit spre principalele două cotidiane centrale. Doar în ultimul timp, s-a dovedit că vor face, unul explozie, altul implozie, de atâta jurnalism. Acum, când jurnalismul a fost discreditat chiar de jurnaliști, aceştia caută o ieşire. Cum mainstream-ul s-a umplut de autobiografismul banalității autorilor, o s-o ia toată lumea spre anticipația ştiințifică, ca o consecință firească a dezvoltării tehnicii şi tehnologiei avansate. Norocul poate fi faptul că nu oricine poate avea inteligență tehnologică. Nenorocul e că iarăşi va fi inflație de ingineri fără talent literar. Un scriitor cu un talent recunoscut de toată lumea a afirmat că avem opere, dar n-avem scriitori, plasându-se, fără să vrea, în propriul său paradox. El era cunoscut ca un mare scriitor, dar opera nu i-o ştia nimeni, adică exact pe dos de cum a afirmat. Vrând să împingă cititorul spre ceea ce a scris, s-a apucat să producă editoriale şi să apară la televiziuni; lucru acesta a făcut ca el să fie şi mai cunoscut, iar scrierile şi mai necunoscute. Cititorul, de lene, îl citeşte pe el şi reține câteva fraze mai inspirate, reiterând dictonul potrivit căruia „cultura e ceea ce rămâne după ce ai uitat tot". Zadarnic se scrie mult, în loc să se scrie despre multe; se pierde timp prețios şi rămâne pământul nemuncit. Cu îndoctrinarea întru literatură a celor din grădinile zoologice, procesul de deşertificare stagnează. Cultura este sfârşitul oricărei zile de muncă, spun unii şi au dreptate. Scriitori nu sunt neapărat cei care scriu. Nici cititorii nu sunt neapărat cei care citesc. Aşa cum se gândeşte azi, cititul oricărei recipise a devenit un act de cultură, iar „scriitorii de rețete medicale" sunt şi ei scriitori, cum scriitori se considerau şi conțopiştii de la conducerea planetei. Scriitori nu sunt nici măcar cei care publică. Cum sunt fabricați miliardarii şi politicienii de fațadă, sunt fabricați şi scriitorii de fațadă, apoi sunt promovați, reeditați, premiați şi supuşi atenției unor critici dintr-un mediu strâmt. Fenomenul e uşor de observat deoa-

rece promoția bună şi tirajele mari ale cărților proaste au aceeaşi soartă ca tirajele mici şi proasta răspândire a cărților bune. Prin asta, cititorul amendează mediocritatea şi se mulțumeşte să citească despre cărți, în măsura în care există critici specializați care să le povestească despre ele. Unii povestesc, dar nu se fac înțeleşi, alții se fac înțeleşi, dar adorm cititorul. Pe partea cealaltă, există ideea preconcepută că editurile serioase se ocupă de lucruri serioase, iar aceasta, din cauza exercițiului democratic mai avansat. S-a spulberat şi acest mit. S-a spulberat peste tot, nu numai pe teritoriul caselor noastre, unde se aduc tot felul de cărți ale unor autori consacrați, de mâna a treia, ca fiind mari valori. Autorii mai slăbuți găsesc teren propice de promovare la noi, cei care suntem, genetic, obedienți față de tot ce e străin. Nu e adevărat că, după globalizare, datorită unui control mai strict al copyright-ului, a explodat valoarea şi au fost publicați şi autori din zonă. Au venit de aiurea autori de mâna a doua, nebăgați în seamă pe la ei, şi vând mai ieftin marfa. Au fost luați în brațe şi şi-au făcut case pe aici. Am exemple concludente. Editatul cărților pe criterii foarte subiective distruge cultura, aşa cum angajatul rudelor distruge economia. Unii cred că globalizarea a însemnat victoria calității asupra prostiei şi arbitrarului, aşa, ca o speranță, dar speră degeaba. Până să se civilizeze tot Pământul, ne sălbăticim noi. Cititul, ca act în sine, subliminal, doar aşa, să nu uiți să citeşti, nu te formează ca intelectual, cum nici exercițiul gândirii nu te face telepat. Premiu literar nu te face un scriitor mai bun. Unii simt o plăcere aproape sadică să-i laude pe alții, să-i sufoce cu laudele lor, precum tiranii de pe vremuri, care, înainte de a-i executa, îi copleşeau pe generali cu onoruri şi medalii. Metoda de a desființa prin supraînființare provine dintr-un obicei ancestral prin care duşmanii erau îngropați de vii, încărcați cu propriile lor averi. Acum, depinde de inteli-

gența fiecăruia în a aprecia veridicitatea şi greutatea unui premiu literar, plecând de la conştientizarea echilibrului între propriile posibilități şi posibilitățile afirmate de protectori. Cititul şi scrisul n-au devenit nişte procese involuntare sau voluntar-patriotice. Timpul le va rezolva pe toate, iar norocul nostru este că nu vom ajunge să ştim cum le-a rezolvat, să ne enervăm. Lumea nu e niciodată aşa cum ai lăsat-o. Dacă o laşi, nu mai e deloc. Mai ales lumea literară, care e mai mult sau mai puțin virtuală şi în realitate.

Îi ținu astfel încă zece minute, cu fraze ce nu spuneau nimic celor doi astronauți eşuați pe o planetă ce se dovedea, până la urmă, ostilă, într-un mod foarte insidios.

— Eşti obsedat rău de tot de condiția scriitorului în societate şi de relația lui cu editorii şi cititorii, râse Ian.

— Desigur. E singura condiție care mă interesează.

— Ai înşirat o serie de truisme şi atât.

— Deloc. Sunt lucruri ştiute de toată lumea, dar nimeni nu are curajul să le spună. Nimeni nu vrea să deranjeze pe nimeni.

Furioasă, Angela luă o piatră de jos şi îl pocni cu ea drept în frunte.

Descumpănit, androidul îşi rostogoli de câteva ori globii oculari în cavitățile orbitale, neştiind ce să facă, să se pună pe râs sau pe plâns.

Într-un târziu, emise un hohot de râs atât de hârâit, încât îi apucă şi pe astronauți râsul.

— Întotdeauna mi-am dorit să am simțul umorului, spuse Arnold.

Apăsând cu două degete la baza gâtului, se scuză pentru faptul că o exacerbare a senzațiilor îi dilata percepția clipei, care nu se mai termina.

— Ce ți-a venit să-l loveşti?! întrebă Ian. E ceva în ceea ce spune.

— Dacă n-aş fi înfometată şi obosită, aş accepta să ascult orice prostie, spuse femeia. Am intrat în panică. Dacă nu găsim ceva de mâncare pe planeta asta pustie, nu mai avem mult de trăit. Nu am văzut nici măcar şobolani. N-am murit la impactul cu solul. Murim acum, în mod stupid. Ăsta e sfârşitul.

— Orice sfârşit e un început prost, spuse Arnold.

— Nu pot nici să râd, nici să gust acest calambur, spuse Ian.

— Sfârşitul e sfârşit şi basta, spuse Angela. Dacă te apuci să afirmi că sfârşitul, când e sfârşit, nici nu există, că e o negare a negaţiei, mai iei o piatră în cap.

— Nu spun nimic.

— Bun baiat.

— Sigur că sunt baiat bun, spuse androidul. Ce-mi cereţi pe povestea voastră? Sunt dispus să vă plătesc drepturi de autor.

— Nu cred că ne poţi da ce îţi cerem.

Femeia începu să-i descrie o serie de mâncăruri, care ar fi putut face să saliveze şi cel mai îmbuibat grăsan. De la cele mai fanteziste aperitive şi gustări, trecu la descrierea preparatelor din carne de vânat, pe bază de aspic, apoi, îmbătată de propriile-i fraze, începu să înşire băuturile care le-ar fi dorit la încheierea unui eventual festin.

— Ce prostii, spuse Arnold. Astea sunt produse ale imaginaţiei. Se găsesc în filmele istorice şi în producţiile cinematografice de mâna a paişpea, cu scenarii bazate mai mult pe schimburi de glucide sau aminoacizi decât de idei. Să mergem!

Dacă tot nu aveau ceva mai bun de făcut, astronauţii îl urmară.

V

Merseră mult prea mult până la uşa casei lui Arnold Octavian pentru a nu intra la idei.

— Spuneai că ne aflăm exact în faţa casei tale, mârâi Ian.

— E chiar aici, spuse androidul, împingând uşa. Am ajuns.

— Vedem şi noi, spuse femeia.

Pătrunseră într-o sufragerie asemănătoare cu aceea a casei mătuşii Ema. Micile diferenţe nu constau decât în culoarea tapetului, forma mesei din mijloc şi măsuţa cu vase de sticlă, luminoase, din colţ.

— Ce design ciudat are fiecare dintre aceste vaze, spuse Angela. Sunt vaze pentru flori, nu-i aşa?

— Vaze pentru flori?! Ce sunt alea?

— Vaze în care se ţin florile proaspăt culese din grădină.

— Ai văzut tu flori în grădină?! se miră androidul.

— Nu.

— Păi?

— Păi ce? întrebă femeia. Dacă nu sunt vaze, înseamnă că sunt obiecte de ornament, pur şi simplu. Lumina le pune designul în valoare.

— Ce prostie, spuse Arnold. Ceea ce numeşti „vaze" reprezintă aparatele tehnico-utilitare, care nu trebuie să lipsească din casa nici unui cetăţean.

Luă un vas mai mare şi îl aşeză pe masă.

Obiectul, deşi nu era alimentat cu energie electrică de niciunde, era iluminat. Mai exact, emitea el lumină.

— Ce faci cu asta?! întrebă Ian.

— Ăsta e televizorul. În funcție de numărul de grade față de Polul Nord al planetei, se prinde unul sau altul dintre programe. Ce ați dori să vizionați?

— Un film.

— Vă caut un film cu mâncărurile descrise de doamna.

Trebuie să caut un canal cu filme preistorice.

Roti vaza înainte şi înapoi, într-un fel ştiut doar de el, apoi se trase la fereastră, făcând semn celor doi să facă la fel.

În sufragerie se materializă o scenă din timpul unei petreceri, cu personaje îmbrăcate în haine ciudate, din materiale grosolan țesute, dar viu colorate, peste cămăşi subțiri, cu gulere şi mâneci albe, scrobite. Pantalonii bărbaților erau bufanți, jiletcile fiind foarte strânse pe torace şi abdomen, iar femeile purtau fuste largi şi vestele la fel de chinuitor strânse pe corp.

În picioare sau stând pe scaune, cu toții intonau un cântec de petrecere, cam monoton, ținând isonul unui grup de instrumentişti.

Reperând masa aşezată lângă perete, Angela se repezise la prima farfurie din fața ei şi începuse să înghită pe nerăsuflate, icnind, fără să se uite ce înfulecă. Nu-şi punea nici măcar problema dacă mâncarea era reală, digerabilă, sau virtuală.

— Ce-au fost astea, întrebă, simțind că plesneşte şi o ia durerea de stomac.

— Nu ştiu, spuse Arnold.

— Arătau ca nişte prăjiturele, spuse Ian. Tu trebuie să ne spui ce gust aveau.

— Nu aveau nici un gust, spuse femeia.

— Or fi fost făcute din produse agro-zootehnice obținute prin tratare cu hormoni. Alea sunt ademenitoare şi n-au nici un gust, spuse androidul.

— Vorbeşti prostii. În a doua farfurie, erau mici crochete cu miros de peste şi gust de iască, spuse Angela. Aştia nu au mări şi oceane. Nici măcar fluvii.

— Poate găsim mai multă apa în grădinile zoologice, spuse astronautul.

Femeia nu-i mai răspunse. Simți că se sufocă şi începu să geamă de durere de abdomen, forțându-se să nu vomite. Luă un pahar din mâna unui bărbat şi înghiți conținutul pe nerăsuflate.

Personajul se ridică de pe scaun, brusc, roşu la față de furie.

— Mă simt ofensat.

— Mă simt amețită, spuse Angela. Cred că în pahar era rachiu de fructe.

— Era rachiu de mabine, spuse bărbatul, dar era rachiul meu. Ce căutați aici, îmbrăcați ca nişte clovni?

— Eram în trecere, spuse Ian, înfulecând dintr-un picior de vultur, crezând că e de curcan, şi înghițind direct din sticlă ceva asemănător cu vinul.

Exact în momentul în care un tânăr se repezea să-i înfigă astronautului un pumnal între omoplați, Arnold îl prinse pe extraterestru de mâneca salopetei şi îl trase spre el. În virtutea inerției, arma tânărului se opri în inima celui care spusese că se simte ofensat că i s-a luat băutura din mână.

— Ce-a fost asta?!

— Nu ştiu, spuse androidul. De obicei, personajele filmelor transmise de televiziuni, cele ale scurtmetrajelor, documentarelor sau ştirilor, nu se bagă peste telespectatori. Noi, privitorii, putem face tot ce dorim. Nici prezentatorii, comentatorii sportivi, analiştii politici, culturali, sociali sau de orice fel nu au voie să se dea la noi. Nu a fost pusă la punct televiziunea interactivă. Să ieşim afară!

— Nu opreşti filmul?

— Nu ajung la aparat. Îmi taie ăla calea. A scos un al doilea stilet. Ieşim, aşteptăm să treacă scena asta din film şi ne întoarcem.

— Pare destul de veridic, spuse Angela, ţinându-se de burtă. Am mâncat prea mult şi prea repede, iar capul îmi plesneşte de durere. Nu sunt obişnuită cu băutura.

Se strecurară pe lângă perete, deschiseră uşa principală şi ieşiră afară, rămânând trăsniţi de ceea ce vedeau. În locul peisajului arid, ceţos, punctat ici şi colo de movile nisipoase, cu ierburi uscate şi arbori cenuşii, totul arăta ca o grădină înflorită. Era o grădină cam neîngrijită, dar verde, cu flori şi pomi înfrunziţi. În plus, ceaţa dispăruse şi mai mulţi aştrii solari străluceau pe cer, făcând vizibile împrejurimile.

— Am încurcat-o, spuse Arnold, uitându-se pe geam, să vadă ce se întâmplă în sufragerie.

Datorită proprietăţilor sale telepatice, putu să priceapă că tânărul criminal din film se justifica în faţa celorlalţi, explicându-le că fusese un accident şi că intruşii în salopete erau de vină. Ei se băgaseră în film, să le mănânce mâncarea şi să le ia paharul din mână, lucruri pentru care trebuiau să plătească. Se repezise la ei şi avusese loc un accident regretabil; în loc să înfigă cuţitul în spatele impertinentului, omorâse un prieten.

Arnold Octavian coborî scara de la intrarea principală şi făcu semn astronauţilor să-l urmeze.

Fugiră o bună bucată de timp, printre pomii răzleţi, şi urcară un deal, unde pădurea era mai deasă. Căutară un loc de unde puteau vedea casa şi se ascunseră în spatele unor tufişuri înflorite, tulburător mirositoare.

Petrecăreţii ieşiseră şi ei afară, uitându-se în toate părţile. Mulţi dăduseră la iveală arme albe, mai mult sau mai puţin înspăimântătoare, şi se împărţiseră în grupuri mici, căutând cu râvnă printre tufişuri.

— Au luat-o spre noi, spuse Ian. Avem timp să fugim.

— Nu ajung până la noi, decretă androidul.

— Cum nu?! Sunt la doi paşi.

— Nu le permite scenariul.

— Da, dar scenariul le-a permis să se repeadă cu şişul la noi sau să părăsească o scena bucolică, de interior, să iasă afară din casă şi să ne urmărească? întrebă astronautul.

— Nu ştiu. Poate e şi greşeala mea. Trebuia să mă uit cine e scenaristul filmului. Le cunosc stilul şi pot anticipa acţiunea.

— Scenaristul asta o fi vreun xenofob, vreun om duşmanos faţă de tot ce e străin şi îşi construieşte personajele după chipul său. Nu putem şti dacă ăştia se reped sau nu la tot ce nu ţine de comunitatea lor rurală. Mai bine fugim.

— Nu merg niciunde, spuse Arnold. Nu-mi părăsesc eu casa şi grădina pentru nişte personaje de film.

— Îţi dă mâna, spuse Angela. La cât siliciu e în tine, e posibil să fii indestructibil, dar noi? Noi ce facem? Ne găsim într-un film. Am trecut dintr-un peisaj ceţos şi arid într-unul verde, luminos şi înflorit. Uite, pomul de colo are nişte fructe care seamănă foarte mult cu piersicile.

Se târî prin iarba verde şi înaltă, ascunzându-se după tufişuri, şi se repezi să ia un fruct din pom. Fragil, acesta i se sparse în mână, provocându-i mici tăieturi superficiale între degete şi în podul palmei.

— Nu e nici o scofală cu fructele astea, spuse apropiindu-se şi blestemând. Totul nu e decât decor, frumuseţe artificială.

Îşi pansă rănile cu frunzele unui arbust fără să se gândească dacă acestea nu conţineau cumva substanţe toxice, otrăvitoare, halucinogene sau tranchilizante.

— În aşteptarea amiezii speranţei că noaptea nu va mai veni în oraşul în care toate adresele sunt greşite, nu există prăbuşire fără zbor, escatologicul şi scabrosul zbor de a căuta cu înţele-

gerea doar acel lucru pe care nu-l vei găsi. În rugăciune, ți se fac genunchii de plumb, către-nțelegerea lumii, atât de curentă. Încerci să mori de fericire, cu mâinile sus, prizonierul cu fața doar către stele. A căuta cu ură iubirea, a găsi dulce amarul sărut, nici geniul nu poate, cum răsăritul de soare nu poate da liniei gândului frigul larvar al ideii din culmea amiezii, începu să recite femeia şi se ridică în picioare, fâlfâind mâinile spre cer.

Ian şi androidul săriră amândoi deodată şi trântiră femeia la pământ înainte de a o vedea vreunul dintre personajele filmului.

— Asta ne mai lipsea, spuse Ian. Cel mai apropiat grup se găseşte la mai puțin de două mii de metri de noi, iar femeia asta s-a găsit tocmai acum să se intoxice cu cine ştie ce substanță. Piersici i-au trebuit.

Văzură că se făcuse suspect de palidă la față, tremura şi spunea fraze fără sens.

— Ce zice? întrebă androidul.

— Nu are nici o importanți ce zice, se supără astronautul. Important e ce facem noi acum. Tu nu vrei să plecăm de aici, iar eu va trebui să fug cu ea în spinare.

— Ba nu. Ascultă! E foarte poetic ce spune.

— Claustrați în câte o secundă de vară, în teancuri de reviste apărute independent de voința cititorului, vedem cum reuşim prin hoție, ce prin onestitate, nu reuşim niciodată, o auziră delirând. Spre sfârşitul curgerii sale, timpul dezgroapă ideea de om, niciodată-ngropată. Vedem cum nu e nimeni prost în țara lui şi, mai ales, în țara altuia şi îmi ceri să-ți spun, pe aici, spațiul cât e de nebun. Vedem că în munți trăieşte descendentul calului sălbatic, calul de apartament, şi, ca-ntr-un raliu al frumuseții, de anul acesta, ne cuprind şi brațele nopții fără cap. Cultura e mult mai vie, dacă o laşi, aşa, moartă, şi se aşează o zăpadă peste noi, ca de gânduri. Nu trebuie să fii po-

liticos, fratele meu, cu fiecare zi, mai nenăscut; poți fi suspectat de spionaj. În psalmodierea naturii din noi, politețea poate răni, dar nu jigneşte. Aş vrea să ştiu, a crăpat piatra filozofală din mijloc de sat? Apă adâncă, trece şi această zi, ca o revistă a presei. Deşi lucrurile au luat-o razna, ca nişte versuri, sunt sub control; controlorii cad ca merele toamna. Atât de mult am păşit, încât țara s-a învechit. Ca lemnul stupului uitat în furtună, cine-i harnic şi munceşte, are tot ce vrei; tot ce vrei, tu, țara mea, în care geme de lumină mierea graiului nostru...

— Îmi vine să-i dau câțiva pumni, spuse Ian. Nu ştiu ce ne facem cu ea. Nu ştiu dacă îşi mai revine. E vid în capul ei.

— Vidul este atâta timp cât este afirmat. Ca şi conținut, acesta e lipsit de orice conținut. Prin lipsa conținutului, vidul e perfect; tot ce nu poate fi analizat şi cuantificat, e perfect.

— Da, dar perfecțiunea e legată de ceva concret. Din cauza asta, vidul e un paradox între „a nu fi" şi „a nu mai fi". Dacă ne prind sălbaticii, orice formulare e valabilă.

— E şi nu e adevarat, spuse Arnold. Orice nou scenariu vine să acopere un gol, dar, orice acoperă un gol, îl protejează. Ai răbdare! Eu cred în ceea ce fac.

— Eu fac în ceea ce crezi tu. Lipsa civilizației e un teritoriu periculos.

— Nu ne prind. Totul n-a fost decât o banală defecțiune tehnică. Cred că s-au pus lucrurile la punct. Priveşte!

Personajele din film îi văzuseră şi alergau în direcția lor, amenințători, cu pumnale în mâini.

— Nu e nimic liniştitor în atitudinea acelor indivizi, spuse Ian.

— Stai puțin!

Văzură că, ajunşi într-un anumit punct, sătenii se loveau de ceva şi căzeau. Unii se ridicau cu greu, alții mai stăteau pe jos, să se adune, să vadă ce era cu ei şi din ce cauză căzuseră, să-şi pipăie vânătăile sau să oprească sângerarea vreunei tăieturi.

— S-au lovit de un perete invizibil, spuse astronautul.

— Aşa se procedează. Când lucrurile scapă de sub control, operatorul de transmisie e obligat să materializeze o cupolă semisferică din sticlă.

— E sticlă, dar nu numai transparentă, ci şi invizibilă.

— Desigur, începu să explice androidul. Sticla invizibilă a fost inventată tocmai cu scopul de a conferi intervenției o notă de surpriză, dar e folosită şi cu alte ocazii. De exemplu, cu ocazia sărbătoririi unui anumit număr de ani de la un eveniment foarte important se emit ediții de discuri din sticlă invizibilă cu o foarte mare valoare nutritivă.

— Nu văd nici o diferență. În cazul vostru, contează gustul şi, cum spui, numărul de calorii, nu modul cum sunt percepute monedele, tactil, olfactiv sau vizual.

— Inexact. Monedele din sticlă invizibilă constituie o delicatesă. Nu mănânci toată ziua aşa ceva.

— Dar, invizibile sau nu, mâncate rămân, spuse Ian.

— Iar greşesti. Când primesc monede din astea, le colecționez. Pentru mine, sunt obiecte de patrimoniu, cu valoare mai mult spirituală şi culturală. Nu sunt piese de mâncat. Ca să nu le rătăcesc, le țin în vase cu un lichid colorat. Locul unde nu se vede nimic reprezintă discul din sticlă invizibilă.

— Acum eşti nevoit să mergi cu noi. Presupun că nu putem trece dincolo. Cum cred că ne aflăm la o margine a cupolei, nu ne rămâne decât o posibilitate, să fugim spre interiorul ei.

— Eu nu fug niciunde. Rămân aici, lângă casă, spuse Arnold.

— Dacă nu se ridică cupola, eşti mai departe de casă ca oricând, iar dacă se ridică, e cam acelaşi lucru; ăştia se reorganizează deja şi aşteaptă să ne taie.

— Până nu se descoperă cauza defecțiunii, pentru a-i scoate pe ăştia de la mine din grădină, nu cred că se ridică vreo cupolă. Suntem în siguranță. Tu unde vrei să pleci cu femeia în spate?

— Nu vreau s-o iau cu mine, spuse Ian. Priveşte la ea! Parcă e moartă.

— Nu cred. Moartea e lipsa imaginației.

— Există concepția că moartea e însăși viața, că, atunci când te naști, contactezi prima ta boală. Viața e prima boală pe care o contactezi atunci când te naști, iar aceasta poate să se agraveze, mai mult sau mai puțin, cu trecerea timpului. Prostia începe în punctul zero al imaginației.

— Nu poți lega prostia de imaginație, spuse Arnold. Lumea e tărâmul imaginației tuturor, și nu suntem proști cu toții. Proștii se înmulțesc mai repede, dar se nasc tot la 9 luni. Inteligența noastră e pe-o mână cu cei 120, fie-le numele slăvit în veci!

Căzută în iarbă, în stare de inconştienţă, cu pupilele nemişcate, femeia îşi încleştase mâinile. Torsionat, piciorul drept i se blocase într-o poziție anormală.

— E într-o stare cataleptică reversibilă. Cine ştie ce prostii a mâncat.

— N-a mâncat nimic. Prăjiturile şi băuturile din film au avut doar un efect psihologic, fiind virtuale, iar piersicile şi, probabil, toate fructele de aici, ai văzut şi tu, sunt din sticlă. A avut dureri de burtă şi de cap autoinduse psihic.

— Ce vorbeşti acolo?! se miră androidul. Mâncarea a fost reală, sintetizată conform programului.

— Ce program?

— Programul radio-tv.

— Ce vorbeşti?! se miră astronautul. Telespectatorii se bagă în programul televiziunilor?!

— Sigur. Ți-am spus. Noi, spectatorii, putem avea ce pretenții vrem. Ceea ce s-a sintetizat acolo e, în mare parte, după descrierile culinare făcute de femeie.

— O fi mâncat prea mult, dar nu cred că asta e cauza rigidității. Mai degrabă, înclin să cred că şi-a pansat rănile cu frunzele vreunei plante otrăvitoare.

— La asta mă gândeam şi eu când am afirmat că e o catalepsie trecătoare, spuse Arnold. Ştiu că efectul otrăvitor sau halucinogen al tuturor plantelor de pe aici e reversibil.

— Dacă nu se mai trezeşte?

— Dacă nu se mai trezeşte, iau legătura cu vreunul dintre cei 120 de membri ai conducerii planetei şi o trimitem de aici. S-a pus la punct o formă de transport a obiectelor neînsufleţite în dimensiuni extra-spaţiale sau universuri paralele. Transportul fiinţelor e mai dificil. Pluralitatea universurilor e ceva obişnuit pe aici, natural, dar cam haotic şi cu implicaţii imprevizibile. Puţini controlează trecerile dintr-o parte în alta, mai ales la nivel guvernamental.

— Vrei să spui că forţele guvernamentale adună morţii prin teleportare? întrebă Ian.

— Cam aşa ceva. În cazul nostru, fiind vorba despre un cadavru de extraterestru, lucrurile iau o întorsătură ştiinţifică.

— Ce macabru!

— Deloc, spuse androidul. Vrei ca, în loc de dune de nisip, Pământul să fie presărat cu cimitire?

— Depinde de optică. Dacă tot aveţi mijloace psihice deosebite, de ce nu transportaţi măcar obiecte nevii, aparatură, monede, cărţi? Nu mai apelaţi la terraformatori. Nu mai depindeţi de ei.

— Nu avem mijloace psihice grozave. Teleportarea prin mijloace psihice presupune o înţelegere aprofundată a psihismului, ceea ce nu e cazul la noi. Avem dificultăţi în definirea conştiinţei şi chiar a vieţii. Cu telepatia, e mult mai uşor. E adevărat, acum se experimentează mijloacele tehnologice capabile să dezasambleze obiecte sau fiinţe, care sunt trimise, printr-un fel de tunel, în altă parte, dar totul e la nivel experimental. Modificarea vitezei luminii nu e un lucru dificil.

— N-ați încercat modificarea proprietăților spațiu-timp sau alterarea geometriei metrice a obiectelor şi fiinţelor? întrebă astronautul.

— N-am ajuns până acolo.

— Hei! îi întrerupse Angela. Ceea ce vorbiți voi acolo nu există.

— Dacă nu există încă, va exista în viitor. Totul e să afirme cineva aceste lucruri, spuse Ian.

— Da, dar aceste lucruri nu le-ați afirmat voi. Sunt lucruri visate de mine. În visul meu, voi discutați despre teleportare.

— Nu e adevărat. Noi am discutat aceste lucruri, iar tu ai avut impresia că le-ai visat. Le-ai memorat în stare de inconştiență.

Văzând că nici unul nu mai spune nimic, se cufundară cu toții în tăcere.

Deşi ştiau că totul e artificial şi existența unei cupole invizibile îi făcea să se simtă ca nişte insecte sub un pahar întors cu fundul în sus, faptul că sătenii nu ajungeau până la ei le dădea o stare de siguranță. Sunetele de fond ale unei grădini, ciripiturile păsărilor, mirosurile vegetale, iarba crudă, frunzele îmbibate cu umezeala unei veri târzii, o briză răcoroasă, mângâietoare, florile albe, aurii, sângerii sau multicolore, înalte şi spinoase sau mici şi fragile, lastărişul înflorit sau abia înmugurit, erau elemente care compuneau o ambianță, care dădea astronauților căzuți pe acest ciudat Pamânt o stare de maximă beatitudine.

Nu ştiau cum se simțea omul de siliciu, dar astronauții nici nu îndrăzneau să întrebe.

VI

Încercară să o ridice pe Angela şi căzură cu toţii.

— Ce se întâmplă cu noi?! se miră Ian, încercând să se ţină pe picioare. Ce e asta? Îmi răsună în urechi, dar, cumva, din interior spre în afară.

— E un fel de muzică, constată femeia.

Li se parea că sunt mutaţi, tot timpul, dintr-o sferă a muzicii într-o muzică a sferelor. Li se părea ceva concret. Când era atacată partitura, nu-şi mai imaginau peisaje, ci, de-a dreptul, se înscriau în acestea. Păreau integraţi total într-o compoziţie conceptuală, combinarea graf-urilor fiind mult mai complexă şi mai profundă decât sugestia vizuală.

— Ne descompunem, spuse Arnold.

Recunosc compoziţia. E „Departe mi-am găsit măsura" de Leon Grimsky.

— Cred că suntem într-un spaţiu virtual, spuse astronautul.

— E adevărat, spuse androidul. E posibil ca operatorul de transmisie să fi adormit.

— Staţi cam prost cu tehnica, se enervă femeia. Şi la cultură sunteţi cam „afoni".

— Nu suntem deloc „afoni". Deşi avem un cult pentru imagine, suntem inventatorii „muzicii vizuale".

— Într-un mediu mai mult ostil, aproape invizibil.

— Tocmai de-aia. Compensăm cum putem. Muzica asta are multe contingenţe cu artele plastice. Când ridici o statuie, nu o ridici ca o odă închinată muzicalităţii ei, dar când o ridici,

dai drumul unei ode muzicale, ridici un monument cuiva, unui eveniment sau, pur şi simplu, unei stări de spirit.

— Ce prostie, spuse Ian.

— Când nu-l înțelegi, orice lucru inteligent e o prostie. Comunicând telepatic, ne-am găsit materialitatea., în ideea plastică, nu în sunet.

— Până la urmă, ce exaltă muzica asta, simțurile sau rațiunea?

— Nu-mi dau seama, spuse androidul. Vă voi duce la Muzeul natural de artă, spre a vă convinge singuri.

— Unde e muzeul ăsta?

— În capitală.

— Nu spuneai că n-ai nici un chef să pleci de acasă? întrebă Ian.

— Vă transport telepatic. E împotriva spiritului vremii să înghiți distanțe mergând pe jos.

— Până ne duce ăsta la muzeu, noi ne dezmembrăm în părți componente! strigă Angela. Ne descompunem.

— Nu cred că ne mai descompunem. Până la urmă, orice isterie colectivă se transformă în istorie colectivă.

— Adică?!

— Cred că s-a remediat defecțiunea. Ne revenim. Era şi cazul. Nu simțiți? întrebă Arnold.

— Nu.

— Nu trăiți cu credință. Credința nu e o religie sau alta.

— După o experiență frustrantă, nimănui nu-i place să fie luat peste picior, spuse Ian, ridicându-se.

— Nu e nimeni vinovat că sunteți frustrați, spuse androidul.

— Nu suntem deloc frustrați, spuse femeia, încercând să se țină pe picioare. Mediul ambiant al acestei cupole invizibile, al acestei planete, în general, e frustrant.

Ian şi androidul o ajutară pe Angela să facă primii paşi, apoi, ţinându-se unul de altul, porniră către marginea uriaşei semisfere invizibile. Cu percepţia asupra trecerii timpului grav deteriorată, abrutizaţi, ca după un consum abuziv de neuroleptice, erau epuizaţi fizic şi nervos; cele câteva sute de metri produceau impresia că totul durează un secol. Aveau fie spasme temporale, ce populează, de cele mai multe ori, visele, în care un om pare că durează o veşnicie, fie aveau impresia că o secundă se întinde, elastică, până la infinit. Se simţeau în propriile trupuri de parcă ar fi fost claustraţi în costume de astronauţi şi aerul era pe terminate. Tot mai desele stări de exaltare îi duceau spre o apatie tot mai profundă. Se simţeau ca în nişte costume de anihilare senzorială, în care ridicau construcţii onirice cu puternică tentă halucinatorie.

Într-un târziu, îşi reveniră şi priviră în depărtare. Ţăranii veniseră în număr mare, să încerce străpungerea barierei de sticlă invizibilă. Unii îşi luaseră puşca sau vreo armă automată, alţii se înarmaseră cu pistoale. Căraseră chiar şi un tun până acolo. Gloanţele se loveau de cupolă şi ricoşau, dar multe se întorceau înapoi, ucigând femei, bătrâni sau copii, rătăciţi prin zonă.

Când auziră bubuitura tunului, instinctiv, androidul şi cei doi extratereştri se trântiră la pământ, deşi ştiau că n-au ce să păţească. Frânturile de proiectil, întoarse înapoi de duritatea sticlei, omorâseră deja o treime din adunătură.

Mulţi săteni se dezbrăcaseră şi începuseră să escaladeze cupola, marginea acesteia pornind de la o înclinaţie de doar 30 de grade.

Se găseau pe toată suprafaţa cupolei, mai vizibili sau mai puţin vizibili, în funcţie de densitatea vălătucilor de ceaţă din exterior. Câţiva ajunseseră foarte aproape de polul semisferei.

— Ce speră să facă?! se miră Angela.

— Încearcă să facă figură de îngeri intertextuali, spuse Arnold.

— Înțeleg, spuse Ian, deşi nu înțelegea nimic. Şi s-au dezbrăcat să aibă mai multă aderență la cățărare.

— Nu s-au dezbrăcat din cauza asta. Dacă vor să declanşeze fenomenul de intertextualitate, trebuie să se debaraseze de tot ce aminteşte de condiția lor umilă de țărani.

— În fond, ce mai sunt şi îngerii ăştia intertextuali? întrebă femeia.

— Sunt nişte materializări livreşti. Avantajul lor, în fața altor tipuri de îngeri, este tocmai intertextualitatea, proprietatea lor de a trece dintr-o carte în alta, dintr-un text în altul, dintr-un scenariu în altul.

— În tradițiile noastre, îngerii sunt reprezentați ca nişte ființe cu aripi, zburătoare, îmbrăcate cu nişte cămăşi de noapte din pânză albă.

— Ăştia n-au aripi, spuse androidul. Dacă ar avea aripi, ar zbura. Nu ar mai înainta pe suprafața lucioasă a sticlei, în căutare de puncte spațio-temporale prin care să treacă în alt film. Prea puțini trec. Când va dispărea cupola de sticlă invizibilă, majoritatea vor pieri.

Ajunşi la marginea cupolei, cei trei se opriră. Sătenii din film, aflați în fața lor, îi priveau amenințători. Cu bâte în mâini, puşti, pistoale, cuțite, fiecare cu ce putuse să se înarmeze, aşteptau.

— Dacă n-aş şti că suntem protejați de un perete de sticlă incasabilă, aş muri de frică, apucă Ian să spună.

Detunătura primului proiectil tras îi îngheță, făcându-i, în primul moment, să nu-şi dea seama despre ce era vorba, apoi îl văzură pe Arnold Octavian, căzut într-o baltă de sânge, cu țeasta făcută zob.

Sătenii de pe cupolă începuseră să cadă, unul dintre ei izbindu-se de sol chiar la doi paşi de astronauți, iar masa înar-

mată din față prinsese să se topească, de parcă ar fi fost din ceară încălzită, şi să se scurgă în pământ. Din peisajul înverzit, nu mai rămăsese nimic. Dispăruse şi casa androidului.

Văzând că nu mai vine un al doilea proiectil, Ian prinse curaj şi se întoarse. Înarmați până în dinți, de pe colinele transformate brusc în ținut deşertic, coborau câteva zeci de bărbați, îmbrăcați în nişte uniforme ciudate, combinații între designul Evului Mediu pământean, cu nuanțe coloristice de maro, verde şi galben, şi art deco, cu desene zigzagate, aplicate, până la genunchi, pe indispensabilii bufanți, vârâți în nişte cisme butucănoase.

— Voi l-ați împuşcat? îl întrebă astronautul pe cel care tocmai se apropiase.

— Eu l-am împuşcat, răspunse acesta, arătându-i arma. Am aici ultimul tip de flintă cu raze laser.

— Arma laser nu bubuie aşa.

— A mea scoate un sunet ca de tunet.. E pentru efectul artistic. Puşca însăşi e o îmbinare între antic şi modern.

— Nu trebuia să-l ucideți, spuse Ian.

— Ba trebuia. Tot ce ați văzut nu era decât în capul lui.

Pericolul devenise iminent.

— Eşti sigur?

— Într-o lume ca asta, nu poți fi sigur de nimic. E o lume a violenței verbale. Până la violența gândului nu e decât un pas, spuse militarul.

— Doar atât?

— Nu-i de-ajuns?

— Nu ştiu, spuse astronautul.

— Vezi? Trebuie acționat preventiv. Nu se ştie ce se poate întâmpla în următorul moment. Trebuia să-i zbor creierul de siliciu.

— Dar, silicios sau nu, sângerează ca orice om, spuse Angela.

— Chiar om era, spuse militarul. Om al acestui Pământ, cu metabolism bazat pe siliciu.

— De unde ştii că noi doi nu suntem la fel de periculoşi? întrebă Ian.

— Pentru că nu sunteţi de aici. Sunteţi doi tehnicieni de pe o navă eşuată în junglă.

— La fix, spuse femeia. Are proprietăţi telepatice.

— N-aş avea ce face cu ele. Suntem primate inferioare pentru locuitorii de aici, la fel ca aceia care sunt pedepsiţi să se ocupe cu deşertificarea. Nu emitem. E ca şi cum am fi îmbrăcaţi în costume metalice, izolatoare.

— Vorbeşti de parcă ai fi ca noi. Ia, stai! Îmi aminteşti de cineva, spuse Ian.

— Dacă n-ar fi mai în vârsta, ai spune că e Augusto Lish, căpitanul secund al echipajului navei noastre, spuse femeia.

— Pe dracu'! Secundul vostru e o extrapolare a mea.

Fiecare om îşi caută modele prin cărţi. Eu m-am inspirat dintr-un articol găsit într-o revistă. Îmi plac la nebunie articolele din revistele ştiinţifice. Era vorba de o nava venită de aiurea şi eşuată aici.

— Nu e secundul Lish, spuse Angela. E o clonă.

— Nici pomeneală, spuse soldatul. Clonarea se face pe model genetic, iar eu am folosit extrapolarea psihică.

— Eşti o extindere ipotetică a noţiunii de căpitan secund de pe o navă cosmică.

— Inexact. Căpitanul vostru e o extrapolare a mea. El nu mai există. Nava s-a rupt în bucăţi şi s-a împrăştiat pe mai multe zeci de kilometri.

— Ai idee din ce cauză? întrebă Ian.

— În articol se lansează ipoteza interacţiunii vehiculului cosmic cu un nod energetic de înaltă tensiune din reţeaua electrică, învelişul de cabluri al planetei, dar asta e o minciună de

presă. În memoria mea figurează faptul că am fost invitați să aterizăm pe o platformă imensă din mijlocul junglei metalice.

— Hipnoză colectivă indusă electromagnetic.

— Posibil. Ne-a fulgerat ceva şi am căzut, spuse Augusto.

— Ne-a fulgerat pe noi, nu pe tine.

— Deşi în adâncul ființei mele de siliciu sunt un om al locului, mi-a plăcut numele şefului vostru şi l-am păstrat. În lungile mele peregrinări de terraformator, am retrăit multe episoade din viața lui Lish. În unele din ele, m-am întâlnit şi cu voi doi.

— Sunteți terraformatorii? întrebă femeia.

— Sigur.

— Arnold, cel ucis de tine, spunea că terraformatorii vânează primate inferioare, cum suntem considerați noi, pentru a-i băga într-una dintre puşcăriile virtuale, un fel de grădini zoologice.

— E adevărat. De-aia l-am împuşcat, să nu-i meargă gura mai mult decât trebuie. Se credea scriitor, iar scriitorii spun vrute şi nevrute. Cei de pe cupola de sticlă invizibilă se credeau îngeri intertextuali, spuse Lish.

— Dacă aceşti țărani se credeau îngeri intertextuali, înseamnă că aveau un model, că există îngeri intertextuali în realitate.

— Sigur că există.

— De ce „intertextuali"?! se miră Ian.

— Au pretenția că pot călători de la un text la altul şi pot face parte din orice scenariu de film. Nişte epuizați psihici. Umblă fără rost, abrutizați de neuroleptice. Nu mai facem față; toată ziua adunăm la ei. Când suntem depăşiți, îi ucidem pe toți. Şi aşa, pe aici percepția timpului e deformată. La ăştia, e şi mai şi. Ca fost şef al vostru, vreau să vă ajut. Ăsta mă încurca.

— Cum aşa?!

— Foarte bine. Sunt şeful acestui grup de terraformatori de asalt şi pot lua cu mine pe cine doresc. Aţi avut noroc să mă întâlniţi tocmai pe mine. Vă voi duce în capitală, spuse Augusto.

— Ce vrei să facem acolo?!

— La marginea oraşului, într-o fostă bază militară, s-a creat un spaţiu virtual, după cartea unuia, Herbert Indesir. E un fel complex universitar, pentru cercetare ştiinţifică, îmbinat armonios cu o parte de locuit şi agrement, cuprinzând baze sportive, educative, social-economice, administrative şi chiar politice. E un experiment, să vadă cum se comportă primatele într-un climat artificial. Experimentul ţine de câtva timp, nu se ştie câte milioane de monede de sticlă se află în spatele proiectului de finanţare. Pe moment, cred că e mai bine pentru voi să vă ascundeţi într-un experiment ca ăsta, decât să fiţi trimişi la munca de deşertizare din cine ştie ce grădină zoologică.

— Nu stăm bine în realitate? Ce să căutăm într-un spaţiu virtual?! se miră femeia.

— Nu vorbesc de faptul că puteţi muri de foame. E chiar mai rău. Pe aici, timpul nu trece la fel. În afara turbulenţelor temporale de tot felul, cu cât te apropii mai mult de capitală, cu atât trece timpul mai repede. Sunt locuri unde trec mai multe generaţii într-o viaţă de om.

— De-asta ai îmbătrânit în halul ăsta? Ai nimerit într-o zonă turbulentă?

— Te-ai prins, râse Augusto. Necazul e că nici spaţiul virtual al grădinilor zoologice nu e scutit de anomalii temporale. Au nevoie de asta. Cu cât pământul e mai rapid secătuit de culturi succesive, cu atât se ajunge mai repede la scopul final: deşertificarea totală. E nevoie de tot mai multe surse se siliciu, baza susţinerii unei astfel de civilizaţii.

— Când am ieşit din pădurea de metal, am întâlnit o localnică pe nume Ema, o femeie puţin mai în vârstă, spuse Ian.

Povesti cum fuseseră întâmpinați cu multă bunăvoință și cum, pe parcurs, din cauza diferențelor dintre rase, relațiile se răciseră, fiind nevoiți să fugă. Nu puteau avea încredere în ce spunea aceasta. Terraformatorii de opinie puteau avea cele mai rele intenții.

— Noi nu suntem terraformatori de opinie, spuse Augusto. Suntem terraformatori de asalt, dar deloc mai buni. Dacă nu eram eu, un terraformator cu idei democratice, ca urmare a extrapolării mele până la personalitatea căpitanului vostru, colegii vă duceau la cea mai apropiată grădină zoologică. Terraformatorii nu au granițe, nu au bariere, nu au nimic.

— Cu excepția unor mici adieri temporale, care te pot face să arăți un pic mai batrân, spuse astronautul.

— Nimic nu poate fi perfect, nici în cea mai bună dintre lumi, spuse terraformatorul și își puse arma pe umăr.

Pentru că schimbul de focuri încetase și toți sătenii morți fuseseră evacuați prin teleportare, topindu-se, unul câte unul, soldații se înșiruiră, luînd-o spre capitală.

În coada convoiului, se așeză și Augusto, însoțit de astronauți. Mergeau greu prin nisip, cu pași scârțâitori. Din când în când, câte un terraformator se întorcea și se uita urât la primatele șefului, foarte puțin rezistente la efort.

— Unde sunt trimise cadavrele sătenilor? întrerupse Ian tăcerea apăsătoare.

— În spațiile grădinilor zoologice. Când nu mai e loc pentru toată lumea, unde duci deșeurile umane?

— Ei, unde? întrebă femeia, după câteva minute de tăcere penibilă.

— Cum unde?! În spațiul virtual. Cred că, în afară de șantier de deșertificare, grădina zoologică are și rol de preluare a surplusului biologic.

— Contează ce crezi tu?

— Sigur. Părerea fiecăruia contează, spuse Augusto.

— Într-o democrație, contează părerea individului, cu condiția să-i fie luată în seamă. Cum părerea fiecăruia se diluează în ocenul informatic al statisticilor, îți dai seama cam cât dau conducătorii pe ceea ce crezi tu?

— Îmi dau, se încruntă conducătorul terraformatorilor şi îşi întoarse privirea psionică în altă parte.

— Când am ieşit din pădurea metalizată, am fost găzduiți de o babă nebună, mătuşa Ema. Are o casă ca aceea a lui Arnold Octavian şi cum e aia care se vede în depărtare.

Amețit de drum şi de căldură, căzut în reverie, Ian începu să povestească despre modul cum plecaseră în expediție, descrise zborul şi minunatele peisaje interstelare, apoi le înfățişă cu lux de amănunte căderea şi drumul chinuitor prin junglă. Astronautul nici măcar nu se cunoştea prea bine cu Angela. Îi unea o boală comună. Într-un anumit moment al călătoriei, au avut amândoi un vis comun, apoi au fost loviți concomitent de gripă. La impactul cu solul, s-au trezit amândoi la infirmerie, unde fuseseră introduşi în carcase izolatoare, pentru tratament. Pe navă, astfel de cuve funcționau ca nişte medici totali; puneau diagnosticul, administrau antibiotice, analgezice, antiinflamatoare sau ce mai era nevoie, reglau programul de somn sau de veghe etc. Aceste carcase cu proprietăți antişoc îi salvaseră. Cu traumatisme serioase, ceilalți membri ai echipajului, nu o putuseră duce prea mult.

Povesti despre drumul prin pădure, despre modul cum fuseseră primiți, despre încurcătura făcută de femeia care voia să-şi întemeieze o nouă familie cu ei, fără să ştie că face o confuzie, despre modul de viață şi de organizare a autohtonilor în mici proprietăți răslețe. Povesti despre conflictul ce se iscase din cauză că erau pe cale de a fi dați pe mâna terraformatorilor de opinie, spre a fi duşi într-o grădină zoologică.

— Ştiu toate astea, spuse Lish. Să nu uitaţi că sunt, totuşi, căpitanul vostru secund şi îndrumătorul pe linie tehnică.

— Ah! Mii de scuze.

— Ca terraformator de asalt, vă spun că aţi greşit în relaţiile cu mătuşa Ema. Trebuia să întreţineţi relaţii sexuale cu ea. Diferenţele morfologice nu sunt insurmontabile. Deşi e cam diamagnetică, puteaţi forma o familie. În privinţa hranei, nu era nici o problemă; putea să vă cumpere din zonele virtuale, prin curierat rapid. Femeia are monede de sticlă grămadă.

— Are gusturi sexuale foarte nespecifice, spuse Angela. Pe mine aproape că m-a sedus cu nişte secreţii sexuale numite „parfumul celor care se unesc". Nu mai vreau să intru niciodată într-o comă onirică. A dracu' hoaşcă! Să susţină că suntem inferiori autohtonilor... Nu-mi dau seama în ce ar putea consta această inferioritate.

— Şi eu am avut un incident sexual cu ea, râse Ian. Când m-a văzut, s-a îngrozit, spunând că sunt un primat inferior, maimuţă, cam aşa ceva. Cred că e nebună.

— Nu e deloc nebună. Prin proprietăţile ei telepatice superioare, are mare influenţă asupra conducerii. Ăştia ca ea sunt grupaţi într-o organizaţie a lor, foarte influentă, supraplanetară. Nici nu e aşa babă pe cât pare.

Trecură mai multe ore de mers obositor printr-un deşert punctat, ici şi colo, de plante mărăcinoase sau smocuri de iarbă uscată.

Lui Ian îi era tot mai întărită convingerea că nu vor ajunge niciunde, când, oprindu-se pe o culme stâncoasă, văzură un oraş-cetate, o înghesuială de case albe, suprapuse sau înghesuite una în alta.

— Iată citadela iniţiaţilor! spuse Augusto, bombându-şi pieptul de mândrie.

— Stăm mult aici? întrebă femeia.

— Ce întrebare e asta?

— Vreau să spun că facem o scurtă escală aici, ne aprovizionăm şi mergem mai departe, spre capitală.

— Asta e capitala, spuse Augusto.

— Zău?! Şi cum se numeşte?

— Nu se numeşte nicicum. La ce bun să se numească într-un anume fel?

— Aşa, să se deosebească de alte oraşe, spuse Angela.

— Se deosebeşte. E singurul oraş format din iniţiaţi.

— Iniţiaţi în ce?

— Nu ştiu, ridică şeful terraformatorilor din umeri. Iniţiaţi în orice vreţi voi. Iniţiaţi în orice vă trece prin cap.

— Să fii iniţiat în orice e ca şi cum n-ai fi iniţiat în nimic.

— Nu ştiu în ce sunt iniţiaţi locuitorii capitalei, dar trebuie să fie ei iniţiaţi în ceva, dacă tot le-a mers vestea.

— În orice ar fi iniţiaţi locuitorii capitalei, eu zic să mergem. Vedem acolo ce facem, spuse Ian.

— Nu merge aşa, spuse Augusto. Nu putem intra decât prin luptă. Trebuie să deschidem focul.

— De ce?

— Auzi întrebare! Cum ai vrea să intrăm în oraş?

— Pur şi simplu, spuse astronautul.

— Nu merge aşa. Avem o poziţie de consolidat. Dacă nu deschidem focul, nu învingem, iar dacă nu învingem, ne-am dus.

— Cum adică?! Unde ne-am dus?

— Ne-am dus mai departe, spuse Lish. Dacă nu învingem, rămânem în afara oraşului, complet discreditaţi. Sunt mulţi terraformatori care umblă prin pustiu, fără nici un scop. Sfârşesc prin a se aliena. Dacă îi întâlniţi, să vă feriţi! Nu intraţi în vorbă cu ei! Sunt periculoşi.

— De unde ştiu eu şi cu Ian că nu sunteţi voi aceia? întrebă femeia.

— Nu aveți de unde să știți.

— Vezi? Să vrei să intri într-un oraş cu forța e o idee nebunească. Nici măcar n-ați încercat să vedeți dacă se poate intra paşnic.

— Cum să intrăm paşnic dacă putem intra prin forța armelor?! se miră Augusto. Trebuie să ne consolidăm poziția în societate. Nu se poate intra paşnic într-un sistem birocratic de nedescris, aşa cum este cel al capitalei noastre.

— Nu poți urî un sistem birocratic decât dacă te loveşti de el.

— Noi ştim mai bine.

Teraformatorul Lish le înmânã astronauților câte o armă cu proiectile metalice şi le arătă cum se folosesc.

— Poate voiați arme laser, se răzgândi.

— Nu vrem arme laser, spuse femeia. Sunt bune şi astea.

— Foarte bine, că nu mai aveam. Dacă voiați cu tot dinadinsul arme laser, luam de la oamenii mei şi le dădeam armele astea. Nu sunt mofturoşi.

— Nici noi.

Coborârã dealul pietros, pe o potecă ştiută doar de terraformatori, şi străbătură cu greu porțiunea nisipoasă până la intrarea în oraş.

— Pericolul poate veni de oriunde, spuseAugusto. Să fiți atenți! Intrăm în forță.

— Cum să intrăm în forță?! De ce?

— V-am spus, într-un oraş nu se poate intra decât în forță.

— Nu e nici un obstacol, constată Ian. Vezi pe cineva, care să ne stea în cale?

— Tot timpul e cineva care trebuie să-ți stea în cale. Apar ei.

— Se văd deja primele case. Nici țipenie de om. Nu opune nimeni rezistență.

— Vor fi nevoiți să tragă, spuse Lish. Altfel, îi omorâm pe toți.

— Pe care toți?

— Pe toți cei întâlniți în cale.

Făcu un semn şi terraformatorii se răspândiră, aşezându-se pe burtă, din 10 în 10 metri, formând un arc de cerc de 200 de metri. La un al doilea semn, deschiseră focul şi intrară, în salturi, în capitală.

Deşi se ascundeau cât puteau de bine, astronauții văzură cum, pe partea dreaptă, doi terraformatori fuseseră împuşcați de cine ştie cine.

— Trag şi ăia! se miră Angela.

— Sigur, veni răspunsul. S-au organizat nemaipomenit de repede. Vom avea de furcă.

Deoarece auziră gloanțele vâjâind pe la urechi, se trântiră pe pământul nisipos, căutând să se adăpostească.

Într-un târziu, când nu mai văzură razele armelor laser şi auziră piuiturile proiectilelor tot mai departe, în interiorul urbei, astronauții se târâră în urma lui Augusto, până la intrarea unei prime clădiri.

— E periculos să intrăm, spuse Ian.

Terraformatorul îi făcu semn că a înțeles şi arătă către fereastre. Doi soldați aruncară grenade prin geamuri, în acelaşi timp cu şeful lor, care deschisese uşa, aruncând o a treia grenadă în incintă, apoi dădură buzna cu toții, trâgând la nimereală.

Acțiunea fu atât de fulgerătoare, încât, dacă era cineva înăuntru, nu avea nici o şansă să supraviețuiască, toate colțurile fiind atinse. Întâmplător, nu era nimeni în clădire, dar nu avea nici un rost să-şi rişte viața.

Ieşiră prin spate, spre o stradă pustie şi repetară figura cu mai multe case, nefăcând deloc economie de explozibil.

— Sunt mii de morți, spuse Angela îngrozită.

— Aşa şi trebuie, spuse Augusto. Ar fi fost o ruşine pentru noi să nu ni se accepte provocarea.

— Am mai întâlnit undeva tema asta de comedie politică. E vorba aici de banalitatea răului sau cum se construieşte răul. „Un sistem este demonic pentru că este alcătuit din foarte multe părți rele, pentru că este servit de foarte mulți oameni care preferă să-şi acopere ochii şi să îşi desfiinţeze conştiinţa", spune Jonathan Littel.

Terraformatorul se uită mirat şi întrebător spre Ian.

— Omul este ceea ce face femeia, nu ceea ce spune, ridică astronautul din umeri. Cred că a fost intoxicată când ne-am aflat sub cupola de sticlă invizibilă. Are dese ieşiri de delir filozofic.

— Aşa?!

— Nu e nimeni pe stradă.

— Nu mai e voie pe stradă, spuse Augusto. Cei 120 de conducători, fie-le numele în veci lăudat, au schimbat codul rutier. Cetățeanul nu mai are voie să iasă în stradă; doar pe trotuar.

— Ca peste tot, şi aici conducătorii mănâncă ce nu trebuie, lucru care te face să te gândeşti că politica e mai mult culinară.

— Stt! Să nu ne audă cineva.

— Noi intrăm cu arma în mână şi ne temem să vorbim? râse Ian.

— Sigur.

— Mai tragem unii în alții sau am terminat? întrebă femeia.

— Am primit confirmarea de intrare în oraş. Am învins, ridică terraformatorul brațele. Important nu e să ai dreptul, ci să ți se dea dreptul. Sau măcar să ți se recunoască. Simt cum mă umflă orgoliul.

— Orgoliul de a nu fi ajutat de nimeni, dacă nu te pierde, nici nu te propulsează. Pentru orgolios, greul începe abia când e lăsat să gândească singur.

— E bine de ştiut că opinia publică nu negociază; nu are ce.

— Aia de colo ce mai e?! se miră Ian.

— Un grup statuar.

— Ciudat. Parcă ar fi „Statuia Libertății", construită din cărți.

— Nu e construită deloc din cărți, spuse Augusto. E făcută din imaginație.

— Din imaginație sau nu, e construită din cărți, puse unele peste altele, lipite cu adeziv.

— E statuia unui anumit fel de a percepe libertatea. E statuia libertății de percepție.

— A libertății de expresie, corectă astronautul.

— Nu. Ați auzit foarte bine. E statuia libertății de percepție și e închinată marelui conducător Batim Densit. Reprezintă o femeie din cărți. Cărțile sunt opera conducătorului.

— Foarte multe cărți, spuse Angela.

— Sunt foarte puține. Oamenii de siliciu au o viață foarte lungă. Pentru ei, scrierea cărților e libertatea însăși. Spre deosebire de oamenii primitivi, care se apucă de scris spre sfârșitul vieții sau se hotărăsc să ia viața ca pe o boală continuă, devenind, prin scris, sclavii acesteia, Batim Densit a avut timp să definitiveze o operă imensă.

— Puteau să pună pe soclu și statuia omului, lângă femeia din cărți. Era loc destul, remarcă astronautul.

— Așa a vrut marele conducător, să nu fie așezat pe soclu, ci alături, explică terraformatorul. Pe soclu, e așezată opera lui. Dacă e perfect șlefuită, e o capodoperă; omul o privește și trece. Dacă are asperități, se mai poate discuta. De perfidia de a construi o operă perfectă, dar cu ieșituri, colțuri, asperități și fisuri, nu mai vorbesc.

— Ciudat, cu statuia așezată lângă soclu, monumentul are mai mult un caracter alegoric. Prin ce e deosebit acest conducător de ceilalți?

— Acesta a introdus arma sincerității în politică, spuse Lish.

— Păi, și minciuna e tot o armă.

— Da, dar aia era banală, folosită de toată lumea, de prea mult timp. Ne trebuia ceva nou. El pleacă de la ideea de putere în sine. Pleacă de la ideea puterii sincerității. Într-o societate în care să nu te ții de cuvânt e o regulă, sinceritatea nu mai e o artă. Sinceritatea e o adevărată armă politică. Nu te poți opune sincerității decât tot prin sinceritate. Cine să se opună conducătorului prin sinceritate? Pentru eventualii lui adversari, minciuna reprezenta un mod de viață. Şi un mod de a face avere. Şi un mod de a se cățăra pe colinele puterii politice. Ca să învingi în lumea politică, trebuie să ai milioane de monede de sticlă cu valoare nutritivă mare. Politicianul sărac are tendința să fure, să accepte mită, să voteze legi strâmbe, care să-i aducă venituri ilicite. Mulți şi-au plătit locul între cei 120 şi constată cu uimire că nu pot să-şi scoată pârleala. Pentru ei, preconizatele alegeri anticipate sunt un pericol evident. Au mai fost sinceri şi alți conducători, dar promisiunile din campania electorală s-au dovedit vorbe goale. Preşedintele s-a trezit că nu are forță să ia de la hoți şi să dea la popor. Dacă nu-i dai ceva, poporul începe să te creadă slab, indiferent cât de mult te simpatizează. Întoarcerea la popor s-ar putea să meargă, dar nu la infinit. Omul speră cât speră, apoi, dacă vede că veniturile nu cresc, că impozitele se măresc, că productivitatea scade, că se produc cele mai bune lucruri proaste, că inflația nu scade, că nu se creează noi locuri de muncă, te lasă şi îşi caută altceva. E adevărat, e uman ca, atunci când dai cuiva un deget, să încerce să-ți ia toată mâna, dar nici nu poți să laşi poporul să suporte la infinit umilințe din partea unei clase politice pusă pe căpătuială. E nevoie să fii sincer cu oamenii şi să cântăreşti foarte bine între promisiuni şi eventuale puneri în practică ale acestora. Ce altceva poate să prefere cetățeanul decât un om cu bani, cum a fost acesta, care, dacă nu a dat cine ştie ce, măcar nu a luat. Necazul celor care au văzut cu uimire cum a crescut

acest conducător în sondaje a fost faptul că el, pe ici, pe colo, a făcut donații substanțiale, uneori, fără nici o pretenție. Cei care au primit ceva de la acesta au simțit spontaneitatea şi sinceritatea gestului. Să dai cu o mână fără să iei cu cealaltă, nu numai că îi lasă perplecşi pe unii, dar îi sperie de-a dreptul. Prea puțini politicieni sunt în stare să inducă electoratului sentimentul că se poate şi mai bine. Acest sentiment nu poate fi indus în nici un caz de actualii oameni politici, care îşi votează salarii indecent de mari sau se folosesc de banii publici ca de propria lor avere. Liderul acesta a venit în momentul în care ideea de schimbare cu orice preț s-a demonetizat total şi a început să prindă contur ideea construirii unei puteri politice în sine, cu aceiaşi oameni, dar cu concepții politice net superioare. Dacă nu le schimbi mentalitățile de asistați sociali, degeaba schimbi oamenii între ei. Problema nu e dacă noua clasă politică minte sau spune adevărul de nevoie sau, aşa, de amorul artei. Problema e să nu se mai mintă. Educarea în spiritul adevărului nu o poate face decât omul care spune adevărul aşa cum respiră şi nu poate fura pentru că nu are nevoie, cum a fost acest mare conducător.

— Ce hoț! exclamă Ian. Interesant personaj.

— Care a şi introdus concepte noi.

— Zi-ne unul!

— El a descoperit că discurile de siliciu pot avea şi valoare de schimb, spuse Augusto.

— Dacă ai mai mult decât îți trebuie, e normal să ajungi la ideea asta. Mai e ceva interesant la acest mare conducător?

— Faptul că el a înțeles că prostia e cu dus-întors. A fost mâncat de acest paradox. Pe de-o parte, te bucuri că există o masă de proşti şi poți să accezi la o funcție de conducere, neavând cine. Pe de altă parte, prostia se răzbună, proştii neputând fi conduşi. Din cauza asta, susține că tot poporul trebuie condus. Nimeni nu trebuie lăsat pe dinafară.

— Interesantă idee, dar cam absconsă. Indefinită, neclară, confuză, spuse Ian.

— Deloc. La alegeri, un conducător e ales de populație. În urma votului, candidatul se pune pe o anumită funcție de conducere. El are tendința de a-i conduce doar pe cei ce l-au votat, creându-le facilități postelectorale. Acest conducător spune că nu e bine așa, că, aderent sau oponent, fiecare om trebuie condus. Fiecare om trebuie să aibă drepturi egale cu altul, la datorii egale. Secretul succesului său a fost că, toate lucrurile mici, le-a făcut mari.

— La noi, aceasta se numește „politica pașilor mici", spuse femeia.

— Mici și ritmați, altfel înaintarea se transformă într-o țopăială caraghioasă.

— Vorbești de parcă modelul statuii de lângă soclu ar fi aici, în fața noastră, viu și elocvent, spuse astronautul.

— Omul nu se află în fața noastră, dar suflul lui politic e prezent.

— Când moare, orice mare conducător lasă niște idei în urmă, la care poți adera sau nu.

— Cum adică?! se întoarse Lish.

— Cum „cum adică"?!

— Cine întreabă și cine răspunde?

— Eu întreb și tu răspunzi, spuse Ian. Eu fac doar o constatare. Omul a trăit, a condus și a lăsat un concept în urma sa, care, cum văd, a prins.

— A lăsat multe concepte, dar n-a murit.

— Dacă n-a murit, de ce i s-a ridicat acest monument?

— Ca o recunoaștere a meritelor, spuse Augusto.

— În fond, de ce nu? Au mai existat conducători care și-au ridicat singuri statui.

— Nu și-a înălțat singur monumentul și nu mai e în funcție.

— S-a retras la pensie? întrebă astronautul.

— Nu s-a retras la pensie.

— Atunci, unde?!

— Nu ştiu şi nu mă interesează, spuse terraformatorul, dar nu cred că ar accepta să primească pensie. E împotriva sistemului de pensii. E adeptul ideii de a mări pensiile mici, până când pensiile mari vor deveni la fel de mici.

— E o prostie. Toţi conducătorii şi-au protejat adepţii. În toate modurile, inclusiv economic. Cei mai fideli adepţi sunt pensionarii.

— E o prostie să favorizezi o categorie socială sau alta. Se creează invidii. În perioadele dintre campaniile electorale, chiar şi Opoziţia trebuie să contribuie la bunul mers al lucrurilor. E un act sinucigaş să-ţi baţi joc de un partid oponent. Membrii acestuia se înrăiesc şi trec la sabotaj.

— Nu poţi avea încredere în politicieni, spuse Ian. Omul e „un animal politic", dar, odată devenit politician, se transformă în simplu animal.

— Dacă are o operă aşa apreciată încât să fie suită pe un soclu, puteau să-l suie şi pe om alături de opera sa, interveni femeia.

— Viaţa omului e trecătoare. Nici cea a statuilor nu trebuie să fie veşnică, mai ales că în partea asta a oraşului nu se găseşte alt monument. Din când în când, pe soclul unuia, trebuie să se suie altul, spuse Augusto.

— Ciudat raţionament.

— Deloc. Omul trebuie să înveţe puterea de a fi, tot timpul, ultimul.

— Dacă acest mare conducător, Batim Densit, rămâne pe loc şi i se găseşte celui de-al doilea alt loc pentru statuie, ce are? întrebă Ian.

— Nu are nimic, dar nu poate fi şi primul, şi ultimul, în acelaşi timp.

— Tuşeşte?

— Nu tuşeşte, dar nu e treaba mea, se enervă şeful teraformatorilor, uitându-se în altă parte.

Câțiva soldați se apropiau, împingând de la spate un grup de prizonieri. După câte picioare luaseră în spate şi după câte paturi de puşcă primiseră în cap, captivii erau plini de sânge şi de vânătăi.

— Ce e cu ăştia? întrebă Augusto.

— Îi duceam în afara oraşului. I-am somat să nu mai opună rezistență şi n-au vrut.

— Împuşcă-i pe loc!

— Sunt şi copii printre ei, spuse Angela. Ce legătură au copiii cu luptele voastre de forțare a intrării?

— Nu sunt decât doi, spuse un soldat.

— Ce importanță are?

— Decât să regretăm mai târziu, e mai bine să facem o faptă rea, spuse un al doilea soldat. Ăştia cresc, ajung în locul nostru şi ne execută.

— Lasă copiii şi du-i pe ăia de aci! spuse Lish.

Când văzură că sunt lasați singuri, cei doi, un băiat şi o fată de nici 10 ani, o rupseră la fugă, dispărând din câmpul vizual al celor prezenți, pe o străduță lăturalnică.

— Să mă scuzi, spuse femeia. Nu puteam să prevăd că vor reacționa aşa, că vor fi atât de rapizi, dar cred că nu prezentau nici un interes.

— Nu face nimic, spuse terraformatorul. Nu trebuie să te scuzi. Era de prevăzut o astfel de reacție din partea lor. Sunt nişte copii. Se bagă unde nu le fierbe oala fără să-şi asume vreo responsabilitate. Se întorc ei. În câteva secunde trebuie să apară.

Într-adevăr, astronauții văzură, mirați, cum se întorceau cei doi fugari. Dăduseră colțul celei mai apropiate clădiri şi se îndreptau spre ei.

— Or fi avut mustrări de conştiinţă.

— Nu există conştiinţă într-o societate ca a noastră, spuse Augusto. Există telepatie.

Scoase din buzunar o mică sferă luminoasă şi le-o arătă.

— E o bilă.

— Nu e o bilă oarecare. E un aparat care concentrează, amplifică şi direcţionează undele telepatice. Telecomanda mentală funcţionează pe bază de rezonanţă magnetică. Cu ce credeţi că am adunat oamenii la un loc, astfel încât să nu reprezinte o opoziţie armată reală la efortul nostru de intra în oraş? I-am strâns grămezi şi am tras în plin.

— E diabolic! se indignă femeia.

— Este?

— Omori oameni nevinovaţi şi te lauzi cu asta.

— Nu există oameni nevinovaţi în democraţie. Toţi oamenii sunt vinovaţi, lucrurile depinzând de cei ce pun asta în balanţă. Ai balanţa dreptăţii şi adevărului, deţii puterea, spuse Lish.

— Dacă nu-ţi respecţi oponenţii, nu vei avea niciodată prieteni.

— Nici n-am.

— Suntem liberi, iar tu vrei să ne lipseşti de un drept constituţional! strigă băiatul.

— La urma urmei, ce vreţi voi să faceţi cu libertatea, dacă nu vi se dă? întrebă terraformatorul de asalt.

— Suntem neplăcut surprinşi, spuse fetiţa.

— Cred că sunteţi neplăcut surprinşi la furat. Surprinşi de noi.

— N-am furat nimic, spuse băiatul.

— Nu se poate. Trebuie să fi furat voi ceva. La ce vă trebuie vouă libertatea de-a fi proşti şi săraci? Vă las liberi. Ei, şi! Ce faceţi cu ea? Vă opuneţi civilizării. Dacă noi nu vă putem scoate din primitivism, cum credeţi că puteţi face singuri acest

salt? Voi credeți că vă puteți civiliza, tocmai din cauza iluziei pe care v-am dat-o că puteți face acest lucru. Izolându-vă, măcar conservăm ideea de civilizație.

— Vreți să-i închideți?! strigă Angela.

— Sigur. Programul de reeducare face parte din managementul vizionar a celor 120 de conducători ai plantetei, fie-le numele slăvit în veci! Conducerea preventivă e un principiu de bază. Nu trebuie să ajungem la furt; trebuie să-l anticipăm şi să-l stârpim. Dacă eşti sărac, nu ți-e frică de hoți, dar poți cădea uşor în această meteahnă.

— Nu ai auzit de prezumția de nevinovăție?

— Prezumția de nevinovăție trebuie acordată tuturor, nu primită de orice hoț, spuse Augusto.

— Ce politică mai e şi asta?!

— Cea mai bună! Uneori, ceea ce nu facem, e mai important decât ceea ce facem. Până nu se găseşte un jucător talentat, care să aducă politica la un nivel superior de percepție, aceasta nu interesează pe nmeni, decât poate ca instrument de parvenire. Prevenția face diferența între politică şi politicianism. Cine nu-l ascultă, e duşmanul politicianistului. Avem mulți jucători pe teren, dar puțini intuiesc din ce parte vine mingea şi, după ce au lovit-o, ce efect are în rotirea ei implacabilă spre țintă. Ținta e corupția, factor de depreciere a climatului politic şi al ruinării economice. Conducătorii planetei, fie-le numele pomenit în veci, nu-şi propun să desființeze corupția. Nici nu au atâta putere. E doar o luptă, de frumusețea luptei, fără învingători sau învinşi, un fel de spectacol pentru aplauzele publicului.

Militarii din jur se porniră să ovaționeze discursul şefului şi să strige fraze de încurajare.

— Politica adevăraților politicieni e o invitație la putere, reluă Lish. Cei care incriminează popularitatea nu ştiu că aceasta nu aduce simpatie, ci talentul de a fi popular. Când

încep să dispară politicienii, e reabilitată politica. Frica îl face pe om politician. Conştiinţa acestuia nu e decât de domeniul umoristicului; frica e de domeniul sublimului.

— Hai, că ai deraiat! spuse Ian. Ne-ai adormit de tot.

— Şi pe mine mă adoarme filozofia. Filozofia altora.

— Am obosit.

— Lasă, că ajungem în spaţiul virtual şi vă odihniţi cât vreţi, spuse terraformatorul.

— Chiar, spaţiul ăla e banc sau realitate?

— E realitate virtuală.

— Mergem? întrebă femeia.

— Stai puţin!

Se apropie de băiatul de nici 10 ani şi îl apucă de păr, încercând să-l facă să nu se mai zbată şi să dea cu picioarele în toate părţile.

— De ce zâmbeai?

— Nu zâmbeam.

— Eşti retardat?

— Cred că da, minţi băiatul.

Mai mulţi terraformatori de asalt îl ajutară pe şef să imobilizeze copilul şi să-i deschidă fălcile cu o şurubelniţă, deoarece acesta îşi închisese gura şi îşi încleştase maxilarele.

Se zbătea cu disperare aruncând priviri de ură către agresori.

— Ce-i faceţi? sări astronauta.

— Nu-i facem nici un rău. După ce îi scoatem placa, îi dăm drumul.

— Despre ce placă vorbeşti?

— O placă video. Cu miniaturizarea asta, cel mai bun loc de disimulare a unei camere video e o placă dentară. Nu-i dă nimănui în gând să controleze un copil în gură. Ăsta zâmbeşte ca prostul, îşi dezgoleşte dantura şi, instantaneu, se declanşează filmarea. Spionajul contează pe reacţiile emoţionale ale

unor oameni ca tine. Lumea reală, brutală, în care trăim, exclude mania candorii.

Terraformatorul care venise cu un patent, smulse placa video din dantura copilului, o spălă de sânge şi o dădu şefului.

— Daţi-le drumul! spuse Lish.

După ce luară mai multe picioare în spate, ameţiţi, cei doi copii nu ştiură pe unde s-o rupă la fugă. Băiatul o luă într-o parte, iar fata în direcţie opusă.

— Nu trebuia să-i brutalizaţi, spuse Angela.

— Nu trebuia să ne spioneze.

— Nici n-au mai nimerit încotro s-o ia.

— Cred că erau împreună pentru o anumită misiune. Dacă a eşuat misiunea, inconştient, a luat-o fiecare spre casa lui. Au un instinct sigur.

VII

Când Augusto Lish roti cele două jumătăți ale sferei sale luminoase, aparatul care concentra, amplifica şi direcționa undele telepatice, telecomanda mentală pe bază de rezonanță magnetică, îi duse dintr-un oraş-cetate murdar, distrus de război, o adunătură de case albe, suprapuse şi înghesuite una în alta, citadelă a inițiaților, într-un oraş imens, cu bulevarde largi, curate, clădiri cu sute de etaje, magazine, reclame luminoase şi multe spații verzi, dar supraaglomerat.

Angela rămăsese cu gura căscată, dar nu din cauza uimitorului oraş, ci din cauză că Ian Nicer, colegul ei, dispăruse instantaneu. Sau nu trecuse în noul spațiu.

Faptul că dispăruseră şi subordonații lui Augusto o interesa prea puțin. Avea o senzație dureroasă datorită dispariției astronautului.

— Ce-a fost asta?! aproape că țipă. A dispărut Ian.

— Cred că era instabil morfo-funcțional?

— Dispozitivul sau colegul meu?

— Colegul, spuse terraformatorul de asalt.

— Acum, ce fac?

— Apare el.

— Unde apare?! Când apare?! întrebă femeia.

— Nu știu. Nu mă presa! Aparatul nu e chiar nou. Mai dă rateuri. Încerc să-l repoziționez. Asta încerc să fac şi nu reuşesc, spuse Lish, chinuindu-se să rotească jumătățile bilei în sens invers atât cât era necesar.

— Suntem la marginea oraşului, într-o fostă bază militară, în spaţiu virtual pomenit de tine, după cartea unuia, cum îi zice?

— Herbert Indesir. Arată ce vedem împrejur a complex universitar liniştit, destinat cercetării ştiinţifice, îmbinat armonios cu o parte de locuit şi agrement, cuprinzând baze sportive, educative, social-economice, administrative şi chiar politice, cum am amintit?

— Nu prea, spuse Angela. Arată mai degrabă a oraş modern, imens, ca la mine acasă. Are un aer foarte familiar. Nu mi se pare deloc a fi un climat artificial, destinat studiului comportamentului unor primate inferioare.

— Nici nu e, spuse terraformatorul. Am greşit adresa.

— E un furnicar. De unde vine lumea asta şi încotro se îndreaptă?

— Nu ştiu, dar e mai bine să ne tragem într-o parte. Ne calcă în picioare.

— Zgomotul de fond are ceva straniu, constată femeia. E un fel de muzică.

— În calvarul unui oraş supraaglomerat, orice melodie e ceva straniu.

— Mi se pare că din fiecare persoană iese câte o melodie şi totul se contopeşte într-o simfonie stranie. Mi se pare că fiecare om e un cântec. Cum amestecul mirosurilor, la o expoziţie de flori, dă un iz general de înmormântare, cântecele miilor de oameni, ce curg de-a lungul şi de-a latul străzii, luate împreună, dau naştere unui zgomot infernal. Ca tacâmul să fie complet, în lumea asta are loc şi o campanie electorală. Pentru alegerea unei noi conduceri a oraşului, cred. Priveşte afişele şi portretele candidaţilor!

— Ţi se pare, spuse Lish.

Simţeau că sunt mutaţi, tot timpul, dintr-o sferă a muzicii într-o muzică a sferelor. Li se părea ceva concret. Când era ata-

cată partitura, nu-şi mai imaginau peisaje, ci, de-a dreptul, se înscriau în acestea. Păreau integraţi total într-o compoziţie conceptuală, combinarea graf-urilor fiind mult mai complexă şi mai profundă decât sugestia vizuală.

— Deşi avem un cult deosebit pentru imagine şi suntem inventatorii muzicii vizuale, spuse terraformatorul, aici n-am fost. Muzica asta are multe contingenţe cu artele plastice. Când ridici o statuie, nu o ridici ca o odă închinată muzicalităţii ei, dar când o ridici, dai drumul unei ode muzicale, ridici un monument cuiva, unui eveniment sau, pur şi simplu, unei stări de spirit.

— O fi, dar nu se potriveşte cu starea mea de spirit. Mă răscoleşte.

— Când nu-l înţelegi, orice lucru inteligent e o prostie. Comunicând telepatic, ne găsim materialitatea., în ideea plastică, nu în sunet.

— Până la urmă, ce exaltă muzica asta, simţurile sau raţiunea? întrebă femeia.

— Nu-mi dau seama, spuse Augusto. Dacă voi avea posibilitatea, vă voi duce la Muzeul natural de artă, spre a vă convinge singuri.

— Asta înseamnă că poţi fixa rezonatorul magnetic astfel încât să-l recuperăm pe Ian?

— Nu pot. E un diamagnetism prea puternic.

— Ar fi trebuit să poţi, spuse astronauta. Nu mă simt deloc bine. Mă lasă picioarele.

— Şi eu mă simt rău.

— Să mergem în parc.

Cei doi se ajutară să facă primii paşi, apoi, ţinându-se unul de altul, traversară bulevardul printr-un pasaj subteran.

Deoarece percepţia asupra trecerii timpului le era grav deteriorată, erau abrutizaţi, ca după un consum abuziv de neuro-

leptice. Datorită faptului că erau epuizați fizic şi nervos, cele câteva sute de metri străbătute li se părură că durează un secol.

Aveau fie spasme temporale, ce populează, de cele mai multe ori, visele, în care viața unui om pare că durează o veşnicie, fie senzația că o secundă se întinde, elastică, până la infinit. Se percepeau în propriile trupuri de parcă ar fi fost claustrați în costume de astronauți şi aerul era pe terminate. Tot mai desele stări de exaltare îi duceau spre o apatie tot mai profundă. Se simțeau ca în nişte costume de anihilare senzorială, în care ridicau construcții onirice cu puternică tentă halucinatorie.

Într-un târziu, ajunseră în parc, îşi reveniră şi priviră împrejur, respirând adânc.

— E alt aer, spuse Lish.

— Ce-o fi cu noi?

— Nu ştiu. Oraşul ăsta nu seamănă cu niciuna din lumile cunoscute de mine. Pare o materalizare a muzicii ambientale.

— N-o să rămânem în parc pentru totdeauna, spuse femeia.

— N-ar fi un lucru convenabil. Dispozitivul nu vrea s-o ia din loc. Asta mă enervează. Îmi place să am controlul.

Obosiți, se aşezară pe o bancă şi se uitară împrejur, cercetând locul. Totul părea în ordine. Mamele cu copii se găseau peste tot, pe bănci, pe iarbă sau în locurile de joacă. Polițiştii se plimbau liniştiți, aruncând priviri circumspecte în jur. La fel de liniştiți, îndrăgostiții treceau încolo şi încoace, căutând locuri mai retrase.

— Nu aveți voie aici! spuse un polițist, proțăpindu-se în fața lor.

— Ce ne împiedică?! se miră Augusto.

— Faptul că nu faceți parte din aceeaşi specie.

— Cum adică?

— Adică tu eşti android, iar femeia e om. Cuplurile mixte nu au voie în parc. Sunt rare cazurile de cupluri mixte. Oricum,

e incompatibilitate sexuală între voi. În parc, nu au voie decât mamele cu copii şi îndrăgostiții.

— Şi, unde vrei să ne ducem? întrebă Lish.

— Acasă la voi.

— Nu avem casă aici.

— Nimeni nu are casă în parc, spuse polițistul.

— N-ai înțeles. Nu avem casă în acest oraş. Nu suntem din acest spațiu virtual. Am nimerit aici din greşeală. S-a stricat telecomanda mentală. Am vrut să ne ducem din citadela inițiaților într-un spațiu virtual şi am nimerit la voi.

— Eşti afectat rău de tot.

— Cum adică?! întrebă terraformatorul.

— Adică nu funcționezi cum trebuie. Asta e singura lume posibilă. Nu există citadele pentru inițiați sau spații virtuale. Femeia gândeşte la fel?

— Cum ai vrea să gândească altfel dacă am venit împreună. Trebuia să fim trei, dar mi s-a dereglat dispozitivul şi l-am pierdut pe prietenul ei.

— Prietenul ei ce e? întrebă polițistul.

— Cum adică?

— Adică dacă e om sau robot.

— Om, afirmă Augusto.

— Nu sunteți deloc în regulă. N-am mai auzit ca un robot să umble cu prietena unui om dispărut. Nu că n-ar fi posibil, dar n-am auzit.

— Spui că suntem nebuni?

— Asta vreau să spun, dar n-am vrut să folosesc cuvinte tari, spuse paznicul ordinii din parc. Va trebui să mergeți cu mine. Pe tine te duc la asistența socială, iar pe femeie la un spital. Dacă se află că e în parc o pereche formată dintr-un android şi o femeie, se duce de râpă reproducerea oamenilor-cântec.

— Nu ne prieşte aerul oraşului. Dacă ar fi mers dispozitivul, nu am fi avut spasme temporale. Cu percepţia asupra trecerii timpului grav deteriorată, nu putem umbla brambura prin oraş.

— Bine. Staţi aici! Chem o maşină a serviciului de salvare şi mă întorc într-o fracţiune de secundă.

Îl văzură pe poliţist că se depărtează, luînd-o către una din ieşirile parcului, neînţelegând prea bine ce voise să spună cu fracţiunea de secundă.

Încercară să întrebe câţiva trecători ce fel de lume era aceea în care nimeriseră şi văzură că erau priviţi cu suspiciune. Nimeni nu era dispus să le dea vreo lămurire. Deoarece omul care menţinea ordinea nu-i lămurea prea mult, dar era singurul dispus să le vorbească, se hotărâră să aştepte, să se odihnească şi să respire aer curat.

— Am uitat să-l întreb pe poliţist, el ce e, om sau android? spuse Lish. Dă-l încolo! Vine el.

— Dacă nu vine? Dormim în parc?

— Încerc să repar sfera.

— Dacă nu reuşeşti? întrebă femeia.

— Nu ai o gândire pozitivă.

— Deloc. Vezi cum se simte cineva într-o lume străină? Mai ales când te găseşti la milioane de ani lumină de casă.

— Uiţi că sunt căpitanul vostru secund? întrebă Augusto.

— Uit. Pentru noi, clonă, extrapolare psihică, extindere ipotetică, eşti şeful unor trupe de terraformatori de asalt. Un android. L-ai auzit pe poliţist? N-a mai pomenit ca un robot să umble cu prietena unui om. Cred că avea un dispozitiv de scanare.

— Sub orice formă, viaţa e un cântec.

— Ce ţi-a venit? întrebă Angela.

— Nu ştiu. Nu e gândul meu. Cred că a venit dinspre tinerii ăia doi, care se strecoară cu greu prin mulţime. Aproape că

înoată prin înghesuiala de trupuri, încercând cu disperare să ajungă la poarta parcului.

— Îi văd. Au scăpat din vacarmul străzii şi s-au aşezat pe iarbă, unul în faţa altuia, sub pâlcul ăla de arbori. De fapt, observ că, pe aici, tinerii îndrăgostiţi sunt foarte reci. Nu se sărută cu patimă, nu se pipăie unii pe alţii. Stau, aşa, şi se privesc.

— E ceva muzical în modul cum se uită unii la alţii, spuse terraformatorul. Cred că le aud gândurile. O fi din cauza sferei mele de rezonanţă magnetică.

— Ce gândesc?

— Nu-mi dau prea bine seama. Cred că sunt deranjaţi de prezenţa celor din jur. Se uită, stânjeniţi, în toate părţile. Îşi spun că nu au pierdut niciodată atâtea secunde preţioase, cum fac acum, când sunt împreună. Au şi ăştia obsesia unor perioade de timp foarte mici. Poliţistul spunea că se întoarce în câteva fracţiuni de secundă.

— Altceva? întrebă Angela.

— Îşi spun oameni-cântec. Percep ceva despre viaţa lor foarte scurtă. El se gândeşte că, la început, totul era foarte trepidant, lucru care nu şi-l mai permite de când este cu ea. El a fost conceput în urmă cu 27 de secunde, ea în urmă cu 21. Cred că măsoară altfel timpul.

— Concepuţi?

— Da, spuse Augusto. Aşa am înţeles.

— Nu ştiu ce auzi tu. Eu aud o melodie îngânată de cei doi, la unison.

— Eu nu aud nici o melodie. Le aud gândurile. Ea se gândeşte că nu mai au mult până la 1 minut, când devin maturi şi trebuie să se grăbească. Timpul trece fulgerător de repede şi trebuie să-şi facă datoria de buni cetăţeni faţă de societate.

— Facem un cântecel? îl auziră cei doi pe bărbat.

— Sigur, o auziră pe femeie că aprobă.

După asta, mintea începu să le meargă atât de repede, încât Lish nu mai putu distinge prea multe.

El ar fi vrut să-i propună ei o lungă plimbare prin parc, să vorbească despre tot felul de nimicuri, să se sărute, să filozofeze asupra existenței. Nu-şi permiteau să piardă timpul pe terase, alături de alte melodii, de dor de ducă, în jurul unor cafele, băuturi spirtoase sau prăjituri sofisticate. Lumea stărilor de spirit subiective, specifică vârstei de 2,5-3 minute, nu-i prindea încă, chiar dacă preparatele culinare, prin natura lor lăuntrică, proprie şi esențială, erau adevărate simfonii de formă, culoare sau gust.

Atmosfera primăvăratică era plină de poezie şi de parfumul melodiilor ce se întâlnesc, venind din cele mai neaşteptate colțuri, dar nu era timp ca el să facă propuneri voalate, iar ea să se codească şi aşa mai departe, în împletitura de jocuri complicate ale dragostei.

Dădură naştere unui cântec nu prea elaborat, dar frumos, şi îşi imaginară că zâmbesc. Cântecul zbură, preț de o nanosecundă, pe deasupra copacilor, apoi coborî pe solul înierbat.

Cei doi oameni-cântec îşi priviră cu drag progenitura, preț de un sfert de secundă, şi o înveliră în câteva straturi de culori calde, exoterme la atingere. Cum ființa nou născută creştea foarte repede, de la o picosecundă la alta, o luară unul de o mână şi altul de cealaltă mână şi porniră spre ieşirea parcului.

— Care e şmecheria cu timpul pe care îl măsurați în secunde? se trezi Augusto că îi întreabă când ajunseră în dreptul băncii lor.

— Ce spui? se sperie tânărul.

— Întâmplător, v-am citit gândurile. Vă rog să mă scuzați!

— Ciudat mod de a vorbi. Eşti robot utilitar?

— Android, spuse Augusto. Mă rog, robot umanoid. Terraformator de asalt.

— N-am auzit, dar îmi închipui că eşti ceva deosebit.

Roboţii noştri au multe calităţi, trăiesc o veşnicie, dar nu citesc gândurile. Nici nu-şi cer scuze când greşesc. Lumea e a lor.

— Nu aparţinem acestei lumi?

— Dânsa? arătă tânărul spre astronaută.

— Femeie. Nu e nici măcar de pe planeta asta. Se numeşte Angela Noistec. Eu sunt Augusto Lish.

— E mai mult decât fascinant ce spuneţi. Noi suntem oameni-melodie. Eu sunt Erin, iar soţia mea e Ara.

— Astea sunt numele sau prenumele?

— Nu ne permitem să purtăm nume, spuse Erin. Ar fi prea lung. Viaţa noastră e indecent de scurtă. Din cauza asta, vorbim foarte puţin. Avem nevoie să trăim fiecare nanosecundă.

Ara îl trase pe Erin de mânecă şi îi aruncă o privire tăioasă.

— Stai, dragă, se smuci bârbatul-cântec. Nu ne întâlnim în fiecare secundă cu extratereştri. Poate au nevoie de ceva. Nu cred că ne-au întrerupt drumul degeaba.

— Ai intuit bine. Nici eu nu ştiu de ce avem nevoie, dar am rămas blocaţi în lumea asta din cauză că ni s-a stricat dispozitivul de telecomandă mentală pe bază de rezonanţă magnetică şi cred că avem nevoie de ajutor.

— Bine. Uite cum facem. Noi mergem acasă cu nou-născutul, fetiţa noastră-cântec, iar voi mergeţi cu noi. Avem camere destule. Dacă ne citiţi gândurile, e perfect; nu va fi nevoie să stăm prea mult de vorbă. Când ajungem, chem roboţii utilitari; poate se pricepe vreunul să vă repare aparatul.

— Nu cred că e posibil, spuse Lish. Nu ne priieşte aerul acestui oraş.

— Cum adică?

— Când respirăm aerul poluat de dincolo de marginea parcului, avem halucinaţii şi spasme temporale. Cu percepţia asupra trecerii timpului grav deteriorată, ne putem sufoca.

— Nici în parc nu puteți rămâne, spuse bărbatul-cântec. Aici au voie doar mamele cu copii şi oamenii-cântec, atunci când se hotărăsc să aducă pe lume un descendent, cum suntem noi doi, precum şi roboții utilitari care se ocupă cu bunul mers al lucrurilor.

— Ştim. Am întâlnit un polițist din ăsta. Spunea că se întoarce, într-o fracțiune de secundă, cu o maşină a serviciului de salvare.

— Ar trebui să vă bucurați că nu s-a întors. Din cauză că au mult timp de pierdut, roboții utilitari nu prea au noțiunea timpului. Până la urmă, vine el. Ăştia nu vin niciodată cu maşini ale serviciului medical, ci cu maşinile lor blindate. N-a scăpat nimeni dintr-o astfel de dubă.

— Spunea că pe mine mă duce la asistența socială, iar pe Angela la un spital, spuse Augusto.

— Dacă voia să te ducă la asistența socială, înseamnă că te consideră robot, un semen de-al lui. Eşti robot?

— Nu ştiu. Oricum, sunt creat pe modelul genetic al unui căpitan de navă.

— Creat?! se miră Erin. Doar oamenii-cântec sunt creaturi. Noi suntem creația roboților utilitari.

— Android cu structură silicioasă, clonă sau orice altceva, am o reacție la mediul înconjurător asemănătoare cu aceea a unei ființe umane, cum este femeia care mă însoțeşte.

— E femeie-melodie?

— Nu. E femeie normală, spuse terraformatorul.

— Şi Ara, soția mea, e femeie normală. Nu prezintă simptomele nici unei boli. Nu are nici o tulburare funcțională sau senzație anormală.

— E femeie normală în sensul că e născută din doi părinți, un mascul şi o femelă.

— Şi noi ne naştem la fel, spuse omul-melodie. Uite, am adus pe lume acest copil-cântec, dar, la începuturile existenței noastre, am fost sintetizați de roboții utilitari. Singura maladie cu care ne confruntăm e conştientizarea trecerii prea rapide a timpului, care produce dese atacuri de panică, aşa cum am eu, dar asta e poveste lungă.

— Spune-o!

— Nici gând. Dacă ai proprietăți telepatice, poți urmări şi singur firul gândurilor mele, în timp ce ne deplasăm la mine acasă. Câştigăm timp.

— Asta dacă nu sucombăm până acolo, interveni Angela.

— Căutăm să ne mişcăm repede. Acasă, am o grădină mai mică decât parcul ăsta, dar la fel de frumoasă.

Pentru a nu pierde timp, se urcară pe platforma primului autovehicul al municipalității întâlnit în cale.

Roboții utilitari şi oamenii-cântec de pe aceasta se strânseră unii în alții, pe o bancă circulară, făcând loc noilor veniți să se aşeze.

— Creşte repede, spuse unul dintre roboți, arătând spre copilul-cântec. Ce vârstă are?

— Nu întreținem conversație inutilă, spuse Ara. Vrem să ajungem acasă. Cântecul are un text finit, cu puține cuvinte. Vrem să nu facem variațiune pe temă dată.

— N-am vrut să supărăm pe nimeni, spuse robotul.

— Nici noi, interveni Erin. Dacă vrei, întreabă-mă pe mine!

— Nu ştiu ce să mai întreb, spuse robotul, stânjenit.

— Poți să ne spui de unde veniți. Uite, avem cu noi doi străini, extratereştri, care ar fi interesați să ştie de unde vin roboții.

— Venim de la lucru.

— Vă permiteți, spuse Erin. Aveți timp să lucrați, să citiți sau să vă distrați.

— Nimic palpitant, spuse robotul. La începuturi, nu ne făceam probleme cu trecerea timpului. Nici nu cunoşteam cuvântul. Neexistând timp, acesta nici nu trecea. A trebuit să vă construim pe voi, oamenii-cântec, pentru a ne lega de un cuvânt. Existența e cu cântec. Deşi cunoaştem nu mai puțin de 17 dimensiuni esențiale, această „a patra dimensiune", cum îi spuneți voi, nu o descoperisem. Ea se găseşte în sistemul vostru de 26 de dimensiuni, conform cu teoria stringurilor. Vă mulțumim pentru aceasta! Ultimele noastre lucrări reprezintă sfârşitul de an şi începerea unuia nou. Mai reprezintă şi începutul epocii optime de semănat. După terminarea lucrărilor, avem ziua agricultorului, când suntem liberi. Agricultorii pun semințe peste tot, merg şi se întorc de la lucru. Tot timpul. Scenariul e scenariu. Nu avem altul...

Nici nu băgară de seamă cu cât timp în urmă, sosită în fața porții, familia lui Erin, Angela şi Augusto, se dăduseră jos de pe platformă.

Oamenii-cântec mulțumiră pentru amabilitate, dar nu îi auzi nimeni; androizii erau atenți la cel care se pornise să vorbească.

Robotul o ținu tot aşa încă mult timp. Ceilalți roboți îl ascultau cu gurile căscate.

— Ce tâmpit, spuse Erin.

— Cred că s-a dereglat, spuse Ara.

— Cred că aveți alegeri în oraş, spuse Lish. E plin de afişe electorale, iar muncitorul acela vorbea de parcă ar fi fost la tribună.

Rupseră afişele lipite pe gard, deschiseră poarta şi intrară în grădina casei.

— Roboții au alegeri pentru o nouă conducere a oraşului şi au lipit afişe din abundență, unele peste altele, să fie. S-au apucat să țină discursuri, unde vrei şi unde nu vrei, sau să dea in-

terviuri la radiouri şi televiziuni. Platformele lor electorale se plimbă peste tot. Pot fi văzute prin colţuri ale oraşului de care n-a auzit nimeni.

Ignorând megafonul de pe al cincilea stâlp din vale, care hârâia îndemnuri de prezenţă la vot, Erin, Ara şi Angela, împreună cu noul născut, se aşezară pe bănci.

Augusto o luase înainte, pe alee, respirând aer curat şi admirând arborii.

Pe oamenii-cântec, marşurile dintre texte îi râcâiau pe scoarţa cerebrală, răscolindu-le sufletul. Mărturisirea urmează trăirea. Se ştie, „vieţuirea, odată pusă în cuvinte, capătă aură de destin". Ce destin poate avea istorisirea secundei?! Oamenii-melodie vorbeau foarte puţin, negăsind rostul mărturisirii nimicului.

Le datorau totul roboţilor care împânzeau planeta şi, în acelaşi timp, simţeau că nu le datorează nimic. Dacă dăruieşti ceva, trebuie s-o faci în aşa fel încât să nu jigneşti. Oamenii erau obişnuiţi mai mult cu trecerea, din momentul în care erau compuşi de părinţi, până în punctul în care, fără voie, trebuiau să-şi ia zborul către necunoscut. Trăind indecent de mult, roboţii utilitari îşi permiteau să greşească, să se ţină chiar şi de alegeri. Ei îşi permiteau să producă cele mai rele lucruri bune.

Oamenii-cântec erau creaţia roboţilor-utilitari. După ultima conflagraţie mondială, în urma căreia n-a mai rămas nici urmă de om, roboţii s-au trezit că sunt singuri. Au trecut mai multe zeci de mii de ani de fisiune continuă a materialului radioactiv.

Aşa cum s-au priceput, roboţii i-au conceput pe oameni. Au avut mai multe încercări nereuşite, în mai multe puncte de pe glob. Până la urmă, când radioactivitatea a mai scăzut, au reuşit. Într-una dintre puţinele cărţi rămase necarbonizate, au descoperit că „omul este o melodie".

Un cântec, pe vremea când planeta era împânzită de oameni adevărați, ținea cam 2,5-3 minute; rareori se întindea la 4 minute. Existau şi arii, simfonii sau opere, compoziții exclusiv instrumentale sau muzical-dramatice de proporții mari, scrise pe un libret cu subiect literar şi interpretate de soliști, cor şi orchestră, dar acestea erau ca nişte colonii de corali. Dacă omul este "un cântec", aşa cum scria în carte, roboții şi-au spus că trebuie să fie o entitate simplă, penetrantă, de sine stătătoare, o secvență dintr-un recif, şi au ales varianta de aproape 3 minute. N-au găsit niciunde scris "viața e o simfonie" sau "viața e o operă". Au găsit doar lucruri vagi de tipul "simfonie de culori" sau "o simfonie de trupuri în mişcare". Sau referiri la viață, gen "existența umană e cu cântec" şi "cântecul de lebădă al omenirii".

Roboții intenționaseră să creeze o viață trepidantă, scurtă, eficace, modernă, „muzicală, fără ritm şi fără rimă, îndeajuns de mlădioasă şi îndeajuns de antitetică", care să se adapteze nu atât unui oraş enorm, desemnat mai ales prin „încrucişarea nenumăratelor lui raporturi", cât „mişcărilor lirice ale sufletului" sau „unduirilor visării, zvâcnirilor conştiinței".

Nu prea reuşiseră. Nu ştia nimeni ce făceau roboții utilitari cu „mişcările lirice ale sufletului" oamenilor-melodie, înregistrate pe suport magnetic şi depozitate în spații imense, în cutii aseptice de cuarț.

Nu spuneau nimănui nimic hărțile electromagnetice ale sufletelor depozitate. Nu spuneau nimănui nimic hărțile reveriilor sau conştiințelor, modelate şi cizelate de universul urban.

Mai multe organizații civice susțineau că în urmă cu milioane de ani oamenii trăiau şi 20 de ani, nu numai 2-3 minute ca acum. Cine era dispus să creadă asemenea bazaconii? Poate componenții organizațiilor care militau pentru o viață mai lungă.

Roboții utilitari îi lăsau să se strângă, să vorbească și să piardă secunde prețioase dintr-o viață și așa scurtă. Era treaba lor. Nu erau mai răi decât cei ce hotărâseră să chefuiască sau să doarmă. După o scurtă perioadă de adolescență, cam după 20 de secunde, oamenii-cântec erau lăsați să facă orice doreau. Resursele erau nelimitate.

Oamenii erau conștienți că fuseseră creați de roboți, dar minți încinse puneau tot mai des întrebarea: de ce făcuseră omul în acest fel și nu altfel? De ce nu îi construiseră mai longevivi? Și se mai întrebau: cine construise primul robot? Oamenii, în nici un caz. Cum să construiască micile entități de 3 minute niște unități, dacă nu neapărat infinite, oricum, cu o existență incredibil de lungă. Androizii se realizau unii pe alții, dar trebuie să fi existat cineva mai înainte, creator al primului robot.

Pe extremiștii cu o gândire de felul ăsta nu-i băga nimeni în seamă. Cu toții erau mulțumiți că există, că sunt oameni-cântec și considerau că o melodie de 2-3 minute e de-ajuns. Și dacă ar fi durat cu orele, la nivelul infinitului, tot niște nimicuri trecătoare ar fi fost.

Toate lucrurile astea gândite de Erin răsunau în capul lui Augusto Lish. Privirea începu să i se încețoșeze, îi trecură cuțite prin creier și se prinse cu mâinile de cap, căzând în genunchi.

— Auzi, colo! se trezi terraformatorul de asalt vorbind. Să faci oamenii sub forma unor melodii de câteva minute!

— Ai spus ceva? întrebă Ara, întorcându-se spre soț.

— Nu, nimic. Mă gândeam.

— Cred că s-a auzit dinspre Augusto, spuse astronauta.

— Ce face acolo?! întrebă femeia-melodie. A căzut pe alee.

Săriră cu toții, apucară terraformatorul de brațe și îl întoarseră cu fața în sus. Îl văzură cum clipește des din ochi și cum se ridică, uitându-se stânjenit în jur.

— Mi-am revenit, i se păru că spune.

— Mi s-a părut că te-am auzit vorbind, gândi Erin. Ai pățit ceva?

— Nu, nimic, gândi Augusto. N-am spus nimic.

— De ce tăceți?! strigă Angela. Spuneți ceva!

— Nu tăcem, spuse bărbatul-cântec. Vorbeam în gând.

— Cred că am căpătat proprietăți telepatice, spuse Lish. Aud doar gândurile lui Erin.

— Pentru că numai soțul meu îți permite să pătrunzi în mintea lui, spuse Ara. Mai bine să intrăm în casă.

— Dacă leşinăm acolo?

— Dacă leşinați, vă trimit să dormiți în grădină, unde, după câte văd, nu vă e deloc mai bine.

Însoțiră femeia-melodie în sufrageria clădirii şi, în timp ce aceasta inițiа fetița-cântec în folosirea aparaturii mecanice, electrice sau electronice din bucătărie, se aşezară care pe unde nimerea.

În fotoliul spațios, Angela adormi imediat, ca lovită cu ceva în cap, iar Augusto continuă să converseze cu Erin telepatic.

Povestea mai mult omul-cântec, iar terraformatorul asculta cu interes.

— Dacă începi ca robotul din autovehicul, intru la idei, se băgă Ara peste ei. Parcă ai ține un discurs.

— Nu e cazul să faci comparații din astea, spuse bărbatul-cântec.

Se aşează mai bine pe un scaun, se aplecă în față, se concentră, îşi pironi privirea în podea şi încercă să reînnoade firul gândului.

Spuse că existența era o mare prostie, o practică a muzicii nesusținută de nici o teorie muzicală creaționistă. Nu conta lungimea cântecului, ci calitatea acestuia. Cine nu se ridica la nivelul unei îmbinări armonioase de sunete muzicale, rămânea

la nivel de manea, cea mai de jos condiție umană, o îmbinare nefericită între o melodie tradițională incitantă şi o voce hârâită, de cea mai joasă speță.

Erin nu avea o idee prea clară. Considera că viața era prea scurtă şi, din cauza asta, calitatea ei era discutabilă. Ontogeneza unui om-cântec nu era decât o sclipire a filogenezei. Altfel se putea discuta dacă lungimea vieții ar fi permis lungi discuții, un proces îndelung de gândire, cercetarea, analiza, somnul.

Fiecare avea părerea lui. Unii considerau viața un sunet al muzicii, alții un urlet de disperare.

La mai multe secunde de la naşterea cântecelului pe care hotărâseră să-l numească Ena, o fetiță-cântec, lui Erin începuse să i se pară viața un urlet, prea scurt şi gâtuit pentru a avea cineva timp să se pregătească să-l ia în seamă.

Lish află că bărbatul-melodie se înscrisese, fără să spună la nimeni, într-o organizație neguvernamentală în care se susținea ideea unei vieți mai lungi, dacă nu cât cea a roboților de îndelungă durată, pentru că asta ar fi fost o pretenție absurdă, măcar de câteva zile să fie, să aibă timp să facă vreun lucru util pentru societate. Nu credea că roboții epuizaseră toate invențiile, iar prezența extratereştrilor la el în casă îi întăreau convingerea că exista biodiversitate şi, oricând, se putea mai mult. Era posibil ca unii să nu considere că e importantă doar scurta trecere; aceasta trebuia să ducă undeva. Poate vreunul voia să lenevească pe o bancă, într-o grădină, şi să se gândească la tot ce îl înconjura şi de ce.

La oamenii-cântec, filmele mentale erau simple fulgurațe psihice. Nu aveau timp să citească. Abia reuşeau să se afirme pe ei înşişi, numai că, întâmplător, Eric auzise o conversație între doi roboți. Unul citise undeva că au existat timpuri când oamenii erau atât de primitivi încât trăiau până la 10 zile, în peşteri, în condiții mizerabile, într-o vreme când nici nu se au-

zise de muzică. Dacă ieşeau din peşteră, arşiţa soarelui îi făcea să îmbătrânească rapid şi să moară în scurt timp.

Auzind că procesul ontogenetic al omului poate fi grăbit de radiaţia solară, Erin ieşea din casă doar noaptea. Acum, pentru că era obligat genetic să-şi facă datoria faţă de societate, împreună cu Ara, eliberase un urmaş, fetiţa-melodie cu numele de Ena. Nu avusese de ales; era necesar să facă o excepţie, să înfrunte aglomeraţia oraşului şi să meargă în parc, locul cel mai propice unei uniri armonice cu o femeie-cântec.

De când începuse să fie interesat de trecutul de dinaintea trecutului, nu se mai ocupa cu vieţuirea, în consonanţă cu ai săi, ci începuse să urmărească atent ce discutau roboţii utilitari, care aveau timp de discuţii. Uneori, prindea frânturi interesante de frază, alteori pierdea şi o fracţiune de secundă întreagă degeaba. Punea totul cap la cap şi îşi forma păreri proprii, grăbindu-se să meargă şi să le expună la organizaţie.

Roboţii, cu simţurile lor artificiale, ştiau că sunt urmăriţi de un om-melodie cam maladiv şi îi serveau minciuni pe tavă. Erau amuzaţi să susţină memoria colectivă a oamenilor-cântec prin intermediul câtorva armonice trecătoare.

Câte un robot mai agresiv se plictisea repede să furnizeze informaţii vreunui om-cântec, îl înregistra înainte de termen şi îşi vedea de ale lui; nimeni nu-l căuta pe om. Chiar dacă exista legislaţie pe baza căreia să poată fi judecată o astfel de faptă reprobabilă, nimeni nu o punea în practică; pentru omul-cântec, timpul era prea puţin.

O discuţie despre ceasuri i s-a părut de-a dreptul fascinantă lui Erin. Din conversaţie, rezulta faptul că aparatele de înregistrat scurgerea timpului nu fuseseră inventate de roboţi. La ce le-ar fi trebuit androizilor ceasuri, când viaţa lor, în comparaţie cu aceea a oamenilor-melodie, era, practic, infinită? Neexistând timp, acesta nu ar fi trebuit să treacă.

Singurul lucru unde se băgaseră roboții era lungimea zilelor şi nopților, fiindu-le foarte uşor să le scurteze şi să le facă mai mici, la nivelul unei existențe de doar câteva minute.

Oamenii-cântece nu ar fi trebuit să-şi facă probleme cu trecerea timpului şi să-şi petreacă jumătate din existență uitându-se la ceasuri. Se ştie că, dacă ignori trecerea timpului, acesta se scurge mai încet. Se consumă doar o melodie, care este omul, apoi se stinge şi rămâne doar o înregistrare pe suport magnetic, într-o sală special amenajată. Cine are timp să se uite?

Când nu au timp şi plăcere să depoziteze imagini fotografice sau sonore cu oameni în vreun colț de memorie electronică, roboții sunt cei care se strâng să vizioneze filme cu oameni-melodie.

Androizii sunt cei care se ocupă cu trecerea şi petrecerea timpului oamenilor. Ei ştiu cel mai bine să facă lucrul ăsta; ei i-au construit.

Cine se întreabă de ce oamenii nu au fost creați după chipul şi asemănarea roboților utilitari, ci s-a făcut o mixtură stranie între modul cum arăta ființa umană înainte de războiul atomic şi ceea ce scria în cărți că era, „o melodie trecătoare", poate avea un posibil răspuns. Roboții se puteau produce, unii pe alții, la infinit, dar ar fi fost foarte plictisitor să fie singuri pe planetă, mai ales că, aşa cum scria în cărți, „la început a fost omul".

A trebuit să vină roboții, cu zeci de mii de ani în urmă, să lege omul de o melodie. Fiecare om de câte o melodie, în cadrul global al unei „muzici a sferelor". Cât mai trecătoare, melodia nu plictiseşte. Sunetul trece ca apa; inteligența rămâne. Dacă nu ştie s-o folosească, la ce-i trebuie omului inteligență?

Erin nu ştia de unde îi veneau astfel de gânduri. Veneau ele de undeva. Creativitatea androidului venea de undeva; era posibil să aibă şi imaginația omului vreun fundament. Poate

venea din fondul genetic, dar şi genomul fusese inventat tot de roboţi. La aceştia trebuia să fie cheia existenţei.

Trebuia să expună cât mai urgent aceste idei, în cadrul organizaţiei. Nu era deajuns că le destăinuia extraterestrului de alături. Era posibil ca acestea, completate de alte generaţii, să ducă, în viitor, la un rezultat.

— Se întunecă, spuse într-un târziu şi îşi desprinse privirile de pe podea.

— Şi? întrebă terraformatorul.

— Am să plec la organizaţie. Cred că ştii că m-am înscris într-o organizaţie civică?

— Da, am citit acest gând.

— Mergi cu mine? întrebă Erin.

— Aş merge, dar mi-e frică. Dacă leşin?

— Vom vedea. Te aduc înapoi. Mâine chem roboţii utilitari să se uite la sfera aceea de amplificat undele electromagnetice, telecomandă mentală sau ce-o fi. Ara a căzut pe gânduri. Prietena ta a adormit. Să le lăsăm în pace!

Se ridică de pe scaun şi, fără nici o vorbă, ieşi afară şi o luă agale, prin grădină, spre poarta dinspre stradă.

Urmându-l până la sediul organizaţiei civice, Augusto văzu cu uimire că nu mai are ameţeli. Neştiut de nimeni, se aşeză pe un scaun, mai în spatele unei săli imense, înţesată cu oameni-cântec.

La tribună, vorbi aproape numai Erin, fiind întrerupt de rare întrebări, lucru care îi plictisi repede pe colegi. Spre dimineaţă, dezamăgit de faptul că vorbise atât de mult şi de argumentat, dar nu fusese înţeles de nimeni, împreună cu Augusto, se întoarse acasă.

Încercă să se facă înţeles, mai multe nopţi minuscule la rând, în contextul marii nopţi ce se aşternuse pe Pământ, dar texte ca acelea debitate de el oamenii-cântec îşi puteau imagina

şi singuri. Chiar şi interpretarea lăsa de dorit. În plus, mulţi erau nemulţumiţi de faptul că îşi ţineau întâlnirile noaptea, în loc să iasă la lumina zilei, în piaţă, să fie mai militanţi. Roboţii aveau alegeri pentru consiliul local şi pentru funcţia de primar al oraşului. Poate puneau pe ordinea zilei remodelarea originii omului-cântec, încât existenţa ulterioară a acestuia să fie mai lungă. Poate candida chiar unul dintre ei la funcţia de edil-şef.

— De ce nu?! întrebă Erin retoric.

— Din cauză că primarul e ales o dată la patru ani, nu o dată la patru secunde, se enervă preşedintele organizaţiei. Coboară în realitate!

Supărat că fusese luat tare şi nu-l mai asculta nimeni, de la un timp devenind ţintă a ironiilor ieftine, Erin, împreună cu Lish, mai frecventă organizaţia civică patru nopţi, apoi încetă să se mai ducă.

Morbul gândurilor era încă prezent. O simplă încetare a frecventării organizaţiei nu însemna că reflexul nu era mai puternic şi mintea nu-i stătea acolo.

Se hotărî să se înscrie în altă organizaţie civică şi nu ştia în care. În plus, nimeni nu mai trecuse, până la el, de la o grupare la alta.

Câteva nopţi la rând, se plimbă fără rost pe străzi pustii, însoţit de terraformator, înainte de a se întoarce acasă.

Lish, convins că roboţii utilitari aduşi nu se pricepeau să repare dispozitive cu rezonanţă magnetică, era tot mai nervos. Prezenţa omului-melodie îl făcea să fie mai calm.

După mai multe nopţi şi zile, pierdute de cei doi pe la tot felul de organizaţii civice, constatară că nopţile şi zilele nu aveau decât aparent aceeaşi durată pentru oamenii-cântec şi extratereştrii sau roboţii utilitari.

Aplecaţi asupra sferei lui Lish, trecu aproape un minut de convieţuire armonioasă în familie. Asta însemna mai mult de

o treime din viața unui om-cântec, timp de coabitare neegalat la ființele artificial create.

Ara începu să aibă îndoieli serioase în privința sănătății mintale a lui Erin şi, într-o bună zi, îi anunță pe cei prezenți că părăseşte domiciliul conjugal şi se mută într-un adăpost public.

Luă fata-melodie de mână şi părăsi casa soțului, fără multe certuri sau texte.

Rămas cu extratereştrii, Erin căzu câteva zile pe gânduri, apoi îşi reluă obiceiul de a pleca seara, împreună cu Lish, să urmărească ce vorbeau roboții utilitari, şi de a se întoarce dimineața.

După un timp, plictisiți, roboții încetară să se mai bage în jocul de-a furnizarea de informații mai mult sau mai puțin inventate. Când simțeau că se furişează cineva, cu viteză uluitoare, pe după colțurile caselor sau pe după lăzile de gunoaie, să tragă cu urechea, îşi încetau conversația.

Augusto îl însoți în peregrinările nocturne, apoi, obosit, încercă să rămână acasă.

Constată că, atunci când nu era alături de omul-melodie, delirul temporal îl cuprindea mult mai uşor. De când plecase Ara, la fel păția şi Angela, aşa că începură să se țină, în permanență, după Erin.

Bărbatul-cântec îi plimbă pe la sediile mai multor asociații civice, unde depuse mai multe cereri de adeziune, apoi aşteptă, fără speranță, un răspuns. Răspunsul nu venea din nici o parte.

Un om-cântec în vârstă de numai 1,5 minute atât de rupt de ai săi, cât şi de societatea roboților utilitari, ar fi trebuit să fie un semnal de alarmă. Nu era.

Dacă trăieşte prea mult, omul-cântec începe să aibă idei. Ideile acestuia nu duc decât la violență şi distrugere.

Erin se aşează pe scaun şi îşi pironi privirea în podea. În ura lui față de societatea intolerantă şi ignorantă, îi încolți o idee.

Se va apuca să construiască o bombă, capabilă să arunce în aer tot oraşul. Pentru asta, îi trebuiau informaţii şi cunoştinţe ştiinţifice, precum şi un om-melodie de încredere, care să continue, încă 2 minute după dispariţia lui, ceea ce avea de gând să înceapă. Într-un milion de generaţii, totul era gata; aveau şi oamenii cu ce negocia o eventuală mărire a duratei de viaţă.

Augusto ascultă ce trecea prin capul omului-cântec şi îl cuprinse frica. Dacă o fiinţă cu o existenţă scurtă era în stare să gândească aşa, era normal ca omul cu o existenţă ceva mai lungă, de siliciu, de hidrocarbonate, de ce-o fi, să se gândească numai să distrugă.

Profită de faptul că Erin stătea mai mult în casă, pe un scaun, cu privirea ţintă în podea, şi încercă să facă dispozitivul rezonator să meargă.

Nervozitatea şi privirile dojenitoare ale Angelei îl scoteau din sărite. Lucra înfrigurat, cu mâinile tremurând, tot timpul cât omul-melodie statea acasă. De prezenţa acestuia, era legată existenţa lor. Cum se depărta de ei, îi apuca ameţeala şi leşinau.

Ca să-l ţină lângă ei, îi furnizau cunoştinţe despre bombele cu material fisionabil, informaţii despre metale şi aliaje, punându-l la curent cu ultimele decoperiri ale fizicii şi chimiei.

Într-o dimineţă, apăru şi Ena, fiica familiei de oameni-cântec, apoi mai mulţi tineri, prieteni ai acesteia. Erau foarte interesaţi de proiectul lui Erin de a construi o bombă cu fisiune nucleară. Aşezaţi pe scaune, se concentrau asupra cunoştinţelor acestuia.

— Ce repede te-ai maturizat! se miră Angela.

Fata-cântec nu scotea nici un cuvânt. Se uita la străini, nereuşind să înţeleagă cum putuseră rămâne neschimbaţi după atâta timp.

— E o distorsiune temporală să încapă atâtea nopţi şi zile în câteva minute, spuse femeia, înţelegând frământările fetei-melodie.

— Nu e nici o distorsiune, gândi Erin. E chestie de percepție. Cred că greşeala vine de la aparatul vostru care nu mai merge cum trebuie.

— Noi am vrea să meargă, răspunse Augusto în gând. Am stat cam mult aici. E jenant. Nu-mi place să deranjez. Nici să fiu aici când te vei înălța la ceruri.

— Dacă eu mor, poți supraveghea tinerii ăştia, să înceapă construcția bombei. Odată început, un lucru merge de la sine. Sunt conştient că multe generații de oameni-cântec se vor sacrifica, dar, cred eu, vom avea cu ce negocia o noua matriță genetică.

— Îmi dau seama cât de greu trebuie să vă fie, aşa, discriminați, cum sunteți.

— De multe ori, îmi spun că ne discriminăm singuri, se auzi Erin gândind. Diferența dintre roboții utilitari şi noi, oamenii-cântec, e ca distanța dintre noi şi efemeride, o imensitate. E frumos că roboții au scos de sub spectrul penalului insulta, calomnia, vagabondajul şi adulterul. Dacă nu erai atent pe unde calci, orice neavenit te putea da în judecată pentru insultă sau calomnie şi îți cerea şi pe tac'su, şi pe mă'sa ca daune morale, în condițiile în care noi nu pierdem timpul vorbind; să-l pierdem prin săli de judecată, nici atât. Prin incriminarea vagabondajului, cu „bunăvoința" justiției, puteai să-ți iei adio de la viață. Dacă te duceai până în partea cealaltă a oraşului, să vezi ce n-ai văzut, trebuia să fii pregătit pentru orice. Toată lumea era suspectă de vagabondaj. Oraşul are un diametru de 500 de kilometri. Adulterul nu-şi avea locul în penal decât pentru a-l exacerba, deoarece, se ştie, după 1 minut sau 1,5 minute, când o căsnicie scârțâie de la sine, n-o mai salvează nici o justiție, darămite primarul-robot. Cu voia judecătorilor, aceste acuzații aveau un caracter abscons, cu multe implicații stresante, aşa că actualii roboți legiuitori au găsit un înlocuitor mai subtil,

mai greu de ocolit şi cu o plajă de desfăşurare mult mai largă: discriminarea. Discriminarea e greu de ocolit pentru simplul fapt că se găseşte în fiecare dintre noi, încă de la primii oameni-cântec construiţi de roboţii. Bărbatul-melodie şi femeia-melodie au fost zămisliţi în mod discriminatoriu. E o discriminare pozitivă. Nu poţi spune unui bărbat hormonal adevărat „măi, femeie!" sau invers. Familia însăşi e o discriminare în sine, fiind formată din elemente în contrast. Dacă nu fluieri după o femeie urâtă, să nu crezi că aceasta e discriminare, cum ai putea crede. Ar putea exista o discriminare după felul cum se îmbracă fiecare. Nu există; într-o democraţie, fiecare e stăpânul eleganţei lui, cu condiţia să nu deranjeze pe cel de alături. Limitele deranjului sunt mari. Termenul de discriminare pozitivă a fost introdus chiar de cei în rândul cărora ne-am integrat fără să vrem. Nu se poate ca autorităţile roboţilor, competente, să nu fi ştiut acest lucru. Lipsa discriminării ţine de tutela normalului, mult înainte de a ajunge la tirania normalului, iar oraşul nostru, după canoanele neştiute, numai normal nu e. Când o lege, articol sau chiar un simplu paragraf de lege nu reprezintă nici pe departe normalul, ci instrumentul de a normaliza, atunci când nu are ce normaliza sau e prea banal să facă asta, poate duce la excese, interpretări şi discuţii interminabile. Stai, uneori, şi te întrebi dacă stuful legislativ nu e introdus pentru a abate atenţia lumii de la adevăratele probleme şi valori. Când intervine anormalitatea, apare şi discriminarea. Oraşul e plin de discriminare, pentru că e plin de anormal, din spirit de frondă, din dorinţa de a fi altfel, din prostie, din orice. Oamenii-cântec se pot considera discriminaţi când nu sunt lăsaţi pe terenul electoral, să candideze, să spargă scaune, să arunce petarde, să ţipe, pentru că aşa percep ei anormalul, ca pe ceva obişnuit. Pentru ei, anormalul e ceva normal. La fel, pentru cerşetorii care ne inoportunează tot timpul cu prezenţa lor mai

mult decât insolită. La fel, pentru cei ce scuipă pe jos. La fel, pentru cei ce vorbesc urât. Unele categorii de oameni-melodie, la care discriminarea se găseşte în ei, ca abatere de la normal, au acum apă la moară să afirme că anormalul lor e mai normal decât normalul. Dacă, până acum, unii erau deranjaţi de prezenţa altora, acum sunt deranjaţi chiar şi de propria lor prezenţă în mijlocul roboţilor. Am fost creaţi ca o rasa monolit, aşa repede trecătoare, pentru a nu ne discrimina din inderior. Nu avem timp de diversificare. Nu avem timp nici de deviaţii sexuale sau hormonale. Am citit că oamenii dinainte de cataclismul nuclear traiau mult şi aveau timp pentru orice. Deveniseră homosexuali, lesbiene, travestiţii simţeau nevoia să fie văzuţi, să se afirme. Voiau să înfieze şi copii. Se simţeau discriminaţi, dar nu ştii ce să discriminezi mai întâi, hormonii predominant masculini, hormonii predominant feminini, lupta cu preceptele biblice sau exhibiţionismul. Nu-şi puneau problema că, prin ceea ce erau sau făceau, se discriminau singuri. Apăruseră mai multe rase de oameni. Hibrizii rasiali erau şi ei nişte entităţi indecise, care, dacă nu renunţau la ideea superiorităţii uneia dintre rasele ce-i compuneau, deveneau extremişti politici. În acest caz, întregul nu poate fi format dintr-o jumătate întreagă. Jumătatea se poate afirma doar cultural şi etnic. Unele etnii nu puteau exista dacă nu furau sau nu incomodau; acestea erau cel mai uşor discriminabile. Nu are nimeni nimic cu existenţa unor comunităţi religioase sau etnice într-o izolare totală. În fond, oricine poate fi orice şi poate să creadă în ce vrea. Discriminând lumea în care trăiau, minorităţile se autodiscriminau singure, în mod pozitiv sau negativ. Discriminare pozitivă nu înseamnă faptul că negrul nu se poate aşeza pe banca albului, ci faptul că nici albul nu se poate aşeza pe banca negrului. Discriminare înseamnă atunci când negrul are toate drepturile albului, dar mai vrea şi drepturi în plus. Bunul simţ

te face ca, atunci când eşti în curtea altuia, să te comporţi după regulile curţii, nu să vii cu propriile tale reguli. Decât să fie cineva discriminat pozitiv pentru că e altfel şi e imposibil să fie ca toţi ceilalţi, mai bine să nu fie discriminat deloc, şi-au spus legiuitorii, şi să fie aspru pedepsiţi cei care discriminează. Bine, dar şi asta tot o discriminare e.

Problema micilor minorităţi nu era discriminarea, ci faptul că diferenţierea era făcută cu ură. Problema nu era faptul că majoritatea discrimina o minoritate sexuală, socială, sportivă, rasială, religioasă, etnică sau de altă natură, deoarece, în cele mai multe cazuri, majoritatea ignora minoritatea, atunci când nu era ostentativă. Problema cea mai gravă era atunci când minoritatea voia să fie neapărat şi imperativ băgată în seamă şi, mai mult, o facea cu ură.

— Se ştie, din istorie, că minorităţile mici au dat şi dau cele mai crunte mafii economice sau reţele teroriste, continuă Erin. Încep prin a vrea şi termină prin a vrea să fie. Minoritatea, spre deosebire de majoritate, vrea tot timpul să demonstreze ceva. Minorităţile par a avea mai multe valori, nu pentru că au, ci pentru că se fac vizibile. Într-un fel se vede o monedă pe o masă şi altfel pe un teren viran. Nici micile discriminări, nici o perdea de fum generalizată, prezentată drept discriminare, nu pot fi împrăştiate prin lege. Abia acum, când începem să conştientizăm discriminarea, ne uităm şi noi în jur şi vedem că, exact din cauza acestei puneri în lumină, nu vom scăpa niciodată de mai marile sau mai micile noastre discriminări. De multe ori, dacă uiţi de el, focul se stinge de la sine. Amintindu-ne că avem şi noi un foc, vrem să-l băgăm în tiparele unei legi şi să turnăm o găleată de apă peste el, să vadă întreaga urbe ce fum scoate. O preconizată lege ne face conştienţi exact de faptul că, tot ce considerăm lege a contrariilor, generatoare de evoluţie politică sau socială, e, de fapt, discriminare. Atâta timp cât, într-un fel

sau altul, toți discriminăm și suntem cu toții discriminați, nu are nici un rost să conștientizăm cu forța acest lucru. Să conștientizăm prin lege, nici atât. Dacă nu e inoportunat, nimeni nu discriminează. Bolnavii nu sunt discriminați pentru că sunt bolnavi, ci pentru că ne pot îmbolnăvi; e vorba de sănătatea socială, nu de sănătate. La fel, discriminarea celor cu „origine nesănătoasă", cărora li s-au luat bunurile și au fost internați în spital, nu are nici o legătură cu sănătatea, ci cu politicul, juridicul, socialul, economicul și chiar culturalul. Concluzia celor care vor o lege a discriminarii ar trebui să fie faptul că nici o discriminare nu e bună, când e astfel conștientizată; poate fi artificială. Nici chiar discriminarea dintre cei discriminați și cei nediscriminați nu duce undeva, nici discriminarea dintre discriminat și discriminator. Au dispărut insulta, calomnia, vagabondajul și adulterul, dar au rămas mitocanii, egocentricii, vagabonzii de roboți utilitari și cei care calcă strâmb, să se afirme. E o discriminare față de ceilalți. Așa cum ne luptăm cu corupții și lăsăm corupția în pace, așa ne vom lupta cu discriminatorii și vom lăsa discriminarea în pace. Unii confundă prea ușor critica obiectivă, menită să schimbe lucrurile în bine, cu o imaginară discriminare a subiecților criticii. Dacă mie îmi spune cineva că am un neg pe nas, nu înseamnă că e discriminată categoria oamenilor cu negi pe nas. E o simplă constatare. Extrapolând, în funcție de acela care face intrepretarea, paradoxal, chiar și critica făcută din interior, în vederea îndreptării unor anomalii, poate fi interpretată ca o discriminare, ca lipsă de unitate, ca insultă, calomnie, trădare. În condițiile în care nu ducem lipsă de judecători de ocazie, turnarea conceptelor în tot mai multe tipare de lege e o întreprindere periculoasă pentru toată suflarea.

Ascultând ce gândea bărbatul-melodie, Augusto începu să obosească și, într-un târziu, adormi cu șurubelnița în mână și

cu privirea între piesele dispozitivului de concentrare, amplificare şi direcţionare a undele telepatice.

Când se trezi, văzu că era legat de scaun. În aceeaşi situaţie se găseau şi ceilalţi, Erin, Ena şi colegii ei de generaţie. Angela dispăruse.

În jurul lor, în picioare, îmbrăcaţi în uniformele poliţiei, înarmaţi până în dinţi, cu mutre grave, adaptate situaţiei, se găseau mai mulţi roboţi utilitari.

— Ce-i asta? întrebă Augusto.

— Sunteţi arestaţi, spuse un poliţist.

— Pentru ce?

— Discriminare.

— Cum adică?! se miră terraformatorul.

— Oamenii-cântec din aceasta cameră sunt pe punctul de a forma o mişcare separatistă faţă de majoritatea semenilor lor.

— Au mers pe sens interzis?

— Se poate spune şi aşa, spuse robotul. E pe cale să se formeze o secţiune a celor ce cred în construcţia unei bombe atomice. Nu sunt întregi la minte. Noi muncim ca ei să se simtă bine, să se înmulţească, să nu le lipsească nimic, iar ei ameninţă cu un nou război, război în care, la urma urmei, se pot autoextermina. Am căutat să le făurim un viitor postapocaliptic.

— Poate nu le convine viitorul creat de voi.

— Trebuie să le convină. Ne-am luat după datele trecutului şi am construit cea mai bună dintre lumile posibile.

— Aţi folosit datele unui trecut oarecare, spuse Arnold.

— Am folosit un trecut posibil. Am epuizat toate datele lăsate din trecut. Pe baza lor, asta era singura lume posibilă. A crea o lume e ca şi cum ai scrie o carte. Acum, am scris această carte; mâine, cine ştie? Poate nu am creat cea mai bună lume posibilă. De la o carte la alta, maniera de abordare a subiectului supus criticii poate deveni mult mai directă; nu vom mai me-

naja susceptibilități. Pentru asta, vom forma critici obiectivi, printre oamenii-cântec, în care să avem încredere, să știm cum stăm și la ce nivel de cunoaștere ne găsim. Vom afla ce este de aflat de la critic, nu ceea ce ne-ar plăcea să auzim. Fără un trecut apropiat de adevăr, opera noastră nu are nici un viitor. Un comentariu la strălucitele noastre realizări e foarte greu de făcut. Despre un lucru bun, foarte greu se poate spune ceva, în sensul că nu te poți aventura să lauzi ceva care e vizibil de laudă; îți trebuie multă subtilitate stilistică. Una e să dai cu bâta în baltă, să agiți peștii și să-i faci să riposteze, neavând încotro s-o ia, și alta este exegeza serioasă. Despre o operă de artă, nu poți scrie decât cu seriozitate, ferindu-te, în același timp, de căderea în păcatul laudelor exagerate. Trebuie să lași senzația de siguranță; înscriindu-te, firesc, în peisajul creaționist actual, trebuie să dai certitudinea că nu ești un guru. Nu creezi emuli, nu îngropi pe nimeni; îi ții pe toți cu capul afară, să poată respira, mai larg sau mai sacadat, în apa rece ca gheața a criticii tale. E cazul să vină cineva și să stabilizeze nisipurile mișcătoare ale acestei lumi. E cazul să vină cineva și să dea dreptate celor care au, fără a-i jigni pe ceilalți. Programatic, un guru dă tuturor iluzia că au dreptate, chiar dacă n-au, din convingere sau din interes. Cei care vor o nouă "unitate de monolit", "din pământ, din iarbă verde", vor fi dezamăgiți. E îmbucurător să constați că se formează un prim eșalon de critici ai lumii noastre. Un al doilea eșalon, încă necristalizat, se întrevede în depărtare, venind foarte rapid. Venind din interiorul celor spuse de el, criticul cunoaște personal majoritatea numelor prezente pe eșichierul politic, fiind, la rândul lui, cunoscut de acestea. Pentru a spune ceva despre o întreprindere atât de serioasă, îți sunt de folos câteva fraze cheie; le ai, înseamnă că ai dreptate. Suntem o familie spirituală cu personaje extrem de contradictorii; chiar dacă nu se afirmă explicit acest lucru, e simțit de

fiecare dintre noi, membrii sau simpatizanți. Bine ținute în frâu, cu talent şi inteligență, ideile noastre nu ajung la un prag clinic, la lipsă de logică în gândire, la idei fixe, oricât de originale şi strălucitoare, la susceptibilitate, orgoliul, mania persecuției sau halucinații. Deşi pot produce un spectacol savuros, acestea nu sunt dorite. Cei ce deranjează ostentativ, trebuie lăsați în pace; nu trebuie deranjați. Dacă sunt tineri sau bătrâni, nu contează; principalul e să fie neliniştiți. Oameni care să se laude cu sănătatea lor mentală nu există. Dacă se termină un ciclu de trei minute cu ei sau începe altul, tot cu ei, nu are importanță. Nici faptul că sunt mai puțini decât cei normali, deci mai vizibili, nu are importanță. Principalul e că sunt nebuni. Dacă nu sunt nebuni, se prefac foarte bine, îşi joacă foarte bine rolul, intră singuri în el; nu au scenarist. În lumea asta, spre deosebire de alte lumi posibile, lucrurile nu sunt mai bune fiindcă sunt mai puține. Numai dorința de a fi "altfel" nu ajunge; trebuie să se pornească de la ceva şi e un lucru bun când criticul nostru n-o încurajează prea mult. Ideea ce se desprinde dintr-o lume aşa rapidă este că nici un creator nu e atât de prost încât să nu poată să se manifeste, cu condiția ca numărul creatorilor să nu atingă o masă critică. Nu are nici o importanță de unde venim noi, roboții, ci de ce. Nu trebuie să fim optimişti şi atunci când ni se spune că se alege praful, cum e obiceiul pe la noi. Nici nu trebuie să facem astfel încât neînțelegerea să devină de la sine înțeleasă. Robotul este unul dintre puținele creaturi care, atunci când îți spune cine eşti, nu aşteaptă mulțumiri. O altă cheie, ce deschide o altă uşă, este dispariția. De fapt, nu e decât o trecere a unora din barca profitorilor anteapocaliptici în barca profitorilor apocaliptici, pe râu, la vale; pe niciunul din malurile râului. Nu este nici măcar imposibilitatea oamenilor de adaptare la nou, ci lipsa lor de voință în a crea un nou mod de a vedea lucrurile. E închistarea în barcă.

Regele criticii e mort, dar cu robotul de gât. Lumea poate începe sau poate să se termine cu omul-melodie, lucrul nefiind important; trăim, murim, dar o mai ducem, aşa, o vreme. Asta ne şi sugerează criticul, faptul că fiecare scriere e o lume; de azi, de mâine, de azi pe mâine sau din minut în minut. Dacă nu ne sugerează acest lucru, înseamnă că, în paranoia noastră, ne-am imaginat că face lucrul ăsta. Nu ştiu dacă, prin caracterul său virtual, noul om e o piesă horror cu scriitori normali sau dacă personajele sunt astfel într-o piesă de teatru normal. A pleca de la o mare realizare e ca şi cum ai pleca de la o carte bine realizată. Nu trebuie neapărat să plecăm de la ideile criticului-om. O carte realizată dă idei. E bine să plecăm de la ideile autorului, dar cu ideile noastre. Şi mai bine este atunci când ideile omului pleacă de la ideile robotului, hotărât să-l înţeleagă, închizând un cerc. Postura de critic al omului pleacă de la răbdarea şi curajul de a-i înţelege pe toţi, de a nu-i lăsa să se strecoare printre jaloane poziţionate tot de ei. Prin ceea ce facem, nu venim la exeget ca la vizionar, unde plăteşti, iar el îţi prezice un viitor mai bun. Dacă scapi printre degete, te poţi îneca în tot mai accentuata acumulare a timpului. Au un trecut doar cei care ştiu cum să-l înceapă. Cei care au înţeles să nu se sinucidă doar pentru a spulbera plăcerea unuia sau altuia de a-i desfiinţa, au un viitor şi se găsesc în atenţia noastră. Paradoxal, când sunt cu toţii critici buni, nu e bun nici unul. Când începe toată lumea să aibă dreptate, rămâne fiecare cu dreptatea lui paranoică. Lumea în care fiinţăm nu este pentru toţi; nu este o democraţie, care să transforme visul în realitate. Se transformă realitatea în vis. Cei care se aşteaptă ca lumea aceasta să se transforme în literatură pentru toţi, cu vânzări şi profituri colosale, pot aştepta. Din trei în trei minute, aşteaptă cu totul alţii. Întrebarea firească e dacă noile generaţii afirmă un "prim val" sau dacă acest prim val, prin simpla lui existenţă,

generează "un al doilea val". Cred că numai prezentul creează trecut. În egocentrismul lor generalizat, mai nou veniții se mănâncă între ei, fiecare pe fiecare, cu toate că nu se înghit; prin asta, aduc trecutul mai aproape. Cei din primul val măcar ştiu să mimeze faptul că sunt "strâns uniți" în jurul a ceva. Azi, fiecare e cu băutura lui; nu consumă doi oameni acelaşi lucru. S-a plecat de la a se consuma acelaşi fel în diverse stiluri şi s-a ajuns, azi, în a se consuma diverse feluri în acelaşi stil. S-a plecat de la stil şi s-a ajuns la conținut. Nu vorbeşti în speranța că vei ajunge, după un timp, să găseşti şi lucruri interesante de spus. Ne remarcăm mai mult prin calitatea cantității decât prin cantitatea calității. Cu timpul, vor înțelege cu toții că nu e esențial să fie cantitatea o primă calitate, dar va fi prea târziu; va veni un al treilea val care îi va afirma pe primii aşa cum sunt în realitate, nu cum vor să apară. Asta, dacă nu cumva, între timp, a şi început acest demers. Paradoxal, problemele unui "nou val" sunt mult prea grave ca să merite vreo atenție; din cauza rapidității trecerii timpului. Acum, că am făcut viața un vis, e cazul să ne trezim din somn şi să ne apucăm serios de orice altceva. Nu mai crede nimeni că trăieşte într-o țară a tuturor posibilităților lui. Cel ce are talent poate convinge pe cineva, cu mare greutate, de acest lucru, iar cel care nu are talent convinge foarte uşor că are, neavând altceva mai bun de făcut. Fin observator, criticul secundei ştie să discearnă între adevărul ascuns şi minciuna vizibilă. Vor rămâne în cărți doar cei care nu se întreabă, toată ziua, ce fac toți ceilalți în timp ce ei stau şi se întreabă acest lucru. Şi nu sunt în stare să facă tot ce fac ceilalți.

— Ho! Vorbeşti ca un robot.

— Sunt un robot, spuse polițistul. Le vom confisca tot ce le-am dat şi îi vom băga în spital.

— Vorbeşti frumos şi faci urât.

— Exact. Suntem în sezonul alegerilor.

— Să zicem că e adevărat ce spui. Eu ce vină am? întrebă Lish.

— I-ai încurajat. Le-ai zdruncinat credința într-o societate stabilă, cum este cea creată de noi, şi i-ai îndemnat să se creadă superiori celorlalți. Le-ai furnizat cunoştințe ultrasecrete.

— Nu sunt de pe aici. Aşa vă purtați voi cu musafirii?

— Poți minți, spuse robotul. Eşti un android mult mai evoluat decât noi. Poți fi din alt oraş.

— Pot spune adevărul.

— Poți spune şi adevărul. Nu e treaba mea. Te predau asistenței sociale.

— Şi Angela? întrebă Augusto.

— Care Angela?

— Prietena mea. Unde ați dus-o?

— Când am intrat, nu erați decât voi, cei prezenți, spuse robotul polițist.

— Când am adormit, femeia era aici.

— Nu era nici o femeie-cântec în plus.

— Nu femeie-cântec, spuse şeful terraformatorilor de asalt. Femeie. Pur şi simplu.

— N-am auzit.

— Femeia, Angela Noistec, a nimerit din greşeală, împreună cu mine, în spațiul vostru virtual.

— Trăim în spațiu real. E posibil ca tu să vii dintr-un spațiu virtual, spuse polițistul.

— Nu vrei să mă înțelegi.

— Nici nu e nevoie. Nu funcționezi prea bine. Nu era nici o femeie. Pur şi simplu. Dacă există, o prindem şi o internăm în spital. Noi mergem cu deconspirarea celor care uneltesc împotriva regimului până la capăt, apoi ne întoarcem.

— Când încercam să repar sfera, m-au prins gândurile lui Erin şi am adormit, spuse Lish. Angela era pe scaunul acela.

— Ce e ăsta?

— O telecomandă mentală cu rezonanță magnetică.

— Știu ce e, spuse robotul. De unde ai furat-o?

— N-am furat-o. E a mea.

— Ești unul dintre conducătorii supremi?

— Dacă așa dorești, o coti Augusto.

— Ești sau nu ești?

— Sunt.

— Așa mă gândeam și eu, spuse polițistul. Numai un conducător suprem deține un dispozitiv din ăsta. Slăvit să fie numele tău!

Căzu în genunchi, iar ceilalți polițiști făcură la fel, lăsând armele deoparte și ridicând mâinile, în semn de venerație.

— Să fie! spuse terraformatorul de asalt.

— Nu am mai întâlnit un conducător suprem.

— Mă afectează prea puțin faptul ăsta.

— Îmi cer prea plecate scuze! spuse polițistul.

— Și?

— Și gata.

— Cum gata?! se miră Lish. Presupun că, dacă sunt conducător suprem, pot beneficia de anumite facilități.

— Sigur. Orice.

— Bine. Am o dorință.

— Prea bine, spuse robotul. Ascult.

— Dorința mea e să ieșiti dracului de aici și să mă lăsați în pace.

— Doar atât?

— Atât, decretă Augusto.

— Putem face asta, dar mă gândeam că ai nevoie de o mână de ajutor. Dispozitivul tău e stricat.

— Mare noutate. Dacă era funcțional, nu eram aici.

— Ți-l pot fixa, astfel încât să meargă, spuse polițistul.

— Zău?! Fixează-l!

Robotul se aplecă asupra dispozitivului abia asamblat şi îl desfăcu în bucăţi. Făcu două lipituri, schimbă câteva circuite între ele, măsură, desfăcu în subansambluri şi mai mici, apoi reasamblă şi făcu noi măsurători. Într-un final, când puteai crede că totul e făcut praf şi piesele puteau rămâne împrăştiate pe podea, pe post de gunoi, reasamblă absolut totul.

Cu un gest de veneraţie, luă cu grijă sfera luminoasă şi o depuse în palmele conducătorului suprem.

— Asta-i tot?

— Sigur, spuse poliţistul, dar să ai grijă cum umbli cu ea. E foarte sensibilă.

— Pot să încerc?

— Poţi face orice. E lucrul tău.

Augusto ridică sfera până la nivelul ochilor, puse palma deasupra şi roti cu grijă semisfera de sus în sensul deplasării acelor de ceasornic.

Clipi des şi privi împrejur. Dispăruseră cu toţii, roboţi-poliţişti şi oameni-melodie.

VIII

Angela Noistec nu înțelegea ce se petrece. Prinsă de polițiștii-roboți utilitari, fu împinsă într-o dubă a serviciului de sănătate şi transportată la spital. Fu predată medicului-robot, i se întocmi o fişă, apoi fu pusă pe o targă şi imobilizată cu benzi adezive transversale.

Urcară patul mobil într-un lift şi coborâră la cine ştie ce etaj, intrând într-o cameră. Tăiară benzile şi mutară prizoniera, legându-i mâinile şi picioarele, cu cătuşe, de capetele unuia dintre cele două paturi. Îi administrară un somnifer puternic şi ieşiră.

„Furată de evenimente, nici nu mi-am dat seama cât de somn îmi e", îşi spuse Angela şi se frecă la ochi.

Se ridică din pat, îşi masă braţele şi privi împrejur. Se găseau într-o cameră destul de spaţioasă, luminoasă, cu ferestre mari, baie şi chiuvetă. În afară de două paturi voluminoase, piese de lemn din cine ştie ce timpuri, existau toate facilităţile specifice unei camere obişnuite de hotel: dulapuri, noptiere, măsuţe, fotolii, etajere cu cărţi, frigider şi televizor.

Nu se găsea deloc în camera austeră de spital, unde fusese imobilizată la pat şi sedată.

Un singur lucru nu i se părea a fi în ordine; fusese dezbrăcată şi dezinfectată, fără voia ei, cu o substanţă parfumată, cum sunt acelea folosite în industrie. Cu toate că nu se trezise în aceeaşi cameră aseptizată de spital, se simţea şi acolo mirosul unui compus pe bază de clor, cum sunt acelea folosite în unităţile de sănătate.

Pe patul de alături, cu nasul scos de sub o pătură groasă, dormea Ian Nicer. Pe moment, se gândi să-l trezească, apoi se răzgândi.

Roti privirea prin încăpere şi văzu că hainele îi fuseseră luate şi nu îi lăsaseră nici măcar nişte pijamale, o cămaşă de noapte, ceva.

Îşi spuse că, dacă ea fusese dezinfectată chimic, era posibil să fi pătit şi Ian acelaşi lucru, iar combinezoanele termoizolante să fie date la spălat.

Se miră că le fuseseră luate şi ghetele. Se hotărî, pe moment, să nu mai facă speculaţii.

Ochii îi căzură asupra celor două tăvi de pe una dintre măsuţe. Cu un deosebit talent culinar, cineva le improvizase un mic dejun destul de ispititor.

Vru să se ridice, o cuprinse ameţeala şi căzu, înapoi, între perne. Îşi spuse că, dacă Ian nu se trezise încă, mai putea trage un somn şi mâncau, mai târziu, împreună.

Nu-şi putu da seama cât dormise, dar era cert că somnul fusese odihnitor. Se ridică, mâncă un sandviş în fugă, se îndreptă spre fereastră şi privi afară, fără să observe că se trezise şi Ian.

— Eşti dezbrăcată.

— Ştiu, spuse femeia şi se privi într-o oglindă. Nu ne-am văzut demult.

Smulse un cearceaf de pe pat şi îl legă în jurul sânilor.

— Am ajuns, ca şi voi, în aceeaşi lume stranie a oamenilor-melodie, creaţi de roboţi, care nu trăiesc decât trei-patru minute, spuse Ian.

— De ce nu ne-am întâlnit?

— N-am putut. Eu am fost tot timpul în jurul vostru, dar voi nu aţi putut să sesizaţi asta. Cred că lumile oamenilor-cântec sunt spaţii tampon în jurul grădinilor zoologice. Tocmai ur-

măream o discuție între doi roboți utilitari pe tema asta, când m-au prins polițiștii, m-au băgat în spital și m-au adormit.

— Așa, fără nici o vină?! se miră Angela.

— Au spus că nu trebuie să fiu vinovat. Dacă am ajuns în spatele gratiilor, sunt vinovat chiar și pentru simplul fapt că mă aflu acolo.

— Și eu am pățit la fel. Cred că ne-au drogat și ne-au luat hainele.

— De unde știi că sunt și eu în pielea goală?! se miră astronautul.

— Dacă ți-au luat ghetele, era logic să-ți fi luat și îmbrăcămintea. Și apoi, nu era nevoie de logică; m-am uitat.

— Și?

— Și nimic, spuse femeia. Eram prea adormită. M-am băgat din nou sub pătură și m-am trezit acum zece minute.

— Văd că ne-au lăsat ceva de mâncare.

— Am luat ceva. E ciudat, dar nu mai mi-e foame.

— Nici mie. Mă sâcâie gândul că suntem niște creaturi virtuale supuse unui experiment și undeva, acolo, sus, la capătul unui terminal, cineva bea cafea, mănâncă gogoși și se uită la noi, spuse Ian.

— M-am gândit și eu la sta. E angoasant.

Își desfăcu cearceaful de pe ea, se băgă sub pătura bărbatului și începu să-l pipăie printre picioare, în căutarea locului magic care să-l facă să vibreze de dorință.

Ian simți mirosul plăcut al femeii, de dincolo de timp și rațiune, de dincolo de izul neplăcut al esterilor și eterilor sintetici, îi așeză palmele pe spate și o trase spre el. Câteva clipe, ea se lăsă pradă unei profunde stări de abandon extatic, apoi, răspunzând unui gând ascuns, tresări.

— Dacă intră cineva?

— Acum poate intra oricine. Nu are altceva de făcut decât să ne privească. Dacă acela care ne-a dezbrăcat nu a profitat de noi, înseamnă că nu are nici un interes. Nu ştiu în ce constă diferenţa, dar oamenii de siliciu sunt altfel. Uiţi ce am păţit cu mătuşa Ema?

— Nu putem şti ce fel de oameni ne-au adus aici.

— Chiar. Nu putem şti.

O sărută tandru, o muşcă de lobul urechii, după care urmă o penetrare puternică. Luată prin surprindere, femeia se abandonă total şi răspunse la toate comenzile. Aşezată pe spate, încolăcind picioarele în jurul şoldurilor bărbatului, se sprijini pe coate şi umeri, ridicându-şi foarte mult spatele. Simţea că o dor capetele oaselor, muşchii gâtului şi spatelui, motiv pentru care îşi strânse genunchii la piept, în faţa bărbatului îngenuncheat, în timp ce se se sprijinea cu pieptul de picioarele ei, împingându-le.

Văzând că Ian se lasă pe spate, se ridică, aşezându-se peste el, cu picioarele desfăcute, dictând ritmul mişcărilor. Se aşeză pe-o parte, îşi îndoi genunchii şi ridică un picior, în timp ce Ian se sprijini în mâini, aşezat în spatele ei, apoi se relaxă, punând un picior pe umărul bărbatului îngenuncheat între perne.

După mai multe rânduri de mişcări complicate, bărbatul îşi dădu drumul pe spate, culcat pe pat, punându-şi mâinile pe şoldurile femeii, care, întoarsă cu spatele, sprijinindu-se pe tălpi, controla mişcările şi unghiul de penetrare. Femeia îşi dădu drumul pe spate, îşi sprijini omoplaţii de pieptul bărbatului şi îşi îndoi genunchii, sprijinindu-şi tălpile de pat. Într-un târziu, după mai multe ore şi succesiuni de poziţii complicate, cei doi atinseră culmi nebănuite ale extazului.

Bărbatul se odihnea, aşezat pe spate, iar femeia stătea deasupra, cu capul pe pieptul lui.

— Nu se poate, spuse astronautul. E prea mult. Eu nu sunt în stare de asemenea performanţe. E ireal.

— Cât crezi că o mai putem ține așa?

— Cred că destul de mult.

— Nici eu nu cred că e ceva real, spuse femeia. E peste limitele fiziologice umane.

— Știu eu? N-am idee ce se întâmplă.

— Eu cred că știu. Ca plăsmuiri, în spațiul virtual, putem să facem orice e scris în program. E posibil să nu fim reali. Poate suntem niste personaje create pe computer și hrănite cu iluzii.

— S-ar putea să ai dreptate. La cea mai mică atingere, simt descărcări electrice în vârfurile degetelor de la mâini, spuse bărbatul.

— Eu simt curent electric în tot corpul. Nu creșterea temperaturii, creșterea ritmului cardiac, respirator sau secreții plăcut mirositoare, ce dau trupurilor avânt alunecos, ci curent electrostatic, spuse femeia.

Femeia întoarse capul și văzu un al doilea Ian, așezat pe marginea patului de alături. Instantaneu, bărbatul, pe pieptul căruia rămăsese așezată cu capul, dispăru, făcând-o să cadă pe cearceaf, cu fața în pernă.

După un moment de perplexitate, se ridică într-un cot și se întoarse cu fața spre noul apărut.

— Zâmbești pentru că m-ai văzut ce am făcut cu dublura ta, proiecție materială sau ce-o fi fost? îl întrebă Angela.

— N-am remarcat nimic anormal. Zâmbeam pentru că mă simt bine, odihnit. Cum am ajuns aici?

— Nu-ți aminteşti nimic?

— Nu. Nu-mi amintesc nimic, spuse astronautul nou apărut. Am avut un somn fără vise. Dar, ce ai pățit?! Arăți de parcă te-ai fi luptat cu cineva în somn. Așternuturile sunt răvășite și murdare, iar tu ești năduşită, plină de secreții și cu părul încâlcit. Ai ochii injectați și fața congestionată de durere.

— Am avut un vis.

— Eu n-am visat nimic, dar e posibil să fi visat şi să nu țin minte. Visul e un fum.

— Un fum care se termină cu usturimi şi dureri de spate, spuse femeia.

— Ce vrei să spui?

— Nimic.

Cel de-al doilea Ian se ridică, se apropie de patul unde se găsea femeia şi se aplecă sărutând-o. Simți mirosul acesteia, se aşeză lângă ea şi îi mângâie pielea alunecoasă. Se puse în genunchi, cu picioarele flexate, încolăci picioarele Angelei în jurul său şi îi susținu şoldurile cu mâinile.

— O luăm de la capăt?!

— Cum adică?! se miră Ian.

— Ah! Nu e nimic. Şi aşa, nu cred că mai simt ceva.

— Te simți bine?

— Da, gemu femeia. E dureros, dar, în acelaşi timp, revigorant. E ca şi cum m-aş descărca pe o parte şi m-aş încărca energetic, mult mai mult, pe cealaltă parte.

Urmară scenariul sexual de mai înainte şi, ajunşi la final, Angela fu aproape sigură că bărbatul de sub ea va pieri şi se va ivi o dublură a acestuia, lucru care se şi întâmplă.

— Un vis din care nu te mai trezeşti e un coşmar, spuse.

E traumatizant. Pare reeditarea episodului în care am fost răpită de aborigenii din pădurea Amazonului şi m-am trezit la spital, mai mult moartă.

— Ce e cu tine? o întrebă cea de-a treia sosie a lui Ian.

Angela povesti bărbatului episoadele de dinainte, iar acesta o privi nedumerit.

— Mintea îți joacă feste, spuse. Nu am de gând să mă dau la tine; miroşi îngrozitor.

— Poate că ar fi bine să fac un duş, spuse femeia, trăgându-se înapoi, de sub bărbat.

Încercă să-i scape din brațe, lovindu-l peste față, dar fără succes.

— Spuneai că nu te dai la mine...

— Da, dar nu ştiu ce se întâmplă, spuse bărbatul. Simt o atracție puternică, de dincolo de mine. Cred că suntem manipulați.

— Dacă suntem noi. E posibil să nu fim decât nişte banale imagini virtuale, o părticică dintr-un program mai vast.

— Ai idee unde ne aflăm?

— Nu, n-am idee, dar cred că ne găsim în baza aia militară, invocată de şeful terraformatorilor de asalt, aflată lângă capitală, spațiu virtual creat după cartea unuia, Herbert Indesir, spuse Angela. E un fel de complex universitar, pentru cercetare stiințifică, îmbinare armonioasă dintre o parte de locuit şi una de agrement, cuprinzând baze sportive, educative, social-economice, administrative şi chiar politice. E un experiment, să vadă cum ne comportăm noi, primatele, într-un climat artificial. M-am uitat pe fereastră. Unul tunde iarba cu o maşină, câțiva tineri stau tolăniți pe gazon şi citesc. Un altul înfulecă dintr-un sandviş...

— Lasă vorba! Nu mă pot concentra.

— Asta e ceva nou, spuse femeia, excitată la culme.

Încercă să-l aducă la linia de plutire şi, când reuşi, timp de câteva ore, nu se mai opri, reluând ceea ce făcuse şi cu primii doi.

Într-un final, transpirată, se lăsă pe-o parte, ghemuită, cu capul pe pieptul bărbatului.

— Mi-e frică.

— De ce? întrebă Ian. Crezi că voi dispărea?

— Sunt mai mult ca sigură.

— Şi, nu dispar?

— Cred că întâi trebuie să apară o nouă sosie a ta, spuse femeia.

— Şi, nu apare?

— Ba da. Priveşte!

Văzură o a patra apariţie a unui Ian la fel de dezbrăcat ca şi cei dinaintea lui, pe marginea patului de alături, abia trezit din somn, frecându-se la ochi şi pironindu-i asupra femeii.

— Cred că ar trebui să mă volatilizez, spuse cea de-a treia sosie, privindu-se de sus până jos.

— Şi de ce nu dispari? întrebă Angela.

— Nu ştiu. Poate pentru că nu vreau.

— Vorbeşti în somn sau te-ai trezit? întrebă ultimul venit.

— Nu mă vede, spuse cel de-al treilea astronaut.

— Curios nu e lucrul ăsta, ci modificarea scenariului, spuse femeia.

— Dacă e vreun scenariu bătut în cuie, bineînţeles.

— Cum dracu' am ajuns aici?! se miră cel de-al patrulea Ian. Cine ne-a luat hainele?

Astronauta îl puse în temă despre tot ce se întâmplase de când se materializaseră, ea şi primul astronaut, în acea cameră şi nu apucă bine să termine ce avea de spus că bărbatul se şi repezi la ea s-o violeze.

Se feri din calea lui şi îl zgârie pe faţă, căutând să coboare din pat. Înfuriat, cel de-al patrulea Ian o lovi cu pumnii în faţă, umplând-o de sânge, apoi îi aplică un picior în abdomen. Cel de-al treilea Ian vru să dea un pumn noului venit şi constată cu uimire că trecu dincolo, ca prin fum.

Se împiedică şi se lovi de măsuţa pe care se găseau tăvile cu mâncare. Prinse un cuţit şi se ridică în picioare, îndreptându-se ameninţător spre dublură, cu intenţia de a-i aplica lovitura finală.

Cel de-al patrulea venit văzu un cuţit zburând. În ultimul moment, se feri şi lama ascuţită i se înfipse în umăr.

Femeia găsi în baie o trusă de prim ajutor şi îi scoase cuțitul, apoi îi opri sângerarea, făcu o dezinfecție externă, îl pansă şi îi dădu să înghită un complex de antibiotice. Îl urcă în pat, îl aşeză pe spate, îi potrivi capul între două perne şi îl acoperi cu pătura.

— În halul în care e, nu cred că îi mai arde de dragoste, râse cel de-al treilea Ian, învelindu-se cu un cearceaf.

— Pare destul de slăbit, spuse femeia.

— Sigur că par slăbit, spuse ultimul venit. Am avut doar bune intenții, iar tu ai aruncat cu cuțitul spre mine.

— Nu vorbeam cu tine, ci cu o dublură a ta. Eu îl văd pe acest al doilea eu al tău. Se pare că tu nu poți.

— Mai e cineva în cameră?! se sperie sosia.

— Sigur.

Îi povesti ultimele întâmplări din cameră şi îi recomandă să se odihnească.

— Am crezut ca e o aiureală chestia asta cu sosiile.

— Am crezut că am uitat să-ți spun.

— În cazul ăsta, nu vreau să mai adorm, protestă cel de-al patrulea Ian. Am impresia că am dormit o veşnicie. Mi-e frică să adorm din nou. Faptul că nu-mi amintesc nimic şi am reacționat atât de impulsiv, în ceea ce te priveşte, mă face să cred că nu suntem în realitate. Poate că suntem în vis. Nu există somn aşa profund. Tot îți mai aminteşti o frântură de vis. Mai degrabă cred că ne-a hipnotizat terraformatorul cu bila aceea de concentrat, direcționat şi amplificat undele telepatice. Nici nu ştiu ce e adevărat şi ce nu din tot ce ni s-a întâmplat în ultimul timp. Îți aduci aminte cum am ajuns aici?

— Nu.

— Vezi?

— Da, dar mi se pare mai simplu să iau de bună varianta cu experimentul în care spunea Augusto Lish că ne bagă, spuse femeia. Îți aminteşti ce spunea?

— Sigur. Spunea că e mai bine pentru noi să ne ascundem într-un experiment virtual, decât să fim trimişi la munca de deşertizare din cine ştie ce grădină zoologică. Eu am serioase rezerve în privinţa proiectelor de finanţare. Se bagă bani într-un experiment, experimentul porneşte şi banii nu mai vin. Putem rămâne închişi aici o veşnicie.

— Are dreptate, spuse cel de-al treilea Ian. Suntem închişi, dar nu într-o cameră dintr-un complex universitar, unitate militară sau ce-o fi.

— Ce vrei să spui? întrebă femeia.

— Vreau să spun că nu putem şti cât de corect e finanţat proiectul de a fi trimişi într-un spaţiu virtual şi, în consecinţă, putem rămâne blocaţi aici, în camera asta, interveni noul venit, crezând că pe el îl întreabă.

— Nu te-am întrebat pe tine.

— Dar pe cine? întrebă a patra sosie.

— Pe celălalt, cel pe care nu-l percepi. În principiu, acesta spune acelaşi lucru, că suntem blocaţi aici.

— Da, dar din motive mult mai palpabile, interveni şi cel de-al treilea. Ia, uitaţi-vă! Nu avem ferestre. Nici uşă.

— Cum adică?

— Adică sunt nişte holograme pe pereţi. Dacă priveşti pe fereastră, unul tunde iarba cu o maşină, la infinit, câţiva tineri stau tolăniţi pe gazon şi citesc. Un altul înfulecă dintr-un sandviş veşnic. Ţi se par cunoscuţi?

— Sigur, spuse Angela, pipăind peretele. Ăştia trebuia să fi plecat demult. N-a mai venit nimeni.

— Dacă e adevărat ce spune Lish, că acest spaţiu virtual e creat după cartea unuia, Herbert Indesir, înseamnă că, dacă punem mâna pe carte, ştim ce se întâmplă cu noi, cunoaştem viitorul, interveni cel de-al patrulea Ian.

— Viitorul cui?! se miră al treilea Ian. M-am uitat prin cărțile de pe etajere, dar n-am găsit nimic; sunt scrise într-o limba greu de înțeles.

— Nu te aude, spuse femeia.

— Cu cine vorbeşti? întrebă ultimul venit.

— Cu dublura ta invizibilă. Ai uitat?

— Nu, dar nu mă pot obişnui cu ideea că există un om invizibil în încăpere, spuse sosia patru.

— Numai tâmpiții nu sunt în stare să creadă.

— Bine, şi ce spune?

— Vrea să sugereze că putem fi nişte unde electromagnetice fără viitor, nişte fantome fără importanță, nişte imagini ale unei inteligențe artificiale.

— Asta am vrut să spun, continuă cel de-al treilea Ian. Persoanele noastre fizice pot fi oriunde. Dacă ne luăm ca unități distincte, de sine stătătoare, chiar virtuale fiind, tot nu merge; scenariile nu se pun în scenă întocmai, existând devieri. Putem fi chiar interpretări libere ale scenariului.

— În plus, de unde să luăm cartea lui Indesir? întrebă femeia.

— Ce vorbiți voi acolo? întrebă ultimul venit.

— Ceva, ce poți să-ți imaginezi şi singur.

Îi povesti ce zisese invizibilul Ian trei.

Văzându-i că trag tot mai des cu coada ochiului spre măsuța cu mâncare, se gândi că îi apucase foamea, ca pe ea.

Se ridică, îşi improviză o rochie din două cearceafuri albe, îşi făcu cingătoare din cordonul unei perdele şi se îndreptă spre măsuța cu mâncare. Le pregăti câte un sandviş şi se întoarse.

Rănit şi epuizat, cel de-al patrulea Ian nu mai avu timp să vadă sandvişul celui de-al treilea, plutind prin aer, deoarece căzu într-un somn adânc. Nu mai apucă să vadă cum e tăiată tartina cu nişte dinți invizibili, fiecare bucată masticată, digerată, descompusă, o spirală de glucide, lipide sau aminoacizi

plutitori, răspândindu-se şi menţinându-se un timp în aer, apoi dispărând, ca energie pură.

— Ce e cu el?! sări sosia trei, lăsând mâncarea deoparte.

— A adormit.

— Nu e mort?

— Nu, răspunse Angela.

Puseră masa cu mâncare lângă perete, căutară două scaune mai confortabile şi se aşezară.

— Mâncarea pare reală. Nu-i oprim şi lui?

— Ba da, spuse Angela între două înghiţituri. E mâncare destulă.

După ce îşi potoliră foamea atroce care îi cuprinsese, băură câte un pahar dintr-o băutură semănând vag cu vinul şi trecură la prăjituri.

Când tocmai voia să spună femeii că s-a săturat, că l-a cuprins o ameţeală plăcută, că s-au răsculat hormonii în el şi vrea să reediteze ultimele acte sexuale, apoi să tragă un somn bun, Ian al treilea observă că ultimul venit nu mai era în pat.

— A dispărut, spuse astronauta.

— S-a băgat sub pătură sau, din cauza băuturii, îmi joacă vederea feste.

Răscoliră peste tot, căutară şi prin baie, prin dulapuri, dar fără nici un folos. Se uitară chiar şi în frigider, având ocazia să constate că acesta era aprovizionat cu mâncare pentru o săptămână, dacă voiau să rămână acolo.

— Ce facem? întrebă femeia.

— Nu ştiu. Camera nu are decât o uşă la intrare şi nişte ferestre pictate. Suntem ermetic închişi.

— Uiţi că pe aici se apare şi se dispare fără preaviz. Noi înşine suntem ceva copiat. Cum epuizarea sexuală i-a făcut pe primii doi Ian să dispară, ăsta, care a apărut ultimul, a dispărut şi el. Cine ştie din ce cauză.

— Gândul că aş putea să dispar şi eu, pur şi simplu, aşa, deodată, fără nici un motiv, de parcă nici n-aş fi existat, mă înnebuneşte.

Astronautul vru să-şi descarce nervii, lovind cu pumnul în perete, şi văzu cu uimire că braţul îi pătrunsese în zid.

Electrizat de frică, trase mâna înapoi şi se uită, întrebător, spre Angela.

— Nu ştiu ce să spun, îngăimă aceasta. E posibil ca această cameră să fie o iluzie, iar noi să nu fim altceva decât nişte exponate, în cadrul unui experiment. E clar.

— Acum înţeleg. E posibil ca ultimul Ian apărut aici, copia mea, să se fi trezit, ameţit, şi să fi trecut prin zid.

— Lucrul ăsta ne bagă într-o groaznică dilemă existenţială. Stam aici şi ne întrebăm ce e dincolo sau părăsim încăperea? A rămâne, e nebunie curată, a pleca, la fel. Trebuie să alegem între două situaţii imposibile.

— Cred că am băut destul de mult, încât să ni se deschidă spiritul către aventură, spuse al treilea Ian. Să alegem varianta mai puţin imposibilă!

Se apropie de măsuţă, înghiţi conţinutul unui pahar, pe nerăsuflate, ronţăi o prăjitură şi îşi turnă un al doilea pahar.

— Ajunge! spuse femeia. Te îmbeţi.

— Nu-i nimic. De când am ajuns pe planeta asta blestemată, viaţa noastră ca fiinţe umane nu mai are nici un sens. Ce contează o zi în plus sau în minus? Ai auzit ce spunea căpitanul secund Lish; pe aici, timpul nu curge la fel de repede peste tot.

— Nu ştiu. Mă gândeam că e posibil să-l găsim şi pe celălalt, cel venit după tine.

— Corect, dar eu, contrar impulsului de moment către necunoscut, aş vrea să rămânem aici, spuse bărbatul. Mă simt atât de bine cu tine! Şi e păcat de mâncarea pe care ne-au lăsato aştia în frigider, oricine ar fi ei.

— Ia-ți ceva provizii şi să mergem!

— Acum erau bune rucsacurile pe care le-am uitat la mătuşa Ema.

— Ai impresia că, dacă ne-au luat hainele, ăştia ne lăsau rucsacurile? întrebă Angela. Pune într-un cearceaf!

— Nu ține. E subțire.

— Ia o pătură!

Cel de-al treilea Ian puse de-a valma tot ce era în frigider pe o pătură, apoi, obosit, desfăcu o sticlă în care se găsea un lichid clar, gălbui.

Bău cu sete, crezând că e suc. O clipă, rămase țintuit locului, în picioare, apoi o zbughi la baie, unde vomită tot ce mâncase. În sticlă era o băutură spirtoasă cu gust de spălătură de vase.

Ieşit din baie, palid şi transpirat, luă pătura de colțuri, ca pe un sac, şi încercă s-o ridice.

— E prea grea.

— Te-ai lăcomit, spuse femeia.

— Dacă nu cari, nu ai.

— Bine. Târâie-l după tine!

— A, bon! făcu sosia trei o reverență, fluturând faldurile cearceafului cu care se învelise. După dumneavoastră, doamnă!

Femeia făcu un gest de lehamite, îl apucă de braț şi îl trase spre zid, cu tot cu sac. Împinse peretele cu umărul, de parcă acesta ar fi trebuit să opună vreo rezistență, şi trecu dincolo, urmată de Ian.

Privi împrejur şi se sperie. Ținea de mână un om palpabil, dar invizibil, a cărui prezență nu era scoasă în evidență decât de existența unui cerceaf plutitor.

— Acum îl văd, se auzi vocea celui de-al patrulea Ian.

Trecut prin zid, acesta nu apucase să facă nici câțiva paşi. Căzut pe jos, din cauza rănii de la umăr, leşinase şi se trezise de câteva ori. Când se trezea, nu ştia încotro s-o ia. Când trecea în inconştiență, avea coşmaruri îngrozitoare.

Derutată, femeia îl lăsă pe invizibil de mână şi se aplecă asupra sosiei rănite.

— Tu îl vezi, dar nu-l mai văd eu, spuse Angela.

— Devenim invizibili pe rând. Putea să ia un cearceaf pe el, spuse cel de-al treilea Ian, sosia devenită invizibilă. A plecat aşa cum s-a dat jos din pat.

— Cum ai ajuns aici? întrebă astronauta.

— N-am nimerit spațiul capacului de la W.C.-u, se crispă cel de-al patrulea Ian, încercând să râdă.

— Ha, ha!

— Are haz şi îți imaginează că are şi umor, spuse cel de-al treilea Ian.

— Am glumit, spuse rănitul.

— Cea mai mare tristețe a noastră e veselia fără rost. În situația în care eşti, nu-ți arde de glume, spuse femeia.

— Nu eram departe de adevăr, spuse cel de-al patrulea Ian. Am vrut să merg la baie şi am greşit uşa. M-am trezit afară, adică aici. Am vrut să mă întorc, dar ia zidul de unde nu-i! Nu există cale de întoarcere.

— Văd şi eu. Ne aflăm în mijlocul străzii.

— Ai putea să-i dai lui cearceaful de pe tine, spuse femeia lui Ian 3. Şi aşa nu-ți foloseşte la nimic. Eşti invizibil.

— Da, dar el mă vede. S-ar putea să mă vadă şi alții.

— Atunci dă-i pătura!

— Să deşert proviziile aici, în mijlocul străzii, ca să-i dau lui pătura?! Nu e păcat?! protestă sosia invizibilă.

— Ar trebui să-ți fie ruşine. Cum mergem cu un om gol după noi!

— Trebuie să-l luăm cu noi?

— Sigur. Dacă erai în locul lui? se enervă astronauta.

— Nu ştiu la ce să renunț.

— Dacă ții la proviziile tale, dă-i cearceaful!

— Dacă mă dezbrac, nu mai ştii unde mă găsesc.

— Te găseşti unde e pătura cu provizii. Umbra care târâie sacul nu poţi fi decât tu.

— Aşa-i. Pe căldura asta, oamenii dau ce au mai bun, jos, de pe ei.

— Eşti încălzit de băutură, spuse femeia.

— Aşa-i. Nimeni nu are dreptate, în afară de mine. Uneori, nici eu nu am dreptate.

Cel de-al patrulea Ian se acoperi cu cearceaful luat de la cel de-al treilea Ian şi privi împrejur.

— Nu suntem în campusul studenţesc amintit de Augusto Lish, şeful grupului de terraformatori de asalt, spuse. Nu e nici o bază militară aici, nici un spaţiu virtual creat după cartea nici unui Herbert Indesir. Nu e nici un fel complex universitar, pentru cercetare stiinţifică. Nu se văd cămine de locuit sau clădiri cu rol de agrement. Nici baze sportive, educative, social-economice, administrative sau chiar politice nu se văd. Cineva experimentează pe noi.

— Care noi? întrebă invizibilul.

— Noi trei. Eu, tu, femeia.

— Pe dracu'! Nici nu ştim dacă suntem o realitate.

— Care poate fi cauza acestor fenomene? întrebă cel de-al patrulea Ian.

— Nu ştiu. Poate lumina. Intensitatea luminii nu e de două ori la fel.

— Suntem, chiar dacă, în cazul nostru, nu putem şti care e modelul genetic Ian Nicer şi care clona primului. Cred că, aşa cum spunea Lish, oamenii de siliciu vor să vadă cum se comportă primatele într-un climat artificial. E mai bine pentru noi să ne ascundem într-un experiment ca ăsta, decât să fim trimişi la munca de deşertizare din cine ştie ce grădină zoologică.

— Unii văd doar maimuţa din om, spuse Ian 3.

— Nu sunt în stare de asemenea subtilități de interpretare.

— Nici măcar nu suntem la marginea orașului, interveni femeia. Ne găsim, undeva, în interior. S-ar putea să fie capitala. Peste tot, nu se văd decât clădiri masive și blocuri cenușii, cu mai multe zeci de etaje, ca acelea pe care le-am văzut când am venit cu terraformatorii de asalt.

— Ce putem face? întrebă invizibilul.

— Ce fac toți țăranii când ajung la oraș, răspunse cel de-al patrulea Ian.

— Adică?

— Adică să mergem în centru.

— Eu știam că primul lucru pe care îl face țăranul când ajunge la oraș e să-și cumpere un ziar local, să nu pară ignorant, dar e bună și varianta cu mersul în centru, interveni astronauta. De unde știți că nu ne găsim, deja, în centru?

— Pare o străduță periferică, spuse al patrulea Ian.

— Se găsesc străduțe liniștite și în centrele marilor orașe.

— Cei mai informați oameni sunt șoferii de taxiuri, spuse invizibilul.

IX

În jurul lor era aceeaşi atmosferă apăsătoare, deprimantă, ceţoasă, cenuşie, care îi însoţise majoritatea timpului, dar se vedea destul de bine şi destul de departe.

Se îndreptară spre cel mai apropiat taxi-furgonet, cu gândul să pună pătura cu provizii a invizibilului pe platforma din spate, special amenajată pentru transportul mărfurilor.

Nu apucară să intre în vorbă cu şoferul, deoarece, la vederea grupului celor trei, acesta demară în trombă şi se pierdu din vedere, luînd-o la dreapta, după colţul celei mai apropiate clădiri.

La fel făcu şi cel de-al doilea şofer de taxi; când Angela se aplecă să-i vorbească, închise geamul portierei şi dispăru după colţ. Fără nici o explicaţie, al treilea şi al patrulea taximetrist urmară exemplul primilor doi.

Abia la a cincea încercare, găsiră un şofer dispus să-i asculte. Ieşise din maşină, cu o puşcă în mâini, aşteptându-i să se apropie.

— Aţi face mai bine să rămâneţi acolo unde sunteţi! le strigă, stânjenit, vădit iritat.

— Ce aveţi? Aţi turbat?! strigă astronauta.

— Nu. Voi aţi turbat. Nu aveţi ce căuta în oraş.

— De ce, mă rog?!

— Nu ştiu tu ce eşti, dar umbli prin oraş, însoţită de o fantomă şi de o maimuţă în pielea goală, spuse taximetristul. Nu numai că e dezgustător, dar nici nu e voie.

— Despre ce maimuțe și despre ce fantome vorbești?

— Presupun că pânza aceea albă, plutitoare, ascunde o fantomă, dar în privința maimuțoiului dezbrăcat, care trage de sacul acela, nu există nici un dubiu. E oribil.

Angela își dădu seama că șoferul nu îl percepe pe al patrulea Ian și îl ia drept fantomă. Pe al treilea Ian, cel care era invizibil pentru ea, îl percepea drept un exemplar al ordinului primatelor și, în consecință, deveni prudentă.

— Vreau să ajung în centru.

— Sunteți la Zilele Orașului?

— Sigur, plusă femeia.

— În acest caz, nu vă iau nici măcar o monedă cu procent mic de siliciu. E ordinul primarului ca artiștii să fie transportați gratis, dar să nu mă puneți să suport anomaliile naturii! Maimuța și stafia să stea în spate, pe platforma de mărfuri!

Astronauta îl ajută pe invizibil să urce sacul cu provizii în taxi-furgonet și le făcu semn să nu scoată o vorbă. Se așeză în față, lângă șofer, și văzu cum acesta ridică un geam, pentru a izola cabina de platformă, vădit deranjat de mirosul celor doi Ian.

— Sunteți cu circul, o întrebă pe femeie, în timp ce pornea mașina.

— Sigur.

— Se vede după cum ești îmbrăcată. Desculță și învelită în cearceafuri.

— Joc într-o tragedie antică.

— Nu aveți mijloace de transport?

— Ba da, dar eu am venit mai pe urmă, spuse astronauta.

— Aha!

Străbătură mai multe cartiere cu alei înguste și întortocheate, ieșiră pe un bulevard și urcară o stradă mult mai bine întreținută, intrând într-un cartier de clădiri supraetajate mult mai frumos colorate și cu arhitectură modernă.

În direcția în care mergeau, întâlniră mai multe grupuri de manifestanți, înarmați cu bâte, topoare, furci sau bare din fier smulse din garduri. Urlau sloganuri într-o limbă de neînțeles, scuipau pe jos, mâncau fructe şi aruncau cojile pe fieunde, plimbau câte o sticlă de la unul la altul şi sporovăiau nervos.

— Ce e cu sălbaticii aştia?

— Îşi păzesc parcările, răspunse taximetristul.

— Cum adică?

— Adică îşi păzesc automobilele proprietate personală.

Asta e o parcare liberă şi ce e liber, de fapt, e plin de constrângeri. Dacă ar fi o parcare cu plată, şi-ar şti fiecare locul. Aşa, după un timp, ca o exacerbare a simțului proprietății, tot mai mulți au început să creadă că dreptunghiul, unde îşi parchează ei maşina, e locul lor de veci. Şi-au pus şi plăcuțe, au scris şi cu vopsea pe asfalt. Cu timpul, după numeroase conflicte sângeroase, paranoia s-a generalizat. Acum, toți stau şi păzesc. Ura unuia pe celălalt a ajuns atât de mare încât, cum prind momentul, îşi creează unii altora daune; zgârieturi, faruri sparte, pneuri înțepate. Astea costă. Şi timpul pierdut pe la Poliție, pentru constatări, costă. Aşteptarea e plictisitoare, angoasantă.

— Par nişte țărani neciopliți, spuse femeia.

— Nu dorm cu sutele de ore. Vezi ce fețe au?

— Păzesc maşinile cu bâte, topoare şi furci?

— Au şi arme de foc, spuse şoferul. Izbucnesc dese conflicte între ei. Când unul pleacă să rezolve necesități fiziologice stringente, se trezeşte cu vreun cauciuc spart.

— Şi?

— Iese scandal. Uneori, bataia devine generală. Vine Salvarea, Poliția, se fac arestări, se adună răniți sau cadavre.

— De unde ştie cel plecat cine i-a înțepat roata? întrebă astronauta.

— Nu ştie. Există o tiranie a tăcerii.

— Cui îi face scandal? Pe cine acuză?

— Pe vreunul, cu care s-a mai certat, spuse taximetristul. Pe cine altcineva?

— Bine, dar maşinile sunt puse care pe unde şi, în loc să se plimbe sau să-şi rezolve problemele, ei stau şi păzesc.

— Oamenii din parcări sunt deja altfel. Discută la infinit asupra unui subiect la zi, beau câte ceva, spun bancuri. Dacă sunt primate superioare, ronţăie discuri de sticlă.

— Sau strigă sloganuri, scuipă pe jos, aruncă resturi alimentare şi sporovăiesc nervos, spuse Angela.

— Acum sunt mai mulţi. Cred că proprietarilor de automobile li s-au alăturat locuitorii periferiei, mahalagii, locuitori ai localităţilor limitrofe capitalei sau din cartierele muncitoreşti. E sărbătoare. Nu pot fi ţărani neciopliţi. Cu agricultura, nu se ocupă decât primatele inferioare, asemănătoare exemplarului din spate. De ce nu-l îmbraci pe maimuţoi ca pe oameni?

— Aşa trebuie să intre în program, minţi femeia. Face parte dintr-un dans tematic mai amplu.

Trecură pe lângă un parc, în mijlocul căruia se găsea o clădire impunătoare, înconjurată de zeci de statui ale înaintaşilor, apoi o luară spre dreapta, intrând pe un bulevard cu patru benzi de circulaţie.

— E clădirea Primăriei? întrebă astronauta, arătând spre parc.

— Nu. Asta e clădirea Teatrului. Primăria e mai încolo. Nu ştii oraşul?

— Nu.

— În cazul ăsta, caut să vă duc cât mai aproape de Piaţa Primăriei, spuse şoferul. Ai tăi, cu circul, trebuie să fi ajuns deja acolo.

Claxonă puternic şi scoase capul pe geam, înjurând cu furie pe cei ce ieşiseră din parcări şi se aşezaseră pe carosabil.

— Nu par prea veseli. Parcă ar merge la război, spuse femeia.

— Cred că primarul pregăteşte un genocid ceva mai special.

— Genocid?! Cum adică?

— Pe ce lume trăieşti?! se miră şoferul. Nu cred că există om pe planetă care să nu ştie că, în fiecare an, primarul capitalei noastre organizează un genocid, cu ocazia Zilelor Oraşului; primatele inferioare se înmulțesc văzând cu ochii. Cu ocazia asta, negustorii de băuturi răcoritoare sau alcoolice, din plante aromatizante, precum şi gustări hidrocarbonate, lipidice sau protidice, sunt plătiți să atragă maimuțele, care ies ca proastele din ascunzători. Sunt ființe foarte curioase.

— Înseamnă că primarul ucide oameni?

— Ce întrebare e asta? Cum să ucidă oameni?!

— Nu am mai fost pe aici, spuse femeia.

— Aşa? Nu ştiam că mai există cineva care să nu ştie ce se petrece în capitală. Află că nu ucide nici un om. Scopul e să curețe oraşul de umanoizi, cum sunt cei aduşi de tine. S-au înmulțit şi s-au obrăznicit peste măsură. Să fiu în locul vostru, nu aş aduce maimuțe; sunt în mare pericol.

— De ce spui că genocidul din acest an e „mai special"?

— Cred că adunatura asta paramilitară e de fațadă, spuse taximetristul. În urma cu un an, primarul s-a hotărât, brusc, să construiască o fântână arteziană electronică muzicală, cu jocuri de lumini, în funcție de evoluția partiturii. Asta ne mai lipsea; nu ne erau de-ajuns tot mai desele şi înfricoşătoarele lupte de stradă dintre tot felul de facțiuni etnice sau politice. S-a introdus şi o taxă lunară pentru „reabilitarea şi modernizarea centrului capitalei". Nu cred că e lucru curat cu fântâna asta. Poate fi vreo armă letală, cu efecte psihosomatice.

— Şi, nu s-a opus nimeni?

— La început, consilierii locali prezenți şi reprezentanții presei au sărit în sus, critica lor luând, uneori, un caracter pa-

tetic. Ziarele au început să urle, iar vorbitorii de meserie ai televiziunilor locale au întors-o pe toate părțile, fără să găsească o explicație logică a unei astfel de măsuri abuzive, cu toții întrebându-se ce-i lipsea unui astfel de „țărănoi" fântână arteziană muzicală, când existau priorități mult mai usturătoare la ordinea zilei. „Te simți mai bine când schimbi ceva", a răspuns primarul unei interpelări. „Da, eu mă simt mai bine când schimb o monedă de sticlă cu valoare mare, a vociferat o secretară, motiv pentru care şi-a pierdut slujba. Canalizarea oraşului e „la pământ", mai ales la periferie, țevile se sparg frecvent, apa vine tot mai murdară la chiuvetă şi cu întreruperi tot mai dese. Din dorința de a face bani din orice, au fost înlocuite lăzile de gunoi dintre clădirile cu mai multe etaje cu mici pubele, pe bază de contract ferm, mai ales cu miile de mici negustori, care nu au posibilitatea să refuze. Asta a făcut să apară munți de gunoaie pe trotuare, lucru care mai mult mănâncă monede decât să umple puşculița Primăriei. Dacă la toate miile de neajunsuri ale unei proaste conduceri a oraşului, mai punem în balanță asfaltatea şi lărgirea străzilor, care mai mult au înțepenit circulația decât s-o fluidizeze, precum şi proasta organizare a asociațiilor de proprietari, consilierii locali au tras concluzia că „fântână arteziană ne mai lipsea". După mai multe zeci de ore de discuții sterile, proiectul executivului primăriei de modernizare a centrului oraşului, de construire a unei fântâni arteziene grandioase şi sofisticate, „cum nu s-a mai văzut în capitală", a fost respins; cu un număr mic de voturi, dar, totuşi, respins. Era normal ca oraşul să nu mai fi văzut o astfel de fântână deoarece modelul se găseşte, undeva, pe partea cealaltă a planetei, unde foarte puțini ajung, într-un orăşel de care n-a auzit nimeni.

— Şi, dacă proiectul a fost respins, care ar mai fi problema? întrebă astronauta.

— A fost problemă. Primarul ăsta nu se lasă aşa uşor. În urma eşecului, s-a înroşit de furie şi s-a hotărât să părăsească partidul care îl susţinuse la alegerile locale, să treacă la partidul care se afla la putere, acest lucru asigurându-i succesul iniţiativei şi un împrumut în bancă, pe spinarea contribuabilului. La negocierile pe care le-a purtat cu liderii puterii, în schimbul susţinerii politice, a promis că va construi o fântână de zece ori mai ieftină decât cea văzută în oraşul vizitat. „Dacă tot faci risipă, nu e mai bine s-o faci şi cu folos? De unde rezultă economiile?", a întrebat un consilier. „Din faptul că nu folosesc proiectanţi străini, ci angajez ciberneticieni autohtoni, care nu pretind un munte de discuri de sticlă", a spus primarul. În plus, le-a cerut să nu facă o copie fidelă a fântânii originale, ci una cu mai puţine opţiuni de programare a îmbinărilor electronice de sunet şi lumină. Consilierii puterii s-au prefăcut că înghit gogoaşa şi, la următoarea şedinţă ordinară de consiliu local au votat în favoarea primarului, omul lor de-acum. Împrumutul s-a realizat, taxele locale au crescut şi lucrarea a demarat în trombă, făcându-i pe sceptici să înjure autonomia locală şi tot ce ţine de ea, iar pe adepţi să spună că, uite, domne, se construieşte ceva, un lucru care va dăinui peste timp, mai dă-o dracului de reabilitare termică a construcţiilor şi de consolidare a clădirilor cu risc seismic ridicat. Cum nimic nu se dă în folosinţă la termen, nici fântâna, împreună cu reabilitarea arhitectonică a centrului oraşului, nu s-a încadrat în termenii contractului cu firma de construcţii. Ceartă, critici în presă, înjurături, procese de calomnie, reclamaţii la guvern, tot tacâmul, dar, până la urmă, s-a ajuns la final, la stadiul de finisare a lucrărilor. S-a pregătit o inaugurare grandioasă, cu focuri de artificii, invitaţi de onoare, cântăreţi autohtoni sau de pe alte meleaguri, dansuri tematice, manifestări sportive, muzică populară din zonă, ecrane panoramice imense şi obişnuitele

discursuri ale notabilităților urbei. Şi, bineînțeles, circuri cu maimuțe din spațiul virtual, cum este al vostru.

— De unde ştii toate astea?

— Din presa scrisă şi de la televizor, spuse şoferul. În urma reclamei făcute, se anunță o maree de vizitatori din alte oraşe sau din mahalale. Peste câteva ore, termin şi eu serviciul. Ronțăi câteva monede de sticlă şi mă duc la fântână. Ai mei sunt deja în oraş.

— Ai tăi sunt de acord cu inițiativa Primăriei?

— Ca în majoritatea familiilor din oraş, şi ai mei au păreri împărțite. Unii sunt înverşunați susținători ai primarului, alții mai puțin. Pe principiul „ce-i lipsea chelului", câțiva sunt contra inițiativei, tot aşa, cu mai multă sau mai puțină agresivitate. Majoritatea sunt neutri. Pretextând că au lucruri mai bune de făcut decât să chibițeze în jurul jocului dintre adepții modernizării centrului oraşului şi cei ai reabilitării infrastructurii, componenții familiei mele procedează pe dos, enervându-i pe aderenții la una sau alta dintre cauze, doar aşa, să se distreze pe seama lor şi să-i facă să se piardă în nesfârşite discuții contradictorii. Eu, de exemplu, sunt sceptic privind utilitatea unei astfel de fântâni pentru o urbe atât de țărănizată şi necivilizată, iar soția mea e entuziasmată de inițiativă. Soacra şi un frate al ei, unul dintre cei doi fii ai mei şi o cumnată sunt de partea primarului. Tatăl meu, una dintre fiicele unei surori a soției şi o verişoară primară sunt de partea consilierilor opoziției, iar restul sunt mai mult sau mai puțin indiferenți. Cu toții suntem de acord că numai popoarele sărace înalță catedrale, dar privim problema diferit; unii spun că, dacă suntem săraci, e bine să ținem măcar la frumusețe, alții sunt pentru tratarea pauperității până la ieşirea din ea. Cu taxele lor locale, ăştia sunt în stare să ne ia şi siliciul de pe burtă.

Opri taxi-furgonetul în pantă şi îi arătă Piața Primăriei.

— Sinceră să fiu, îmi place ideea unui centru modernizat.

Poate chiar mai mult decât îmi place cum a ieşit lucrarea. Nefiind de aici, părerea mea contează mai puţin. Mulţi dintre cei cărora nu le-a surâs deloc proiectul Primăriei, la vremea respectivă, sunt nevoiţi să admită că primarul a avut dreptate. Făcând parte dintr-o populaţie mândră şi lăudăroasă, e firesc să-mi pice cu tronc faptul că, pentru o vreme, centrul capitalei noastre va fi cel mai frumos şi mai nou de pe glob, minţi astronauta.

— Nu mi se pare a fi mare scofală. Când, la începutul altui secol, alt primar şi-a propus să facă un parc imens, cu arbori de siliciu, aduşi de pe alte continente, mulţi au strâmbat din nas. Pe bună dreptate; ne luptăm să terraformăm planeta, să mărim suprafaţa nisipoasă, pentru mai mult siliciu, când se găseşte câte un fantezist să facă parcuri. N-aveam drumuri pavate, nici iluminat public pe stradă, şi ne ardea de plantat arbori minerali, care cresc foarte repede şi pot parazita planeta.

— Înţeleg că acest proiect e o mare realizare a actualei administraţii. Aşa se întâmplă mereu, de-a lungul istoriei. Cineva trebuie să realizeze ceva.

— Edificiile cu care ne putem lăuda au avut la origine un invariabil complex de megalomanie al celui care le-a comandat, spuse taximetristul.

— Nu putem fi cu toţii de acord, oricare ar fi subiectul discuţiei.

— Într-o privinţă, suntem cu toţii de acord. În chestiunea participării la manifestările de inaugurare a fântânii. Ştiu că televiziunile nu transmit nimic, nici să aibă posibilităţi de cumpărare a drepturilor, cum s-a întâmplat şi la trecutele „zile ale oraşului", când au fost angajaţi artişti internaţionali celebri pe care nu i-am mai văzut. Azi e ziua inaugurării. Ai mei s-au trezit de dimineaţă, mai devreme ca de obicei, să aibă timp să se pregătească.

— Despre ce dimineață vorbeşti?! se miră femeia. Nu avem decât o zi continuă, cenuşie, cu ceață lăptoasă, nu prea densă.

— Dimineața începe la ora 7.00, oră la care membrii familiei mele au luat-o cu toții spre noul centru. Primii au plecat copiii unui văr primar, împreună cu socrul meu, cei mai dornici să prindă un loc în față, apoi, până la 9.30, s-au tot înşirat spre ieşire. Eu şi soția am plecat ultimii, cu taxiul ăsta, după ce am controlat să nu fie becuri aprinse, focuri de aragaz neînchise, fiare de călcat uitate în priză sau robinete deschise. În piață, s-au adunat cu greu la un loc, multă lume având ideea să plece devreme de acasă, încă de la 6.00, cu mic, cu mare, şi să ocupe un loc mai în fața unei tribune imense. Piața Primăriei era înțesată de lume. Noul centru al oraşului bătea toate recordurile de locuitori strânşi la un loc. Cei mai în vârstă spun că nici defilările de ziua națională, nici ultima revoluție împotriva primatelor inferioare, care au invadat capitala, n-au scos din casă atâția oameni. Cu toții suntem de acord că, prin aceste realizări, modernizarea centrului şi fântâna cinetică, primarul are ca şi adjudecat un nou fotoliu de edil-şef, chiar dacă vrea să candideze ca independent sau nu mai are chef să-şi facă nici măcar campanie electorală.

De pe colină, dintr-un cartier de vile luxoase, priviră printre blocurile din vale. Din cauza ceții veşnice şi lăptoase, artiştii care evoluau pe scenă se vedeau foarte rău, dar puteau fi auziți din depărtare, nu numai de spectatorii din piață, înghesuiți unii în alții, transpirând abundent, cu o puternică senzație de disconfort şi un straniu simțământ de nesiguranță. Norocoşii prinseseră loc pe terasele din împrejurimi, dar cei mai avantajați erau totuşi locuitorii blocurilor înconjurătoare, care puteau vedea spectacolul de la ferestre.

Cu toate că formațiile care se perindau pe scenă emanau o atmosferă de distracție şi relaxare, partiturile fiind din ce în ce

mai antrenante, nu avea nimeni chef de dans pe marmura pieței sau de ascultat muzică pe băncile de piatră.

Individual sau în grup, mulți spectatori se retrăseseră în colțuri mai întunecoase şi mai depărtate, în căutarea privatei sau vreunui loc unde să roadă o monedă de zirconiu, să bea un coctail sau o răcoritoare pe bază de mercur, stând de vorbă. Nici componenții familiei taximetristului nu făceau excepție, în piață nemairămânând decât unul dintre băieții acestuia, un nepot şi socrul, foarte curioşi să vadă ce se mai întâmplă pe scenă.

Cu toții, indiferent unde se aflau, erau cu urechile ciulite la nenumăratele megafoane, amplasate peste tot, în care o voce tot mai obosită prezenta programul artistic, să prindă momentul când era vestită sosirea în oraş a unui mare tenor, anunțat încă de anul trecut, când au început lucrările de modernizare. Evoluția acestuia pe scenă era semnalul pornirii fântânii, jocurile acesteia de apă, culoare şi lumini urmând să se sincronizeze cu ariile din operă cântate, totul culminând cu un imens foc de artificii şi un joc de lumini colorate, emis de o orgă laser.

— Unde vă las? întrebă şoferul, pornind maşina în josul pantei.

— Pe o stradă mai pustie, cât mai aproape de Piață. Undeva, în spatele tribunei. Îi găsesc eu pe cei din trupă.

— Nu mai pot intra decât acolo, în stânga Primăriei.

— E bine şi aici, spuse Angela şi coborî din taxi-furgonet.

Îl ajută pe cel de-al treilea Ian, cel invizibil, să dea jos pătura cu provizii şi îi făcu semn celui de-al patrulea Ian să dea o mână de ajutor.

— Nu trebuie să-mi mulțumeşti, spuse şoferul, văzând că femeia vrea să spună ceva. Te-am adus până aici în virtutea atribuțiunilor de serviciu. Dacă vă strecurați printre cele două blocuri din stânga şi faceți un mic ocol, ajungeți la ai voştri. E

posibil să vă aştepte, să urcaţi pe scenă. La urmă, probabil după voi, va evolua un mare tenor, atracţia evenimentului. Mai târziu, vin şi eu. Mă duc să-mi iau puşca şi mă întorc.

— De ce e nevoie să iei altă puşcă de acasă? Am văzut că ai una.

— Nu e bună.

— Bună pentru ce?

— Pentru vânătoarea de primate inferioare. Nu v-am spus? Una dintre distracţiile „Zilelor Oraşului" este exterminarea maimuţelor care s-au înmulţit peste măsură. Luneta electronică de la puşca cealaltă depistează organismele pe bază de carbon.

După ce trase o ceartă zdravănă cu un automobilist care îi barase drumul, taximetristul o salută pe femeie şi acceleră furios, pierzându-se în pâcla dintre clădiri.

Deşi începuse să bată un vânt rece şi subţire, oamenii continuau să vină spre imensa piaţă modernizată a centrului oraşului, ascunzându-se în spatele altora, pe după clădiri sau coloanele magazinelor de la parter.

Angela, împreună cu cei doi Ian, se retrăsese într-un gang întunecos, de unde puteau vedea ce se întâmplă în stradă, dar nu puteau fi văzuţi.

— În mai multe locuri, am remarcat tonete cu băuturi răcoritoare, slab alcoolice, băuturi spirtoase, produse de patiserie, crenvurşti sau hamburgeri, spuse al treilea Ian. Nu cred că s-au aprovizionat pentru oamenii de siliciu.

— Mai bine, ţine de proviziile tale! Nu putem şti ce preţuri sunt. Nici nu ştim dacă se folosesc alte monede de schimb, în afară de cercurile de sticlă.

— Am spus şi eu, aşa, ca o constatare, spuse Ian. Şi aşa, nu avem nici un fel de monede, nici de sticlă, nici de-ale noastre. Mă doare capul de cât de mult a putut vorbi şoferul taxiului.

— Să lăsăm discuțiile şi să vedem ce putem face, spuse al patrulea Ian. În ce parte o luăm şi de ce?

— Eu propun să stăm pe loc şi să ne odihnim, spuse femeia. Ai auzit ce spunea ăla? Ăstia vânează oameni. Nu cred că ne putem mişca. Văd că, în aşteptarea marelui tenor, nimeni nu mai e atent la ceea ce se desfăşoară, spune, cântă sau se dansează pe scenă.

Se formaseră tot mai multe grupuri, unde se discuta orice altceva decât despre inaugurarea noului centru. Asta, până când în megafoane se pomeni despre venirea edilului-şef, cel responsabil de tot ce se întâmpla.

Suit pe podiumul din plastic silicios masiv, în lumina reflectoarelor, care se aprinseseră pentru o mai bună vizibilitate, primarul scoase un teanc de hârtii şi citi un discurs mai mult decât stufos şi plictisitor, un discurs de-a dreptul enervant.

— Orice nou început nu e menit să şteargă cu buretele vreun vechi început, îl auziră pe primar.

Tuşi semnificativ, rotindu-şi privirea pe deasupra asistenței.

— Problema care se pune nu e să spunem lucruri interesante. Problema care se pune e să ne facem înțeleşi. Fiind de partea globalizării, vrem să fim înțeleşi în mod global. La noi, înțelegerea lucrurilor se face pe secțiuni. Acțiunile de azi ne vor duce cu gândul mai departe decât au făcut-o vechile forme de administrație teritorială, care nu ne-au lăsat moştenire decât mai micii sau mai marii rontăitori de monede, îngurgitatori nesimțiți, în cantități industriale, ai produsului muncii noastre, pe salarii compensate sau ajutoare sociale, în contul plimbării ciocanului, mai multe zeci de ani. Aveți de toate în standuri, chiar şi un strop de esență de cultură, în aşa fel încât să nu devină letală. Condiționați doar de schimbarea greoaie a monedei noastre internaționale din sticlă, suntem tot ăia, oameni de omenie, născători de oameni de bine, născători, la rândul lor,

de oameni de bine de rău, care ajută bătrânele să treacă strada, cu polițist cu tot. Suntem aceiași actori grăbiți, cărora li se interzice să vizioneze filmele în care joacă, şi suntem trimişi să ne jucăm, mai bine, în reclame pentru spirit, unde presa ne trage cu dinții de mânecă şi ne atenționează: cea mai bună reclamă pe care poți să ți-o faci nu e să aderi la vreun for internațional, ci să accepți să conduci. Când mai apare câte unul, care ştie să se exprime, dar şi să emită idei originale, te trezeşti că nu are habar de arta sinucigaşă de a conduce. Un mare conducător este acela care te învață cum să compensezi sărăcia prin inteligență. Prin inteligența de a nu te lua de bunul altuia. Conducătorii se schimbă foarte des; mai simțiți voi vreun miros?

Gluma mai destinse atmosfera încordată a unui discurs politic rigid şi demagogic, transformând tensiunea într-o explozie de râs colectiv, culminând cu un imens ropot de aplauze.

— Stați, că mai am ceva de spus! strigă primarul, aplecându-se asupra teancului de file. Vă prezentăm un program artistic mare cât o planetă, planetă pe care, aşa cum s-a afirmat la mai multe televiziuni, avem turişti panicați de groază. De groază că se spun adevăruri prin omisiune, că poți trăi din pasiune, chiar dacă nu ai nici una, că, dacă dai unui tânăr să citească o carte, te întreabă ce-i iese la chestia asta, că nu se munceşte, dar se face asta pentru popor, că oamenii se nasc egali, mai mult cu zero, că experimentele pe politicieni se fac pe oameni, că nu tot ce e legal e şi drept, că se renunță mult mai uşor la o viață aşa urâtă, că, zi după zi, trece ceva, că oamenii se integrează în absolut orice, că o putere a credinței are mai mult putere decât intensitate, iar legile divine se fac tot de oameni, că se menajează toate susceptibilitățile, până în punctul în care te trezeşti că nu mai e nimic de menajat şi altele.

— Mai scurt, că murim aici! se auzi o voce. Trageți o concluzie!

— Ca o concluzie: dacă n-aveți de lucru, veniți în capitală! Avem şi turişti autohtoni, de stepă, dar aceştia au un defect; nu ştiu cine se extinde, noi ne extindem spre piață, spre exterior, sau străinii se întind la ce nu e al lor, spre piața noastră financiară. E greu să accepți transformarea unui drept în obligație. E mai bine la noi, unde nu se munceşte prin reprezentanți, ci doar se consumă prin reprezentanți. Nimeni nu-şi bate capul cine reprezintă pe cine. Secolul viitor va fi religios sau nu va fi deloc religios. Până atunci, omul preferă să trăiască în sărăcie, dar, din vanitate, la limita de jos a acesteia, unde nu vrea nimeni. Dacă evenimentele au fost acoperite de atâtea vorbe, noi vrem să acoperim paginile istoriei cu fapte. Ironia sorții poate desființa orice. Ai izbutit, continuă! Nu ai izbutit, continuă să faci asta! Poate izbuteşti. Înainte era mai bine; da, dar era sens unic. Cetățeni, înainte! Înainte de orice. Salariile mici se pot dubla oricât de mult. Nu trebuie să fim trişti; la nevoie, se inventează şi bancomate de sticlă, pentru mai multă transparență. Dacă nu vreți, vă fac să fiți binedispuşi cu forța. Veți găsi aici ceea ce nici voi nu ştiți că vă doriți. Găsiți un mediu de afaceri prietenos, conectat la un cu totul altfel de aer condiționat. Un aer condiționat de căldura asta umedă, nu de prețurile din ce în ce mai mari. Avem un oraş conectat la un curent electric produs mai ieftin, dar care, în mod tradițional, nu se ieftineşte. Tradițional e să bem ceva. Suntem o rasă veselă; bem câte ceva după fiecare chestie silicioasă pe care ne-o arată unul sau fratele său. Menținem viața în limitele sportivității sau, când ne trânteşte vreunul uşa în nas, ne repezim s-o închidem. Sexul ne face să uităm că nu suntem pregătiți şi că vrem să introducem noi şi noi criterii de erecție. Nu suntem la fel de limitați ca alții. Avem alte limite. La limita bunei gândiri, înțelege fiecare ce vrea şi, mai ales, înțelege fiecare ce poate. Înțelepciunea nu înseamnă să spui prostii, ci rezidă în faptul

că poți spune doar atâtea prostii câte sunt. Publicitatea este, deocamdată, o țară pe asfalt. Şi de noi depinde ca aceasta să devină un teritoriu de pe arătură. Un lucru e sigur: azi, avem ceva de oferit. Omul care nu dă, merită să fie sărac. Metaforic vorbind. De azi încolo, sloganul nostru este: „Oricând, orice!".

Se lăsă un moment de tăcere înaltă, apoi, de bucurie că se terminase discursul, cei prezenți porniră să aplaude furtunos.

Următoarele luări de cuvânt se axară pe advertising, ținându-se seama că se luaseră o grămadă de monede. În acest sens, unul dintre consilieri bălăngăni o talangă din sticlă şi argint.

— Sună clopoțelul! Să înceapă distracția! strigă el arătând spre unul dintre cei doi viceprimari.

— Nu vreau să spun decât două cuvinte, spuse viceprimarul care luase microfonul. Nu demult, un comisar afirma că traficul de monede halucinogene nu poate fi stârpit prin mijloace violente, deoarece acestea mai mult incită pe consumatori şi pe traficanți. În concluzie, spunea el, trebuie ca fenomenul să fie lăsat liber, să se stingă de la sine. Cei care au auzit, au considerat cele spuse de comisar ca fiind de un cinism extrem, dar n-au înțeles un lucru: până nu se civilizează, omul nu renunță la metehne. Numai civilizându-se oamenii pot să ajungă să înțeleagă faptul că traficul ilegal e periculos, să nu-l mai folosească şi, astfel, să facă inutilă acțiunea micilor traficanți. Pe timp scurt, siliciul e puțin dăunător, dar, pe timp lung, creează dependență, finalul fiind cunoscut. Cu toate astea, nimeni nu se lasă de consum când vizionează o reclamă. În cazul consumului ilegal, reclamele nu civilizează pe nimeni. Nici măcar mediul înconjurător nu-ți poate modifica un reflex condiționat, fixat în timp. Cea mai simplă rețetă pentru a te lăsa de procurarea ilegală de monede de sticlă este să nu le mai procuri. Pentru asta, e bine să sari o treaptă de înțelegere în

procesul de autocivilizare. Un lucru e mai mult sau mai puțin periculos în funcție de cât de necesar este. Reclama şi publicitatea sunt lucruri mai mult decât necesare, cele mai puțin dăunătoare. Advertising-ul trebuie lăsat liber.

Pe mai multe ecrane imense rulau clipuri antitrafic de monede sau lacuri halucinogene, pe bază de metale nobile, sau stupefiante sintetice, iar oamenii se întoarseră cu fața în direcția în care arăta viceprimarul.

— Reclama în care tot ce te înconjoară e făcut din monede e contraproductivă, după părerea mea. Numai timpul poate rezolva problema, aşa cum anticiparea viitorului ni-i arată pe oameni tot mai sferici şi mai chei, ni-i arată şi tot mai înțelepți. Programul „Traficul de siliciu-un cerc vicios" e inutil din start. Titlul ales, asociind consumul inutil, vicios, cu sărăcia, ne spune că, până nu dispare sărăcia, nu dispare nici obiceiul traficului ilegal. Cum sărăcia nu dispare, rezultă că, prin campania inițiată, Ministerul Sănătății aruncă monede pe geam, derulând, practic, o antireclamă. Campania împotriva traficului e plătită de conducerea planetei şi e inutilă, ca şi reclamele monopolurilor: minier, electric, petrolier sau al gazului metan. Dacă până acum câteva zeci de ani făceam reclamă activității unui singur tiran, acum ne defulăm cu toții: politicieni, mafioți, jandarmi, sindicalişti, lelițe, polițişti etc. La toți ne dă ego-ul pe afară. La ce ne foloseşte să ştim că, până anul trecut lucrau 4000 de polițişti, iar acum lucrează toți? Atunci când conducerea plăteşte reclame, îi învață prost pe cei care le realizează, inoculându-le ideea că, dacă îți pică moneda din cer, poți lucra mai puțin profesional. Dacă eşti deprofesionalizat, lucrezi aşa şi pentru sectorul privat, care nu are de ales. Aşa apare antireclama. Pe linia profesionalismului deprofesionalizării, unde reprezentanții acesteia se întâlnesc şi se premiază între ei, dacă reclamele neprofesionist făcute la produse de calitate sunt an-

tireclamă curată, dacă un astfel de lucru poate fi considerat curat, şi reclamele profesionist făcute la produse proaste tot antireclamă sunt, dar nu la produsele inferioare calitativ, ci tot la produsele de bună calitate. Dacă te-ai ars, sufli şi în pumni. Până una-alta, e cazul să să reînceapă manifestările dedicate noului centru al oraşului şi, în acest caz, să reflectăm dacă nu e cazul să sune clopoţelul şi pentru aceasta...

La ultimele cuvinte ale viceprimarului, consilierul bălăngăni talanga încă o dată.

Mai ţinură discursuri plicticoase şi alte oficialităţi ale urbei, apoi se tăie panglica inaugurală a fântânii.

La urmă, înainte de a pleca, primarul anunţă că tenorul, vedeta internaţională, nu mai venea, că avusese probleme cu o facţiune de maimuţe, dar promitea că, la viitoarele „zile ale oraşului", precis va fi prezent.

Acest anunţ reuşi să-i agaseze pe toţi cei prezenţi. Cetăţeni de toate vârstele se înghesuiseră mai în faţă pentru a vedea de aproape marele tenor.

Spiritele celor prezenţi în Piaţa Primăriei se încinseră. Unii începură să urle cele mai colorate invective, tot felul de înjurături, să scuipe sau să fluiere, alţii începură să plece.

— Staţi! strigă primarul, spre mirarea celor prezenţi. Am o surpriză pentru voi!

Şi anunţă, în încheierea tuturor manifestărilor, concertul unui megagrup muzical de care nu auzise nimeni. Citi ceva despre stilul original al formaţiei, despre premii, concerte internaţionale şi muzica instrumentală conceptuală a acestora.

Cei care crezură că totul nu era decât o cacealma, plecară acasă, dar majoritatea celor prezenţi rămase pe loc; curiozitatea învinsese.

Orele trecură greu, subiectele cotidiene se epuizară, unii plecară, alţii veniră, dar, într-un târziu, când prezentatorul

anunță urcarea pe scenă a formației de care vorbise primarul, piața era înțesată de lume.

Grupul era format din opt persoane, vârsta acestora neputând fi ghicită în lumina reflectoarelor, îmbrăcați cu haine foarte ciudate, nevăzute prin partea locului.

Instrumentele erau la fel de ciudate, pe măsura înfățișării lor, iar partitura atacată, fără nici un preambul, îi şocă de-a dreptul.

— Ce se întâmplă cu noi?! strigă un bărbat după câteva zeci de secunde, clătinându-se pe picioare. Ce e asta? Îmi răsună în urechi, dar, cumva, din interior spre în afară.

— E un fel de muzică, constată cineva.

Oamenii începură să se uite unul la altul, cu mult interes, ignorând ce se petrecea pe scenă. Li se părea că sunt mutați, tot timpul, dintr-o sferă a muzicii într-o muzică a sferelor.

— Asta nu e muzică, se auzi vocea unui tânăr. E ceva mult mai concret.

Când muzicanții atacară o a doua partitură, fără să lase timp audienței să se dezmeticească, spectatorii nu-şi mai imaginau peisaje, ci, de-a dreptul, se înscriau în acestea. Păreau integrați total într-o compoziție conceptuală, combinarea grafurilor fiind mult mai complexă şi mai profundă decât sugestia vizuală.

— Ne descompunem, spuse un bătrân. Recunosc compoziția. E „Departe mi-am găsit măsura" de Leon Grimsky.

— Cine mai e şi ăsta? întrebă un altul.

— Cel mai mare compozitor de muzică electronică. Pe scenă e chiar compozitorul. Are dreptate primarul. Ne aflăm în fața unui eveniment epocal. În fața noastră cântă chiar marele Grimsky. Credeam că e mai bătrân.

— Ei, şi?! se răsti o femeie.

— Cântecul conceptual te împinge în spațiul său virtual, constată cineva.

— E adevărat. Nu e posibil ca operatorul de transmisie şi prezentatorul să fi adormit. Muzica asta toacă nervi. Nu are nimic adormitor.

— Or fi afoni, spuse femeia.

— Staţi cam prost cu tehnica, se enervă bătrânul. Şi la cultura muzicală sunteţi cam „afoni".

— Nu suntem deloc „afoni", se auzi o voce din public. Deşi avem un cult pentru imagine, trebuie să avem puţin respect şi pentru inventatorii „muzicii vizuale". Priviţi fântâna!

— E un mediu mai mult ostil, aproape invizibil.

— Tocmai de-aia, spuse primarul, reîntors între timp.

Compensăm cum putem. Muzica asta are multe contingenţe cu artele plastice. Când ridici o statuie, nu o ridici ca o odă închinată muzicalităţii ei, dar când o ridici, dai drumul unei ode muzicale, înalţi un monument cuiva, unui eveniment sau, pur şi simplu, unei stări de spirit.

— Ce prostie, se auzi o altă voce din public, la nici cinci metri de tribună.

— Când nu-l înţelegi, orice lucru inteligent e o prostie! crezu bătrânul că-i strigă preopinentului.

Cei prezenţi nu-şi dădeau seama că, de fapt, nimeni nu scosese un cuvânt. Componenţii formaţiei, în frunte cu Leon Grimsky, cântau înainte, bucată muzicală după bucată muzicală, şi toată lumea rămăsese cu ochii pironiţi asupra lor.

— Comunicând telepatic, ne regăsim materialitatea, în ideea plastică, nu în sunet, se auzi o voce.

— Până la urmă, ce exaltă muzica asta, simţurile sau raţiunea? se auzi altă voce.

— Nu ne putem da seama, spuse o femeie. Ar trebui să vă duceţi la Muzeul natural de artă, spre a vă convinge singuri!

— Noi am venit să vedem fântâna, iar femeia asta ne trimite la muzeu, se enervă un bărbat. Unde e muzeul ăsta?

— Aici, în capitală.

— N-am auzit, dar, dacă acest muzeu există, îl pot vizita oricând.

— E adevărat, dar exponatele de acolo pot fi admirate altfel pe muzica asta, care te poate urmări peste tot. Pot să vă transport telepatic, se oferi femeia.

— Telekinetic? Mulțumesc, nu! Pot merge şi pe jos.

— E împotriva spiritului vremii să înghiți distanțe mergând pe jos.

— Până se duce ăsta sau nu la muzeu, noi ne dezmembrăm în părți componente! se auzi o voce disperată din mulțime. Ne descompunem.

— Nu cred că ne mai descompunem. Până la urmă, orice isterie colectivă se transformă în istorie colectivă, spuse cineva.

— Adică?! întrebă altcineva.

— Adică a fost o defecțiune tehnică la fântână. S-a anunțat că a fost remediată. Ne revenim.

— Era şi cazul, spuse o tânără.

— Nu simțiți nimic? veni o întrebare mai din spate.

— Nu. Comunicăm tot telepatic. E anormal ce se întâmplă, spuse un tânăr.

— Nu trăiți cu credință, sări o bătrână. Credința nu e o religie sau alta.

— După o experiență frustrantă, cum e asta, nimănui nu-i place să fie luat peste picior, spuse un bărbat scund.

— Nu e nimeni vinovat că sunteți frustrați.

— Nu suntem deloc frustrați, spuse bărbatul scund.

— Nu suntem pesimişti, să spunem că „speranța moare ultima". Suntem optimişti şi spunem că „speranța moare prima", spuse o femeie din public, încercând cu greu să se țină pe pi-

cioare. Mediul ambiant al acestei atmosfere muzicale invizibile, în general, e frustrant.

Încercă să mai spună ceva şi leşină, căzând la picioarele celorlalţi.

Doi bărbaţi, unul mai în vârstă şi altul mai tânăr o ajutară să se ridice, să facă primii paşi spre un loc mai puţin aglomerat. Ţinând-o de braţe, porniră cu ea către marginea uriaşei pieţe.

Cu percepţia asupra trecerii timpului grav deteriorată, abrutizaţi, ca după un consum abuziv de neuroleptice, epuizaţi fizic şi nervos, cei doi simţiră cele câteva sute de metri parcurse de parcă ar fi durat un secol. Aveau fie spasme temporale, ce populează, de cele mai multe ori, visele, în care un om pare că durează o veşnicie, fie aveau impresia că o secundă se întinde, elastică, până la infinit.

Se simţeau în propriile trupuri de parcă ar fi fost claustraţi în costume de astronauţi şi aerul era pe terminate. Tot mai desele stari de exaltare îi duceau spre o apatie tot mai profundă. Se simţeau ca în nişte costume de anihilare senzorială, în care ridicau construcţii onirice cu puternică tentă halucinatorie.

Într-un târziu, ajunşi pe o străduţă lăturalnică, unde se găsea Angela cu cei doi Ian, bărbăţii care duceau cu ei femeia leşinată îşi revenira şi priviră în depărtare. Dădură colţul clădirii Primăriei, unde muzica ambiental-conceptuală a lui Leon Grimsky nu se mai auzea aşa bine, şi aşezară femeia pe treptele unei scări de bloc, foarte aproape de ascunzătoarea Angelei şi a celor doi Ian.

O forţară să înghită o monedă de contrabandă, turnându-i multă apă pe gât, iar femeia îşi reveni din leşin, opuse rezistenţă, se înecă şi vomită totul.

— Mama voastră de silicioşi, cu monedele voastre, cu tot, îi înjură pe bărbaţi.

— Tu, cea care ne faci pe noi silicioşi, ce eşti?

— Coafeză.

— Cum adică? întrebă bărbatul mai în vârstă.

— Adică aranjez părul oamenilor, astfel încât să aibă o percepție maximă a undelor telepatice.

— Nu am întrebat ce meserie ai. Vreau să știu dacă ești om.

— Nu sunt om, spuse femeia.

— Preț de o clipă, atunci când ai vomitat moneda de sticlă și te-ai apucat să ne faci „silicioși", am crezut că ești din aceeași specie cu noi.

— Nu sunteți silicioși?

— Nu. Suntem oameni pe bază de carbon, cu multă apă în corp. Ne hranim cu hidrocarbonați, lipide, protide, ce găsim și noi, spuse cel mai tânăr.

— Zău?! Oameni se consideră doar majoritarii, silicioșii. Aici e confuzia. Ne spun maimuțe, primate inferioare, sălbatici, animale, astfel încât am ajuns ca nici noi să nu ne mai considerăm oameni.

— Când ai leșinat, spuneai ceva despre speranță, că moare prima sau ultima, ceva de felul ăsta.

— Când am spus că „speranța moare ultima", nu am vrut să fac un calambur, râse femeia. Am vrut să spun că am un presentiment funest legat de numele meu.

— Nu înțeleg.

— Credeam că sunt luată de silicioși, care vor să mă ducă cine știe unde și vor să-mi facă cine știe ce. Numele meu este Speranța. Speranța Tual.

— Încântat! spuse bărbatul mai în vârstă. Eu sunt Sebastian Ioric, iar el este fratele meu mai mic, Bian Ioric.

— Ce v-a venit să trageți de mine?!

— Nu trageam de tine. Ai leșinat și am vrut să te scoatem din mulțime. Credeam că ești o femeie a locului. Numai oamenii cu metabolism pe bază de siliciu leșină de dragul muzicii conceptuale.

— Se pare că nu numai ei, spuse Speranța.Am avut o viziune. Cred că va muri multă lume.

— Mi se pare normal. În curând, va începe vânătoarea. Nu ştim dacă vom scapa cu viață.

Sebastian scosese un cuțit, lucru care o băgă în groază pe Speranța.

— Ce vrei să faci?

— Vreau să văd dacă eşti de-a noastră.

— Cum?! întrebă femeia.

— Îți secționez o venă, să văd dacă ai sânge, un lichid roşu, nu un lichid alb, umfalo-rahidian. Poți fi o spioană sau o instigatoare.

— Nu suport tăieturile. Mă fac să leşin.

— Ce propui? întrebă fratele mai mare.

— Nu propun nimic.

Sebastian îi aplică un pumn în nas, dar o lovi mult prea tare, astfel încât o podidi sângele pe nas şi pe gură, amestecat cu lacrimile, care îi curgeau şiroaie.

— E de-a noastră.

Speranța îl pocni şi ea pe bărbat şi îi sparse buza, făcându-l să sângereze.

— E de-al nostru, spuse femeia.

Bian Ioric râdea să se prăpădească. Luă cuțitul de la fratele său şi le arătă că era şi el om cu fier în sistemul circulator.

Vizitatorii întârziați, mai ales cei ce veniseră în număr mare din localitățile înconjurătoare, din mahalale sau din cartierele muncitoreşti, încercau să străpungă bariera psihică muzicală invizibilă. Anunțați din timp că autoritatea administrativă este pusă în pericol de un grup de muzicieni demenți şi de admiratorii lor, primatele inferioare, mahalagii şi proletarii îşi luaseră pistolul, puşca sau vreo armă automată, cu lunetă electronică. Mulți se înarmaseră doar cu săbii, cuțite sau harpoane.

Spărgând uşa Muzeului de Istorie, aflat în drum, căraseră până acolo şi patru tunuri din oţel inox, antice, dar încă în stare de funcţionare.

Civilii care veniseră neînarmaţi, doar aşa, de curiozitate, primiseră arme de la Primărie şi fuseseră băgaţi în faţă. Printre ei, fuseseră infiltraţi gardieni publici în civil, care instigau la violenţă sau împărţeau muniţie şi grenade lacrimogene sau psihotrope.

Detunătura primului proiectil tras îi îngheţă pe fraţii Ioric, făcându-i, în primul moment, să nu-şi dea seama despre ce e vorba, apoi văzură, chiar la picioarele lor, un bărbat căzut într-o baltă de sânge, cu ţeasta făcută zob.

Se trăgea la nimereală, ucigându-se femei, bătrâni sau copii, rătăciţi prin zonă, ascunzându-se în locuri ferite sau în grupuri compacte de spectatori silicioşi.

Când auziră bubuitura tunului, instinctiv, bărbaţii care o ajutau pe Speranţa Tual să nu mai sângereze, se trântiră la pământ. Ştiau că, unde se ascunseseră, în gangul întunecos dintre două clădiri, nu aveau ce să păţească; dacă erau atacaţi, intrau în holul blocului, se refugiau în vreun apartament sau o luau pe scări în sus.

Frânturile de proiectil, întoarse înapoi de duritatea zidurilor, omorâseră deja, fără nici un discernământ, o treime din mulţimea adunată la spectacol.

— Blestemată a fost clipa când am venit aici, spuse Sebastian.

— Măcar am salvat „speranţa", spuse Bian, arătând spre femeia care leşinase din nou.

— Nu e glumă.

— Ce facem?

— Nu ştiu. Cred că nimic. Priveşte şi tu! Îl îndemnă Sebastian. Fântâna, scena, cântăreţii şi publicul supravieţuitor au rămas pe loc. Se trage din toate părţile. Cei dinăuntru nu mai

pot ieşi, să fugă, iar cei dimprejur nu pot intra în piaţă. Trag ca proşti şi gloanţele ricoşează, întorcându-se împotriva lor. Putem fi loviţi din greşeală.

Ca la un semn, împuşcăturile se opriră, iar spectatorii, imperturbabili, strânseră morţii la un loc, pe iarbă, îi acoperiră cu bucăţi de copertină, de la grădina de vară a unui magazin, şi îşi îndreptară atenţia spre muzicieni.

Purtătorii de armă, mai vizibili sau mai puţin vizibili în ceaţă, în funcţie de lumina reflectoarelor şi jocurilor de culori, ajunseseră foarte aproape de centrul pieţei.

— Ce speră să facă?! se miră Sebastian. Au încetat să mai tragă.

— Cred că vor să nu declanşeze un fenomen de intertextualitate.

— Ce mai e şi ăla?

— Performanţa de a ucide numai primate inferioare, de a nu baga în text, din greşeală, şi oameni de-ai lor. Cei care reuşesc performanţa asta primesc titlul de îngeri intertextuali, spuse Bian.

— În fond, ce mai sunt şi îngerii ăştia intertextuali întrebă femeia.

— Ah, te-ai trezit?

— Sigur că m-am trezit. Şi am impresia că trăiesc un coşmar.

— Nu e o impresie; chiar trăieşti un coşmar, spuse Sebastian. Îngerii intertextuali sunt nişte materializări livreşti. Avantajul lor, în faţa altor tipuri de îngeri, este tocmai intertextualitatea, proprietatea lor de a trece dintr-o carte în alta, dintr-un text în altul, dintr-un scenariu în altul, an de an. Am citit că, în funcţie de o compoziţie muzicală sau alta, cum este cazul acum, cu muzica lui Grimsky, se formează la silicios tendinţa de a se muta dintr-un text muzical în altul. Cred că troglodiţii rămân izolaţi între scenarii. Rămân cu năzuinţa. Doar cei declaraţi în-

geri intertextuali au o certitudine; certitudinea că, măcar până în acest moment, nu au avut victime colaterale.

— În fond, în viață, totul e posibilitate sterilă.

— În tradițiile noastre, îngerii sunt reprezentați ca niște ființe cu aripi, zburătoare, îmbrăcate cu niște cămăși de noapte din pânză albă, spuse Speranța.

— Ăștia n-au aripi. Dacă ar avea aripi, ar zbura, nu s-ar cățăra pe suprafața lucioasă a acoperișurilor. Nu ar mai căuta puncte spațio-temporale prin care să treacă în alt spectacol. Prea puțini trec. Când se va termina programul și, implicit, scenariul lor, majoritatea vor pieri.

La marginea mulțimii de spectatori, provincialii, mahalagiii, proletarii, străinii, gardienii și câteva notabilități locale, care nu trăseseră încă nici un glonte, se opriseră și priveau amenințători spre cei dinăuntru. Cu bâte în mâini, puști, pistoale, mitraliere, cuțite, fiecare cu ce putuse să se înarmeze, așteptau.

— Ce facem? întrebă Sebastian.

— Nu știu, spuse Bian. Ce propui?

— A adormit unul pe treptele scării din apropiere. Încerc să-i fur arma.

Se apropie de cel care părea a dormi cu șapca trasă pe ochi. Când se aplecă să-i ia mitraliera cu lunetă, omul țâșni în picioare, iar Sebastian nici nu știu cât de repede o luă din loc, refugiindu-se, înapoi, în gang.

Androidului cu șapcă îi fu frică să-l urmărească, dar un tânăr din mulțime, observând scena, căzu în capcana de a intra între blocuri.

Sebastian îl apucă de păr și îl trânti cu capul de zid, iar Bian îi smulse arma automată, punându-i țeava în piept.

— Nu trage! spuse tânărul silicios, ștergându-se de lichid alb, umfalo-rahidian. Eu am primit o pușcă cu gloanțe speciale

şi cu un reglaj neobişnuit, pentru persoane cu dizabilităţi fizice.

— Nu mai spune?! Ce glumă e asta?

— Nu e nici o glumă. Or fi considerat că nu am vârsta celor care participă la concursul de îngeri intertextuali. Mi s-a spus să nu omor decât maimuţe infirme, primate cu diferite defecte.

— La oamenii normali, tuşeşte? râse Bian ameninţător.

— Dacă iei la ochi un om primitiv normal, puşca nu funcţionează, dar nimeni nu poate şti cât poate fi o fiinţă de normală. Nu te juca! E posibil să am vreun handicap ascuns şi să se descarce mitraliera.

— E posibil, spuse Sebastian. Dacă ai plecat la vânătoare de oameni, handicapaţi sau nu, înseamnă că eşti nebun, ca toţi semenii tăi.

— Ăsta îşi bate joc de noi, spuse femeia. Daţi-i un pat de puşcă în cap şi să mergem!

— Nu-mi bat joc, spuse siliciosul. Aşa mi s-a comunicat. Primăria a primit o directivă de la Ministerul Sănătăţii privind handicapaţii şi, printre alte măsuri urgente, rampe înclinate, impozite preferenţiale, împrumuturi avantajoase, ajutoare sociale, modificări ale comenzilor automobilelor, reeşalonări la plata datoriilor etc., e şi una care se referă la protecţia lor în cazul protestelor, manifestaţiilor de stradă, mişcărilor anarhice, răzmeriţe, chestii din astea.

— Protecţie?! Ce protecţie? întrebă Bian.

— Nu ştiu dacă am înţeles bine, dar cred că despre protecţie se vorbea. Un funcţionar din Primărie ne-a făcut un instructaj fulger. Nu mai era timp de pierdut. Mie mi-au spus să nu împuşc decât handicapaţi, arma mea fiind special adaptată acestui scop, cum am spus.

— Îşi bate joc de noi, spuse Sebastian. Împuşcă-l şi să mergem!

— Nu, nu! imploră tânărul. Dacă mă ucideți, trageți cu o armă pentru oameni normali! Mă fac de râsul lumii.

— Fii sigur că nu trag, spuse Bian. Ăla de colo s-a culcat la loc, dar, dacă aude adunătura o altă împuşcătură, nu ne va fi bine.

Intrară la nimereală într-un bloc şi, pentru că liftul era blocat, urcară pe scări cele douăzeci de etaje ale clădirii. Sparseră uşa, ieşiră afară şi se apropiară cu prudență de marginea acoperişului, privind spre piață.

— Ce privelişte minunată! se extazie femeia.

Se întoarse, scoase o trusă de pensule şi se uită într-o oglindă.

— Nu cu mult timp în urmă, abia te țineai pe picioare, iar acum îți arde de machiaj, spuse Sebastian.

— Nu e trusă de machiaj. E trusă pentru riduri.

— N-ai riduri.

— Sigur că n-am, spuse femeia. Acum le fac.

— Cum adică?

— Adică îmi aplic nişte riduri. E mai sexi. Îți plac ridurile astea de pe gât?

— Sunt oribile, spuse Sebastian. Nu se şterg?

— Nu. Le fac odată pentru totdeauna.

Îşi aplică patru riduri orizontale şi patru riduri verticale, peste primele, pe fiecare obraz, şi închise cutia trusei.

— Vă place? îi întrebă.

— Sunt riduri foarte sexi, spuse Bian. A început deja să-mi fiarbă sângele.

— Te-ai aprins degeaba, spuse Sebastian. Cu gloata aia de jos, trăim vremuri tulburi, deloc excitante.

— Ce vreți să facem?

— Mi-e foarte neclar ce putem face aici, pe bloc, dar, deocamdată, mi se pare un loc mai puțin expus.

— Pe dracu'! spuse Bian. Sunt clădiri şi mai înalte împrejur. De oriunde ne poate pândi pericolul. Pot fi mii de lunetişti la ferestre.

— Pot, dar pe blocuri s-au urcat doar purtătorii de arme, spuse tânărul silicios. Vă spun sigur. S-a dat un ordin clar. Vor vedea că aveţi puşcă automată şi vor socoti că sunteţi de-ai noştri.

— Dacă se reia atacul, nu se va mai înţelege nimic. Au lăsat baltă lupta pentru titlul de înger intertextual.

— Acţiunea trebuia să se desfăşoare repede şi în forţă, spuse tânărul. Nimeni nu a prevăzut vreo întrerupere.

— Nici nu am făcut cunoştinţă, spuse Speranţa.

— Am făcut.

— Ba nu. Trei bărbaţi bine, o femeie singură... Ce credeţi că putem face?

— Doi bărbaţi şi un robot local, spuse Sebastian.

— Dacă nu e rasist, e bun şi un robot silicios.

— Noi te-am scos din mulţime pentru că ţi-ai pierdut cunoştinţa, iar ţie îţi arde de dragoste.

— Mi-a trecut, spuse femeia. Am avut o indispoziţie trecătoare. Acum, mă simt bine. Înălţimea mă excită.

— Şi pe mine, spuse Bian şi dădu arma fratelui său. Iar ridurile pe care ţi le-ai aplicat sunt de-a dreptul minunate.

— Treaba voastră, dar nu aici. Abateţi atenţia locuitorilor de la ferestre. În loc să se uite la spectacolul de inaugurare a noului centru al oraşului, le oferiţi voi un spectacol inedit. Duceţi-vă în incinta aia, unde se usucă rufele!

— Merg şi eu, spuse tânărul silicios. În trei, e mai vesel.

— Tu stai aici! se răsti Sebastian. Nu am încredere în tine.

— Dacă domnul nu face faţă, te chem eu, spuse Speranţa şi îl trase pe Bian spre încăperea de la celălalt capăt al blocului.

Rămaşi singuri, cei doi bărbaţi se întoarseră cu faţa spre marginea clădirii şi priviră, în jos, spre tribună.

— Ce frate tâmpit! spuse Sebastian. Suntem vânați ca animalele, iar lui i-au plecat hormonii la plimbare.

— E fratele tău?

— Din păcate.

Nervos, ridică arma şi privi prin lunetă.

— Nu! strigă tânărul. Să nu tragi!

— N-ai zis că e reglată să nu tragă decât dacă ținta e un om cu handicap?

— Ştiu, aşa am spus, dar nu se ştie. Nu am încercat să omor pe nimeni. Dacă trage? Atragi atenția asupra noastră.

— Nu am avut intenția să apăs pe trăgaci, spuse Sebastian. Mă uit numai. Are o lunetă foarte bună.

— A! Aşa, da.

Timp de câteva ore, priviră spectacolul, dar lui Sebastian nu-i stătea gândul la ceea ce se petrecea pe scenă. O întorcea pe toate părțile şi nu reuşea să imagineze un plan prin care să împiedice masacrul care urma să se producă. Dacă se dădea un nou ordin, mulțimea spectatorilor urma să rămână descoperită în fața unei gloate de mârlani înarmați. Nu se putea şti câți silicioşi şi câte primate inferioare erau în public.

Pe fondul muzical al unei partituri mai lente, cântată de grupul lui Leon Grimsky, şi pe fundalul dansului lin al şuvoaielor de apă ale fântânii electronice, începu o prezentare a colecțiilor de haine ale principalelor case de modă din oraş.

— Casele de modă meditează la ce să mai pună pe cetățean, în afară de grăsime silicioasă sau plata impozitelor, se auzi prezentatorul. La noi, există o modă de bază, chiar şi atunci când ni se bagă monede şi circ: când se termină circul, ni se ia moneda de la gură. Acesta este motivul pentru care circul s-a lăsat pentru oamenii serioşi, trecându-se la moda însăşi. Cu această idee au venit casele de modă, în holul teatrului, unde e mai rece, şi au organizat un târg de haine. Grăbiți-vă! Când veți

ajunge acolo, nu se vor mai găsi. Ce instituție poate adăposti mai bine hainele cu care ne mascăm unii față de alții, dacă nu Teatrul, în timp ce vaste spații de închiriat stau degeaba? S-au gândit că, dacă viața are o așa inestimabilă valoare, trebuie dăruită modei. Asezonate cu pete de lichid umfalo-rahidian, cusute, cu franjuri sau aplicate direct pe piele, în perioada asta se poartă rochii simple şi haine de piele pe burta goală. Nu ştim cine a făcut lumea împărțită pe grupe de pantaloni şi de fuste. De la pantalonii rupți în fund ai comentatorului politic până la pantalonii rupți în figuri ai rocker-ului, care ne îndeamnă, pe muzică fâțâită, să-l privim în ochi, în timp ce stă pe vine, pe după bloc, găsim tot felul de rochii, bluze şi fuste înflorate, cu subdiviziuni de monedă de sticlă în păr sau pe la mâneci. Vedem manechini de măscărici îmbrăcați în mafioți, cu costume albe şi cravate roşii, cu picățele verzi, în ton cu câinele şi automobilul. Vedem şi manechini de mafioți deghizați în măscărici. Anul ăsta se poartă pijamale cu flori de câmp, de primit hoții în case şi de joacă de-a v-ați-ascunselea cu ei, până scot capul, să le bagi un glonț în creier, de frică. Au şi hoții o asociație a oamenilor de afaceri, scăpați din anchete cu petrol, droguri sau tablouri, cum e moda, la costume din stofă de calitate, cu dungi fine, discrete? Au, sigur că au. Şi, dacă n-ar avea, de ce să nu aibă? Ei sunt tot timpul la modă; cel ce fuge de tirania inteligenței dreptății este, evident, un prost, dar trebuie să fie frumos îmbrăcat, când intră cu jeep-ul în sufragerie. Îmbrăcându-se frumos, oamenii au ştiut totdeauna să transforme o victorie într-un eşec lamentabil, la negocieri ulterioare, privind furniturile. Avem un viitor luminos pe modelingul corpurilor de iluminat ținutele de mână. Să ne îmbrăcăm mai gros decât peisajul! Nu doar oamenii, chiar şi expozițiile de haine sunt o modă. Dacă mai mult te dezbraci, constați, într-o bună zi, că nu mai ai ce da jos de pe tine. În momentul ăla, ori intri

în primul magazin, ori fugi în pădurea de metal. Anul ăsta, chiar şi oamenii de afaceri se îmbracă în ceea ce consideră ei că reprezintă haina capitalismului, adică haina strămoşilor, marele lor noroc fiind aerul uşor de condiţionat, unde nu se mai poartă smoching cu buzunăraşe pentru numărat subdiviziuni ale monedei de sticlă, ci conturi bancare. Fiind imposibil de găsit milionari tineri şi frumoşi, în demersul alcătuirii unei colecţii coerente, sunt buni şi bogătaşii tineri, urâţi, nefotogenici şi căsătoriţi, dar, pentru a deschide gura la ei tinerele proaspăt venite la facultate, trebuie să fie mai bine îmbrăcaţi. O ciudată igienă a gândirii ne arată că, dacă s-a inventat şi o modă pentru grase, e mai greu de pus bazele unei mode pentru ciungi, şchiopi, saşii sau consumatori casnici de droguri hidrocarbonate, cum ordonă agenţiile cu discriminarea. Pentru asta, trebuie să fii plin de monede, ca de idei. Dacă hainele prezentate ochiului nu sunt altceva decât o violentare şi o incendiere a retinei, nici consideraţiile mele interioare nu sunt altceva decât o încercare de violentare a cugetului, mai bine sau mai prost îmbrăcat...

— Hei, se trezi Sebastian împins de tânărul silicios. Ai adormit?

— Aşa cred. M-a ajuns oboseala şi m-a prins peisajul. Aud numai tâmpenii. Urmăream prezentarea modei şi prostiile ăluia despre colecţiile de haine.

— Ce prezentare de modă?

— Cum ce prezentare de modă?! se miră Sebastian. Prezentarea de modă care s-a terminat în timp ce eu am aţipit.

— Nu a fost nici o prezentare de modă în program. Ai visat.

— Nu e târg de haine în holul Teatrului?

— Nu. Ţi-ai imaginat, spuse siliciosul.

— Cât timp a trecut?

— Doar câteva minute. Ai adormit, aşa, cu luneta la ochi.

— Credeam că a trecut o groază de timp, spuse Sebastian. O iau razna.

— Mi se întâmplă şi mie să o iau pe arătură. Cine crezi că e interesat de modă? Magazinele vând ce vor.

— Chiar. Nu m-am gândit la absurdul situaţiei.

Într-un târziu, fratele mai mic şi Speranţa Tual se întoarseră, transpiraţi şi strălucitori, îndreptându-şi hainele mototolite.

— Ce facem, ne uităm şi noi la spectacol sau plecăm? întrebă Bian.

— Unde vrei să pleci? întrebă Sebastian. Din fericire, nu s-a lansat un nou măcel, dar nu se ştie niciodată. M-am uitat prin luneta armei.

— E rândul meu să merg în uscătoria blocului, spuse tânărul silicios.

— Nu mai e nevoie, spuse femeia.

— Crezi că troglodiţii stau şi aşteaptă degeaba? întrebă Bian. Sau îi interesează spectacolul? Abia aşteaptă să deschidă focul. Va fi un adevărat genocid..

— M-am gândit şi eu la lucrul ăsta. Noi stăm aici şi nu facem nimic. Stăm şi ne uităm la spectacol. Mă tot gândesc şi nu găsesc o soluţie, spuse Sebastian.

— Poate, dacă încercăm o diversiune...

— Ce diversiune? Sunt mulţi, hotărâţi şi puşi pe rele. M-am gândit la toate variantele. Îmi stă mintea în loc. Nici arme nu avem.

— Avem puşca aia, spuse Bian. Putem trage cu ea, facem puţin zgomot, iar ăia de jos vor năvăli pe scări. Îi aşteptăm la cotitură, punem mâna pe ceva armament şi trecem la acţiuni diversioniste.

— E clar, sexul măreşte inteligenţa, râse Sebastian. Puşca asta nu trage decât în handicapaţi. E bazată pe sistem neuropsihic de detecţie.

— Trage într-un handicapat!

— Nu se poate.

— Ba se poate, insistă Bian. Nu e nevoie să-l omori. Răneşte-l uşor! Pentru binele tuturor, nimic nu e prea mult. Şi aşa, tâmpiţii ăia au ucis câteva mii de oameni nevinovaţi.

Fratele mai mare ridică arma, o plimbă încolo şi încoace până văzu o femeie într-un cărucior cu rotile. Analiză datele de pe ecran şi, cu toate că acestea nu indicau nimic concret, apăsă pe trăgaci.

— Nu merge. Există un impediment: puşca nu sesizează nimic.

— E posibil ca arma să nu sesizeze decât handicapaţi ca noi, pe bază de carbon şi hidrogen, spuse Speranţa.

— Asta, mai mult ca sigur, spuse siliciosul. Mi-au dat-o mie să împuşc handicapaţi, dar e posibil ca aceştia să fi dispărut, prin selecţie naturală, şi să fi rămas doar indivizi solizi, sănătoşi.

— Nu se poate. Vorbind statistic, trebuie să fie şi primate inferioare cu handicap, spuse Bian.

— Nu sunt. În orele astea, când ai fost plecat cu femeia în uscătorie, ce crezi că am făcut? întrebă Sebastian.

— Ai dormit.

— N-am dormit. Am analizat mulţimea.

— Caută mai departe! îl îndemnă fratele mai mic.

— Acum, ce crezi că fac?

— Nu vreau să spun „caută în continuare!", ci mai departe de public.

Sebastian îndreptă puşca spre lanţul de magazine din spatele Primăriei, parcurse cu fasciculul electronic suprafaţa unui parc şi reveni.

— Cred că am găsit ceva, spuse arătând lumina verde care se aprinsese pe ecranul lunetei.

Le arătă un bărbat între două vârste, care se oprise în fața vitrinei unui magazin de pantofi.

— Ăla e handicapat?! întrebă femeia.

— Aşa indică ecranul. Are o proteză mecano-electronică la un picior.

— Împuşcă-l în proteză!

Sebastian îl ochi, dar trecea tot timpul câte o persoană, pe trotuar, prin fața obiectivului lunetei.

— E prea multă lume.

— Nu are importanță, spuse tânărul silicios. Puşca e reglată neuro-psihic astfel încât să-şi caute singură ținta. Nici nu trebuie să fii un bun ochitor. Proiectilul, odată pornit, ocoleşte orice obstacol şi loveşte ținta.

— Bine, spuse Sebastian, ascundeți-vă pe scări! Cum văd că au dat buzna în bloc, vin şi eu.

Nu mai aşteptă mult. Puse puşca la ochi şi trase, bubuitura producând efectul scontat. Cei de jos se uitau în toate părțile, panicați, sau se certau. Fără nici un ordin, mulți dintre ei se împrăştiaseră în toate părțile, printre clădiri sau prin ganguri.

Când auziră schimburi de focuri pe scara blocului, cei patru înghețară de frică. Nu înțelegeau ce se întâmplă.

X

Captivată şi, în acelaşi timp, înmărmurită de frică, Angela Noistec uită cu desăvârşire de cei doi Ian Nicer. Văzu că aceştia dispăruseră, brusc, fără să se mai înlocuiseră unul pe altul.

Într-un fel, se aştepta ca, într-un moment sau altul, să dispară şi ultimii doi, aşa cum dispăruseră Ian 1 şi Ian 2, fără să mai apară un al cincilea.

Când Speranța Tual ajunse în fața ei, cei doi frați Ioric se şi se luaseră la bătaie cu tânărul silicios, lovindu-l cu capul de perete.

Astronauta puse mâna pe o puşca automată şi se ascunse în cel mai întunecat ungher. Nu înțelegea unde putuseră să-i dispară însoțitorii.

Aşteptă ca autohtonii să-şi rezolve diferendul, să dispară pe scări în sus, şi se apucă să căute în pătura cu alimente uitată într-un colț; emoțiile îi provocaseră o foame îngrozitoare.

Apariția lui Ian Nicer prin gangul ce ducea spre Primărie o prinse pe astronaută mâncând. O încerca o foame nervoasă şi căuta să şi-o potolească, luând din pătura cu provizii orice îi cădea în mână, pentru a băga în gură.

În lumina lăptoasă a zilei veşnice, îmbrăcat într-un costum impecabil croit, negru, cu pantofi de lac în picioare, pălărie pe cap, o puşcă automată într-o mână şi un sac plin cu muniție în cealaltă mână, Ian era de nerecunoscut.

— Tu eşti? îl întrebă Angela.

— Eu sunt.

— Care dintre voi?

— Amândoi, spuse bărbatul. M-am dus până la magazinul de peste drum, unde am intrat nestingherit, fiind invizibil pentru toată lumea. Celălalt Nicer m-a urmărit, dar acesta n-a fost atât de norocos. Nu putea. L-au prins şi au vrut să-l împuşte, dar le-a făcut-o; a dispărut şi s-a contopit cu mine. Din doi, am devenit unul singur, sper, definitiv. Să fi văzut ce mutre au făcut mahalagii scârboşi.

— A devenit invizibil, dar era acoperit cu cearceaful. Puteau să-l nimerească.

— Aici e frumusețea. Nu a devenit invizibil pentru mârlani, ci s-a sublimat brusc, pur şi simplu. Abur, fum... A trecut, aşa, ca o nălucă, prin vitrina magazinului şi a intrat în mine. Am simțit că sunt electrocutat. Necazul e că nu am devenit o nouă entitate invizibilă, ci una chiar foarte vizibilă. M-am văzut în oglindă, îmbrăcat, aşa, cum sunt acum.

— Ce culoare oribilă, spuse astronauta. N-ai găsit alt costum?

— E negru metalizat. La mărimea mea, nu mai era decât ceva verde metalizat.

— Ăştia au şi culorile metalizate.

— Mi se pare normal, spuse Ian. E o societate bazată pe siliciu. Aici, şi silicagelii sunt la mare cinste, atât cei casnici, cât şi cei industriali, care sunt folosiți la terraformare.

— La ce pot folosi silicagelii în familie?

— Cum la ce?! La micşorarea umidității. E plin de reclame.

— De asta ne arde nouă acum? întrebă Angela.

— Sigur. Nu e nici o grabă.

— Cum ai reuşit să scapi?

— Cu mult calm, spuse bărbatul. Din cabina de probă, am trecut direct prin vitrină, am smuls puşca unui mahalagiu, rămas mască de uimire, şi am început să trag în jur, la nimereală. Beneficiind de elementul surpriză, am fugit încoace.

— Te vor urmări.

— Sunt conştient de asta.

— Ce facem? întrebă astronauta.

— Avem puşca automată. Împuşcăm câţiva, luăm armamentul şi ne retragem, în sus, pe scara blocului. Avem noroc; spaţiul dintre blocuri nu permite să intre decât câte unul. Sunt destul de proşti să facă acest lucru.

Văzură că, într-adevăr, nu avuseseră mult de aşteptat. Când primii doi ajunseră la trei metri, Ian îi împuşcă în cap. La fel făcu şi cu alţi opt. Adună armamentul şi îşi alese o armă laser. Cum liftul era defect, se retraseră pe scara blocului, în sus, pe scări.

Mulţimea trecuse de mormanul cadavrelor şi îi urmărea. Fără nici o şansă; spaţiul îngust îi permitea lui Ian să tragă în plin, acoperind înaintarea Angelei, care transpira abundent cu grămada de puşti în braţe.

— Avem musafiri, şopti barbatului.

— Cum adică?

— În spatele nostru, e unul cu arma, spuse astronauta. Vine de pe bloc, dar cred că a încurcat-o; i s-a blocat trăgaciul.

— Ce faci, bă, urâtule, vrei să ne împuşti!? strigă Ian.

Tremurând de frică, Sebastian Ioric se uita contrariat la cadavrele înşirate pe scări.

— Ia-o la vale, să te împuşte ai tăi! strigă Ian. A, sunteţi mai mulţi? Câţi sunteţi?

— Patru? Trei primate şi un silicios.

— Zău? Tu ce eşti?

— Om primitiv, spuse Sebastian Ioric.

— De unde ştiu că nu minţi?

— Armele voastre au lunete electronice, care depistează ceea ce voi, androizii, numiţi maimuţe. Cum se face că nu ştii?

— Pentru că nu sunt de pe aici, spuse Ian. Şi nu sunt android. Nici Angela.

— Înseamnă că sunteți ca noi.

— De-aia voiai să tragi în mine?

— E puşcă de jucărie, spuse Sebastian.

— Cam multă însufleţire, să acţionezi trăgaciul unei jucării.

— E o armă care nu trage decât în handicapaţi. Am crezut că sunteţi siliciosi.

Ian controlă, să vadă dacă Sebastian spunea adevărul şi, cu exceptia tânărului android, îi înarmă pe toţi.

— Uite cum facem, spuse Ian. Ieşim din bloc şi ucidem tot ce poartă o armă. Suntem un comando destul de solid. În vânzoleala generală, vor ajunge să se împuşte şi între ei. E cazul ca tradiţia vânătorii de oameni, cu ocazia „Zilelor Oraşului", să înceteze.

— Împuşcaţi siliciosul şi valea! spuse Angela.

— Nu trebuie să vă temeţi de android, spuse Speranţa. Ăsta a venit la spectacol. N-a ştiut că i se va pune o armă de jucărie în mână. Nu are nici o treabă cu fundamentaliştii.

— Dacă vreţi să ieşiţi la timp, trebuie să vă grăbiţi, îl auziră pe tânărul android. Au intrat deja trei combatanţi pe scara blocului.

— Aveam de gând să-l ucid, spuse Bian, dar pentru că ne-a prevenit, îl las în pace.

Făcu semn siliciosului să se dea înapoi şi blocă mânerele uşii ce dădea spre acoperiş cu ţeava unei puşti-mitralieră, lăsându-l afară.

Ceilalţi, ca la un semn, se ascunseră după colţuri, sărind câte trei trepte, în josul scării.

Transformând arma în măciucă, Sebastian sparse capul unui luptător, apoi îl lovi pe cel de-al doilea. Venit între timp, Ian îl ucise pe cel de-al treilea mahalagiu şi îi dădu Speranţei puşca, invitându-l pe Bian să treacă în faţă.

Ieşind din bloc, lichidară două grupuri compacte de vânători, mai mult beţi, înarmându-se, până în dinţi, cu automate deja încărcate.

Ucigând la întâmplare pe oricine întâmpina rezistenţă, cei cinci înconjurară de mai multe ori perimetrul pieţei Primăriei, producând panică. Misiunea de curăţare le fu mult îmbunătăţită când puseră mâna pe singurul sac cu grenade al ţopârlanilor. Ameţiţi, neştiind cine în cine trage şi de unde vine pericolul, mahalagii, proletarii şi gardienii publici începuseră să se omoare unii pe alţii.

Nimic din toate astea nu-i deranjau pe cei veniţi la inaugurarea fântânii cinetice şi a noului centru al oraşului. Oamenii se simţeau bine în lumina reflectarelor, în ambianţa protectoare a muzicii lui Leon Grimsky.

Dansară, cântară şi se distrară mai mult de douăsprezece ore. La încheierea programului artistic, după un foc de artificii grandios, ce dădea atmosferei ceţoase un aspect misterios, cel mai spectaculos joc de lumini pe care l-a văzut vreodată cerul oraşului, îşi redirecţionară atenţia spre fântână.

Tineri şi bătrâni, la fel de fericiţi, dansară şi cântară împreună până târziu, când muzicanţii începură să obosească şi neajunsurile produse de muzica lor să se mai liniştească. Cupola lăptoasă începu să se ridice, iar puţinii proletari, mahalagii şi gardienii înarmaţi, scăpaţi cu viaţă, îngeri intertextuali zburători, vânaţi de grupul lui Ian, începură să cadă în capul celor prezenţi.

Cu excepţia a câteva zeci de morţi şi răniţi, la impactul publicului cu luptătorii, sfârşitul evenimentului fu considerat un indiscutabil succes; reuşise să mobilizeze un număr record de orăşeni sau străini de oraş.

De-a lungul a 48 de ore, s-au perindat peste 300 de mii de oameni prin noul centru, în funcţie de interpretul preferat,

totul culminând cu muzica de excepție a lui Leon Grimsky. Cu toții erau prizonieri ai ritmurilor jocurilor de apă și lumini ale grandioasei fântâni electronice.

Năucite de zgomotul exploziilor, grupuri de combatanți răniți, cu hainele rupte, ieșeau din ganguri sau din holurile clădirilor. Nedumeriți, se uitau în toate părțile, uimiți, speriați, neștiind ce se întâmplă cu ei. Nu știau dacă trebuie să mai tragă și în cine. Nu le dădea nimeni nici un ordin clar.

Printre combatanți, apărură și cei doi frați Ioric, urmați de Ian Nicer și de cele două femei, nedându-și nimeni seama că ei provocaseră dezastrul.

Luptătorii aruncaseră armele și își îmbrățișau cu căldură soțiile, copiii, verii, cumnații, nepoții și părinții.

— Lasați armele! strigă primarul, pus în fața faptului împlinit. Spectacolul s-a terminat!

— Așa e, spuse Sebastian, urcându-se pe scenă și smulgând microfonul din mâna edilului-șef. Doar moartea îi mai ține pe cei vii laolaltă. Orașul merge mai departe. Luați-o voi înainte! Orice sărbătoare e un pretext pentru a vedea ce mai fac locuitorii orașului și de ce. Aceste zile sunt numărate și, oricum le-ai număra, se înscriu într-o perioadă de emulație artistică. Simbol al suprarealismului semnificant, avem un oraș cu străzi și garduri din resturi vegetale, în jurul blocurilor, cu vile inestetice, construite pe platforme de gunoi sau în mijlocul străzii, pe baza unor autorizații dubioase, cu oameni care își scuipă refularea și bacteriile salivare de la geamuri, în capul altora, cu străzi largi, ca niște tuburi de orgă, unde, înghesuiți în jeep-uri de neam prost, se aleargă ca vântul prin praf. Orașul nostru nu are numai lucruri bune, ci și lucruri neterminabile. Abia acum, în ceas de sărbătoare, vedem că locuitorii supraviețuiesc în orice condiții; unii supraviețuiesc în condiții de lux, alții în lipsa totală a acestuia. Chiar și hoții sunt protejați de șefii lor,

să nu se streseze muncind. Dacă hoții n-ar fi protejați, de la cine ar mai fura oamenii cinstiți? Îmbrăcați în frumoase costume populare de firmă, cetățenii, capitalul electoral al unuia sau altuia, vin şi se duc, clipă de clipă, dar, mai ales, în acest timp de inaugurări, când omul are pretext să-şi numere monedele de sticlă, în timp ce sparge semințe în dinți şi azvârle cojile pe jos. Bucuroasă că avem fântâni arteziene, cu arhitectură mai muzicală decât muzica ambientală, chiar şi politica începe să viseze la kilocalorie, ca la ceva material, autoconsumabil. Privirile candide ale primatelor inferioare, venite acum 50 de ani din grădinile zoologice, să cumpere sau să vândă ceva, rămase să se califice la locul de muncă, înfrumusețează locul. Bucuroşi că vor putea să stea o clipă, să lase jos garda războinării şi să-şi tragă sufletul îmbâcsit de ceață, proletarii şi mahalagii uită o clipă să urmărească repartitoarele de monede, picături de siliciu ale contorizării sărăciei, şi admiră cum se ridică soclurile notabilităților trecutului, adunate de primar în parcul din spatele Primăriei, dar nu oricum, în linie dreaptă sau în cerc, ci aşa cum au trăit, unul mai încoace, altul mai încolo. Trecutul face parte din viitorul unora; aceia care au ştiut din ce să şi-l croiască. Poezia, muzica, jocurile de lumini, de sunete sau de ape sunt doar un pretext pentru crimă şi furt. Cum maidanele au fost acoperite cu vile de îmbogățiți ai spiritului lor mecantil, furtul se învață în şcoli, apoi, cine ştie, se poate înălța o catedrală în cinstea acestuia. Acum, avem fântâni arteziene. Mai târziu, cine ştie din ce resurse, vom avea reprezentații teatrale, tarafuri automobilistice, țambalagii în gresie şi hârtie sau grupuri de instrumentişti din petarde. Atâta timp cât e predat la termen, nimic nu e prea mult. Populația are sau nu are conducătorii pe care îi merită, conducătorii au sau nu au populația pe care o merită, dar cu toții trebuie să ştie acest lucru. Nu-l pot afla decât la ceas de bucurie bine disi-

mulată, acțiuni enologice, de ecografie şi folclor negru. Îmbrăcați în hainele cele mai bune, de firmă, cu găuri şi petice, copii de siliciu sunt instruiți că, dacă nu sunt cuminți, sucesc gâtul primatelor bătrâne, aruncă ciunga pe jos, ascultă manele populare, se descalță în fața Primăriei sau aleargă cu jeep-urile după intelectuali, îi fac părinții lor directori, la firmele lor, cu care se găsesc în incompatibilitate, conform adevăratelor declarații de avere. La acest binecuvântat ceas de sărbătoare, ieşirea din minciună este valabilă şi, măcar o clipă, uităm că orice ieşire are o intrare. Cu cât se apropie mai mult statuia întemeietorului oraşului nostru de periferie, ca să lase loc altor edificii, dascălii mai bătrâni îşi aduc aminte că au rămas în urmă cu lecturile, iar dascălilor mai tineri începe să le meargă mintea fără alcool, coctail de mercur sau alcitrar clorotic. Bătrâni sau tineri, considerăm că, acela care nu e cu noi, e cam aşa. Mahalagioacele se fac frumoase, mahalagii agenți de asigurări, iar profesorii se pregătesc să înfrunte încă un an şcolar de greve; de veacuri, aşteaptă să treacă vremea rea, să vină şi vremea lor. Între timp, cei care au avut puterea să înțeleagă ceva au înțeles demult tot ce era de înțeles. Cei care nu au nici o putere nu au nici un interes să înțeleagă ceva. Atmosfera de sărbătoare e aerul în care toată lumea are dreptate. După asta, dreptatea începe să se împartă, algoritmic, în porții din ce în ce mai mici. Dacă promiți o viață mai bună, înseamnă că, implicit, recunoşti faptul că nu s-a ajuns la o viață mai bună. În acest frumos început, suntem înconjurați de zbateri generale, dureri înăbuşitoare, lacrimi informaționale, gândire cu premeditare, destine precumpănitoare şi concursuri de resurse umane. Dacă nici măcar proştilor nu le-ar mai plăcea lucrurile neinteligente, am putea spune că am progresat. Nu dorim nici duşmanilor noştri să afle că suntem educați. Şi, nu uitați! Dacă se întâmplă ceva important, nu e treaba voastră, ci a urmaşilor străbunilor noştri.

Omul la distracție se cunoaşte, când cedează cine e mai deştept: scaunul. În rest, oale şi ulcele, spiciuri, tontoroiuri, tromboane, tobe, beri, fântâni, parcuri şi velodroame, sănătate, cultură...

Se înecă şi începu să tuşească.

— Să mă scuzați! Nu am talent oratoric.

— Ce vorbeşte ăsta aici?! strigă un consilier.

— Cine i-a dat voie să urce pe scenă? întrebă primarul.

— Dumneata i-ai dat voie, spuse unul dintre viceprimari.

— Cine eşti tu, băi, urâtule?! strigă un alt consilier.

— Sebastian Ioric.

— De unde ai apărut?

— E drogat.

— Lasă-l, bă, că e târziu! spuse primarul. Mai avem şi altele de făcut.

— Nu prea mai e nimic de făcut, spuse şeful Poliției. Centrul a fost apărat de muzica lui Grimsky, dar împrejurimile capitalei sunt un dezastru. E plin de gropi de la explozii. Eu le-am dat ordin să mai rărească populația, că nu mai avem ce mânca, iar tâmpiții s-au apucat să se lupte între ei. Nici un ordin nu mai e sfânt pe lumea asta.

— Prea multă muzică ambientală prosteşte, spuse primarul. Se obişnuieşte şi populația cu altă stare de lucruri.

— Aşa-i, întări unul dintre cei doi viceprimari, chiar şi premierul a spus că, de când avem o armată de profesionişti, nu se ştie cine mai munceşte. Noi creştem elite şi acestea se comportă ca atare.

— Le-ați dăruit un spectacol de vis, spuse un consilier.

— Un spectacol deosebit, oricum, întări un altul.

— Acum, când artificiile s-au stins şi nu se mai aude nici ecou de melodie conceptuală, trebuie să-i mulțumim primarului pentru această nouă piață! se exaltă un trecător.

— Bine, bine, spuse primarul. Vino mai târziu, la birou, să văd dacă pot să te ajut cu ceva!

— Eu cred că a fost o noapte de coşmar, spuse cel de-al doilea viceprimar.

— Să se suie cineva pe scenă şi să le spună să plece acasă! strigă primarul.

— Majoritatea spectatorilor sunt veniți din alte oraşe sau din împrejurimi, spuse şeful Poliției.

— Şi ce?!

— De la marginea oraşului încolo nu mai e nimic.

— Parcă până acum era mare brânză; doar industrie şi construcții improvizate, spuse primarul.

— Mahalalele, parcurile industriale, cartierele şi satele dimprejurul oraşului nu mai există.

— Cum adică?!

— Totul e nisip. Totul e deşert, spuse polițistul.

— N-a plecat Grimsky cu cântăreții lui?!

— Ba da.

— Atunci, cum e posibil?!

— Or fi existând efecte secundare, spuse un consilier.

— Bine. Urcați-i în tren pe cei veniți de departe! Măcar să scăpăm de ăştia, să nu mai umble brambura şi să jefuiască magazine.

— Nu mai există cale ferată. Totul e praf şi pulbere.

— Măcar aeroportul e funcțional? întrebă primarul.

— Nu mai e nimic funcțional. Nu înțelegeți? Pe tot globul pământesc, n-a mai rămas decât oraşul nostru.

— Iar dacă nu luăm măsuri urgente, în curând, totul se va rezuma doar la o fântână cinetică ambientală, spuse un consilier. Deşertul înaintează.

— Ne puteam aştepta să se întâmple asta. Într-o anumită secundă, fatidică, astrală sau cum vreți să-i ziceți, ceva trebuia

să producă o reacție în lanț. Acum, se cunosc efectele benefice ale eforturilor noastre milenare de terraformare, spuse un trecător.

— Are dreptate, spuse unul dintre viceprimari. Trăim cu speranța că, tot ce e evident că o să se întâmple, o se întâmple odată şi odată.

— Da, dar atunci când procesul de deşertificare e controlat, spuse şeful Poliției. Acum, e capitala în pericol. Cu tot ce viețuiește aici. Trebuie să fugim.

Auzind discuția, spectatorii începură să alerge care încotro. Nu le spunea nimeni din ce parte vine valul de terraformare.

XI

În scurt timp, Piața Primăriei rămase pustie. Descumpănit, comandoul lui Ian stătea pe loc.

— Dacă oraşul suferă un proces de deşertificare de la exterior spre interior, unde a fugit populația de androizi? întrebă Angela.

— Sper să nu fie un fenomen în cercuri concentrice, din ce în ce mai mici, ci dintr-o parte în alta, spuse Sebastian.

— Nu ştiu dacă ați fost atenți, dar şeful Poliției a spus: „de la marginea oraşului, încolo, nu mai e nimic". Care e concluzia?

— Concluzia e că, de la marginea oraşului, încoace, nu va mai fi nimic?

— Se mai pune o întrebare, interveni Ian. Deşertificarea asta îi afectează şi pe deşertificatori? Am înțeles că noi, primatele inferioare, maimuțele, suntem băgați într-un spațiu virtual numit „gradină zoologică", să-l cultivăm până la epuizare. Cu alte cuvinte, să-l deşertificăm, să-l transformăm în deşert.

— Nu putem şti, spuse Speranța. Nu avem de la cine afla. Dacă întâlnim unul de-al nostru, înseamnă că nu suntem afectați de terraformare.

— Putem trăi cu speranța, spuse Ian.

— Dacă scăpăm cu viață, cu Speranța vreau să trăiesc eu. Voi vă puneți pofta-n cui, râse Bian.

Îi puse în temă pe cei doi astronauți că aşa o chema pe femeia care era cu ei şi le povesti cum ajunseseră pe una dintre cele două clădiri din stânga Primăriei.

— Şi, de unde ați venit? întrebă Angela.

— Cum adică?

— Locuiți în acest oraş sau sunteți în vizită?

— Deşi suntem de aici, n-am putea spune că locuim în oraş, spuse Sebastian.

— E absurd.

— Deloc. Deşi ne-am născut aici, nu putem spune că locuim, că viețuim aici. Mai mult ne ascundem. Asta nu e viață. Când nu suntem omorâți, suntem trimişi la muncă, în spațiul virtual.

— Sunteți veniți din spațiul extraterestru sau sunteți, filogenetic, o rasă formată aici, pe Pământul ăsta? întrebă astronauta.

— Nu ştim.

— Ciudat. Nu există studii antropologice?

— Ce sunt alea?! se miră Sebastian.

— Studii privind originea, evoluția şi variabilitatea biologică a omului, în corelație cu condițiile naturale şi social-culturale.

— Or fi, dar nu cred să avem aşa ceva. Nu prea intrăm în bibliotecă. Nu ne prea interesează cititul. Când vrem să ne pozăm între cărți, mergem la muzeul unde se găsesc acestea.

— Cărțile sunt obiecte de studiu, nu statui sau obiecte de artă, spuse Angela.

— Ba da. La noi, starea narațiunii nu e deloc bună.

— Starea națiunii.

— Lasă națiunea! spuse autohtonul. Eu vorbesc de narațiune, de expunerea, relatarea unui fapt, a unui eveniment sau a mai multor fapte sau evenimente într-o desfăşurare gradată, în formă literară. Vorbesc de povestire. De curând, şeful celor 120 de conducători ai planetei a citit un mesaj privind starea narațiunii. Apar cărți interesante, dar, ce păcat, se citesc aşa de greu!

— Dacă vă e lene să şi citiţi...

— Nu ne e lene, dar nu ştim ce să citim mai întâi. E o confuzie totală privind calitatea. Chinuiţi de idei, unii oameni simt nevoia să se afirme şi se apucă de scris cărţi. Când nu apar cărţi bune, fluent scrise, naraţiunile încâlcite sunt preferabile miilor de pagini de apă de ploaie. E ca şi cum te-ai apuca să citeşti fără să înţelegi; după un timp, începi să înţelegi, dar se pierde mult timp.

— Nimic nu e străin inteligenţei, dacă aceasta e dublată şi de transpiraţie, spuse astronauta.

— Da, dar vine o vreme când din frumuseţe nu mai rămâne decât inteligenţa, când orice beţiv se crede regizorul viselor, spunând că inteligenţa e o stare de beţie a cuvintelor. În loc să luăm decizii colective proaste, le luăm individual. Când e vorba de un stil, se mai poate face ceva. Te poţi obişnui, când e vorba de atitudine, sau poţi citi câteva cărţi de stilistică, atunci când stilul ţi-e străin. Cum nimeni nu are chef să citească îndrumare de citit cărţi, ca şi atunci când stilul e foarte greoi, rămânem la varianta modului deosebit al autorului de a spune lucrurile, până ne obişnuim cu el. Se mai poate citi greu şi din cauza faptului că un cititor nu se ridică la înălţimea textului sau nu e familiarizat cu terminologia. E posibil să nu poată să se ridice la înălţimea stilului, să nu înţeleagă anumiţi termeni tehnici sau să nu facă parte din profilul ştiinţific abordat de autor.

— Se pare că nici nu vreţi să vă ridicaţi la înălţimea vreunui stil.

— Nu vom putea edifica niciodată un sistem democratic de gândire, decât dacă ne lăsăm de băutură, nu facem exces de surogate, nu ne umflăm cu produse pe bază de amidon, ocolim dulciurile, carnea neecologică sau drogurile, spuse Sebastian. Şi nici aceste lucruri nu ajung. În timp ce scriitorii mor în condiţii groaznice de trai, nu se ştie ce se naşte. Azi, editurile nu

mai publică orice; publică numai prostii. Fiind vorba de ştiinţă şi de ficţiune, din orice direcţie ai veni, cea tehnică sau cea filologică, se poate ajunge la un numitor comun. Privind atitudinea autorului faţă de text şi cititor şi a cititorului faţă de text şi autor, se mai poate face câte ceva, în sensul unei reconcilieri. Totul depinde de orizontul de aşteptare al fiecăruia. Unul urmăreşte psihanaliza, altul speculaţia ştiinţifică, altul cadrul psihologic, altul stilistica, altul politica, altul eroticul, îmbinate toate, în proporţii diferite, pe fundalul imaginaţiei şi gadget-urilor ei.

— Totuşi, trebuie să existe o reţetă de succes, interveni Ian.

— La un moment dat, din cauza evenimentelor sociale şi politice, reţeta succesului a fost: speculaţia ştiinţifică-politica-sexul implicit, dar nu peste tot; în timp ce în capitală reţeta vindea milioane de exemplare, în teritorii, oraşele mai mici sau grădinile zoologice nu vindea nimic. Cultura e legată de economie, iar creşterea noastră economică a avut loc mai mult în sondaje. Suntem încă în preistoria reţetelor verificate. Când se formează o nouă societate, care tranzitează spre ceva indefinit, nu există reţete verificabile. Reţetele pot fi aplicate când o societate e stratificată şi ştii cui să te adresezi. La noi, încă nu e cazul. Avem avantajul că, dacă într-o societate îmbătrânită cultural, cum este cea a oamenilor de siliciu, se merge către negarea oricăror valori, la noi, maimuţele, acestea nu s-au format şi nu s-au stratificat încă. Dacă un copil, cât şi bătrânul, se caracterizează prin lipsa reperelor, copilul mai are o şansă, să crească. Da, dar şi creşterea trebuie să se facă după anumite repere. În funcţie de evoluţia societăţii, ingredientele succesului se vor amesteca, firesc, în proporţii pe care nici nu le visăm. Succesul, am văzut, nu e cuantificabil, nu poate fi anticipat. Ca şi în politică, unde e ţara cuvintelor, până la plictis, cum laudele te pot desfiinţa, gafele te pot compune ca scriitor; depinde de public.

— Ne prezinți viața ca pe un teatru prost.

— Nu viața, spuse Sebastian, ci starea narațiunii. Ideatica, tema, subiectul, construcția narativă, jocul de planuri, limbajul, frazarea, felul cum curg cuvintele, unele după altele, sunt elemente care pot fi deprinse cu timpul. Nici haosul stuctural al textului nu ne poate rămâne străin. Orice pagină albă poate fi un poem, dar nu e.

— Dacă ar fi să-ți iei viața de la capăt, te-ai plictisi îngrozitor.

— Dacă m-aş plictisi, aş citi. Lectura scurtează viața, ca pe o călătorie prea lungă. Viața, fiind astfel scurtată, nu ne permitem să citim câte cărți am vrea. După ceea ce ne-au spus unii sau alții, după ceea ce am citit în reviste, după ceea ce spune un critic sau altul, strângem câteva zeci de metri de cotoare de cărți bune. Colecționarea de cărți, de la limita bibliofiliei până la limita bibliomaniei, se face mai repede decât cititul. Dacă eşti biblioman şi colecționezi în prostie, nu-ți ajung monedele. Doar bibliomanii țipă că e scumpă cartea. Cel care colecționează pentru a citi îşi alege rațional autorii, îşi alege doar cărțile bune ale acestor autori şi îşi programează cheltuielile exact până la limita de jos, care începe cu o primă carte cu valoare îndoielnică, când, cu toate că descifrăm perfect fiecare frază, nu mai înțelegem ideile profunde din spatele lor. Odată cu înțelegerea, fraza capătă limpezimea cristalului. Dacă o narațiune se încăpățânează să rămână „de nişă", dispare. S-au văzut mai mulți scriitori care au fugit spre alte modele de manifestare intelectuală, decât pasionați de literatură venind spre literatura fugarilor. În acest caz, singura soluție este publicarea unor cărți care se apropie tot mai mult de literatură. Epoca activismului sau a culturalizării maselor a murit. Amalgamate sau fluent scrise, cărțile interesante rămân interesante. Necazul e când apar cărți slabe, care nu strălucesc decât prin scriitură, prin talentul scriitorului de a scrie frumos despre nimic. Aceş-

tia sunt de două feluri: cei care scriu foarte scurt şi cei care scriu foarte lung. Efectul e acelaşi, disecarea părții fiind asemănătoare cu disecarea întregului. Egocentrismul se întâlneşte cu exocentrismul, undeva, într-un infinit imprevizibil, cum e însăşi noțiunea de infinit. Aici avem un paradox al editurilor: de frica să nu comită vreo discriminare, acestea protejează şi prostia. Nu e adevărat că inteligența nu trebuie condiționată de prostie, îşi spun ei, amalgamând procente. Pe de-o parte, în setea lor de profit, vor să publice mai multe cărți decât se scriu. Pe de altă parte, editurile nu prididesc cu publicarea unor scriitori, aceştia scriind mai mult decât suportă editurile. De unde vine paradoxul?

— Interesant, spuse Angela. E ca la noi. Neavând prea mulți duşmani, editorii vor bani de la prieteni.

— Dacă în mainstream lucrurile nu sunt atât de grave, acesta având tradiție şi putând da cărți care pot să acopere mulțumitor planurile editoriale, în genurile minoritare, lucrurile sunt grave. Scriitorii de science-fiction, de exemplu, nu pot acoperi pretențiile editurilor nici dacă li s-ar cere să scrie şi ar fi bine plătiți anticipat pentru asta. Nu au tradiție, nu s-au confruntat cu o concurență reală, a scris fiecare ce a crezut de cuviință, au publicat la întâmplare, participând mai mult la concursuri de împrejurări. S-au format grupuri de interese, dar nici măcar acestea n-au dăinuit, mişcarea literară browniană fiind de bază.

— Să iubeşti necondiționat un gen literar marginal şi să nu vrei să ieşi la malul mării, e ca şi cum ai spune că îți iubeşti țara ca pe o bucată de pământ; e o perversiune aproape metafizică. Mulți scriitori consideră că mulțumirea cititorului constituie un insucces pentru ei şi doar succesul lor trebuie să mulțumească potențialul cititor, textul nemaicontând.

— Mare, țară?! se miră Sebastian. Ce sunt astea?

— Pe Pământul nostru, există suprafețe acoperite cu apă și suprafețe de uscat. Uscatul e împărțit în unități teritoriale numite țări.

— Pare complicat.

— Ce facem? întrebă Bian. Mergem?

— Eu aș fi plecat demult, spuse Speranța, dar mă reține ceva.

— Discuția noastră?

— Nu.

— Și eu simt la fel, spuse Ian. Aștept ceva și nu știu ce.

— Până te hotărăști ce aștepți, vă pot spune câteva cuvinte despre traduceri, spuse Sebastian.

— Ne-ai amețit.

— Lasă-l, dragă, să vorbească! Tot stăm degeaba, spuse Angela.

— În mare, literatura traducerilor a cunoscut două perioade, demară fratele Ioric. O perioadă romantic-socializantă, bazată pe idei, visare, anticipare, cu o scriitură mai mult sau mai puțin onestă, și o perioadă postcibernetică, care continuă și azi, se bazează pe mii de pagini ce iau mediul ambiant ca pretext pentru istorisire plicticoasă, un fel de bildungsromane. Aceste perioade au avut între ele o punte cyberpunk, abandonată când tehnica a depășit orice imaginație, numai că cibernetizarea n-a apus de tot. Ca atitudine generală, a rămas. Genurile „de nișă" au urmat, la nivel mai mic, această împărțire, cu două racile, care au făcut-o să nu aibă tradiție: nu am avut dezvoltare tehnică care să ne facă să visăm și am trăit în două sisteme politice diferite. Aceste sisteme nu sunt unitare, literatura fiind o literatură a convulsiilor. Chiar și viața literară e una a convulsiilor. E și un paradox de sistem. Nu există organizare, care să scoată la lumină autori de valoare. Nu avem nici o editură profilată pe un gen anume. Se amestecă, haotic, literatura numită de unii „de drept comun", datorită caracterului său

memorialistic-concentraționar, cu horror-ul, cu fantasy-ul, cu basmul modern, cu cyberpunk-ul, cu religia..., de nu se mai înțelege nimic. Criticii, încercând să caute rădăcini tradiționale, au creat şi mai mare confuzie.

— Când nu mai ştie ce să creadă, cititorul poate crede orice, îi cântă Angela în strună.

— Exact. Nefiind nimic bine definit, o ia fiecare după cum îi vine. Oricine calcă legile bunului simț literar, crezând că acestea trebuie să existe doar pentru alții. Cântând, nu devenim decât cântători. Cărămizile de câte o mie de pagini publicate azi, pline cu aer, nu adorm doar prin obosire, ci, mai ales prin senzația de deja-vu pe care ți-o dau, indiferent dacă e vorba de fapte trăite intens, romanesc, filmate sau scrise. Scriitorii de talent se citesc pe nerăsuflate, indiferent de numărul de pagini, numai că nu se prea mai nasc; nu au condiții. Dacă nu ai plăcerea lecturii, eşti handicapat, dar dacă îți place să citeşti, e bine să urmăreşti tot timpul să nu ajungi la un mod pervers de a citi, la exacerbarea lecturii. Fericiți sunt bibliomanii; ei nu sunt nevoiți să citească, plăcerea lor fiind colecționarea de cărți. Dacă ai nefericirea să te întrebi la ce îți foloseşte să citeşti atâtea cărți, ai două posibilități, la fel de nefavorabile: fie îți spui că lectura nu ți-a folosit la nimic, fie îți spui că puteai reuşi în viață şi citind mai puțin. Sclav al propriilor preferințe, pasionatul de lectură e un om fericit; nu trebuie să stea la cheremul nici unui „mogul al presei", „baron", „mafiot", „băiat şmecher" sau „întreprinzător". E sclavul propriilor sale capricii. Gândirea lui devine confortabilă, numai că, dacă se întreabă ce carte ar lua cu el într-un spațiu virtual, trebuie întâi să vadă ce îi este de prisos.

— Scriitorul rămâne cel mai priceput şi consecvent cititor.

— Da, dar nu putem avea decât declarativ milioane de autori, spuse Sebastian. La tânărul care ajunge scriitor, îşi bătă-

toreşte drumul la o revistă, umblă mult şi se întoarce ca din deşert sau se plombează la redacţia unei edituri de succes, nu e valabil ce spui. De acolo, ne dă lecţii, scrie şi publică ce vrea, când vrea. Denigratorii au tot timpul dreptate; sunt singurii care se exprimă. Scriitorii citesc foarte mult; păcat că au obiceiul de a citi în public.

— Dacă nu are talent, nu-i cere nimeni să sfinţească locul, ci numai să-l încălzească.

— Dacă are inspiraţie, aceasta nu trebuie să-i vină în momente nepotrivite.

— Dacă văd că nu mai pot să producă, scriitorii încep să se reproducă, spuse astronauta.

— Timpul dă dreptate celor puţini şi putere celor mulţi; puterea de a citi.

— Pierdem timpul, spuse Ian.

— Ce-ai vrea să facem?

— Nu ştiu. Să nu stăm pe loc.

— Nu avem de ales, spuse Bian. Aşteptăm ceva.

— Ce?

— Nu ştiu. Tu nu simţi?

— Ba da, spuse Ian.

— Fiecare stă şi se gândeşte ce era dacă nu era aşa?

— Aşa cum fiecare scriitor stă şi se gândeşte: dacă nu era el, ce era? reluă Sebastian provocarea. Mulţi nu mai scriu de frică să nu fie imitaţi.

— Ştie cineva ce aşteptăm? întrebă Ian.

Se lăsă liniştea, lucru care dovedea faptul că nu ştia nimeni ce aşteptau şi cât timp.

— Pentru a progresa şi pentru a nu mai fi consideraţi locuitori de mâna doua, primate inferioare sau orice altceva, aceşti oameni trebuie să înveţe, să aibă multe cunoştinţe, să progreseze tehnic, se întoarse Angela către colegul de zbor. Trebuie

să-şi creeze elite formate din intelectuali de excepţie, care să-i conducă.

— Am vrea noi, dar, genetic, nu ne putem depăşi condiţia, spuse Sebastian. E ca o boală. Cu cât încercăm să facem mai mult, pe calea progresului, reuşim mai puţin. E un fel de "desfiinţarea prin supraînfiinţare", cum spunea un filozof. Inginerul nu este un intelectual. Nici scriitorul nu este un intelectual. Nici filozoful, nici profesorul, nici pictorul, nici criticul literar, nici strungarul. Până la un punct. Acest punct este depăşirea condiţiei de inginer, scriitor, filozof etc. Este sărirea peste propria condiţie meschină şi saltul în intelectualitate, dar nespecific nouă. Intelectual eşti pur şi simplu. Sau nu eşti. Noi nu suntem. Intelectualitatea este o formă superioară de autopercepţie şi percepţie externă, în acelaşi timp. Întâi trebuie să-ţi depăşeşti condiţia primară de inginer, istoric, filozof sau poet şi trecerea la condiţia secundară, superioară, de intelectual. Dacă ai ajuns la aceasta condiţie, e de la sine înţeles că ai capacitatea de a-ţi conştientiza condiţia. Nu mai rămâne decât să poţi demonstra şi altora că eşti intelectual. Dacă reuşeşti să activezi şi percepţia externă asupra ta, eşti un intelectual recunoscut. Nu cunoscut, ci recunoscut. Avem doar intelectuali de faţadă foarte cunoscuţi, dar nu recunoscuţi. Numai intelectualul recunoscut se poate bucura de un succes real. Cunoscuţi sunt şi cântăreţii, şi politicienii, dar aceştia nu sunt intelectuali. Numai intelectualul recunoscut este unul adevărat şi nu presupus intelectual. Să te crezi intelectual sau să te recunoască lumea ca intelectual nu este de-ajuns. Cele două componente, externă şi internă, publicul şi conştientientizarea proprie, trebuie să acţioneze simultan. Nu mai vorbim de cea de-a treia componentă: cel care recunoaşte şi certifică calitatea de intelectual a cuiva. Dacă am face-o, ar trebui să analizăm un lucru de la sine înţeles. Dacă un intelectual recunoaşte calitatea de

intelectual a cuiva, iar el este recunoscut de un altul, care este recunoscut de un altul şi aşa mai departe, dăm, în acest lanţ teoretic, peste un intelectual ambiguu şi tot eşafodajul se dărâmă. Lucrul e imposibil deoarece doar un intelectual adevărat poate înţelege şi recunoaşte alt intelectual. La nivel primar, de inginer, doctor, matematician, cercetător sau scriitor, poţi afirma că nu poţi înţelege ceva. Nu te faci de ruşine. Pui mâna pe carte, citeşti, socoteşti, cercetezi, perfectionezi, inventezi, ajungi la o concluzie. Ei, şi?! Cititul nu ne e specific. Avem profesionişti, dar aceştia nu-şi pot depăşi condiţia. Profesionalismul lucrează cu adevăruri relative, intelectualitatea cu adevăruri absolute. Trecerea de la profesionalism la intelectualitate e drumul de la dialectică la dogmatism. Dacă ai ajuns intelectual, nu mai ai voie să afirmi că nu înţelegi ceva. Pentru intelectual nu există lucru de neînţeles; toate lucrurile sunt de la sine înţelese, dogmatice. Intelectualul trebuie să înţeleagă orice, chiar şi la nivel intuitiv, dacă nu e posibil altfel. O inteligenţă superioară, cum este cea a intelectualului, nu are voie să se dea bătută în faţa enigmelor existenţiale sau de alt fel. De la inteligenţă, se aşteaptă mai mult decât punerea în practică a unei idei: se aşteaptă ideea. Condiţia de intelectual este o condiţie ingrată. Oamenii conştienţi de acest lucru se feresc să afirme că sunt intelectuali. Ca intelectual, se cere prea mult de la tine. E ca un fel de „lene genetică", ceva independent de voinţa noastră. Sună frumos să fii considerat intelectual şi numai proştii pot cădea în capcana de a se considera aşa, fără a avea vreun merit. La starea de intelectual ajungi doar dacă îţi vezi de treabă, în condiţia ta primară de scriitor, inginer sau orice altceva. Nu ne putem vedea de treabă. Suntem haituiţi tot timpul. Dacă nu-ţi stă capul la faptul că ar fi bine să fii considerat intelectual, eşti mult mai liber să te perfecţionezi, să inventezi, să şlefuieşti ce-ai făcut, dar nouă nu ne să capul la nimic. Nu căutăm această

stare de excepție, intelectualitatea, ca pe o emblemă, dar nici ea nu planează asupra capetelor noastre. Teoretic, duhul acesta trebuie să te atingă cât mai târziu posibil, să te lase să-ți trăiești viața și să-ți vezi de meseria de inginer, cercetător, filozof, scriitor sau orice altceva. Pe noi, nu ne atinge nicicând. Uneori, starea de grație e o iluzie. Dacă vrei să distrugi un profesionist, dă-i iluzia că e intelectual! Începi să-l lauzi, să-l premiezi, să-l minți că e peste măsură de frumos, talentat și inteligent. „Desființarea prin supraînființare" e o metodă cunoscută de veacuri, mai ales de cei vicleni. Se știe că nu ți-e prieten cel ce te laudă, ci acela care te critică, numai că puțini au predispoziție să recepteze critica în mod pozitiv. Cei mai mulți au predispoziție să fie lingușiți, lăudați, premiați sau retribuiți fără merit și văd intelectualitatea ca pe un scop în sine. Între intelectualism și intelectualitate e mare diferență; atât de mare, încât foarte puțini o văd. Problema nu e dacă un inginer, filozof sau poet e un intelectual, ci faptul că, dacă vrea să fie un intelectual adevărat, de marcă, trebuie să sară de pe treapta de meseriaș pe aceea de intelectual. Știu, nu trebuie să ajungi la destinație, uitând stația de plecare, dar nu avem nici o destinație. Intelectualul forțat, imaginar, cel care urmărește succesul facil, nu are viitor. Fără trecut, nu există nici un viitor, dar nouă ne lipsește viitorul. Condiția de intelectual nu e legată neapărat de cognitiv, de diplome, premii sau medalii. Și un muncitor poate fi intelectual, cum, tot atât de bine, un academician poate să nu fie. Umbra planează asupra multora, dar e un zbor steril. Pseudointelectualii, cei care se denumesc singuri intelectuali, de un mic grup de prieteni sau de un mic grup de interese, dețin, pe moment, pârghiile puterii: reviste, televiziuni, rubrici permanente în ziare de mare tiraj sau funcții bine plătite. Lor le convine să afirme că avem democrație, dar aceasta nu e decât o pseudodemocrație, o putere a poporului influențat de ei. Pu-

terea mârlanului nu poate susține decât puterea pseudointelectualului, cel autoimpus şi fără nici un fundament profesional. Un profesionist de excepție poate deveni intelectual. Poate nu devine. Invers, drumul e şi mai imposibil. Intelectualul nu se denumeşte şi nu se autodenumeşte, intelectualitatea fiind mai mult sau mai puțin inefabilă. Din păcate, avem prea mulți intelectuali fabricați, doar aşa, să nu zicem că nu avem şi noi intelectuali. Până la o pătură de intelectuali adevărați, drumul e înfundat. Aceştia nu se formează doar printr-o simplă schimbare de regim, schimbare de regim care nu se produce, la rându-i. Avem tranziție continuă către nimic, către niciunde. Orice tranziție creează psudointelectualitate. De aceştia, se scapă greu. Cei ce se autointitulează azi intelectuali au de mâncat nişte cercuri de sticlă. Metaforic vorbind, deoarece noi, primitivii, nu folosim discurile alea decât pentru schimb. Nu le ingurgităm, pur şi simplu, ca silicioşii. Dacă ar fi posibilă o intelectualitate adevărată, ar fi nevoită să plătească oalele sparte de intelectualitatea actualei tranziții. Tragic e faptul că adulatorii, sinceri sau falşi, te pot face intelectual pentru mai nimic, un sejur pe partea cealaltă a planetei sau, mai rău, pentru ceva de mâncare. Epoca pe care o trăim e asemănătoare anilor de civilizație. Pseudointelectualii primitivilor au făcut experimente de împrumut, pe care le plătim noi azi. Există tendința de a-i considera intelectuali pe filologi, pentru că stau mai mult între cărți. Nu timpul pierdut în bibliotecă te face intelectual, ci puterea de percepție a ceea ce citeşti. Pot exista intelectuali care n-au citit decât o carte în viața lor. Depinde care este acea carte şi, mai ales, dacă au înțeles-o bine, foarte bine chiar, altfel decât cel cu inteligență limitată. Din păcate, ceva ne limitează inteligența. Dacă ar exista mari teoreticieni, s-ar revoluționa totul, dar noi, primitivii, nu avem puterea de a fundamenta concepte. Degeaba stai în bibliotecă; numărul cărților citite nu-ți

foloseşte decât dacă ai înzestrarea naturală de a te ridica deasupra lor. Nu este intelectual cel ce a citit mult, ci acela care a citit cu folos. Nimeni nu poate citi cât ar vrea; totdeauna rămâne ceva de citit, dar, mult, puțin, totul trebuie să fie inteligibil. Totul e să ajungi în punctul în care nu te mai mulțumeşte nimic, dar cu o condiție primordială, să nu te mulțumească ceva; să ajungi la inteligența superioară de a scrie ceea ce ți-ar plăcea să citeşti, cu condiția de a putea stăpâni scrisul cu geniu. Asta, în două cuvinte. Se pot spune multe despre relația noastră cu cartea.

— Asta, în puține cuvinte! pufni Ian.

— E interesant ce spune, interveni Angela.

— Sigur că e interesant, spuse Sebastian. Dacă se întâmplă să-i placă şi cititorului acest lucru, se poate sări de la nivelul de scriitor la acela de intelectual, dar nu e cazul nostru. Doar unii filologi ajung scriitori. Scriitorii nu ajung deloc intelectuali. Nu se cunoaşte cauza. Dacă eşti un inginer deprofesionalizat de sistem şi îți găseşti un refugiu, de exemplu, ca redactor la o editură, nu prea înțelegi ce e cu tine acolo; editezi cărți după ureche. Nefiind tu însuți talentat, nu poți descoperi talentul. Editurile n-ar trebui să angajeze redactori „pârâți", adică redactori care n-au ajuns la puterea de a înțelege mai mult; pot da faliment. Când nu înțelegi ce e cu tine într-o funcție, e normal să nu înțelegi ce faci. Dacă are vocație, profesionistul caută să sară la condiția de intelectual şi să participe la formarea gustului public pentru ceea ce face el, să educe o masă de cititori. Mă tem că, în cazul nostru, cititorul e condamnat să rămână needucat. Dacă nu, rămâne ca-n piață. De fapt, editurile noastre funcționează ca magazinele; dau faliment şi se înființează într-un ritm amețitor. Un bun profesionist ia masa de cititori ca atare, lansând cartea şi urmărind ce se întâmplă. Cartea nu e, totuşi, varză, să o supui unei bune politici

de piață și atât. Neprofesionistul procedează la fel, duce o bună politică de piață, dar lansează chiar varză pe post de carte. În ambele cazuri, de-o fi bine, de-o fi rău, profesionistul și neprofesionistul coexistă. Cine mai stă să-i identifice și să-i separe? O planetă ca asta nu e în stare să dea intelectuali veritabili; aceștia rămân doar în cadrul virtual de idee. Datorită bunului simț, cei mai mulți profesioniști nu se exhibă, de cele mai multe ori rămânând simpli anonimi. Nu vorbesc de profesioniștii ratați, care, în paranoia lor, chiar se cred intelectuali. Nu e greu să deosebești un pseudointelectual, deoarece nu există nici un intelectual. E preferabil să avem profesioniști veritabili, îndreptățiți să aspire la o nouă calitate. De multe ori, aspirația e preferabilă ajungerii la o ipotetică țintă. Drumul e mai important decât destinația, cu condiția să fie infinit. Dintre profesioniști, unii își văd de treaba lor, alții fac saltul în gol către intelectualitate. Dacă au destule discuri de sticlă, se autosusțin. Dacă nu au, devin slugi, cum e majoritatea populației noastre de maimuțe. Din cauza asta, discuția diferenței dintre intelectualii virtuali și profesioniști nici nu trebuie pornită.

— Și la noi, pe Pământ, se face distincția între inginer și intelectual, spuse Ian.

— Cum adică „la noi, pe Pământ"?! se miră Speranța.

— Nu suntem de pe Pământul ăsta.

— Am auzit chestia cu mările și țările, dar am crezut că e o glumă.

— Nu e nici o glumă, spuse Angela. Suntem de pe o planetă locuită doar de oameni.

— Și planeta asta e locuită doar de oameni.

— Știu că ființele cu structură bazată pe siliciu își spun tot oameni, dar nu e vorba de asta. Pe Pământul nostru, nu locuiesc decât oameni ca noi, ca voi sau ca aceia duși în gradinile zoologice.

— Nu se poate! exclamă Bian.

— Ba se poate.

— Privind întrebarea dacă inginerul este sau nu intelectual, cred că problema e pusă fals, reluă Sebastian. Orice meserie, nu numai cea de inginer, trebuie să se raporteze la intelectualizare, dar atât. E bine să fii intelectual, dar acest lucru nu trebuie să fie un scop în sine, ci o tendință firească a profesionistului veritabil de a-şi depăşi condiția, un drum. Mulți deprofesionalizați şi-au făcut o meserie din a se crede. Fluturând intelectualitatea ca pe un steag, ei au devenit: activişti culturali, redactori după ureche, vorbitori de meserie, comentatori universali, secretari la filiale de partid sau de organizații internaționale. La urmă, judecătorul suprem este timpul, intelectualul inefabil care trebuie să cearnă totul. Oamenii se mai pot înşela sau pot fi cumpărați; timpul, nu.

— Apoteotic! râse Ian. Omenirea nu avansează; doar calculatoarele.

— Silicioşii sunt la fel de proşti ca noi. Pe ei nu-i amenință nimeni. Semidocții se uită de sus la sfertodocți.

— Mare minune! O civilizație care extermină altă civilizație!

— Nu în totalitate. Cei mai mulți dintre noi sunt vânați şi duşi în spațiile virtuale destinate deşertificării. Silicioşii depind de munca noastră. Fără terenuri nisipoase, ar muri de foame, spuse Speranța.

— Aşa că, decât să moară ei, mai bine muriți voi de foame.

— Nici ei nu mai au mult. Când pădurea metalizată se va întinde peste tot, vor dispărea.

— Tristă consolare, conchise Ian.

— Lasă, spuse Angela, că nici noi nu stăm prea bine. Când se va stinge soarele Pământului nostru, vom pieri.

— Asta dacă nu plecăm în spațiu.

— Asta dacă nu nimerim pe un alt Pământ, cum e ăsta.

Fraţii Ioric şi femeia care îi însoţea rămăseseră cu gura căscată. Nu le venea să creadă că astronauţii erau ca ei şi, totuşi, altfel. Preferau să ia totul ca pe o poveste frumoasă, zămislită de două minţi înfierbântate. Ultimele evenimente erau propice înfiripării de legende eroice.

— Dacă vă consolează cu ceva, aflaţi că şi noi, oamenii, acolo, departe, pe planeta noastră, suntem vânaţi. Politicienii ne vânează să ne ia votul, portăreii ne vânează să ne ia banii, râse Ian.

— Politicienii noştii nu vânează pe nimeni, spuse Sebastian. Ce sunt aceia "portăreii"?

Angela le explică sistemul financiar greoi de la ei de acasă şi modul cum erau oamenii "executaţi" financiar, pe baza unor hotărâri judecătoreşti, de cele mai multe ori luate în mod arbitrar şi abuziv.

— Cu excepţia portăreilor inventaţi de voi, acesta e sistemul financiar de aici, bazat pe consumul sau schimbul de bucăţi de sticlă, spuse Bian.

— Nici silicioşii n-au idee cum au apărut pe planeta asta? întrebă Ian.

— Nici.

— Mare minune. Două civilizaţii care conviețuiesc pe aceeaşi planetă, care au oraşe, televiziuni, sisteme informatice, cinematografie, cărţi, biblioteci, dar nu-şi cunosc originile.

— Noi, oamenii primitivi, nu suntem o civilizaţie. Nu avem un nivel înalt de dezvoltare a societăţii, explică fratele Ioric. Să nu uitaţi că trăim în societatea altora.

— Nu uităm, spuse Angela. De multe ori, chiar dacă te găseşti în societatea ta, te simţi ca şi cum ai fi un străin. Fiecare are dreptul să viseze o societate mai bună.

— Mă gândeam că, fiind liberi să facă ce vor, măcar ăştia, androizii, cei care controlează societatea, să aibă habar de originea lor. Nu-şi caută originile? întrebă astronautul.

— Nu-i interesează. Trăiesc sub spectrul fricii că, mai devreme sau mai târziu, Pământul va fi acoperit în totalitate de o junglă de metal, care se extinde cu repeziciune. Există legende privind originea uneia sau alteia dintre populațiile planetei, dar sunt luate ca simple poveşti.

— Mai bine ne-ați spune voi de unde veniți, interveni Speranța. Noi suntem din oraş. Voi nu păreți a fi locuitori ai capitalei; puneți prea multe întrebări.

— Asta-i culmea! se enervă Angela. Ăştia nu vor să creadă că nu suntem nici măcar de pe Pământul ăsta şi venim de pe alt Pământ.

— Dați-ne voie să nu credem, interveni Sebastian. Povestea asta am înțeles-o, dar vrem să ştim realitatea. Dacă n-ați fi oameni ca noi, de natură hidrocarbonată, aş spune că sunteți androizi puțin deranjați psihic şi veniți din ținuturile protejate.

— Ce sunt alea?

— Terenuri pe care locuiesc silicioşi cu mare putere psihică, folosiți de conducere pentru transmisiuni naturale. E o măsură de economisire a energiei.

— Câmpul sterp de lângă pădure, cu vile asemănătoare, una aici, una acolo? întrebă Angela.

— Da.

— Cred că pe acolo am venit.

— Să zicem că sunteți de pe un alt Pământ, cum afirmați, interveni Bian. Cum ați ajuns aici?

Ian le povesti celor trei cum căzuseră cu aerodina, o navă mică, cu rol dublu, să zboare în hăul cosmic şi, totodată, să poată pătrunde în atmosfera unei planete. Le povesti cum reuşiseră să supraviețuiască şi cum străbătuseră pădurea de metal până în grădina unei femei autohtone cu numele de Ema Standvic. Le povesti întâmplările şi incidentele neprevăzute prin care trecuseră până la întâlnirea cu Augusto Lish şi grupul lui de

terraformatori de asalt, apoi le descrise modul cum se treziseră într-un spațiu virtual populat cu roboți utilitari şi oameni-cântec cu o existență de doar câteva minute. Internați într-un spital, nu se ştie prin ce accident spațio-temporal, se treziseră, apoi, într-o bază militară, la marginea capitalei, construită după cartea unuia, Herbert Indesir, spațiu care era mai mult o poartă de trecere, unde el, personal, începuse să se dedubleze.

— Nici nu ştiu dacă sunt cel adevărat şi nu dispar dintr-un moment în altul, conchise astronautul.

— Nimic nu este neadevărat, îl liniști Sebastian. Totul e adevărat. Chiar şi minciuna este adevărată.

— Vorbeşti prostii. Minciuna e minciună, iar adevărul e adevăr, spuse Speranța. Adevărul trebuie ocrotit, să nu devină minciună.

— Totul e adevărat, o ținu fratele Ioric pe a lui. Se mai minte şi acum, dar nu tot timpul sau, oricum, nu la fel tot timpul.

— Fiecare cu adevărul lui, spuse Ian.

În câteva fraze, primitivii autohtoni aflară cum, la ieşirea din spațiul strâmt al camerei, astronauții luaseră un taxi şi ajunseseră acolo, în Piața Primăriei. În rest, vânătoarea de primate, întâlnirea dintre ei, luptele de stradă şi celelalte erau ştiute de toți.

— Ați cunoscut-o pe mătuşa Ema?! se miră Sebastian.

— Sigur, spuse Angela. E prima ființă întâlnită pe Pământul ăsta.

— Mare noroc ați avut.

— Ce noroc, care noroc?! Bine că am scăpat de acolo. Voia să ne dea pe mâna terraformatorilor de opinie.

— Nu ştii ce vorbeşti, spuse Sebastian. Eu aş da orice s-o pot întâlni, să stau măcar la doi metri de ea. Se spune că are o mare putere de inducție psihică, electromagnetic şi electrostatic, că poate transmite celor din jur din puterea ei telepatică.

— Ziceai că, în ținuturile protejate, locuiesc silicioşi „deranjați psihic".

— Prea întregi la cap nu sunt, dar nu fac rău nimănui. Sunt folositori societății.

— Un consilier spunea că au dispărut trenurile, căile ferate, aeroportul şi avioanele. Există aşa ceva? întrebă Ian.

— Nu.

— Cum nu există? Am auzit cu urechile mele.

— N-ai auzit bine, spuse fratele Ioric. Nu există avioane şi trenuri. Au fost, dar în trecutul îndepărtat. Acum nu mai avem decât dealuri pietroase, vegetație uscată şi porțiuni nisipoase de teren. Despre trecut, nu ştiu prea multe. Circulă tot felul de legende, care mai de care mai stranie sau mai incredibilă.

— Dacă nu ştii cum să-ți mistifici trecutul, nu ai nici un viitor, spuse Bian.

— Nu e aşa, îl contrazise fratele său. Dacă nu ştii să-ți construiești trecutul, atunci nu ai nici un viitor.

— Nu e nici aşa, îi contrazise Speranța. Dacă nu ştii să respecți trecutul, nu ai nici un viitor.

— De unde vine zgomotul ăsta? întrebă Angela.

— De acolo, spuse Bian.

Un automobil de teren, abia vizibil în ceața lăptoasă, ieşise de pe o stradă laterală şi se îndrepta spre ei, cu viteză foarte mare.

Când îşi dădură seama că acesta nu are de gând să încetinească, se speriară şi se aruncară pe jos, într-o parte şi în cealaltă față de direcția de mers, trântindu-se pe asfalt.

XII

— Ce faci, bă, dai peste noi?! strigă Ian, apropiindu-se de maşina care frânase brusc.

— Cu toate că nu am avut o vizibilitate prea bună, am oprit la timp, spuse conducătorul autovehiculului.

Coborâse geamul şi zâmbea. De undeva, de sub bordul maşinii, dată la maxim, bubuia melodia „Înghețați, în calea mea" de Leon Grimsky.

— Ce glumă a asta? Dacă nu te țineau frânele?

— Mă țineau, spuse conducătorul auto. Nu te uita că arată aşa rău. Hârbul ăsta prinde şi 300 la oră. Prin deşert, e spaimă. Puțini se încumetă să meargă pe acolo.

Se ridicaseră şi frații Ioric în picioare. Sebastian îşi freca zonele dureroase, pline de vânătăi, iar Bian, care nu se lovise decât la umăr, îşi scutura hainele ca şi cum s-ar fi umplut de praf.

— M-am lovit rău de tot la genunchi, spuse Speranța, ridicându-se s-o ajute pe Angela.

— Trece, spuse şoferul. Urcați! Urcați-vă repede! Îți dau o alifie după ce părăsim piața.

— Nu suntem deloc grăbiți, spuse Ian. Unde am putea merge?

— Ieşim din oraş. La margine, e mai sigur. Vin kikindele.

— Ce sunt alea?

— Cum adică „ce sunt alea"?! se miră şoferul. Nu ştiți ce sunt kikindele?

— Nu.

— Pe ce lume trăiți?

— Eu şi colega mea nu ştim prea bine în ce lume am nimerit, dar ceilalți sunt oameni primitivi de aici. Tu ce eşti? întrebă astronautul.

— Cum adică ce sunt?

— Adică dacă eşti om primitiv sau om din siliciu?

Şoferul se uita la ei, căutând să-şi dea seama dacă interlocutorul lui vorbea serios sau îl lua peste picior.

— Sunt un om normal, spuse într-un târziu. Ca toți oamenii. N-am auzit de oamenii tăi din siliciu.

— Om cu o mare cantitate de apă în corp, care se hrăneşte cu hidrocarbonate, lipide şi protide?

— Din câte ştiu eu, acestea sunt substanțele de bază ale alimentelor cu care ne hrănim cu toții. Care e treaba cu oamenii de siliciu?

Ian îi povesti despre rasa dominantă de androizi, care foloseau nişte monede de sticlă ca hrană directă, şi despre oamenii primitivi, vânați pentru distracție sau folosiți ca sclavi la terraformare.

— Straniu, spuse omul, hotârât să scurteze discuția cu nebunii.

— Straniu e faptul că te prefaci că n-ai auzit despre silicioşi, spuse Speranța. Poate eşti şi tu de pe altă planetă, cum susțin ăştia doi că sunt.

— Nu sunt deloc de pe altă planetă, spuse conducătorul auto. Sunt de aici, din capitală. V-am detectat din timp şi mi-am zis să vă salvez. Indiferent de unde veniți şi în ce parte mergeți, am nevoie de oameni. Poveştile voastre nu mă interesează.

Le deschise portierele, iar cei cinci, spre surprinderea lui, rămaseră pe loc.

— Nu mergeți?! îi întrebă.

— Nu mergem, spuse Bian.

— Ce vă reține?

— Nu ştim ce ne reţine, dar ne reţine. Nu ştim ce aşteptăm, dar aşteptăm.

— Cred că pe mine mă aşteptaţi. Mă numesc Kenzo Herzon şi sunt de la o agenţie de binefacere. Sunt unul dintre căutătorii agenţiei unde lucrez. Pe voi vă caut.

— Are dreptate, spuse Speranţa. Nu mai simt nici o reţinere.

— Nici eu, spuse Sebastian. Să mergem!

— Eu, da, spuse Ian. Opreşte, dracului, muzica aia!

Cum nimeni nu mai era presat de forţa misterioasă care îi ţinuse pe loc, se urcară în maşină, Ian pe scaunul din faţă, iar ceilalţi patru, pe banchetele din spate.

Şoferul porni în trombă, pe strada din stânga Primăriei, apoi frână brusc.

— Ce-i?! se întoarse către Angela.

— Vreau să recuperez nişte alimente. Emoţiile mi-au făcut o foame înfiorătoare.

— Magazinele sunt deschise, spuse Kenzo.

— Nu e vorba de magazine. Noi ne-am lăsat sacul cu mâncare în gangul dintre clădirile alea două.

— Nu înţeleg. Ţi-ai lăsat sacul într-un gang?

— Exact, spuse astronauta. E greu. Nu l-am putut duce. Nici timp n-am avut. S-au dus lupte de gherilă pe aici.

— În mai multe locuri, am văzut tonete cu băuturi răcoritoare, slab alcoolice, băuturi spirtoase, produse de patiserie, crenvurşti sau hamburgeri. Trebuie să mai fie cineva.

— Nu cred că mai funcţionează. A fost ceva temporar, cu ocazia „zilelor oraşului" şi a genocidului organizat de primar.

— N-am auzit să se organizeze aşa ceva, nici de luptele de hărţuire pomenite de voi n-am auzit, dar sunt de acord că oraşul are o conducere foarte proastă, spuse şoferul. Edilii oraşului sunt nişte dobitoci; de trei luni de zile reclamăm faptul că nu avem apă minerală la robinet.

Angela şi Ian aduseseră pătura cu hrană, iar cei trei primitivi îi ajutară să o urce în spaţiul rămas gol dintre scaune şi portiera din spate.

— Noi ne luptăm cu modul dictatorial de conducere al oraşului, iar ţie îţi arde de faptul că nu ai apă minerală la robinet! gesticula Sebastian. Apă normală nu bei tu?

— Apa minerală nu e normală?! se miră şoferul. Oricât de jos ai cădea, e necesar să te menţii la acelaşi nivel.

— Ce nivel?

— Nivel de civilizaţie.

— Nu înţeleg, spuse Sebastian.

— E simplu. Am ajuns la un nivel de civilizaţie, bun sau rău, şi ne-am învăţat cu el. Trebuie să rămânem la nivelul asta cât mai mult timp. Orice trecere, pe o treaptă inferioară sau superioară, trebuie să se facă lent. Nu avem nevoie de frustraţi. De exemplu, nu ştiu cum am putea trăi fără să avem în casă instalaţii de aer recondiţionat.

— Condiţionat.

— Cum adică?! se miră şoferul.

— Adică sistem de ventilaţie a aerului din încăperi în scopul păstrării proprietăţiilor fizice normale ale acestuia.

— Pentru a aduce aerul la parametri normali, trebuie recondiţionat. Aerul pe care îl respirăm ne scurtează viaţa.

— Aerul oamenilor-melodie nu-ţi scurtează viaţa, interveni Angela în discuţie. Ţi-o întrerupe de-a dreptul..

— Ai fost în spaţiul unde timpul trece foarte repede?! se miră conducătorul auto.

— Sigur.

— Nu-mi vine a crede. Nu s-a mai întors nimeni de acolo.

— Dacă nu s-a mai întors nimeni, de unde ştii despre lumea oamenilor-cântec?! se miră astronauta.

— Din cărţi.

— Şi cărțile trebuie să le fi scris cineva.

— Vreun android, spuse Kenzo. Aceştia nu sunt afectați de trecerea timpului.

— Spuneai că nu ai auzit de oameni cu metabolism bazat pe siliciu, androizi, chestii de-astea.

— N-am auzit. Am auzit de nişte hârburi de roboți care se ocupă cu scrisul. N-o să ne ocupăm noi, oamenii normali, de prostii.

Maniac al vitezei, Kenzo Herzon porni din nou la drum, cu viteză, pe străduțe ştiute doar de el.

— Nu ți-e teamă că poate veni vreun tâmpit din față? întrebă Bian.

— Nu. Au rămas prea puțini în oraş.

— Am văzut şi noi, spuse Angela, înfulecând un sandviş, îndemnându-i şi pe ceilalți.

Luă fiecare câte ceva, dar, în afară de cei doi astronauți, toți ceilalți aruncară mâncarea pe fereastră. Bian desfăcuse o sticlă cu suc şi, însetat, o bău până la fund. După un timp, se îngălbeni la față, transpiră brusc, iar ochii începură să-i sticlească. Sări din maşina oprită între timp şi, cuprins de tremurături, vomită tot ce mâncase.

— Ce are?! se miră Angela.

— E o băutură sintetică, spuse Sebastian.

— Cum ați vrea să fie?

— Naturală.

— Natural sau sintetic, alcoolul se bea încet, nu aşa, dintr-o dată.

— Nu era alcool, spuse Kenzo, luând o sticlă. Nu v-ați uitat pe etichetă?

— Nu cunoaştem limba asta.

— E o răcoritoare care gândeşte.

— E o glumă, spuse Angela. Gândurile sunt specifice materiei superior organizate.

— Informația e specifică oricărui suport. Asta e o băutură foarte scumpă. N-o asimilează oricine. Dacă a vomitat-o, înseamna că omul se găseşte pe una dintre primele trepte ale civilizației.

— Nu ți-am spus. Sunt oameni primitivi. Nici noi, cei veniți de pe celălalt Pământ nu suntem prea evoluați.

— Să nu puneți gura pe sucurile astea! spuse şoferul.

— Răcoritoarea înmagazinează sau produce unități de informație?

— Amândouă. Sunt fabricate pentru oameni inteligenți care n-au idei.

— E o supă informațională, un fel de „apa vie", spuse astronauta.

— Nu e apă. E în stare lichidă, dar nu e apă. Sucurile sunt fabricate pentru cei care nu suportă injecțiile informaționale. Se adaugă eteri, esteri, coloranți sintetici, amelioratori de gust şi gata. Ideatica trebuie să fie de bun gust, nu?

— Aşa e, spuse Ian. Am gustat şi eu o porcărie din asta şi am murit de durere de stomac. Credeam că e de la alcoolul consumat înainte.

Bian se zvârcolea pe jos de durere şi începuse să se dedubleze.

— Săriți! strigă Sebastian. Fratele meu nu se simte bine.

— Crezi că noi ne simțim bine când îl vedem cum suferă? întrebă Speranța.

— Şi eu m-am dedublat, dar înainte de a bea spălătura de vase, spuse Ian.

— Murim de sete, strigară într-un glas cei doi Bian nou formați.

— În climatul ăsta, tuturor ne e sete, spuse Angela. Magazinele sunt închise. Şi dacă ar fi deschise, nu văd de unde am putea lua monede de sticlă.

— Nu ştiu ce e cu monedele astea pe care le tot invocaţi, dar nu e nevoie să aveţi bani, spuse şoferul. Dacă au fugit toţi comercianţii, magazinele sunt părăsite şi putem lua tot ce vrem.

— Ce-i al nostru, e al nostru, spuse Ian şi îi îndemnă să urce.

Kenzo porni maşina şi, după câteva minute, opri în faţa unui magazin, aflat pe o stradă lăturalnică.

Fraţii Ioric, deveniţi trei prin dedublarea lui Bian, sparseră un geam şi intrară înăuntru.

— Să veniţi repede, le strigă şoferul, pot să apară kikindele!

— Ai un fix cu kikindele, spuse Ian. Ce sunt astea?

— Nişte animale carnivore foarte periculoase şi vorace. Sunt albe, îmblănite şi, când se deplasează prin rostogolire, se fac ghem. Au şase perechi de membre scurte, dar foarte puternice, cu gheare ascuţite.

— Se rostogolesc repede şi nu putem să le nimerim?

— Nu. Au un câmp de forţă care le apără de gloanţe.

— A!

Într-un târziu, Bianii şi Sebastian se întoarseră încărcaţi cu de toate.

Mâncară în tăcere, deranjaţi de zgâltâiturile maşinii, băură multă apă şi priviră pe geam. Drumul pe străduţele înguste li se părea fără sfârşit.

— Unde vrem să ajungem? întrebă Sebastian. Deşi sunt locuitor al oraşului, nu recunosc nici o stradă. Asta nu e capitala. E un oraş mult mai mare. Nici urmă de efectele dezastruoase ale alterării fenomenului de terraformare.

— Nu ştiu despre ce fel de terraformare tot vorbiţi, dar un lucru e sigur, asta e capitala, spuse Kenzo. E capitala în sărbătoare.

— Ce sărbătoare?

— Unii sărbătoresc 50 de ani de viață, cum sărbătoresc eu, dar marea majoritate sărbătorește 50 de ani de dictatură.

— La mulți ani! îi ură Angela.

— Mulțumesc. Nu mă interesează ce sărbătorește unul și altul. Nu mi-a făcut nimeni nici un bine, nu am de ce să mă vait. Sunt la lucru, lucrez. Am avut noroc să vă găsesc.

— Ce vrei de la noi? întrebă Speranța.

— Agenția noastră vrea să deschidă ușa oamenilor cinstiți, care vor să lucreze.

— Ce te face să crezi că am vrea să lucrăm ceva? întrebară Bianii.

— Nu vreți?

— Nu.

— În timp ce unii sărbătoresc una sau alta, aici mor oameni și nimeni nu le spune că acest lucru e rău, spuse Sebastian. Atunci când atmosfera devine morbidă, ne amintim că suntem oameni.

— Când răul e acceptat cu seninătate de cei agresați, e o parodie a răului, spuse Angela.

— Nu există o parodie a răului. Răul nu poate fi cuantificat. Doar binele.

— Nu e capitala noastră, conchise Speranța.

— Ce știți să faceți? întrebă Kenzo.

— Nimic, spuse Bian.

— Dar voi, cei de pe celălalt Pământ?

— Noi am făcut parte din personalul tehnic de pe o navă cosmică eșuată în pădurea de metal, spuse Angela.

— Nu am auzit de nici o pădure de metal.

— Cum nici noi nu am auzit de agențiile voastre de binefacere, cu căutătorii lor, cu tot.

— Sunt de la o agenție de binefacere, repetă șoferul. Sunt unul dintre căutătorii acestei agenții. Prezentul, tot mai continuu, transformă viitorul într-o ninsoare de intimități. Periferia orașului, în loc să se umple de turnuri de fildeș, s-a umplut de rulote, garaje sau locuințe insalubre.

— Și?

— Cum și?!

— Ce vrei de la noi? întrebă Ian.

— Agenția noastră vrea să deschidă ușa oamenilor cinstiți, care vor să lucreze.

— Să lucreze ca proștii, strigară Bianii. Am auzit de voi. Nu știți să faceți nimic. Căutând, nu puteți deveni decât căutători.

— Exact. Iată! Căutând, v-am găsit pe voi, spuse Kenzo. Ziceți că ați participat la un război de stradă?

— Da.

— Înseamnă că știți să trageți cu pușca.

— Da, dar eu m-am săturat să omor oameni, de siliciu sau nu, spuse Ian.

— Nu se pune problema să omorâți pe cineva. Tragem cu proiectile tranchilizante. Faptul că populația orașului, debusolată, părăsește orașul, fugind de kikinde, ne netezește calea.

— Bine, bine, dar noi în cine trebuie să tragem cu tranchilizante și de ce?

— Alegem exemplarele mai închise la culoare, spuse șoferul. În general, dintre cei care locuiesc la periferia orașului, în locuințe de carton sau prin canalizări. Ăștia nu sunt înregistrați niciunde, așa că nu comitem nici o ilegalitate dacă îi adormim și îi încărcăm în camioane. Dacă vă comportați cum trebuie, deveniți și voi căutători și vă puteți alătura cauzei noastre.

— Dacă nu vrem?

— Atunci vă puteți continua drumul împreună cu restul populației și puteți fi mâncați de kikinde. Trenurile și autobu-

zele sunt supraaglomerate, iar camioanele, elicopterele, avioanele şi navele cosmice le-am cumpărat noi, agenţiile de binefacere.

— Vorbeşte prostii, spuse Sebastian. Capitala noastră n-a avut niciodată aşa ceva. Ne aflăm în mijlocul unui pustiu stâncos.

— Nu e capitala noastră, spuse Speranţa.

— Când am intrat în capitala voastră, cu trupele lui Augusto Lish, nici noi n-am văzut trenuri, aparate de zbor şi alte semne ale civilizaţiei. Am venit din pustiu într-un oraş ros de război, spuse Ian.

— Ce-a fost, a fost, spuse Angela. Problema e alta: nu ne atacă animalele alea?

— Nu ne atacă, spuse Kenzo. Avem mantii protectoare pentru căutători, în caz că vreţi să deveniţi căutători. Dar, ce mai vorbesc. Acum ajungem şi vedeţi singuri.

Ocoli câteva camioane şi se opri lângă un altul, aflat mai departe de marginea oraşului, în deşert.

— Cum ne pot apăra nişte mantii? întrebă Ian.

— Ne fac invizibili.

— Oamenii ăia cu pelerine argintii sunt foarte vizibili.

— Kikindele nu-i percep, îl lămuri şoferul.

— Aşa?!

— Da.

Kenzo coborî din maşină, ridică prelata camionului şi coborî oblonul. Le împărţi arme cu lunetă, cutii cu proiectile tranchilizante, combinezoane metalizate, rucsacuri, cartuşiere, mantii protectoare, pliante cu instrucţiuni şi programul social al agenţiei de binefacere.

— Aici, drumurile noastre se despart, spuse căutătorul.

— Cum adică?

— Adică, în grup sau individual, va trebui să porniți în căutare de exemplare umane mai închise la culoare, să trageți în ele cu arma şi să le lăsați pe loc, adormite. Bronzații sunt adunați de echipa de intervenție.

— Nu se poate să ne laşi aşa, spuse Sebastian. Nici măcar nu ştim cât de negricioşi trebuie să fie cei adormiți.

— Consultați instrucțiunile! Sunt acolo câteva modele color.

— Atât?

— Ce vrei să spui?! se întoarse şoferul.

— Adică pornim, aşa, la vânătoare de oameni nevinovați, îi tranchilizăm şi trecem mai departe. Cu ce ne alegem? întrebă Angela.

— Faceți un tur al oraşului şi vă întoarceți aici. Arma are un dispozitiv de filmare, pe baza căruia veți primi o cartelă valorică.

— Îi conduc eu! se auzi o voce din spate.

— O, să trăiți, domnule colonel!

— Benjamin Bora. Vă rog să-mi spuneți Ben!

XIII

— Sunteți norocoşi că m-ați întâlnit, spuse Ben. Mă plictiseam să vânez singur. Am să vă arăt cum se face.

Văzând că Angela nu are pe ea decât o rochie improvizată din cearceafuri, legată cu cordonul vreunei draperii, îi dădu o uniformă militară de vară şi o pereche de pantofi uşori, apoi, după ce se îmbrăcară cu toții, îi controlă să fie corect echipați şi înarmați, cu mantia bine prinsă, şi le făcu semn să-l urmeze.

Merseră un kilometru, timp în care întâlniră mai multe grupuri de fugari, care îi priviră temători şi trecură mai departe.

Când ajunseră lângă o îngrămădire de case improvizate, construite din tot felul de resturi celulozice sau metalice, rulote dezafectate şi containere abandonate, colonelul le făcu semn să se adăpostească şi să-l urmărească de departe.

Se apropie de o gură de canal şi aruncă o grenadă lacrimogenă. După câteva minute de aşteptare încordată, ființele umane, de toate vârstele, îmbrăcate în haine zdrențăroase, începură să dea buzna afară, tuşind violent şi luând-o la fugă, spre marginea oraşului, printre colinele sterpe.

Liniştit, în numai o oră, Ben vână peste o mie de exemplare, apoi, văzând că nu mai iese nici unul din pământ, se întoarse şi făcu semn celor şase însoțitori să se apropie.

— Ați văzut?

— Impresionant, spuse Ian, dar tot nu înțeleg. La ce foloseşte vânătoarea asta?

— Sunt adunați, puși în avioane și duși dincolo de ocean, într-o pușcărie federală. Ultimul transport ilegal de prizonieri din ăștia mi-a adus o importantă sumă de bani. M-am îmbogățit. Sunt proprietar de astroport. Am câștigat destul. E momentul să mă retrag. Mi-am îndeplinit misiunea conform contractului și urmează să ridic cartela valorică de la biroul financiar. Sunt curios să aflu la ce preț îmi vor aprecia munca.

— Trăiesc în mizerie, dar nici în pușcărie nu e mai bine. Nu văd sensul.

— Nici eu nu știu, dar am tras cu urechea și am ajuns să cred că guvernul duce războaie păguboase în diferite colțuri ale planetei și are nevoie de o justificare pentru noi fonduri. Pușcăriile pline cu prizonieri fictivi ar putea fi justificarea, spuse Ben.

— Acum înțeleg de ce le trebuie o anumită tipologie și nu alta. Ăștia seamănă cu ăilalți.

— Te-ai prins.

Împărți filmul vânării celor o mie de trențăroși în șase unități, apoi scoase discul minuscul și le descărcă în memoria armelor celorlalți.

— Asta înseamnă că am tranchilizat fiecare aproape 200 de negricioși? râse Ian.

— Exact. Veți câștiga ceva bani. De acum, misiunea noastră se transformă în excursie de plăcere. Mai adormim câte unul, câte o duzină, la noroc, înconjurăm orașul și ne întoarcem de unde am plecat.

După un kilometru, pentru că se lăsa seara, ridicară tabăra și se așezară la masă. Împărțită în rucsacuri, mâncarea din pătura astronautului sau cea furată din magazin, drămuită cu zgârcenie, le putea ajunge și o lună.

Ben adormi tun, iar ceilalți, de frica kikindelor, nu putură nici măcar să ațipească. Când îi fura somnul, animalele miraculoase le apăreau în vis și se trezeau speriați.

Când se făcu ziuă, colonelul se ridică şi dădu semnalul de plecare.

— N-aţi prea dormit, le spuse.

— Ne bântuie kichindele lui Kenzo Herzon.

— Nu vă bântuie. Au trecut şi ele pe aici. Aveţi mantii protectoare.

— Ai văzut vreun animal din ăsta? întrebă Ian.

— Nu, dar le simt.

— E posibil să nici nu existe.

— E posibil, dar multe lucruri nu există, până dai peste ele, spuse colonelul.

— Până acum, n-am văzut nici o noapte adevărată, spuse astronautul. Numai ceaţă, ca o noapte mai luminoasă sau o zi veşnică întunecoasă. Aici, avem noapte înstelată şi zi luminoasă, aproape ca acasă.

— Zilele sunt foarte asemănătoare cu cele din lumea oamenilor-cântec, precum şi cele văzute pe ferestrele camerei din lumea virtuală a lui Indesir, care s-au dovedit simple holograme, spuse Angela.

Vânând ziua şi dormind noaptea, înconjurară aproape jumătate din oraş. Tot mai obosiţi, începură să facă popasuri tot mai dese, chiar şi în mijlocul zilei, nu numai seara, înainte de culcare.

— M-am săturat, spuse Speranţa.

— Da, dar am făcut treabă bună, spuse Ben, arătându-le câmpul plin de zdrenţăroşi tranchilizaţi.

— S-o scurtăm!

— Ce rost are? Cîteva zile în plus nu contează. Aveaţi vreo treabă?

— Nu avem nici o treabă, recunoscu Sebastian.

— Vedeţi? Sunt mulţi bani la mijloc. Dacă mai rezistaţi, terminăm, ne ridicăm cartelele şi plecăm pe Marte.

— Unde?! aproape că strigă Ian.

— Pe Marte. E un satelit al Pământului.

— Pământul ăsta are sateliți?! se miră unul dintre cei doi Biani.

— Sigur. Marte şi Luna.

— Ăsta nu e Pământul nostru înconjurat de o pâclă permanentă de ceață, spuse Sebastian.

— Nici al nostru, spuse Angela. Până la un punct, există o asemănare cu planeta de pe care venim noi, care are doar un satelit. Cu ce vrei să mergi?

— V-am spus. Sunt proprietar de astroport. Am şi o navă cosmică.

— Te dai mare.

— Sigur că mă dau mare, spuse colonelul. Pentru ce crezi că am strâns atâția bani? Vreau să epatez.

— Bogătaşii sunt enervanți. Ca antropolog, am cules şi publicat o grămadă de snoave despre ei.

— Snoave?

— Da, spuse astronauta. Mici povestiri populare cu caracter anecdotic, care satirizează diferite metehne. Una dintre metehne e şi parvenitismul.

— Dacă aveți de gând să spuneți poveşti, ar fi bine să facem un popas, spuse Speranța. Mi se taie picioarele.

Găsiră un loc ferit între mormanele de fiare vechi de la periferia oraşului, aprinseră focul şi se aşezară pe nişte motoare ruginite, parțial îngropate, sau direct pe sol.

— Eu nu consider că sunt un parvenit, spuse Ben. Am muncit pentru banii mei.

— Ai băgat oameni nevinovați în puşcării, spuse Angela.

— Lucrul ăsta îl fac şi judecătorii.

— Cine îți permite acest lucru?

— Am un contract cu guvernul, se enervă colonelul. Voi?

— Pe noi ne-a adus un şofer nebun. Ne-a luat din piaţă.

— Ştiu. Aveţi vreo înţelegere scrisă cu o agenţie de binefacere?

— Nu, recunoscu astronauta.

— Vedeţi? Zi, mai bine, ce crede poporul despre bogătaşi.

— E o snoavă culeasă dintr-un sat ca oricare altul, aşezat pe nişte dealuri, la poalele unor munţi, nu mai ştiu cum le zicea, la noi, pe Pământ. Cred că morala poveştii poate fi extrapolată la nivelul întregului univers cunoscut. Metehnele sunt aceleaşi peste tot...

— Ne ameţeşti cu introduceri, spuse unul dintre cei doi Bieni.

— Ai vreo treabă?

— Nu.

— Vezi? spuse Angela. În satul ăsta, erau şi oameni bogaţi, şi săraci, dar numai unul era poreclit Săracul. Oricât de mult muncea, omul denumit astfel nu reuşea deloc să dea înainte. Enervat de faptul că toţi se îmbogăţeau în jur, iar el nu, dar, mai ales, de faptul că numai el era poreclit Săracul, omul i-a invitat la masă, într-o duminică, pe toţi bogătaşii aşezării. Mai de silă, mai de milă, bogaţii satului s-au dus la Săracul la masă. Fasolea fierbea într-un cazan, friptura se prăjea la cuptor, vinul şi ţuica făceau cu ochiul din sticlele de pe masă.

— Friptura e ceva cunoscut, spuse un Bian, se face din animale tratate termic. Ce e "fasolea"?

— O mâncare preparată din seminţele proteice ale unei plante.

— "Ţuica" şi "vinul" ce sunt?

— Băuturi cu un procent mai mare sau mai mic de alcool, spuse astronauta.

— Am înţeles.

— Dacă ai înţeles, lasă-mă să povestesc! Bogătaşii au strâmbat cât au strâmbat din nas, au mai discutat de una, de alta,

afaceri de-ale lor, până când mirosul bucatelor le-a rupt nasul, iar tăria țuicii a început să-i roadă la stomac. Au lăsat la o parte ruşinea de a face chef pe banii unui om sărac şi s-au năpustit pe mâncare şi băutură, băgând în ei ca sparții. După un timp, unul câte unul, au luat-o către privata din fundul curții, semn că fasolea cu cârnați îşi cam făcea efectul. Primul ajuns a văzut că uşa privatei era închisă cu lacătul şi, pentru că nu mai putea să se țină, a sărit gardul în grădină. Pe la garduri, prin grădinile vecinilor, babe şi fete sau îndrăgostiți prin şure sau căpițe de fân, se zgâiau la el ca la un extraterestru. Lovit de pântecariță, pe fond nervos, sărind garduri, prin grădini, fugind spre casă, primul bogătan s-a scapat în pantaloni. La fel au pățit şi următorii, odată ajunşi în fața closetului ferecat. Mai nesimțiți, unii dintre invitați, şi-au dat drumul lângă primul gard, în ochii lumii, făcându-se de râs. După câteva zile, unul dintre bogătani l-a întâlnit pe Săracul în drum. "Păi, bine, măi dragă, ne inviți la tine, la masă, şi închizi privata cu lacătul? Ce-a fost în capul tău sec?!", l-a luat la rost. "Am vrut să vă arăt că puteți face pe voi cu toți banii voştri, cu tot", a răspuns Săracul. Morala? Poate să aibă parvenitul trenuri cu bani şi palate, puse unele peste altele, tot sărac rămâne.

— În fața indiferenței, orice om bogat poate fi considerat sărac, spuse Ben.

— De cine?

— De ignorant.

— Nu cred că e țăranul atât de subtil, spuse femeia. Mai degrabă, cred că se referă la sărăcia morală, aia tratată prin cultură.

— „Căpiță", „pântecariță", ce reprezintă?! se miră Sebastian.

— Termeni populari.

— Acceptați invitația mea? întrebă colonelul.

— Acceptăm, spuse Ian.

— Dacă ne scoți din afacerea asta, adăugă Angela.

— Mergem şi noi, autohtonii, spuse Sebastian. Nu avem unde ne duce. Ăsta nu e Pământul nostru.

— Perfect, spuse Ben. Am luat hotărârea de a nu mă mai băga niciodată în afaceri murdare. M-am săturat să alerg cu puşca prin cartierele mizere ale periferiei, să vânez indivizi mai închişi la culoare, pe care să-i livrez pe post de terorişti. Într-o bună zi, putem fi descoperiți şi se duce de râpă afacerea. În puşcăriile federale de maximă siguranță nu e tocmai bine, după părerea optimistului, şi e de-a dreptul groaznic, după cum poate opina pesimistul. E momentul să mă retrag. Am câştigat destul. Trebuie să mă mai şi distrez.

— Nu e prea legală afacerea, spuse Ian.

— Nu prea.

După alte câteva zile şi nopți, umplute cu hăituieli ale periferiilor fără identitate sau lungi popasuri, în care mâncau, se odihneau sau stăteau la poveşti, ajunseră din nou în tabăra militară de camioane, de unde plecaseră.

Colonelul anunță numărul de trupuri înşirate pe câmp şi se formă un convoi de camioane care porni să le adune.

Predară armamentul şi echipamentul, apoi se suiră într-un camion arhiplin, care, cum înțeleseră de la colonel, mergea la comandament. Acolo se găsea biroul financiar de unde urma să ridice cărțile valorice.

Norocul lor era că înregistrarea se făcuse pe baza unei amprente vizuale, specifică retinei fiecăruia; în afară de colonel, nu avea nici unul acte de identitate.

Pe culoarul lung şi întunecos, care pornea de la intrarea în bază, se formase o coadă interminabilă.

După două ore de aşteptare sâcâitoare, îşi ridicară cartelele, iar Ben îi urcă într-un camion şi plăti şoferului, să-i ducă până la cea mai apropiată bancă funcțională, ocazie cu care văzură cu toții că, pe acolo, nu se foloseau monede de sticlă.

Oficianta, o femeie îmbătrânită înainte de vreme, cu fața colțuroasă și stafidită, aflată, probabil, aproape de pensionare, introduse în scaner, pe rând, fiecare cartelă, le activă, astfel încât să fie valabile pe tot Pământul și le deschise conturi.

— Slabă activitate, spuse când ajunse la Ian.

— Ce vreți să spuneți?

— Ai adormit puțini negricioși. Ai mai puțini bani decât ceilalți.

— Ciudat! se miră Ian. Cu excepția colonelului Benjamin Bora, om experimentat, care știe cum stă treaba, aflat aici, în spatele meu, eu am doborât cei mai mulți.

— Nu cred. Ai bani puțini.

— De unde știe asta de vânătoarea noastră?! se răsti Angela.

— Toată lumea știe, dar nu spune nimeni nimic.

— Cum să știe toată lumea dacă e o acțiune ilegală?!

— Acțiunile legale nu prezintă nici un interes pentru opinia publică, spuse oficianta. Sunt plicticoase.

— Până la urmă, ce-i tot dăm înainte cu banii ăștia?

— Fac parte din ABC-ul speranței.

— Dumneata vorbești ca o salariată de bancă ce ești, se enervă Angela. Dă-i încolo de bani! Dacă avem cheltuieli, pun cartela mea la mijloc.

— Are dreptate colegul meu, interveni Ben. Le-am băgat peste 200 de împușcături valabile la fiecare. În plus, domnul Ian Nicer a doborât cât ceilalți la un loc. Trebuie să aibă mulți bani.

— Nu știu, spuse bătrâna, arătându-i pe ecran. E posibil să-i fi mâncat kikindele.

— Tocmai lui?!

— Da. Depinde și de noroc. Or fi mâncat și de la ceilalți, dar nu așa mulți. Știi că orice dihanie cu rațiune, cum e și kikinda, se învață repede cu seria gloanțelor unei singure arme?

— Nu, nu ştiu, spuse Ben. Acum aud.

— Bine, spuse salariata. Următorul!

— Următorul sunt eu.

Flutură cartela pe la nasul oficiantei şi i-o întinse.

— Benjamin Bora?!

— Da.

Văzură cu toţii cum, pentru o clipă, bâtrâna înţepeneşte cu ochii la monitor, înverzindu-se.

Smulse îngrozită suportul magnetic, se ridică precipitat de pe scaun şi se apropie de colega de alături, o femeie mult mai tânără, blondă, cu părul scurt, apucându-se să discute în şoaptă.

— Alo! Aici sunt! le strigă Ben, ridicând un braţ. Eu sunt clientul.

— Un moment, spuse tânăra, reintroducând cartela în aparat, zgâindu-se la ecran. În cazuri din astea, suntem obligate să aplicăm procedura standard.

— Standard-nestandard, am ceva pe cartelă sau nu?

— Nu aveţi bani, spuse zgripţuroaica bătrână.

— Nu am bani?!

— Nu.

— În cazul ăsta, trebuie să merg să le spun să-mi bage banii, spuse Ben. Oricâte exemplare mi-ar mânca mie kikindele, tot îmi mai rămâne ceva.

— Nu e nevoie să mergeţi niciunde.

— Asta spui dumneata, dar eu mi-am invitat prietenii în excursie. După părerea mea, trebuie să fie o sumă frumuşică acolo. Am muncit, trebuie să-mi primesc banii.

— Nu e nevoie, repetă femeia.

— Mă faci să folosesc altfel de cuvinte. Dă-mi cartela!

— Când am afirmat că „nu e nevoie", dumneata ai înţeles ce ai dorit. Eu vreau să spun că nu e nevoie să mergi niciunde.

Ai mai mult decât o mare sumă de bani. Ai credit nelimitat, ca preşedinţii celor mai mari concerne industriale.

— Zău?! Şi ce pot face eu cu un astfel de credit? întrebă colonelul.

— Poţi face absolut orice doreşti.

— Nici până acum n-am făcut ce au vrut alţii, ci tot ce am dorit eu.

— Iar te faci că nu înţelegi, spuse bătrâna. Creditul nelimitat îţi permite să cumperi tot ce-ţi pofteşte inima. Poţi să-ţi cumperi chiar şi o navă cosmică.

— Am navă cosmică.

— Zău?!

— Sigur. Sunt astronaut şi am propria mea navă de transport, la propria mea firma de transport. O aerodină, navetă spaţială biconvexă, rezistentă la frecările armosferice, un supersonic şi câteva jeguri subsonice îmi sunt mai mult decât necesare.

— Eşti bogat, domnule, spuse bătrâna cu admiraţie.

— În cazul ăsta, nu cred că mai trebuie să aplicăm „procedura standard", interveni tânăra. Această procedură se referă la sume extraordinar de mari de bani, când suntem obligate să anunţăm conducerea. Cum nu e vorba de o cifră, ci de un „credit nelimitat", ce vi se acordă, consider că nu trebuie să mai anunţăm pe nimeni. Vă urăm succes şi un călduros „drum bun"!

Scoase cartela şi i-o înmână, zâmbind fermecător.

— Unde credeţi că aş putea merge?

— Puteţi merge chiar şi pe Marte. Fiind un satelit cu iarnă veşnică, presupun că e mult mai multă curăţenie şi civilizaţie. Acolo îşi doreşte orice pământean să ajungă.

— Asta şi voiam să fac, spuse Ben. Nu mergi cu mine?

— Ca ce chestie?

— Eşti blondă şi mie îmi plac blondele.

— Îmi pare rău că vorbiți așa; în afară de culoarea părului, am și calități reale. Aș fi mers cu dumneata până la capătul lumii, dar nu pot, spuse tânăra.

— De ce? Nu vrei să ne bucurăm împreună de creditul ăsta nelimitat?

— Ba da, dar am contract cu banca.

— Păcat, spuse colonelul.

— Nu e nici un păcat. E plină lumea civilizată de blonde. În plus, văd că vi se fac semne din hol. Cei șase vă așteaptă pe dumneavoastră?

— Mda, mormăi Ben.

Luă cartela, o introduse într-un buzunar secret, zâmbi fermecător, salută reverențios și părăsi banca.

Hotărât lucru, îl încânta gândul de a pleca pe Marte.

Pentru a verifica valabilitatea cartelei, trecură pe la mai multe bănci, apoi luară un taxi până la astrodromul orașului, unde, se știa că au cele mai bune nave spațiale de închiriat sau de vânzare.

— Nu mergem cu astronava ta? întrebă Ian.

— Nu. Astrodromul meu e dincolo de ocean. Pierdem timpul.

Spre surprinderea lor, directorul locației îi servi cu o cafea, înapoie cartela lui Ben și îi conduse personal până la scara celei mai mari și mai moderne nave de transport de acolo, indicându-le să urce.

— Stai așa, spuse Ben contrariat. Nu putem pleca, așa, pur și simplu. Sunt eu însumi un astronaut cu experiență, dar un minim instructaj tot trebuie să mi se facă.

— Nu e nevoie, spuse directorul. Nava e alimentată și dotată cu tot ce este necesar pentru un zbor între astre. V-am vândut ce am avut mai bun, tehnică de ultimă generație, și v-am pus la dispoziție cel mai bun echipaj.

— Mi-ați vândut-o?

— Da. La creditul nelimitat de pe cartelă, că închiriați nava, că o cumpărați, tot una e.

— Nu-mi trebuie nici un echipaj. Vreau o navetă mică, de câteva zeci de locuri, pe care s-o pilotez singur sau însoțit de prietenii mei. Cei doi, Ian Nicer şi Angela Noistec, au făcut parte din personalul tehnic al unei nave spațiale eşuate, care venea de foarte departe.

— Încântat să vă cunosc, se înclină directorul, necrezând o iotă. Nu am mai văzut extratereştri.

— E?!

— Nu se poate. La creditul nelimitat pe care îl deținеți, nu-mi dă voie regulamentul să vă asigur condiții minimale de transport. Cu banii de pe cartelă, puteți cumpăra un oraş de câteva milioane de locuitori.

— Dacă dețin un credit nelimitat, înseamnă că am şi posibilități nelimitate, spuse Ben. De ce să cumpăr un oraş?! De ce nu două sau trei?

— Ce vreți să faceți cu atâtea oraşe?!

— I-auzi, domne! Ai dreptate. Şi cu echipajul ce fac?

— Nu faceți nimic, spuse directorul. Odată ajuns pe Marte, puteți să vă îndepliniți orice dorință. Puteți practica sporturi de iarnă, puteți merge la femei, să mă scuze doamnele, sau la vânătoare. Orice distracție vă este accesibilă. Nava, cu tot echipajul ei, va stă la dispoziție; unde o lăsați, acolo o găsiți.

— Trebuie să le plătesc şi întreținerea?

— Nu văd de ce n-ați face-o. Costurile cu echipajul sunt infime în comparație cu prețul navei.

— Te pomeneşti că pot cumpăra şi planeta Marte, cu totul, spuse Ben.

— Puteți. Lucrurile foarte scumpe nu costă nimic; în anumite condiții. Totuşi, n-aş merge cu gândul atât de departe. Din câte ştiu, satelitul natural Marte nu este de vânzare. Per-

soana care a câştigat licitaţia, a avut destui bani de terraformare şi de construire a unui paradis hotelier, cu toate utilităţile aferente. A transformat astrul într-o imensă staţiune îngheţată, unde se pot duce iubitorii sporturilor de iarnă mai bogaţi, supăraţi că încălzirea globală de pe Pământ le strică plăcerea.

— O fi vreun magnat?

— Nu ştiu şi nu mă interesează, spuse directorul.

— E mai bine aşa.

Râseră cu toţii, îşi luară la revedere şi se urcară în nava de transport, unde fură luaţi în primire de o tânără, îmbrăcată într-un taior foarte sobru din piele neagră.

— Eşti stewardesă? o luă Ben în primire.

— Nu, nu avem personal de serviciu şi de îndrumare. Eu sunt conducătoarea echipajului.

— Dacă nu pilotez, eu ce trebuie să fac?

— Faceţi absolut orice doriţi, spuse femeia. Puteţi să vă odihniţi, să vă plimbaţi, puteţi să veniţi în cabina de comandă sau puteţi lua masa cu noi, la cantină. Dacă vreţi, putem să vă servim în cuşetă. Tot acolo, aveţi baze electronice de date, din orice domeniu de activitate, acumulate în ultimele zeci de mii de ani.

Îi plimbă pe mai multe culoare şi le arătă tot ceea ce era necesar să vadă.

Într-un târziu, se opriră în cel mai de jos hol circular şi le înmână cartelele de acces în cuşete.

— Ciudat, spuse unul dintre cei doi Biani, nu întreb de unde aţi ştiut numele noastre, să le scrieţi pe cartele şi pe uşi. Întreb de ce eu şi dublura mea avem nume diferite, când, prin dedublare, suntem identici?

— Chiar, spuse cel de-al doilea, pe mine mă cheamă Rebian Ioric, iar pe tine Bian.

— Aşa mi s-au transmis datele, spuse comandanta, arătându-le drumul.

Cabinele, foarte spațioase, dotate cu tot ce era necesar unui confort sporit, se aflau la baza navei, pe culoarul circular unde se opriseră, spre dreapta, nu departe de trapa și holul intrării principale.

— Ne-ai plimbat peste tot și am ajuns tot la intrare, spuse Ben.

— Era un circuit obligatoriu.

— Pentru cine?

— În primul rând, pentru mine, spuse femeia, deschizându-i trapa de la intrarea primei cabine. Am primit ordin să fac un tur complet al aerodinei, să vă arăt tot ce e necesar să știți.

— Asta e cușeta mea?

— Da.

— Atunci, ai putea să mai stai, spuse colonelul. Patul pare destul de confortabil.

— Agățatul clienților nu intră în atribuțiunile de serviciu ale conducătorului unei nave spațiale.

— Bine, dar, dacă te răzgândești, știi unde mă găsești.

— Prea bine, i-o reteză comandanta.

Văzură cum se îndepărtează și dispare, spre dreapta, în spatele peretelui curb al culoarului.

Intră fiecare în cușeta cu numele lui și închise trapa, întinzându-se pe pat sau inspectând accesoriile.

Cum nimeni nu avea somn, începură să se fâțâie de la o cușetă la alta pentru a întreba cum se deschide calculatorul, cum funcționează instalația de aer condiționat sau cea de comandat băuturi.

Cel mai interesant lucru era istoria astrului de destinație. Satelitul natural Marte, cum arătau și pliantele electronice, completate cu mici clipuri documentare, era complet acoperit de zăpadă, iar pentru culoare locală fuseseră aduși eschimoși, de pe Pământ, cu igluuri, cu familii, cu sănii trase de câini, cu tot. Fusese plantată vegetație arctică, fuseseră construite stați-

uni pentru toate sporturile de iarnă, cu clădiri săpate în gheață și sisteme electronice care menținеau peste tot o lumină cenușie veșnică, zilele însorite de iarnă sau nopțile adânci fiind abandonate definitiv.

Suprafața astrului era concepută ca decor, adevărata civilizație găsindu-se în străfundurile planetei. În subsol, sub un strat de gheață gros de un kilometru, fuseseră construite mai multe nivele, ca într-un buncăr antiatomic, comunicând între ele prin scări multiple, pante înclinate și ascensoare.

Se mai găseau, nu se știe cât de multe, niște animale misterioase, uriașe, îmblănite. La apropierea omului, se volatilizau, brusc, în sensul că urmele de 40 de centimetri lungime se întrerupeau în locul unde avea loc dispariția. N-o luau în față sau lateral, ci în sus, ceea ce a dus la concluzia că erau animale zburătoare. Totul putea fi o legendă sau un mijloc holografic de întreținere a stării de mister, în slujba turismului, mai ales că era menționată și teoria mai multor cercetători, potrivit căreia viețuitoarele uriașe dispăreau în curbe temporale pe care numai ele le puteau percepe.

Într-un târziu, cu capul plin de povești absurde, împănate cu termeni pseudoștiințifici, Benjamin Bora și invitații săi, obosiți, adormiră pe rând, cu capul pe consolă, pe scaune, pe jos sau în paturi.

După mai multe ore de somn, turiștii fură treziți forțat, iar comandanta îi conduse în cabina de comandă, pentru a urmări intrarea pe orbită și amartizarea.

În lumina reflectoarelor, se așezară pe o platformă circulară, care, împreună cu ei, se înșurubă în stratul de ghiață, apoi în sol, până într-un hangar imens, puternic luminat, aflat la 10 kilometri adâncime față de suprafața satelitului.

La coborâre, cel care le scană cartelele valorice, îl identifică pe Ben ca posesor al unui cont special și proprietar al astrona-

vei. Îi spuse să lase vehiculul spațial în seama lui și indică o ușă laterală. Avea el grijă de tot, de eventuale reparații, de alimentare, de reglaje, de tot ce era necesar bunei funcționări.

— Pe aici, pe aici! spuse, zâmbind larg.

Le deschise mai multe uși metalice, trecură printr-un hol supraaglomerat și intrară într-un lift.

— Urcăm sau coborâm? întrebă Ben.

— Am coborât destul. Urcăm în hotel. Mă gândesc că doriți să vă odihniți.

— N-am venit la odihnă. Vrem să ne distrăm.

— Atunci, vă las la bar, spuse cel ce preluase rolul de gazdă. Dacă vă îmbătați, veți fi duși în camere. Băieții știu că sunteți un personaj solvabil. Creditul nelimitat de pe cartelă vă permite să stați la noi, împreună cu invitații, o sută de ani, să vă distrați, să vă odihniți, să mergeți cu schiurile, să vânați, să faceți orice doriți.

— Femei sunt?

— Câte vreți! Am avut grijă să împrăștii vestea că vine un bogătaș. În felul ăsta, vă va fi mult mai ușor să agățați orice femeie doriți. Pentru doamne, avem bărbați bine.

Îi duse la bar, făcu semn barmanului să prepare băutura casei și, după numeroase temenele, se retrase.

Sorbiră băuturile, iar Ben, Ian și unul dintre dublurile Ioric mai cerură un rând.

Atmosfera se destinse și începură să discute sau să-și povestească viața, rotindu-și privirile prin incintă.

Pe la mese, câte doi, trei sau mai mulți oamenii beau, mâncau și discutau mai mult sau mai puțin animat.

— Nici o tipă singură, spuse Ben.

Ochi două femei tinere, așezate la o masă, într-un colț mai întunecat al încăperii, și se uită lung spre ele. Erau ca ziua și noaptea; una avea părul lung și vopsit în galben, fiind îmbră-

cată într-o haină de blană, probabil de urs alb, cealaltă avea părul vopsit în negru şi blană de panteră neagră pe ea. Se miră că nu-şi lăsaseră hainele la garderobă sau în camera de hotel şi îşi spuse că, mai mult ca sigur, erau de-ale casei, se închiriau cu ora şi nu aveau nimic pe sub hainele din blană.

Uitându-şi musafirii, îşi luă paharul, se înfiinţă la masa fetelor, afişă un zâmbet larg şi făcu o plecăciune.

— Sunt Benjamin Bora şi am venit pe Marte să mă distrez.

— Ştim, spuse bruneta. Vă aşteptam. Vă rog să luaţi loc!

— Serios?! se miră colonelul.

— Cât se poate de serios.

— Dacă nu veneam eu la voi, veneaţi voi la mine?

— Nu puteaţi să nu veniţi, spuse blonda. Două ciori mai viu colorate ca noi nu se găsesc în tot barul.

— Aşa-i. Degajaţi cel mai pur aer de dame de consumaţie.

— Asta şi dorim. În realitate, meseria noastră e de manechine.

— Prezentaţi moda? întrebă Ben.

— Sigur.

— Şi vă grăbiţi să ajungeţi la vreo prezentare de modă?

— Nu ne grăbim niciunde, spuse bruneta.

— Atunci, de ce staţi îmbrăcate?

— Nu stam deloc îmbrăcate?

— Cum adică?! se miră bărbatul. Nu sunteţi îmbrăcate în cojoace?

— Ce cojoace?!

— Hainele de blană de pe voi. Nu sunt în concordanţă cu ambianţa intimă a barului. E prea cald.

— Astea sunt produsele prezentate de noi, spuse blonda. Fiecare top-model prezintă câte un produs.

— Şi una prezintă haina albă, iar cealaltă haina neagră?

— V-aţi prins. Dacă nu eram anunţate că vine un bogătaş de pe Pământ, stăteam aici încă multe ore, să vadă turiştii ce se mai poartă. Ofertele noastre sunt însoţite de noi.

— Deşi sunteţi vopsite şi îmbrăcate diferit, semănaţi foarte mult. Sunteţi gemene? întrebă Ben.

— Nu. Suntem clone.

— Ce sunteţi?

— Clone. Am fost create special pe produs, spuse bruneta. Eu prezint haina neagră, iar ea prezintă haina albă. Am fost create împreună cu hainele. Nu le putem scoate de pe noi. Avem o termoreglare care ne permite acest lucru. Îmbrăcatul şi dezbrăcatul hainelor se face cu un consum inutil de energie şi, în plus, suprasolicită funcţionarea sistemelor electronice.

— Sunteţi clone bio-electronice?

— Sigur.

— Dacă mergem în camera mea, presupun că daţi blănurile jos, spuse Ben.

— Presupuneţi prost. Nu le dăm jos.

— Atunci, cum facem?

— Găsim noi o metodă de a satisface clientul, spuse blonda. Avem stilul nostru propriu, marţian, de adormire a simţurilor unui pământean.

— Dacă reuşiţi să mă satisfaceţi, plătesc bine. Am câştigat ceva bani şi vreau să-i cheltui.

— Ştim. Aveţi credit nelimitat. Creditul nelimitat permite mai multe scenarii.

— Sau un scenariu foarte lung, spuse bruneta.

— Scenariile lungi plictisesc, spuse bărbatul.

— Doar dacă se repeta la infinit, interveni blonda.

— Ştiţi cam multe lucruri.

— Totul.

Fetele se ridicară, îl luară fiecare de câte un braţ şi îl orientară spre scara ce ducea la lift. Se uită lung spre grupul invitaţilor şi nu putu să le atragă atenţia că pleacă. Ii venea să strige, dar nu putea.

— Nu am nici o putere să intervin?! se miră Ben. Unde mergem?

— La dumneavoastră. Vi s-a rezervat o cameră specială.

Urcară două etaje, ieşiră din lift, străbătură un culoar lung şi se opriră în faţa ultimei uşi din dreapta, deasupra căreia se găsea numele colonelului.

Bruneta scoase o cheie, deschise şi îl invită pe bărbat să intre. În loc să găsească un pat larg şi fastuos, nişte gustări, şampanie şi un duş cald, în mijlocul camerei, într-un fotoliu, trona un individ îmbrăcat într-un costum negru, cu pălărie pe cap şi ochelari de soare, aşezat cu faţa spre intrare, ca şi cum l-ar fi aşteptat.

În spatele acestui ciudat individ, se găseau însoţitorii lui, Ian, Angela, Speranţa şi cei trei fraţi Ioric.

— Am greşit camera, spuse Ben.

— Deloc, spuse omul din fotoliu. Ai nimerit bine. Îţi urez un călduros „Bine ai venit pe Marte!".

Sorbi cu paiul dintr-un pahar înalt şi îl puse pe măsuţa de alături.

— Eşti şi tu vreo clonă care prezintă moda la haine de seară?

— Nu. Eu sunt un om al locului, spuse arătarea.

— Marţian?

— Exact.

— Ochelarii de soare sunt pentru „zilele însorite de iarnă"? întrebă colonelul..

— Nu sunt ochelari. Sunt ochii mei. Ştie toată lumea că se menţine o lumină cenuşie, veşnică, pe întreaga suprafaţă a planetei.

— Ce model urât.

— Nu auzi că sunt ochi şi nu ochelari?! se enervă marţianul.

— Ba da, dar voiam să spun că imită un model străvechi de ochelari, care îţi fac ochii bulbucaţi, ieşiţi din orbite.

— Nu-ți plac ochii mei?

— Ştiu eu ce să spun? întrebă omul. Nu prea.

— La generațiile dinainte de venirea oamenilor erau altfel. Am evoluat.

— Nu scrie niciunde că planeta asta a fost locuită înainte de venirea omului.

— Sunt lucruri care nu interesează pe nimeni, spuse băştinaşul.

— Ai vreo treabă cu mine?

— Sigur. Altfel nu ne-am fi întâlnit. Am o treabă cu tine şi cu invitații tăi..

— Ciudat. I-am lăsat la bar. Cum au ajuns aici?

— Printr-o simplă teleportare.

— Trebuia să mă gândesc la faptul că am câştigat prea uşor dreptul de a cheltui nelimitat. Era prea frumos să fie adevărat. Dacă nu sunt cu voi, sunt împotriva voastră, îmi tăiați subvenția şi adio vacanță pe Marte. Fără bani, nu am nici o putere, concluzionă Ben.

— Mă bucur că te-ai prins, dar eşti, totuşi, puternic. Ți-am acordat credit nelimitat pentru că avem nevoie de serviciile tale. În interiorul unei planete înghețate, banul nu contează. Puterea ta constă în faptul că eşti cu noi. Ți-am acordat creditul pentru că avem nevoie de tine. Acesta rămâne „nelimitat" în măsura în care ştii să asculți şi să înțelegi.

— E o înscenare.

— Parțial. Dacă nu vrei să colaborezi cu noi, îți dăm o sumă de bani şi dreptul de a te întoarce pe Pământ, împreună cu invitații tăi, spuse marțianul.

— Ştii prea bine că nu sunt omul care dă înapoi în fața pericolului.

— Ştiu. Pe asta mizez. Mi-a plăcut cum ai vânat oamenii pe care i-ai dus în puşcăriile federale pe post de terorişti. Organi-

zația guvernamentală care te-a angajat nu ți-ar fi dat cât îți oferim noi. De fapt, am fost nevoiți să lichidăm toate legăturile tale cu guvernul.

— Mari criminali sunteți! râse colonelul.

— Ca fiecare. Rațiuni de stat. Dacă nu eşti în baza lor de date, nu mai exişti.

— Să zicem că accept să colaborez cu voi. Ce vreți?

— Pentru început, vreau să vă arăt ceva. Priviți!

Uimiți, urmăriră cum se rearanjează camera de hotel, se lărgeşte şi se transformă într-un laborator, cu toată tehnica ce ține de o astfel de locație. Savanți îmbrăcați în halate albe, oameni devotați ingineriei genetice, se foiau de colo-colo, concentrați asupra cine ştie căror concepte de biologie moleculară, manipulând o gamă variată de aparate sofisticate, de la pipete microscopice autoreglabile până la computere menite să țină afacerea sub control electronic.

— E o sală de clonare, spuse Ben.

— Sigur, spuse omul în costum de seară, lansându-se într-o serie de presupuneri privind ideea de clonare, ca metodă tehnică şi materializare eficientă a unei aventuri umane, cu care ne străduim să marcăm esențial viitorul.

Le prezentă clona, ca o entitate artificială, rezultată din organisme perfect naturale, prin migăloase tehnici de laborator, aceasta presupunând fecundarea unui ovul cu un nucleu dintr-o celulă oarecare a corpului, fie chiar şi din păr sau piele, totul presupunând o aparatură penetrantă adecvată, cuplată cu cele mai fine aparate optice de mărit şi cea mai performantă tehnică de calcul electronic.

— Nu vreau să fiu suspectat de ignoranță, spuse Ben, dar cred că orice lecție serioasă are un moment de sinteză, plasat mai spre final.

— Termin imediat, mârâi băştinaşul. Orice final dezvoltă înțelesurile dobândite, în sensul unei noi perspective.

— Care ar fi aia?

— Am prelevat o celulă de la tine, să vedem ce obținem.

— Şi?! fu colonelul curios să ştie.

— Să aşteptăm! Procesul de multiplicare celulară rapidă se apropie de sfârşit. Chiar din momentul în care ai ajuns pe planeta noastră, specialiştii mei au lucrat intens până au pus totul la punct.

Strâns uniți în jurul cuvei în care se desfăşura experimentul, aşteaptau înfrigurați rezultatul, cu privirile ațintite asupra lichidului maroniu, aburos.

— Nu mergem mai aproape de cuvă? întrebă Sebastian.

— Nu. E mai prudent să urmărim de aici.

Văzură o siluetă gelatinoasă, apoi, sub ochii lor, se formă scheletul, creierul, musculatura, diversele țesuturi interstițiale, organele interne şi externe. Totul era îmbrăcat în piele, zbârcită la început, apoi tot mai netedă.

În timp ce clona se ridica în picioare, i se formau trăsăturile feței şi era îmbrăcată într-un costum de firmă, dar de prost gust. Şapca muncitorească şi cravata cu blacheuri întregeau un aspect grotesc.

— Pe undeva, s-a strecurat o eroare, spuse un specialist.

— Nu e nici o eroare. Ăsta e materialul genetic, cu el am lucrat, spuse un altul.

Văzând ce-au făcut, biologii, inginerii, geneticienii, laboranții şi personalul tehnic auxiliar începură să se bulucească spre cele cinci ieşiri ale vastului laborator, călcându-se în picioare.

— Ce-au pățit?! se miră Ben.

— Nu ştiu, spuse omul în costum de seară.

— Draci toa'şi şi pretini! striga arătarea. Având în vedere relațiili noast're de colaborarie şi aj'tor reciproc, toa'şi...

— E dereglat, spuse bruneta.

— Şi nici nu seamănă cu mine, spuse colonelul.

— Trebuie să facem ceva, spuse blonda. Înainte de a ieşi afară, să facă totul, cum spune, ăsta e în stare s-o ţină aşa, cu discursul lui, încă 25 de ani.

— De ce tocmai 25 ?! se miră Ian.

— Nu ştiu. Am spus şi eu o cifra, aşa, la nimereală.

— Cred că ar trebui să mergem şi noi, spuse marţianul, cuprins de panică.

Îşi scoase pălăria şi îşi şterse cu batista picăturile de sudoare de pe frunte şi ochii-ochelari.

Uimit, Ben văzu cum băştinaşul în costum de seară şi cele două clone electronice încep să se topească şi cum tot ce era în jur, mobilier, tehnică de calcul, cuve, cabluri sau birotică, începe să se întrepătrundă şi să devină lichid, dându-i senzaţia că se găseşte în mijlocul unor valuri divers colorate.

XIV

— Cred că trebuie să vă treziți, auziră vocea conducătoarei echipajului. Cineva se bagă în gândurile voastre.

— Cum?! întrebă Ben.

— Cineva v-a indus un vis cu marțieni subpamânteni şi clone.

— Cui?

— Ţie şi prietenilor tăi.

Nu fură deloc mirați să vadă că Angela, Ian, Ioricii şi Speranța dăduseră buzna în cuşeta colonelului, buimăciți de somn.

— Dacă tot suntem aici, vă anunț pe toți odată că vom ajunge în curând, spuse comandanta. Deşi nu e cine ştie ce spectacol, mă gândeam că vreți să prindeți amartizarea.

— Păi, n-am ajuns?! se miră Ian.

— Nu.

— Am avut cu toții acelaşi coşmar, spuse colonelul.

— Se vede. Sunteți cam traşi la față şi fleaşcă de transpirație, spuse şefa echipajului împărțind calmante.

— Nu. Nu e nevoie. Ce caut aici?! întrebă Rebian.

— Cum adică? întrebă femeia.

— Ne găseam într-o sală de clonare, un laborator, cu toată tehnica ce ține de o astfel de locație, împreună cu două femei, clone electronice, şi un om în costum de seară, cu pălărie pe cap şi ochi bulbucați, negri, sticloşi, băştinaş, marțian, nu ştiu, care s-a lansat într-o serie de presupuneri privind ideea de clonare, ca metodă tehnică şi materializare eficientă a aventurii umane cu care ne străduim să marcăm esențial viitorul, unde

clona, ca un organism artificial, provenind din substraturi perfect naturale, prin migăloase tehnici de laborator, e rezultatul fecundării unui ovul cu un nucleu dintr-o celulă oarecare a corpului, fie chiar şi din păr sau piele, totul presupunând o aparatură penetrantă adecvată, cuplată cu cele mai fine aparate optice de mărit şi cea mai performantă tehnică de calcul electronic. Am şi acum în faţa ochilor savanţii îmbrăcaţi în halate albe, oameni devotaţi ingineriei genetice, ce se foiau de colo-colo, concentraţi asupra cine ştie căror concepte de biologie moleculară, manipulând o gamă variată de aparate sofisticate, de la pipete microscopice autoreglabile până la computere menite să ţină afacerea sub control electronic, spuse pe nerăsuflate. Totul a fost acum cinci minute.

Ben reluă povestea lui Rebian şi le spuse cum se urcaseră pe navă, cum călătoriseră de la Pământ la Marte, cum coborâseră în subsolul planetei, cum cunoscuse două clone bio-electronice, top-modele unicat, şi urcase cu ele într-o cameră de hotel, unde îi aştepta un individ îmbrăcat în costum de seară, cu pălărie în cap şi ochi sub formă de ochelari de soare, împreună cu toţi invitaţii săi.

— Camera s-a metamorfozat într-un laborator imens, destinat clonărilor, încheie contrariat.

— Ai visat. Cu toţii aţi visat, spuse comandanta.

— Se poate. E prea absurd să fie adevărat. Au clonat un monstru pe tiparul meu genetic. E imposibil. La urmă, băştinaşul în costum de seară şi cele două clone electronice au început să se topească şi tot ce era în jur, mobilier, tehnică de calcul, cuve, cabluri sau birotică, a început să se întrepătrundă şi să devină lichid, dându-mi senzaţia că mă găsesc în mijlocul unor valuri divers colorate şi mă înec.

Văzu că se găsea în cuşeta foarte spaţioasă, ce se afla la baza navei, pe culoarul circular, cuşetă dotată cu tot ce era necesar

unui confort sporit, ce-i fusese distribuită la venirea spre Marte. Era dezbrăcat şi băgat în sacul de dormit ataşat patului, înconjurat de invitaţii săi şi nu-i venea să creadă.

Aşezată pe un scaun, îl privea tânăra conducătoare a echipajului, îmbrăcată, aşa cum o ştia de la urcare, într-un taior din piele neagră.

— Tu eşti şefa.

— Afirmi sau întrebi acest lucru?

— Afirm.

— Şi mie mi se pare ciudat. Să picaţi de somn cu toţii, încă de la plecare, şi să dormiţi tot drumul?! Nu e lucru curat.

— Nu e adevărat, spuse Ben. Înainte de culcare, ne-am plimbat împreună pe toate culoarele.

— Visul e o minciună. Bucură-te de partea vizibilă a lucrurilor!

— Nu ne-ai plimbat peste tot, spunând că circuitul e obligatoriu?

— Nu. Acum vreau să facem turul complet al navei biconvexe, răspunse şefa echipajului.

— Zău?! Ori nu mai ştiu ce fac, ori visez în continuare. Cum am ajuns în cabină? Cine m-a dezbrăcat?

— Eu. Când aţi urcat pe navă, aţi spus că sunteţi obosiţi şi vreţi să vă odihniţi. Cum cabina care v-a fost rezervată se găseşte pe primul culoar circular, spre dreapta, aproape de intrarea principală, v-am condus. Te-ai dat la mine, iar eu am răspuns avansurilor. A fost plăcut.

— Cine s-a dat la tine?! întrebă colonelul.

— Tu. N-ai vrut să iei nici măcar o gustare înainte.

— Îmi aduc aminte că m-ai refuzat.

— Nu mi-aş fi permis să refuz, spuse femeia. Satisfacerea pretenţiilor sexuale ale clienţilor face parte din fişa postului. Nu ne permitem să angajăm personal suplimentar.

— Aşa o fi, dar nu-mi amintesc.

— E posibil. Majoritatea bogătaşilor se droghează. E posibil să fi fost şi tu drogat.

— Poate fi adevărat, spuse Ben. Prea eşti familiară cu mine.

— Facem un tur complet al navei, apoi, până la amartizare, îţi stau din nou la dispoziţie. E timp destul. Poţi să te odihneşti, să te plimbi, poţi să vii în cabina mea sau la pupitrul de comandă, să vezi cum funcţionează aerodina noastră. Ai o bază electronică de date, acumulate în ultimele zeci de mii de ani, din ce domeniu de activitate vrei. Dacă te plictiseşti la calculator, poţi lua masa cu noi, la cantină. Putem să-ţi servim masa şi aici. Ai credit nelimitat.

— Deşi nu-mi amintesc nimic, mi-ar face plăcere să reeditäm ce s-a întâmplat între noi înainte a adormi, orice s-ar fi întâmplat.

— Perfect. Acum, pari mult mai treaz, dar, mai întâi, facem turul complet al aerodinei, spuse comandanta.

Invită musafirii să aştepte afară, îl ajută pe colonel să se îmbrace şi porniră.

Îi plimbă pe mai multe culoare, le arătă tot ceea ce era necesar să vadă şi le făcu cunoştinţă cu restul membrilor echipajului.

Îşi dădură seama că drumul de la Pământ la Marte nu era aşa de scurt cum sugerase femeia, iar „amartizarea" nu era doar un pretext pentru a-i trezi dintr-un somn indus de cine ştie cine, care le putea fi fatal, ci unul de integrare în propriul ei program de activitate.

Într-un târziu, se opriră din colindat şi se întoarseră în cuşete.

În cabina lui, Ben trecu la programul erotic. Pe tot parcursul drumului, se rupse de grup. Profitând din plin de pauzele de activitate ale conducătorului de echipaj, se conformă unui program de vis.

Femeia venea, îşi făcea datoria de gazdă, extrăgea o sumă consistentă din cartela de credit nelimitat a bărbatului şi pleca. Cu ceilalţi membri ai grupului de călători, se vedea foarte rar. Îi întâlnea în cabina de comandă, unde se ducea din când în când, să vadă dacă mai era mult până la destinaţie, la cantină, unde schimba câteva fraze convenţionale, sau îi saluta pe culoare. Petrecea mult timp în cabină, sporovăind cu Ben, care, atunci când nu era sub influenţa alcoolului, dormind cât putea de mult, se juca pe calculator.

Când văpaia iubirii începu să se stingă, întâlnirile deveniră tot mai rare. În aşteptarea sosirii pe Marte, între două întâlniri cu conducătoarea echipajului, urmate de cine festive, colonelul începu să citească şi să comenteze cu invitaţii săi istoria recentă a satelitului natural Marte.

Spre mirarea lui, căută mult, dar nu găsi nimic privitor la vreo civilizaţie subpământeană.

Totul se găsea la suprafaţă. Pe astrul veşnic îngheţat, transformat în staţiune de iarnă, în afară de turişti, cazaţi în mici oraşe de gheaţă, se găsea o mână de oameni ai patronatului, care conduceau planeta, preocupaţi mai mult de organizare şi finanţe. Printre clădirile destinate sporturilor de iarnă, fusese plantată vegetaţie arctică şi se instalaseră sisteme electronice care menţineau peste tot o lumină cenuşie veşnică, zilele însorite de iarnă sau nopţile adânci fiind abandonate definitiv. Utilităţile erau asigurate de o specie de mutanţi, ceva între om şi urs, rezistenţi la frig şi la efort. Citi mult despre acestea şi trase concluzia că nu aveau nimic în comun cu kikindele pământene.

În rest, numai pliante electronice, completate cu mici clipuri documentare, care prezentau o planetă complet acoperită de zăpadă, unde, pentru culoare locală, fuseseră aduşi eschimoşi de pe Pământ, cu igluuri, familii, sănii trase de câini, cu tot.

Intrarea pe orbita planetei Marte îi prinse pe excursioniști împrăștiați peste tot, la toate nivelele aerodinei, iar pe Ben dormind cu capul pe consola calculatorului.

Într-un târziu, se dezmetici cu greu, trase pe el costumul termoizolator cu care trebuia să coboare pe suprafața înghețată, ieși din cușetă și o luă pe culoare, spre sala de control a zborului, singura care avea hublou de urmărire a asolizării, unde presupuse că se găseau și ceilalți.

Cum nu se prea deplasase singur prin navă, se rătăci și nimeri într-o magazie.

Încercă zadarnic să deschidă ușa care se închisese în urma lui și, nereușind, începu să bată cu pumnii în ea. Cum ușa era capitonată, iar la lumina becurilor de control nu se vedea mare lucru, se resemnă și se așeză pe un colet.

Auzi un bâzâit și sări, speriat, în picioare.

— Hei! Unde mă aflu? Bubui o voce din cutia de aluminiu al cărei capac se deschisese între timp.

— Pe o navă spațială, spuse colonelul.

Atât cât putea distinge, văzu că arătarea din colet se ridicase în capul oaselor și se uita împrejur. Ochii acestuia luminau ca două faruri fosforescente, încolo și încoace.

— Tu cine ești?!

— Sunt Benjamin Bora, comandor de categoria a patra în flotila spațială a federației pământene, colonel și proprietar de astroport.

— Aaaa! Vânătorul și vânatul față în față!

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că noi suntem duși pe Marte, să ne împuște unii ca tine, oamenii cu bani, se auzi dinspre arătarea uriașă. Distracția voastră înseamnă moartea noastră.

— Să nu-mi spui! Te pomenești că voi sunteți animalele misterioase, uriașe, îmblânite, care, la apropierea omului, dis-

par, lăsând urme de o jumătate de metru. Am citit despre voi; sunteți ființe ciudate. Urmele voastre se întrerup în locul unde are loc dispariția. În baza de date a navei scrie că atunci când vă volatilizați, n-o luați spre observator, în față, sau lateral, ci în sus, ceea ce a dus la concluzia că sunteți animale zburătoare. Totul poate fi o falsă legendă sau un mijloc holografic de întreținere a stării de mister, în slujba turismului.

— E o falsă legendă, fără nici un suport istoric real. Orice comunitate de indivizi civilizați cunoaşte un sistem de disimulare.

— Deveniți invizibili? întrebă Ben.

— Nu dispărem. Tehnica noastră se bazează pe inducerea unor curburi în unitatea timp-spațiu.

— Deci e adevărat că există curbe temporale?

— De ce n-ar exista? Vorbim de satelitul Marte, spuse uriaşul alb.

— Ce are satelitul Marte?

— Acolo e posibil orice.

— Ce căutați aici? fu curios astronautul să afle.

— Am fost luați prizonieri. Suntem folosiți la vânătoare, pentru distracția turiştilor.

Monstrul îmblănit ieşise din colet şi deschidea cutiile din jur, dând la iveală semeni de-ai lui. Într-un târziu, Ben văzu că toate lăzile metalice din magazie conțineau doar animale ca acela eliberat de el din greşeală, hibrizi între om şi ursul alb uriaş, mult mai mari decât mutanții utilitari folosiți la curățenie sau diferite servicii.

— Te pomeneşti că voi sunteți ceea ce numim pe Pământ „oamenii zăpezii"?

— De ce ți-am spune? Dacă eşti acel Bora căutat în teritoriile estice pentru răpiri de persoane nevinovate şi predarea acestora către conducerea federală, eşti deosebit de periculos pen-

tru noi. Oameni ca tine ne-au vânat şi ne-au răpit din casele noastre pentru a ne vinde ca pe animale.

— Eu nu am fost niciodată în vreun stat estic. Aşa-zişii „teroriştii" i-am adunat de la periferia unui oraş fără importanţă. Când nu se găsesc morţi de beţi prin parcuri sau prin guri de canal, sunt foarte uşor de vânat cu arma cu lunetă şi gloanţe tranchilizante, în mahalale, unde caută prin gunoaie. Oameni-Yeti n-am văzut până acum. Nici n-am crezut că existaţi. Semănaţi cu kikindele.

— Ce sunt alea?

— Nişte animale carnivore foarte periculoase şi vorace. Sunt albe, îmblănite şi, când se deplasează prin rostogolire, se fac ghem. Au şase perechi de membre scurte, dar foarte puternice, cu gheare ascuţite. Se rostogolesc foarte repede şi nu pot fi nimerite. De altfel, chiar dacă le-ar lovi glonţul, au un câmp de forţă care le apără de orice agresiune.

— Ai dreptate, spuse monstrul, mutându-şi privirea fosforescentă. Seamănă cu noi.

— O fi, dar nimeni n-a reuşit să prindă vreo kikindă. Pe voi, au reuşit ăstia să vă închidă în cutii de aluminiu.

— Ar trebui să te omorâm, se enervă arătarea.

— De ce n-o faceţi?

— Pentru că, din întâmplare sau din prostie, eşti eliberatorul nostru. În plus, costumul tău termoprotector conţine o mie de mijloace de detectare, inclusiv o cameră minusculă de luat vederi. Dacă vreun membru al echipajului vede că lipseşti, dă alarma şi suntem luaţi ca din oală. Se pare că n-au observat că ai părăsit cabina.

— Mă vor căuta, spuse Ben.

— Cred că te vor căuta atunci când vom fi foarte aproape de satelit.

— Şi?

— Şi nimic, spuse animalul îmblănit. Ne ascundem în cabinele de lângă ieşire. Când vor deschide trapa principală, vom coborî, firesc, ca un grup de turişti. În prezenţa autorităţilor masate să te întâmpine, în frunte cu directorul staţiunilor, nu-şi va permite nimeni să afirme că a adus un grup de sclavi.

— Cu mine, cum rămâne?

— Te eliberăm.

Dădu ordin semenilor să spargă uşa, iar când aceştia executară ordinul, îl împinseră afară.

— Dacă vă dau în vileag? întrebă Ben.

— Îţi forţezi norocul, spuse un om al zăpezii.

— Poţi să ne divulgi prezenţa, spuse un al doilea şi îi dădu un şut în fund. E prea târziu. În curând, ajungem pe Marte.

Uimit şi speriat, colonelul o luă la sănătoasa pe culoarele farfuriei aburătoare, până când dădu nas în nas cu un membru al echipajului.

— Du-mă în cabina de comandă!

— Acolo mergeam şi eu, spuse omul. Pe aici.

Când ajunseră, iar Ben le povesti ce păţise, izbucniră cu toţii în râs.

— Ţi-am spus să bei mai puţin, spuse conducătoarea echipajului. Dacă aveam prizonieri la bord, nu-i ţineam în cutii. Avem cabine securizate.

— Să mergem acolo!

— De ce?

— Să vă arăt cutiile goale în care au fost închişi oamenii zăpezilor, spuse colonelul.

— Cum vrei, spuse femeia.

Luă doi membri ai echipajului şi pe cei doi Biani, aflaţi prin preajmă, şi porni cu Bora spre magazii.

— Aici e, spuse Ben.

— Eşti sigur?

— De ce întrebi?

— Deoarece sunt 20 de magazii, spuse şefa echipajului. Întregul nivel e destinat aprovizionării.

— Aici e. Sunt sigur. Uşa a fost spartă de uriaşii păroşi.

— N-a fost spartă nici o uşă. Nu pot fi deschise decât de mine sau de capitanul secund.

Trecu palma prin faţa senzorilor, uşa se deschise şi lumina se aprinse automat.

— N-ar fi trebuit să-ţi arăt, spuse femeia, dar nu vreau să crezi că avem ceva de ascuns şi ne folosim de numele tău pentru a face transport ilegal.

— Ce vrei să spui?

— Transportăm armament.

Deschise o cutie şi îi arătă puştile automate cu lunetă şi aparate minuscule de filmat sau armele-laser.

— Puteam să jur că găsim cutii goale, spuse Ben, privind stupefiat. Poate am greşit magazia.

Femeia deschise mai multe hale de marfă şi îi arătă.

— E un transport perfect legal. Armele sunt folosite la vânătoare.

— 20 de magazii pline cu armament?

— Nu avem numai armament. Transportăm de toate, de la fructe până la aparatură mecanică sau electronică.

— Ce se poate vâna pe Marte? întrebă colonelul.

— Nu ştiu.

— E posibil ca oamenii zăpezilor să aibă dreptate. Sunt duşi pe Marte şi împuşcaţi.

— Prostii, spuse femeia. Fantezia celor care promovează turismul nu are limite. Nu există nici un yeti, cum nu există nici un pegas şi nici un inorog. Se folosesc de imaginarul colectiv, care inventează legende.

Comandanta navei, împreună cu un grup numeros de membri ai echipajului, îl conduse pe Benjamin Bora şi pe invitaţii lui până în holul intrării principale, unde se opriră, aşteptând derularea ultimelor manevre de amartizare.

În lumina reflectoarelor, se aşezară pe o platformă circulară, care, împreună cu aerodina, se roti 30 de grade şi se opri. Trapa intrării principale se deschise, creând condiţii mai multor zeci de animale uriaşe îmblănite să coboare. Venind din toate părţile, strecurându-se printre însoţitorii lui Ben, se îndreptau către ieşire, trăgând după ei cufere grele, cărând în spinare rucsacuri supradimensionate şi ducând în mâini valize sau sacoşe.

Pentru că nu aveau rampă de coborâre, se lansară de la 20 de metri, fără să pară a suferi vreun traumatism, la impactul cu solul. În ciuda atracţiei gravitaţionale, indusă de terraformare, coborârea lor era lină.

Sărind unul câte unul din navă, se îndepărtară liniştiţi, ca nişte turişti veniţi la odihnă, formând un şir care se pierdu în ceaţa lăptoasă a planetei.

— Aţi văzut?! întrebă colonelul entuziasmat.

— Ce să vedem? întrebă conducătoarea echipajului.

— Oamenii zăpezilor.

— N-am văzut nimic, îi tăie femeia pofta de discuţii.

Deşi pentru călători rotirea aerodinei încetase după 30 de grade, în realitate, înainte de a se opri, aceasta mai făcu 20 de grade. Între timp, trapa intrării principale rămăsese tot timpul închisă.

Nava glisă pe două şine de gheaţă, până într-un hangar imens, puternic luminat, rupt de mediul ostil de afară şi abia acum fu deblocată cu adevărat uşa de evacuare.

Fură întâmpinaţi de o delegaţie numeroasă, formată din directorul general, directorii staţiunilor şi patronii hotelurilor de gheaţă, care strânseră pe rând mâna comandorului şi rostiră uzuale formule de bun venit.

— Ați văzut oamenii zăpezilor? îi întrebă.

— Sigur că i-am văzut, spuse directorul tuturor stațiunilor, dar au dispărut într-o buclă temporală.

— Serios?! De unde știți?

— Pe Marte, spre deosebire de Pământ, curburile timpului sunt un fenomen natural obișnuit. Nu vreau să anticipez discuția pe care o vom avea între patru ochi, dar venirea voastră aici e strâns legată de acest fenomen.

— Nu e un fenomen natural, spuse Ben.

— Cum adică?

— E un fenomen indus de arătările în blană de urs. Dețin tehnica necesară, în acest sens.

— De unde știi?

Colonelul le povesti cum ajunsese într-una dintre magaziile aerodinei și cum eliberase, fără să vrea, mai multe zeci de yeti, ținuți prizonieri în cutii de aluminiu, apoi le detalie discuția pe care o avusese cu unul dintre exemplare.

Cei prezenți schimbau între ei priviri neîncrezătoare și semnificative.

— Bine. Să lăsăm asta! spuse directorul stațiunilor și îi înarmă pe toți cu câte o pușcă-laser, ultimul tip, cu lunetă și reglare electronică a sistemului de ochire, aduse între timp de un subaltern. Nu avem timp de pierdut. Poate din cauza ta, poate din altă cauză, noi, cei de aici, am văzut oamenii zăpezilor fugind de pe navă, într-un moment de neatenție.

— Ce vrei să fac cu arma?

— Mergem la vânătoare.

— Ia stai! se enervă Ben. Nu ar fi fost bine să ne întrebați dacă vrem să mergem la vânătoare? Poate nu vrem. Poate dorim să ne odihnim, să luăm masa sau să bem ceva.

— Nu e timp de odihnă. Atâția oameni ai zăpezilor la un loc nu mai prindem. Sunt periculoși. Nu cunosc obiceiurile lo-

culuí şi pot face mari prostii. Pot perturba buna desfăşurare a activităţii staţiunilor din jur. Cu idei subversive, aduse de pe Pământ, pot influenţa în rău vânatul autohton.

— Duceţi-vă fără mine! Am venit pe Marte ca turist şi fac ce vreau. Nu am nici un chef să merg la vânătoare de fiinţe înzestrate cu raţiune.

— Şi cei vânaţi de tine în jurul oraşelor erau tot fiinţe înzestrate cu raţiune, spuse directorul.

— N-am omorât pe nimeni.

— Da, dar i-ai vânat. I-ai neutralizat cu tranchilizante şi i-ai vândut ca pe sclavi.

— Nu se poate dovedi nimic, spuse Ben. Nu aveau acte. Nu sunt înregistraţi niciunde.

— Asta e adevărat, dar tot atât de adevărat e faptul că, odată duşi în închisorile federale, au dispărut, aşa cum se volatilizează animalele uriaşe de la noi. Ai vândut umbre. Asta i-a făcut pe şefii noştri să tragă concluzia că ai proprietatea de a vedea lucruri sau fiinţe dispărute în curburi spaţio-temporale, paralele cu realitatea.

— Faptul că mi se limitează controlul asupra propriilor mele mişcări, înseamnă că nu am nici un ban pe cartela „cu credit nelimitat". Fără bani, nu am nici o putere.

— Mă bucur că te-ai prins, dar eşti, totuşi, puternic. Banul nu contează pe o planetă îngheţată. Puterea ta constă în faptul că eşti cu noi. Ţi-am acordat creditul pentru că avem nevoie de serviciile tale. Acesta rămâne „nelimitat" în măsura în care ştii să asculţi şi să înţelegi, spuse directorul.

— Aşa mi-a spus şi individul cu ochii bulbucaţi, negri, asemănători ochelarilor, când am amartizat prima dată şi am ajuns în străfundurile satelitului.

— Nu e posibil să fi ajuns în străfundurile nici unui satelit. Asta e o legendă.

— Ca legenda cu animalele misterioase, râse Ben.

— Nu chiar.

— Vrei să spui că pliantele lansate de voi mint când scrie clar că suprafața astrului e concepută ca decor, adevărata civilizație găsindu-se în străfunduri, în subsol, sub un strat de gheață gros de un kilometru, fiind construite mai multe nivele, ca într-un buncăr antiatomic, comunicând între ele prin scări multiple şi ascensoare?

— Nu, nu suntem o civilizație subpământeană. Suntem o civilizație de suprafață, spuse directorul. Nu ştiu ce pliante ai citit tu.

— Pliantele electronice de pe navă.

Văzând că nimeni nu mai spune nimic, că luminile aerodinei se sting şi trapa intrării principale se închide, fără nici un chef, Ben îşi încheie costumul termoizolator, îşi puse casca de protecție şi se urcă într-una dintre cele trei maşini pregătite pentru expediție, alături de directorul general, câțiva conducători de stațiuni turistice şi invitații săi, echipați ca şi el, cu haine termoizolatoare.

Afară, ziua veşnică, cenuşie şi cețoasă, concepută de cei ce înființaseră stațiunile, părea o noapte ceva mai luminoasă.

Parcurseră în liniște mai multe zeci de kilometri, apoi se opriră. În lumina farurilor maşinii din față, li se făceau semne să coboare.

La fel de bine echipați împotriva frigului ca şi Ben, directorul general şi doi subalterni coborâră din maşină şi se apropiară.

— Ce-i?

— Am descoperit nişte urme, spuse omul. Priviți talpa! E enormă. Animalul are piciorul exact ca noi, cu cinci degete, dar foarte mare.

— Nu e talpa omului ghețurilor, spuse un cunoscător, manevrând un aparat, ca un contor pentru radiații. Cineva a folosit un mulaj din cauciuc, să ne deruteze.

— Cine?

— Poate chiar vreun yeti.

— Priviți! strigă Ben.

— Nu se vede nimic, spuse mânuitorul contorului. Doar o întindere de gheață.

În apropierea lor, se vedeau doi oameni ai zăpezilor, enormi, albi, îmblăniți, mult mai înalți ca mutanții utilitari, așa cum apăreau și în cărți. Unul dintre ei le făcea semn că drumul pe care mergeau mașinile era greșit și ar fi fost mai bine s-o ia la stânga.

— Eu spun următorul lucru, rosti unul dintre animale și se rostogoli prin zăpadă 10 kilometri dus și 10 kilometri întors, în direcția indicată.

— Ba următorul lucru îl spun eu, se auzi cel de-al doilea animal.

Execută aceeași rostogolire, un balet absurd, greoi, apoi dispăru, împreună cu primul.

— Ce-a fost asta?! întrebă colonelul.

— Ce să fie? întrebă directorul general.

— Am văzut doi oameni ai ghețurilor.

— Știa conducerea ce știa. Ai proprietatea de a-i depista.

— Mi-au făcut semn s-o luăm la stânga, spuse Ben.

— Nu știu dacă e bine să ne luăm după ei, spuse cel cu contorul. Poate fi o capcană.

— Dacă fugim de primul pericol, unde ajungem? se enervă directorul.

— Acasă, spuse un subaltern, enervându-l și mai mult pe directorul tuturor stațiunilor. În față, e una dintre stațiunile noastre. Când ajungem, dau de băut.

— Nu ne putem întoarce de la vânătoare, așa, cu coada între picioare, spuse șeful stațiunilor. Mergem spre stânga!

— Dacă fugim de primul pericol, putem ajunge la al doilea, mormăi unul dintre directorii stațiunilor, urcându-se în mașină.

— Ce-ai spus?! sări directorul general ca ars.

— A, nimic.

După un drum monoton de trei ore prin pustiul înzăpezit, zăriră în depărtare o construcție semisferică din gheață, un iglu imens, cu diametrul de 50 de metri și multe ferestre.

— Vedeți ce văd eu? întrebă Ben.

— Vedem, spuse directorul general.

— Clădirea asta nu există, spuse un patron de hotel.

— Ba există.

— E posibil să fi fost atrași într-o curbă temporală, spuse directorul de stațiune ce cărtise mai înainte.

— Suntem oameni serioși, spuse șeful tuturor stațiunilor. Să lăsăm poveștile!

Își pregătiră armele, își puseră ranițele cu muniție, se înșiruiră în jurul clădirii și, târâș, se apropiară de ferestre. Înăuntru, oamenii ghețurilor se distrau. Dansau, beau sau conversau fără nici o grijă. Bubuitoare, muzica se auzea de afară.

La semnalul directorului, vânătorii sparseră geamurile și deschiseră focul. Câțiva deschiseseră ușile și pătrunseseră în incintă, trăgând la nimereală, în toate părțile.

În scurt timp, nici un om al zăpezilor nu mai era în picioare. Totul era o baie de sânge.

Mândru de reușita vânătorii, directorul tuturor stațiunilor intră în sală, cu pieptul scos, ca și cum ar fi vrut să țină un discurs.

— Am făcut treabă bună, spuse. Televiziunile mai lipsesc.

Stupefiați, vânătorii îi arătară ce făcuseră. În cădere, unuia dintre uriașele animale i se desprinsese masca și se rostogolise la câțiva metri depărtare. Fiecare yeti nu era altceva decât un

om, înălțat pe picioroange, îmbrăcat într-o blană de urs, fabricată din plastic matlasat, închisă cu fermoarul.

— Înainte de a fi deştept, suntem un popor de războinici, spuse un director.

— Nu avem popoare inteligente; doar indivizi inteligenți, spuse un altul. Se ştiu ei, nu se cred.

Benjamin Bora tresări. Uimit, văzu cum directorul tuturor stațiunilor de pe Marte, subalternii acestuia, directorii de stațiuni, patronii de hoteluri, precum şi cadavrele oamenilor deghizați în yeti, din motive ştiute doar de ei, încep să se topească şi cum tot ce era în jur, mobilier, mese, ringul de dans, instrumentele muzicale, difuzoarele şi aparatura electronică, începe să se întrepătrundă şi să devină lichid, dându-i senzația că se găseşte în mijlocul unor valuri divers colorate, ca într-un acvariu.

Se uită după invitații săi şi nu zări pe nimeni. Ian, Angela, clonele Ioric, Sebastian şi Speranța nu erau printre cei ce se topeau.

Cu un suprem efort, reuşi să se trezească din visare şi să iasă afară, în pustiul de gheață.

— Hei, domnu'! se trezi strigat de baba slabă, cu față colțuroasă şi stafidită, de la banca pământeană unde aflase că are credit nelimitat. Ați adormit?

— Cum să adorm?! De ce să adorm? Ce măcel. Nu poate fi adevărat.

— Ce nu poate fi adevărat? Faptul că te crezi la hotel? Ai adormit şi ai visat urât.

— Nu cred, spuse Ben. Poate abia acum am adormit şi visez tâmpenii. Dumneata eşti un coşmar.

— Nu trebuie să vorbeşti aşa cu oamenii de aceeaşi vârstă cu tine. De două ore mă chinui să obțin legătura cu biroul financiar al Asociației Veteranilor Independenți.

— Ce mai e şi ăla?

— Asociația unde ai cotizat dumneata pe parcursul vieții, spuse oficianta. Eşti adormit? Norocul tău e că ai fost pilot şi ai avut venituri mai mari decât celelalte categorii de cadre militare. Altfel, nu ți-ai prea plătit contribuția pe ultimele şase luni. Ți s-a oprit datoria. Uite aici! Scrie în extrasul de cont, pentru eventuale reclamații.

Numără încă o dată banii, apoi, ca să fie sigură, îi introduse în cititorul de bancnote.

— Uite suma solicitată în cerere şi să ne vedem cu bine!

— Ce sumă, care sumă?! strigă Ben Bora. Am credit nelimitat. Ce să fac eu cu mărunțişul ăsta?

— Cum ce să faci? Ceea ce ai specificat. Înmormântarea.

— Înmormântarea cui?!

— A dumitale, spuse funcționara. Nu asta ai solicitat? Scrie negru pe alb.

— Să solicit bani pentru înmormântarea mea? Ce, sunt nebun?

— Se poate spune şi aşa. La bătrânețe, omul se mai şi sclerozează.

— Mai e mult până atunci, spuse Ben.

— Deloc. În nebunia dumitale, e posibil să te crezi la 50 de ani.

— Nu am nici 40.

— Ai peste 80. Scrie aici. Uite copia după certificatul de naştere! spuse femeia.

— Nu se poate.

— Ba se poate. Ia-ți banii!

— Dacă e adevărat ce spui, măcar să mă fi servit domnişoara de alături, încercă Ben să glumească.

— Bătrân pervers! se enervă oficianta. Curg băşinile după tine, iar tu, cu ochii după fete. Vezi că e o oglindă în hol. Trezeşte-te din visare şi du-te acasă de te culcă!

Ameţit, Benjamin Bora părăsi sala ghişeelor micii sucursale de bancă şi se opri în faţa oglinzii din hol. Îl privea un bătrân decrepit, cocoşat, cu părul alb, rar şi năclăit de transpiraţie, şi cu obraji scofâlciţi.

Simţi ace în ceafă şi i se întunecă privirea. Ca să nu cadă din picioare, se aplecă în faţă şi îşi sprijini palmele scheletice pe genunchii osoşi.

Furios, scuturâ din cap şi deschise ochii. Spre surprinderea lui, mâinile nu-i mai erau aşa descărnate, ci musculoase şi puternice.

Îşi luă avânt şi privi în oglindă. Nu era acelaşi bătrân de o clipă, cotizant la Asociaţia Veteranilor Independenţi, un om îmbrăcat ca un cerşetor, ci Benjamin Bora, bărbatul dur, neîndurător şi arogant dintotdeauna, comandor de categoria a patra în flotila spaţială a Federaţiei Pământului şi proprietar de astroport. Ochii lăcrimoşi, înfundaţi în orbite, redeveniseră vii şi zeflemitori.

— Ai păţit ceva? auzi din spate.

Îngrijorată, colega babei, blonda cu părul scurt de la ghişeu, îi pusese o mână pe umăr.

— Nu am păţit nimic, zâmbi Ben. O uşoară ameţeală.

— M-am hotărât să vin cu tine, spuse tânăra. O excursie pe Marte este exact ce îmi trebuie. M-am săturat de monotonia muncii la un banal ghişeu de bancă. Ne aşteaptă prietenii tăi.

Îi arătă uşa de la intrare, îl apucă de mână şi îl trase după ea.

XV

Ian, Angela, Sebastian, Bian, Rebian şi Speranţa îi aşteptau afară.

Când Ben şi blonda de la ghişeu ajunseră lângă ei, se treziră cu toţii; în cu totul altă parte.

— Unde e Rebian?! se sperie Bian.

— Unde e Benjamin Bora? întrebă Ian.

— Unde suntem?! întrebă Speranţa.

— Nu suntem la intrarea băncii, spuse Angela. Suntem în Piaţa Primăriei, acolo de unde am plecat. N-am văzut în viaţa mea aşa ceva. Aşa ceva nu poate exista.

— De ce, mă rog?! se miră Ian. Am trecut prin altele şi mai şi.

— Cred că sunt plăsmuiri ale minţilor noastre înnebunite de frică, nişte aiureli, nişte incertitudini, nişte halouri.

— Nici urmă de dublură a fratelui meu sau de colonel, spuse Sebastian.

— Am plecat obosiţi la drum şi am făcut numai prostii, spuse Ian. Ca astronaut, am învăţat că nu pot încăpea două săbii în aceeaşi teacă.

— Ce sunt alea?! se miră Speranţa.

— E o expresie. Vreau să spun că nu încap două entităţi identice, cum au fost Bian şi Rebian în acelaşi spaţiu. Sau timp.

— Bine. Să mergem! spuse Sebastian.

— Nu pleci nemâncat la nuntă sau obosit la drum, spuse Ian.

— Aşa-i, interveni Angela. Luăm o pauză.

— N-a fost un drum, spuse Bian. Cred că a fost mai mult o călătorie iniţiatică, un coşmar comun.

— Care o ia de la capăt, spuse Ian.
— Ce vrei să spui?
— Vine căutătorul acela de la o agenție de binefacere.
— Kenzo Herzon?
— Da.
— Iarăşi?! strigă Angela.
— Cred că da.
— Ce facem?
— Nu ştiu, spuse Ian. Mă dezmeticesc cu greu.

Un automobil de teren ieşise de pe o stradă laterală şi se îndrepta spre ei cu viteză foarte mare.

Când văzură că acesta nu are de gând să încetinească, se speriară şi se aruncară pe jos, într-o parte şi în cealaltă față de direcția de mers, trântindu-se pe asfalt.

— Am mai trăit faza asta, dar nu credeam să se repete întocmai, spuse Angela.

— Ce faci, bă, dai peste noi?! strigă Ian, apropiindu-se de maşina care frânase brusc.

— Am oprit la timp, spuse conducătorul autovehiculului.

Coborâse geamul şi zâmbea. De undeva, de sub bordul automobilului de teren, dată la maxim, bubuia melodia „Înghețati, în calea mea" de Leon Grimsky.

— Ce glumă a asta? Dacă nu te țineau frânele?

— Mă țineau, spuse conducătorul auto. Nu te uita că arată aşa rău. Hârbul ăsta prinde şi 300 la oră. Prin deşert, e spaimă. Puțini se încumetă să meargă pe acolo.

Se ridicaseră şi frații Ioric în picioare. Sebastian îşi freca zonele dureroase, pline de vânătăi, iar Bian, care nu se lovise decât la umăr, îşi scutura hainele ca şi cum s-ar fi umplut de praf.

— M-am lovit rău de tot la genunchi, exact în acelaşi loc ca data trecută, spuse Speranța, ridicându-se s-o ajute pe Angela.

— Trece, spuse şoferul. Urcaţi! Urcaţi-vă repede! Îţi dau o alifie după ce părăsim piaţa.

— Nu suntem deloc grăbiţi, spuse Ian. Unde am putea merge?

— Ieşim din oraş. La margine, e mai sigur.

— Ştim, râse Angela. Vin kikindele.

— Ce sunt alea?! se miră şoferul.

— Asta ar fi urmat să te întrebăm noi pe tine. La prima întâlnire, tu ne-ai spus să ne grăbim, să ne urcăm în maşină, că vin kikindele.

— Nu v-am văzut în viaţa mea, spuse şoferul. Nici de kikinde n-am auzit.

— Cum, n-ai auzit de kikinde?! se miră Ian.

— Nu. Ce sunt alea?

— Nişte animale carnivore foarte periculoase şi vorace. Sunt albe, îmblănite şi, când se deplasează prin rostogolire, se fac ghem. Au şase perechi de membre scurte, dar foarte puternice, cu gheare ascuţite. Se rostogolesc foarte repede şi nu pot fi împuşcate. În plus, au un câmp de forţă care le apără de gloanţe.

— N-am văzut aşa ceva, spuse şoferul.

— Nici noi.

— Atunci?

— Tu ne-ai povestit despre ele, spuse Ian.

— E o glumă?

— Deloc.

Îi povestiră cum el, Kenzo Herzon, căutător la o agenţie de binefacere, îi condusese în ţinutul de vânătoare de la periferia oraşului, cum îi dăduse în primire colonelului Benjamin Bora, cu care ajunseseră pe Marte sau, cel puţin, aşa credeau.

— Văd că îmi ştiţi numele, dar nu am habar ce e acela un "căutător". Nici vreo agenţie de binefacere nu ştiu. Cine ar avea interes să facă vreun bine?

— Pe ce lume trăieşti?! întrebă Ian. Nu eşti tu acel Herzon întâlnit ne noi, căutător al nu ştiu cărei agenţii de binefacere?

— Eu sunt, dar sunt avocat. Aţi avut vreun proces?

— De ce întrebi?

— Văd că mă cunoaşteţi, spuse şoferul.

— Te cunoaştem destul de bine, spuse Bian frecându-şi umărul. Din cauza maniei tale de a conduce ca nebunii, s-ar putea să nu mai pot mişca braţul.

— Şi apoi, tu eşti cel care ne-a condus în tabăra militară, unde ne-am echipat şi am plecat la vânătoare de indivizi mai închişi la culoare, spuse Angela.

— Nu v-am condus niciunde, pentru simplul motiv că acum vă văd prima dată în viaţă.

— Nu putem nega realitatea.

— Aşa o fi, dar, din punctual meu de vedere, totul e adevărat. Sunt îmbrăcată cu uniforma militară dăruită de Benjamin Bora.

— Ciudat! le răspunse şoferul. E vorba de realitatea voastră, dar realitatea e alta: eu conduc foarte prudent. Nu cred că ştiţi pe ce lume trăiţi. Cred că nu sunteţi întregi la minte. V-aţi construit o lume a ficţiunii ideale.

— Eu şi colega mea, Angela Noistec, nu ştim prea bine în ce lume am nimerit, spuse Ian, dar nu cred că e o lume imaginată. Ideală, nici atât. Ceilalţi sunt oameni primitivi de aici. Tu ce eşti?

— Cum adică ce sunt?

— Adică dacă eşti om primitiv sau om din siliciu, spuse Angela.

Kenzo se uita la ei, căutând să-şi dea seama dacă interlocutorii lui vorbeau serios sau îl luau peste picior.

— Sunt un om normal, spuse într-un târziu. Ca toţi oamenii. N-am auzit de fiinţele tale din siliciu.

— Om cu o mare cantitate de apă în corp, care se hrăneşte cu hidrocarbonate, lipide şi protide?

— Din câte ştiu eu, acestea sunt substanţele de bază ale alimentelor cu care ne hrănim cu toţii. Care e treaba cu oamenii de siliciu?

Ian îi povesti, încă o dată, despre rasa dominantă de pe acel Pământ, androizii de siliciu, care foloseau nişte monede de sticlă ca hrană directă, şi despre oamenii primitivi, vânaţi pentru distracţie sau folosiţi ca sclavi la terraformare.

— Straniu, spuse omul, hotârât să scurteze discuţia cu nebunii.

— Straniu e faptul că te prefaci că n-ai auzit despre silicioşi, spuse Speranţa. Poate eşti şi tu de pe altă planetă, cum susţin ăştia doi că sunt.

— Nu sunt deloc de pe altă planetă, spuse conducătorul auto. Sunt de aici, din capitală. V-am văzut de departe şi mi-am zis că nu e rău să vă iau cu mine, indiferent de unde veniţi şi în ce parte mergeţi; păreţi a nu şti încotro s-o luaţi. Mi-am zis că e posibil să mergeţi undeva. Am loc destul în maşină. Poveştile voastre nu mă interesează.

— Ce te face să crezi că vrem să mergem undeva? întrebă Ian.

— Faptul că stăteaţi aici, în mijlocul Pieţei, fără nici o treabă.

— Nu mai avem voie să stăm în Piaţă?

— Ba da, dar dacă nu sunteţi la serviciu, ca toţi oamenii, înseamnă că vreţi să mergeţi undeva, spuse şoferul.

— Unde să mergem?

— În afara oraşului, de exemplu.

— Ce să facem în afara oraşului?! se miră Angela.

— Ştiu eu, poate vreţi să participaţi la deşertificare.

— Ca primitivii din grădinile zoologice?

— Nu ştiu cât de primitivi sunt ţăranii, dar eu într-o grădină din asta merg, spuse Kenzo.

— Cu ce ocazie?

— Am un caz de rezolvat.

— Şi noi, noi ce putem face acolo? întrebă Ian.

— Daţi o mână de ajutor la deşertificare.

— Văd că terraformarea, la voi, e un proces de transformare a grădinii în deşert, nu invers.

— Din cauză că se foloseşte principiul dezorganizării, nu cel al organizării, spuse Kenzo.

— Cum adică?

— Într-un editorial, un ziarist a abordat, de curând, tema mafiei piețelor. Dintr-un punct de vedere unilateral, patetic, emoțional, ca şi cum nu am şti cu toții că orice mafie e un sistem bine organizat de dezorganizare a economiei. Articolul era menit să stoarcă lacrimi gospodinelor, gospodinii fiind plecați, între timp, la crâşmă. Ca să nu inoportuneze, editorialistul îi numeşte pe samsari „grănicerii comerțului", iar pe monopolişti „greii comerțului". Dă exemplul unui producător de fructe de samptist, care nu reuşea să-şi vândă recolta la hipermarket, nici nu avea posibilitatea să facă dulceață, nici nimic. Nu se vorbeşte despre viziunea economică foarte îngustă a fermierului nostru de ocazie; nu înființezi o monocultură când, după ani de chin şi investiții incerte, rămâi cu 15 tone de samptiste pe an pagubă. Chiar şi egalitariştii neşcoliți cunosc principiul diversității; azi merge brânza vacii de savană, mâine merg perivele roşii, poimâine vreo cereală sau rădăcinoasă. Banii se plimbă de la un sector la altul. Dacă nu se fură mai mult decât se produce, e posibil să apară prosperitatea, dar, până la diversificarea producției şi munca bine salarizată mai avem drum lung şi azi. Nu sădeşti zeci de arbori de samptist fără precontract sau posibilitate de prelucrare previzionată. Guvernele au lăsat liberă piața, iar legile nescrise ale acesteia, autoreglarea prețurilor, libera circulație a mărfurilor, privatizarea,

diversificarea, libera concurență, libera asociere etc., acționează voit haotic. Fermierii sunt lăsați să moară de foame. Subvenționarea producției și statalizarea pieței de gros pot transforma grădinile zoologice în superputeri agricole, lucru care contravine deșertificării. La noi, și dacă s-ar pricepe țăranii să absoarbă fondurile guvernamentale, nu ar ști să le folosească eficient. Din păcate, și „samsarii" finanțelor au la îndemână o legislație înadins încâlcită.

— Un ziarist începe prin a fi plătit să spună anumite lucruri și sfârșește prin a fi plătit să nu spună aceleași lucruri, spuse Ian.

— Există o lege a presei.

— Oriunde există o lege a presei.

— Da, dar aici au simplificat-o cât s-a putut de mult, spuse Kenzo.

— Zău?! Cum sună?

— Legea presei spune că nu trebuie să știi prea multe.

— Unii au simțul umorului prin simplul fapt că există, spuse Ian.

— Umorul involuntar poate avea consecințe grave.

— Chiar. De ce să te legi la cap dacă n-ai?

— E mai prudent ca presa să deranjeze doar oameni deja deranjați, spuse Kenzo.

— Văd că se aplică. Noi știm că primitivii, cum suntem noi, sunt duși în niște spații virtuale numite grădini zoologice și puși să deșertifice solul, prin epuizarea rapidă a resurselor de hrană, iar nisipul obținut e folosit de o parte a populației, care are un metabolism bazat pe siliciu, să toarne monede de sticlă, care sunt folosite, în principal, ca hrană directă sau pentru diverse schimburi comerciale. Presa tace.

— Nu știu să existe astfel de oameni de siliciu, dar grădinile zoologice sunt o realitate, nu spații virtuale.

— Dacă nu vrem să ieşim din oraş? întrebă Ian.

— Atunci, vă pot lăsa oriunde, în drumul spre marginea capitalei.

Le deschise portierele, iar cei cinci, spre surprinderea lui, rămaseră pe loc.

— Nu mergeți?! îi întrebă.

— Nu mergem, spuse Bian.

— Ce vă reține?

— Nu ştim ce ne reține, dar ne reține. Nu ştim ce aşteptăm, dar aşteptăm.

— Eu cred că ştiu de ce am avut o reținere, spuse Speranța, urcându-se în maşină. Simțeam că acest scenariu se va repeta. Acum, acest simțământ e o certitudine. Nu mai am nici o reținere. Întâmplă-se ce s-o întâmpla!

— Aşa e, spuse Sebastian. Să mergem! Drumul poate fi mai interesant decât orice destinație.

— Am putea merge, dar opreşte dracului melodia aia obsedantă! strigă Ian.

Cum nimeni nu mai era presat de forța misterioasă care îi ținuse pe loc, se urcară în maşină, Ian pe scaunul din față, iar ceilalți patru, pe banchetele din spate.

Şoferul porni pe strada din stânga Primăriei, dar nu în trombă, ca primul Kenzo, ci timid, ca un şofer începător, cu viteză mică.

Bătut pe umăr de Angela, tresări şi frână brusc.

— Ce-i?! se întoarse.

Ca mai înainte, lovită de o foame înfiorătoare, femeia voia să-şi recupereze pătura cu alimente.

Cu mici diferențe, scenariul era acelaşi: recuperară sacul cu mâncare din gangul blocurilor, îl urcară în spațiul rămas gol dintre scaune şi portiera din spate, mâncară sandvişuri, şi nimeni nu mai aruncă mâncarea pe fereastră. Bian desfăcu o sti-

clă cu suc, dar nu se mai dedublă din cauza lui, lichidul nemaifiind o răcoritoare care gândeşte, plină de unităţi de informaţie.

Dacă tot ce se găsea în pătura Angelei era comestibil, nu mai era nevoie să fure mâncare din vreun magazin.

— Ne târâm pe pământ, spuse Ian într-un târziu. Era periculos, dar era mai bine cu celălalt.

— Dacă mergi aşa prudent, cum se face că era să dai peste noi în Piaţă? întrebă Angela.

— Nu ştiu, răspunse Kenzo. Vreun moment de rătăcire.

— Putem schimba scenariul, spuse Sebastian. Trec eu la volan.

— Nu ştii drumul. Străduţele sunt foarte întortocheate.

La marginea oraşului, nu era nici o tabără militară. Nu se mai găseau camioane cu echipament, nu era nici urmă de soldat sau echipă de intervenţie, nu mai apăru nici un colonel Benjamin Bora. În depărtare, nu se vedeau barăcile de carton ale scursurilor societăţii, închise sau nu la culoare, nici vreo îngrămădire de case improvizate, construite din tot felul de resturi celulozice sau metalice, rulote dezafectate şi containere abandonate.

Dincolo de ultimele clădiri, nu se întindea un ţinut deşertic şi stâncos, ci coline înverzite, acoperite, ici şi colo, cu pâlcuri de arbori stufoşi. Din loc în loc, se vedeau şosele corect asfaltate sau sate cu clădiri înalte şi strălucitoare.

— Ce frumuseţe! exclamă Speranţa.

— Toată lumea vorbeşte despre frumuseţe, dar nimeni nu ştie ce e aia, spuse Sebastian.

— Frumuseţea e o stare de bine, dar nici cu prostia nu ne e ruşine.

— Aşa-i, e o prostie să fii frumos într-o lume ca asta. M-am saturat, spuse Angela.

— Din cauza muzicii ambientale a unuia Grimsky, din cauza unor fântâni arteziene muzicale sau cine ştie cărui alt motiv, la un moment dat, am înțeles că procesul de deşertificare se apropia vertiginos de oraş, spuse Ian. Nu e nici un deşert.

— Ba e, dar dincolo de coline, la peste 500 de kilometri, spuse Kenzo. N-a ajuns încă aici.

Merseră o bună bucată de timp, printr-o pădure formată din arbori răzleți, şi urcară un deal, spre o porțiune de teren unde copacii erau mai deşi. Căutară un loc de unde puteau vedea peisajul din vale şi opriră maşina pe şosea, la umbra unor tufişuri înalte, înflorite, tulburător mirositoare.

Văzând că, de uimire, nici unul nu mai avea chef de discuții, se cufundară cu toții în tăcere. Se gândeau că totul e prea frumos ca să nu fie artificial. Existența unei lumi virtuale, invizibile, inexistente, îi făcea să se simtă ca nişte insecte sub un pahar întors cu fundul în sus.

Faptul că satenii din vale nu observaseră automobilul de teren şi nu se îndreptau spre ei, văzându-şi de agricultura lor, le dădea o stare de siguranță.

Sunetele de fond ale unei grădini, ciripiturile păsărilor, mirosurile vegetale, iarba crudă, frunzele îmbibate cu umezeala unei veri târzii, lastărişul înflorit sau abia înmugurit, erau elemente care compuneau o ambianță de vis.

Rămăseseră cu toții înțepeniți într-o ciudată stare de maximă beatitudine. Nu-şi puneau problema cum se simțea omul de alături, dar niciunul dintre ei nu îndrăznea să întrebe.

— Pe aici, vine noaptea? se trezi Angela că întreabă.

— Cum adică?!

— Adică e noapte şi zi, ca acolo, la marginea capitalei, unde am vânat negricioşi, sub comanda colonelului Bora?

— Ce-ai vrea să fie?! se miră avocatul.

— O zi veşnică, cețoasă, lăptos-cenuşie, cam ca peste tot.

— Am trecut dintr-un peisaj cețos şi arid într-unul verde, luminos şi înflorit. Ce facem? întrebă Ian. Avem chiar şi mai mulți sori. Uite, pomul de colo are nişte fructe care seamănă foarte mult cu piersicile.

— Parcă am fi sub clopotul de sticlă invizibilă de lângă casa omului de siliciu Arnold Octavian, spuse Angela şi se ridică, brusc, în picioare, declamând, cu gesturi largi. Priviți! Lumina urcă în noi. Ucidem poteci, cu capete ce cad ca nişte duminici, întorşi în tenebre. Ne scoatem mustați şi peruci, sprâncenele, barba. Iar devenim stâlpi poticniți în iarba-nserăriii. Lumina urcă în noi din pământ, ca o otravă, putred mocnind. Gardul copilăriei, totdeauna prea-nalt, creşte cu vârsta. Şi urcăm, strigând în sus, ca nişte pini. Mişcare absurdă, întinderea mâinii. Fericirea vine târziu, când toți oamenii dorm. Timpul e-atunci jumătate de frunză întru amurg. Urme adânci prin zăpada căzută în trepte...

— Iar începe.

— Ce?

— A mai căzut o dată într-o transă din asta, poetică. Credeam că moare, spuse Ian.

Le povesti episodul în care Angela, ajunsă într-un decor halucinant, luminos şi înflorit, cu pomi, frunze şi fructe din sticlă, a leşinat. Într-un scenariu virtual, lume inoculată psihic, pe scenariu prestabilit sau ce-o fi fost, a căzut în iarbă, într-un fel de catalepsie reversibilă, inconştientă, cu pupilele nemişcate şi mâinile încleştate.

— Atunci, am crezut că rigiditatea vine de la mâncare, de la vreun tehnovirus sau de la faptul că i-am pansat rănile cu frunzele vreunei plante otrăvitoare, halucinogene, încheie Ian povestea. Acum, ce mai are?

— Se duce, spuse Speranța, dându-se la o parte pentru ca bărbații s-o poată ridica pe Angela, pentru a o duce pe brațe şi

a o întinde pe bancheta din spate a maşinii. Nu mai are puls. O fi de la mâncarea adusă de voi. Alimentele din pătură nu mai conţin unităţi de informaţie, dar cine ştie ce alte prostii au.

— N-a mâncat doar ea.

— Ah, hrana, drogul nostru de fiecare zi! spuse Bian. Parcă am fi într-un film. E ireal.

— Nu e nimic ireal, spuse Kenzo. Totul e cât se poate de real.

— Cât se poate, râse Ian.

Avocatul porni maşina şi începu să coboare dealul, conducând prudent, către sat.

— Nu oprim în satul ăsta? întrebă Sebastian, văzând că depăşiseră majoritatea caselor înşiruite pe marginea drumului.

— Nu.

— De ce, mă rog?!

— Eu n-am venit aici să mă distrez. Am mult de lucru, spuse Kenzo. Acest prim sat, cum vedeţi pe sistemul de poziţionare geografică al maşinii, se numeşte Liman. Nu aici am treabă, ci în următorul sat, Asidorul de Sus.

Lăsând în urmă ultimele case, conduse autoturismul de teren cu prudenţă, în jos, pe serpentină, apoi, printre dealuri joase şi înverzite, mai departe.

— De-ale voastre, avocăţeşti?

— Sigur. Reprezint interesele unui ziarist oprimat de sistem, povesti Kenzo, urcând panta. Calvarul a început când omul, speriat, lăsând baltă conferinţele de presă la care era invitat, a dat fuga la mine. Şi eu am fost enervat de ultima dezbatere televizată privind „lezarea autorităţii publice", o găselniţă propusă de executiv legislativului. I-am spus să lase ziaristica şi, cu banii câştigaţi până atunci, să supravieţuiască până la venirea la putere a unor forţe politice cu adevărat democratice. Putea să stea acasă, să scrie cărţi sau să citească, să se joace pe

calculator sau să bea şi să viseze. Putea să se bucure de libertatea celui închis în casă de frica păienjenişului autoritarist, care se întinde peste tot. N-a vrut să asculte. Desele procese de calomnie l-au epuizat psihic. Acum, au venit şi ăştia cu „lezarea autorităţii publice", o capcană foarte periculoasă. Ca şi şmecheria cu „responsabilitatea colectivă", „autoritatea" asta oferă unelte insidioase procurorilor şi judecătorilor, pentru care „separarea puterilor în stat" conferă deja puteri sporite şi imunitate foarte curioasă. Când nici un sistem democratic nu mai oferă adăpost persecutaţilor, amendamentele astea stranii la nişte legi şi aşa prost concepute, sunt un pericol real pentru oamenii presei. Într-o zi, închizând la loc cutia poştală, a început să învârtă între degete citaţia primită şi, într-un târziu, învins de curiozitate, a deschis plicul, a citit, şi i-a pierit tot cheful. Neînţelegând prea bine, a reluat textul, uimit, descumpănit, vag neliniştit. Oricât ai fi de călit în procesele anterioare, de fiecare dată, când apare un proces nou, ai o senzaţie neplăcută. Textul era ciudat şi ambiguu. Nu cred că vor să acuze de insultă sau calomnie; cred că vor să distrugă.

— Ce ne interesează pe noi toate astea?! se enervă Ian. Poveşti de acest tip puteam să ascult şi dacă rămâneam acasă, pe Pământul nostru. Angela e aproape moartă şi ţie îţi arde de cazurile tale.

— N-o pot ajuta cu nimic. Sunt doctor în drept penal.

— Lasă-l, domnule, să povestească! interveni Sebastian. Ai vreo întâlnire?

— Nu, dar mergem, aşa, fără nici o ţintă.

— Cum ai vrea să mergem?! Nu avem nici o treabă.

— Ajungem imediat, spuse avocatul.

— Unde?

— Vei vedea.

— Povesteşte mai departe! îl îndemnă Sebastian. Mai trece timpul.

— Unde rămăsesem?

— Atunci când clientul dumitale a primit o citație care l-a lăsat mască.

— Aha! Bun, spuse Kenzo. Ziaristul trebuia să meargă neapărat la Judecătorie, să vadă despre ce e vorba, dar știi cum e omul, delăsător. S-a dus în concediu și, la întoarcere, s-a gândit și la procesul care se derula deja. A avut loc o primă înfățișare, dar n-a primit citație; ori a fost greșită adresa și a ajuns la altul, ori au greșit numele, ori cine știe ce. A ajuns la o a doua, cea cu text ambiguu. Grefierele, cele care redactează citații, sunt neveste de polițiști sau rude ale judecătorilor.

— Bine, dar ce conține citația misterioasă?

— Sătenii dintr-o localitate de pe aici l-au dat în judecată pentru, citez, „lezarea autorității lor publice". Sunt vreo douăzeci de semnatari ai unei petiții, câțiva fiind consilieri locali. Afirmă că țăranul dintr-un articol nu este "hoț cu antecedente penale", ci „om cinstit, onest, tată a patru copii, bun familist".

— Și, care-i necazul? întrebă Ian.

— Necazul e că ziaristul a venit pe aici, pe unde mergem noi și a constatat că nu există satul petiționarilor.

— Deci, petiția e o farsă a unor smintiți.

— Exact, dar ziaristul a fost arestat, spuse avocatul.

— Pe ce bază?

— Pe baza articolului 478 din fantomatica Lege a autorității publice despre care eu n-am auzit, fiind încă în fază de dezbatere. Când clientul meu a plecat în concediu, era abia în faza de propunere către legislativ. Inițial, a fost luat ca amendament la un preconizat nou cod penal, dar cum un cod penal se schimbă extrem de greu, aud că s-a transformat în articol al unei legi ipotetice. Nici o lege nu se poate adopta așa repede; se știe ce sistem greoi avem. Asta, ca să nu mai spun că, atunci când a votat legea, legislativul era în vacanță.

— Înțeleg că e vorba de un hoț, nu de lezarea vreunei autorități, spuse Ian.

— Sătenii şi consilierii comunali consideră altceva.

— Care consilieri?! Spui că ziaristul a venit aici, în afara orașului, şi a constatat că nu există localitatea petiționarilor care apără hoțul.

— De-asta am venit şi eu, să filmez, spuse Kenzo.

— Cum să filmezi ceva inexistent?

— M-am gândit că ziaristul poate fi nebun şi localitatea există. M-am gândit să discut cu țăranii.

— Dacă nu există? Cum dovedeşti? întrebă Ian.

— Dacă nu vreți să participați la procesul de deşertificare, vă iau pe voi ca martori. Nu am nevoie decât de doi. E posibil să mai cadă câte unul în transă poetică, dar tot mai rămân doi în picioare.

— Împotriva cui?

— În apărarea clientului meu, spuse avocatul.

— De nişte farsori?

— La prima înfățişare, s-au prezentat toți petiționarii cu reclamația. La cea de-a doua, când a fost şi ziaristul, nu s-a prezentat decât unul şi ăla surd.

— Miroase a conspirație, spuse Ian.

— Pe lumea asta, totul e conspirație. I-au pus şi apărător din oficiu. De-asta m-a angajat pe mine, să fie sigur.

— Nu poți aresta pe cineva pentru că a spus despre un hoț că e hoț. Trebuia să aibă datele de la Poliție, nu din altă parte, spuse Bian.

— Ce Poliție?! râse Ian. Pe planeta de unde vin eu, dacă mânânci bătaie de la nişte țărani, vine Poliția şi te amendează tot pe tine, care ai fost nevoit să te aperi, cum altfel dacă nu cu pumnii. Nici femeile nu au un tratament mai bun; când sunt violate, poliția le amendează că nu sunt la zi cu vaccinul contra

cancerului de col uterin sau cu testul privind cine ştie ce sindrom imuno-deficitar.

— Nu credeţi că urmărirea penală a unui ziarist e tot o lezare a autorităţii publice? întrebă Sebastian.

— Din partea cui? întrebă Kenzo.

— Din partea tăranilor care apără hoţul?

— Da, dar ziaristul meu a cedat nervos şi s-a apucat să ia judecătoarea peste picior, spunându-i că toate articolele de câte o jumătate de pagină apărute într-o publicaţie săptămânală sunt simple invenţii, plăsmuiri ale minţii, şi, în consecinţă, pot fi considerate pamflete, datorită unui pregnant fir umoristic, iar satul hoţului nici nu există. Judecătoarea l-a ironizat, spunându-i că ziariştii sunt nişte stegari ai dreptaţii şi nu ar trebui sa facă glume din astea. Amicul s-a enervat şi mai rău, spunând că jurnalistul nu mai e deloc „stegar al dreptaţii", ci mercenar al informaţiei, iar el, pentru că avea de-a face cu o publicaţie de divertisment, n-a vândut decât născociri. Când avea mai mult timp, se relaxa scriind aforisme politice sau imaginând povestioare pentru un public mai puţin evoluat. Neexistând satul, nu există nici un hoţ. Neexistând hoţul, nimeni nu poate face vreo petiţie împotriva lui, indiferant dacă Legea autorităţii publice, cu celebrul articol 478, a fost votată sau nu. Şedinţa s-a încheiat cu promisiunea acuzatului că va studia dosarul şi va face o întâmpinare, care să demonstreze inexistenţa şi absurditatea unui astfel de proces. Acum, întâmpinarea trebuie s-o fac eu. Enervată de insolenţa inculpatului, judecătoarea a mârâit un abia perceptibil „mai vedem noi", iar avocatul acuzării l-a apucat de mânecă, spunându-i să nu lipsească la înfăţişarea următoare deoarece vine cu principalii acuzatori. Ziaristul a consultat dosarul şi a văzut că ţăranii cereau sume deloc neglijabile ca daune morale. Puşcăria e de la 8 luni la 7 ani, după cum consideră judecătorul, în cazul în care nu se plă-

tesc sumele cerute pentru mânjirea autorității publice. Nu mă enervează faptul că procesul e absurd, ci faptul că, dacă există articolul 478, şi se pare că există, e un instrument malefic în mâna judecătorilor corupți; pot s-o întoarcă pe toate fețele, doar în folosul lor. Cum judecătorii, procurorii şi poliția au multe de împărțit cu ziariştii, legea e cea mai bună metodă de desființare a libertății presei şi de exterminare a incomozilor.

— Ce are hoția cu subminarea autorității publice?! interveni Sebastian.

— Are. Judecătorii pot lua minciuna ziaristului, chiar recunoscută de acesta, ca lezare a autorității publice.

— Care autoritate?!

— Poliția, Procuratura, Judecătoria..., spuse avocatul.

— Deci, dacă ai debitat tâmpenii sau dacă ai spus adevăruri recunoscute, tot lezezi o autoritate publică.

— Din păcate, ăsta e adevărul. Am, acolo, în torpedou, colecția de săptămânale ale clientului meu, cu toate sublinierile facute.

Ian deschise cutia, luă teancul de reviste, îl puse pe genunchi şi răsfoi exemplarul de deasupra.

— „În noaptea de 24 spre 25 iulie, polițistul Valdemar Aine l-a prins pe Saran Iovestec la furat de pricode, în curtea țăranului Altan Haramit din satul Asidorul de Sus, aflat în zona proximă a celei mai apropiate grădini zoologice din sudul capitalei", citi Ian, cu glas tare, primele fraze ale unui articol încadrat cu cerneală roşie şi cu multe sublinieri. Ce sunt pricodele?

— Păsări domestice, spuse Kenzo.

— „Țăranul uitase deschisă uşa cotețului, iar hoțul, după ce a indus o stare de apatie psihică cadan-ului, s-a târât până la adăpostul pricodelor şi a început să le îndese într-un sac, fără nici un discernământ". Ce e ăla „cadan"?

— Animal de pază.

— Ziaristul spune ceva de „discernământ", spuse Ian. Avea hoțul discernământ sau nu?

— Nu știu. Cine stă să controleze dacă un hoț de pricode e nebun sau nu? N-a comis o crimă.

— Da, dar poate să se considere jignit, „om cinstit, onest, tată a patru copii, bun familist", nu „hoț cu antecedente penale".

— Într-o societate ca a noastră, oricine se simte atins în onoarea și demnitatea lui, spuse avocatul. Totul e să demonstrez că nu e așa.

— „Țăranul n-a vrut să se coboare la mintea hoțului. La mintea acestuia, s-a coborât polițistul Valdemar Aine, care trecea pe drum, ca din întâmplare. Între polițist și hoț s-a încins o trântă interactivatoare, polițistul uitând că e singur, motiv pentru care a cerut întăriri". Ce e aia „trântă interactivatoare"?

— O trântă în care nu se respectă nici o regulă.

— O trântă în care se găsește în afara oricăror reguli ale sportivității? întrebă Ian.

— Ce legătură poate exista între un polițist sau un hoț și sportivitate? E un simplu termen de specialitate.

— Aha! Un fel de care pe care. „Hoțul era înarmat cu o armă alba cu care a tras asupra polițistului". Armele albe trag?!

— Sigur, armele trag indiferent de culoare, spuse Kenzo.

— Specifică faptul că hoțul a tras asupra polițistului, dar nu spune ce s-a întâmplat mai departe, l-a ucis, nu l-a ucis. „L-a împușcat fără să gândească pentru a-și crea circumstanțe atenuante, după cum se specifică în rechizitoriu", mai scrie.

— Dacă l-a omorât sau nu, prea puțin contează.

Principalul e că hoțul a tras în polițist pentru că avea armă. Acum, toți oligofrenii au arme. Ar trebui să se ia măsuri drastice împotriva celor care poartă armă.

— „Într-un târziu, ignorând forțele de ordine care au înconjurat zona, criminalul s-a predat presei", citi Ian. Aha, „poli-

ţistul Valdemar Aine a fost dus, cu viteză excesivă, la Urgenţă". Ziaristul ăsta îşi bate joc. Articolul nu specifică dacă omul a fost dus la spital de maşina Poliţiei sau a venit, la timp, cea a Salvării. De asemenea, nu se specifică dacă, „în urma plăgilor împuşcate", a decedat, a rămas handicapat pe viaţă sau a supravieţuit.

— S-a dus vremea când se dădea cititorului informaţia de-a gata. Acum, presa are un rol mai mult educativ. Trebuie să-l facă pe cititor să mai şi gândească, să-şi mai imagineze şi singur. Poliţistul a ajuns la serviciu, a doua zi, viu şi nevătămat; şeful lui nu îi dă voie să depună plângere.

— Ce înseamnă „criminalul s-a predat presei"? întrebă Speranţa. Nu a murit nimeni.

— De ce să se predea presei?! se miră Bian. Nu era poliţistul acolo?

— Ba da, dar poliţistul era ocupat să se lupte cu moartea, spuse avocatul. A fost împuşcat.

— Eu am înţeles că s-a luptat cu hoţul, nu cu moartea.

— S-a luptat şi cu moartea, spuse Kenzo.

— Nu laşi un poliţist singur, spuse Sebastian. Pui să patruleze câte doi.

— Părerea mea e că poliţistul Aine e un incompetent, spuse Bian. A uitat până şi faptul că era singur.

— Asta e o constatare agravantă introdusă de judecătoare, spuse Kenzo. Nu vii tu, ziaristul, să denigrezi poliţistul, tehnica lui de luptă şi una dintre cele mai iubite instituţii ale statului, doar pentru umor şi tehnică stilistică.

Sebastian se aplecă şi luă câteva reviste de la Ian, dădu câte un exemplar lui Bian şi Sperăţei şi bătu cu dosul palmei în exemplarul oprit pentru sine.

— Prin fraza asta, „hoţul l-a împuşcat pe poliţistul Aine fără să gândească", cred că ziaristul susţine varianta nebuniei.

Spontaneitatea gestului o susținea prin formularea „fără să se gândească prea mult".

— E tot o ironie, spuse avocatul. Prin faptul că unii infractori comit fapte reprobabile sub influența alcoolului, drogurilor sau cine știe ce alte substanțe clorotice, instanțelor li se face milă și le mai taie din pedeapsă. Presupun că ăsta n-a fost băut și, pentru a putea să-și creeze circumstanțe atenuante, și-a golit creierul de gânduri. Dacă o fi având așa ceva.

— Așa ceva, ce? Creier sau gânduri?

— Creier, evident. Gândurile sunt o consecință.

— Dacă a reușit să inducă „o stare de apatie psihică cadanului", putea să și gândească, spuse Sebastian. Hoții sunt foarte isteți.

— Mai ales că țăranul Altan Haramit a uitat deschisă ușa cotețului pricodelor, spuse Ian.

— Nu înțeleg ce e cu asta.

— Cu cât citești mai mult, cu atât înțelegi mai puțin.

— Cu cât te gândești mai mult..., spuse avocatul. Eu mă gândesc și nu reușesc să înțeleg ce a fost în capul directorului publicației când a sărit în ajutorul clientului meu, care e, cum a spus, unul dintre cei mai buni ziariști de investigație ai lui. A încercat să bage pile pe la cei mai cunoscuți magistrați, iar aceștia, curve, i-au îndrugat verzi și uscate despre separarea puterilor în stat. Directorul a început să înjure, spunându-le că tranziția e diluată într-un procent de anarhie, acest lucru putând produce mici dictaturi, nu separări reale de puteri, ca într-o democrație adevărată. Magistrații au ținut-o pe-a lor; i-au îndrugat texte despre moralitate, inamovibilitatea judecătorului, independența justiției, obrăznicia presei și altele.

Ian mai citi câteva scurte articole, amuzându-se, împreună cu ascultătorii. Ziaristul avea o îndemânare surprinzătoare în a crea personaje comice veridice, demne de teatrul suprarealist.

— N-am mai auzit aşa ceva, spuse Speranţa. Ce a vrut să spună prin: „ignorând orice lege, hoţul s-a predat presei"?! Că ziariştii sunt grozavi şi instituţiile „de drept" nu mai prezintă încredere nici măcar printre pungaşi? Sau că presa face legea?

— Care lege?! se miră Ian.

— Atâta timp cât hoţii ignoră orice lege, nu se ştie despre ce lege e vorba.

— Ca să ignori ceva, trebuie să cunoşti. Dacă toţi hoţii ar cunoaşte legile, ar fi avocaţi.

— Până nu e condamnat, cel numit Saran Iovestec nu poate fi făcut hoţ, tocmai din cauză că nu cunoaşte legile, spuse Speranţa. Au dreptate cei douăzeci, cu petiţia lor. Atâta timp cât unul dintre ei, pe care îl mai şi consideră „cinstit, onest", e făcut hoţ, toţi pot fi consideraţi hoţi. E, într-un fel, o „lezare a autorităţii lor publice".

— Da, într-un fel, dar am mai comentat chestia asta cu predarea hoţului către presă.

— Să terminăm cu speculaţiile! Cine suntem noi, să comentăm o chestie sau alta?

— Nişte trecători spre nu ştiu ce sat dintr-o grădină zoologică, interveni Bian.

— Sat care poate să nici nu existe.

— Nici noi nu existăm, spuse Ian. Nu putem depune nici un fel de mărturie. Nu avem acte de identitate.

— Se pot fabrica, spuse Kenzo. Aici, nu te întreabă nimeni dacă actele sunt false sau reale. Nici dacă eşti martor onest sau mincinos.

— Vom vedea.

— Mai ales că existenţa sau inexistenţa acestui sat poate determina libertatea unui om, spuse Sebastian.

— Aşa-i. După ce trecem dealul, trebuie să ajungem în satul petiţionarilor, Asidorul de Sus, la marginea unei păduri secu-

lare, de-o parte şi de alta a acestui pârâu, arătă avocatul spre sistemul de poziționare geografică de pe bordul maşinii.

— Nu e nici un sat. Uite pârâul!

— Iar până la următorul sat, Imeru, mai sunt 100 de kilometri.

— Ciudat, cei care au făcut harta nu aveau cum să greşească, spuse Sebastian.

— Dacă ei n-au greşit, ziaristul are dreptate. Nu există nici un Asidorul de Sus şi povestea cu hoțul la pricode nu e decât fantezie. Mie îmi ajunge să constat acest lucru. Ne întoarcem în oraş, spuse Kenzo.

— Am ajuns până aici şi vrei să ne întoarcem?! se miră Ian. Măcar să ajungem în Imeru. Tot timpul am vrut să ajung în grădinile zoologice, iar tu vrei să plec. Am auzit că aici fructele nu sunt din sticlă.

— Aşa-i, întări Speranța. Dacă tot am venit până aici, nu are rost să ne întoarcem aşa repede. Tu eşti cel care voia să ne ducă în afara oraşului.

— Ciudat, spuse Ian. Satul trebuia să se găsească pe cele două pante ale dealurilor, de o parte şi de alta a albiei râului.

— Şi?!

— Nu se găsesc nici urme. E doar o întindere de teren nisipos, de aici, până în depărtare. Nu e nici o pădure seculară. Poate n-am ajuns.

— Ba da. Am unul dintre cele mai bune sisteme electronice de poziționare geografică din lume, spuse avocatul. Dacă vreți să mergem mai departe, foarte bine, am timp destul.

Coborî pe câteva serpentine, apoi începu să urce pe un deal pietros, mult mai înalt decât cel pe care trebuia să fie Asidorul de Sus. Străbătu alte câteva zeci de kilometri, în linie dreaptă, pe coama dealului, printre culturi, şi, brusc, puse frâna. Drumul era barat cu trunchiuri de copaci şi mai multe maşini trăseseră pe dreapta sau, pur şi simplu, parcaseră în mijlocul drumului.

XVI

— Până aici ne-a fost, spuse Sebastian.

— Stai să vedem! spuse Kenzo, coborând din autovehicul.

Mai multe primate inferioare, hirsute şi îmbrăcate sumar, înarmate până în dinți, îi înconjuraseră.

— Stai pe loc! spuse unul dintre săteni într-o limbă necunoscută.

— Ce-ai spus?

— Am spus să stai pe loc.

— Vorbiți şi limba noastră? întrebă avocatul.

— Vorbim şi în limba voastră. Ce faceți pe aici?

— Căutăm Asidorul de Sus.

— Ați trecut, decretă țăranul.

— Poate nu l-am observat.

— Poate ar fi mai bine să ne întoarcem, spuse Sebastian.

— De ce ne-ați barat drumul? întrebă Bian.

— Nu l-am barat pentru voi, în mod special. L-am barat, pur şi simplu. Au scăpat două râuri gânditoare din matcă. E pericol. Auziți vuietul apelor?

— Parcă. E ca un vâjâit.

— Vreți să vedeți? întrebă țăranul.

— Ce?

— Desfăşurarea de forțe.

— Avem o femeie leşinată în maşină, spuse Ian.

— Nu are ce păți. Lăsați-o acolo!

Primul hirsut făcu semn unui al doilea să-i conducă pe noii veniți într-un turn construit din bârne; de voie, de nevoie, aceştia urmară drumul indicat, fără să opună rezistență.

Urcară scările turnului din lemn, câteva zeci de metri, păşind cu prudență pe scândurile scârțâitoare ale unei platforme. Aşezați pe câteva rânduri de scaune, se găseau câteva zeci de țărani, îmbrăcați la fel de sumar ca şi primii, neclintiți, ținându-se cu putere de mânere, parcă speriați să nu-i ia vântul. Printre ei, se găseau câțiva, mai bine îmbrăcați, nu atât de păroşi, cu fețe aspre şi grosolane, ca sătenii, probabil posesorii automobilelor puse aiurea pe stradă, în drumul lor. Cu toții purtau pe cap nişte căşti şi ochelari ciudați, imenşi, sistem ataşat la nişte glugi din piele, trase pe cap, care le acopereau toată fața.

Nou veniții fură invitați să ocupe şase dintre scaunele libere, iar câțiva țărani le montară şi lor sisteme audio-vizuale.

— Dacă voiați să ne puneți ochelari, ca al jocurile virtuale de la Linsbare, puteați s-o faceți jos, într-o poiană, spuse Ian. Nu era nevoie să ne urcați în turn. Nu se vede nimic.

— Aveți răbdare, auziră o voce. Le reglăm imediat. De aici, imaginea se prinde mai bine.

— De ce să-i contrazicem? întrebă Speranța. Or fi ştiind ei ceva.

Remarcară că, într-adevăr, de acolo se vedea mult mai bine desfăşurarea de forțe ale râurilor gânditoare dintr-o vale.

— Nu-mi dau seama la ce distanță se găseşte ceea ce vedem.

— Nici eu, spuse Speranța. Parcă ar fi aici. Priveşte!

— Ce facem? Mergem mai departe sau rămânem aici, tună un râu.

— Nu ştiu, îl auziră pe al doilea.

— Eu m-am plictisit de atâta umblat.

— Atunci, rămânem.

Râul 1 se cuibări între două stânci, ştergând cu grijă praful din jur. Apele se revărsară, ducând cu ele bucăţi de gresie spongioasă şi pietre prismatice.

— Potoleşte-te! clipoci Râul 2. Hai, mai bine, să formăm un lac! Văd acolo, jos, o concavitate parcă făcută pentru aşa ceva.

Cele două râuri se îmbrăţişară, iar apele roşiatice spumegară, aruncând în jur un vuiet năpraznic. Un izvor fără minte se desprinsese din Râul 1, strecurându-se în crăpăturile stâncilor.

— Nu are nici o ieşire, spumegă Râul 2, tăindu-i calea.

Apele se liniştiră, strângând ca într-o menghină stâncile lipsite de vegetaţie. Peştii, treziţi din amorţeala călătoriei, îşi căutau forma, lăsându-se în voia valurilor. Deoarece Râul 1 adormise, Râul 2 îl înghionti stârnindu-i furtuni groaznice:

— Ia priveşte, ce piatră ciudată!

Râul 2 întinse o mână de ape şi apucă de mijloc fiinţa imprudentă, îmbrăcată în costum de cosmonaut, ridicându-o din locul unde îşi pierduse cunoştinţa.

Făcând un ochi de ape, strânse cu putere cosmonautul, să nu-l scape.

— Nu e piatră. S-ar putea să fie peşte.

— Îţi arde de glume? întrebă Râul 2, vuind cât era valea de largă. Las-o baltă!

— Nu e peştele meu.

Râurile se traseră mai aproape, mirate, cu valuri uriaşe, stârnite involuntar.

— Cum, nu e peştele tău?! Atunci, al cui este?

— Mde, ştiu eu?!

— Eu credeam că e piatră. N-am văzut de când sunt asemenea peşte. Nici nu mişcă. Nu e peşte!

— Ba mişcă.

Râul 2 îl aşeză cu grijă pe o stâncă mai înaltă, tulburat de mirare.

— Ai dreptate. O fi peşte-mutant. În acest caz, trebuie ucis imediat!

— Crezi că peştii-mutanţi apar din senin? Eu îmi cunosc fiecare algă, fiecare fiinţă sau structură cristalină... Nu face parte din mine.

— Mda, spuse Râul 2. Nu cred să fie de pe-aici. Cu toate că astăzi formăm un lac, fiecare îşi are apele sale. Asta nu se poate confunda. Fiecare îşi are personalitatea lui distinctă. Ar fi râsul tuturor apelor să nu îţi cunoşti structura.

— Ascultă! se învolbură Râul 1... Auzi? Scoate sunete. Ciudate, dar sunete, spuse împingând omul spre mijlocul stâncii. Un peşte nu vorbeşte astfel. Ce sunete nearticulate! Oare, ce o fi?!

— Orice ar fi, retrage apele de pe el! Nu vezi că, dacă îl atingi, nu mai mişcă?

— Chiar, aşa este. O fi un peşte-imobil, pierdut de vreun alt râu.

— Nu, nu cred. Cum să reziste fără apă?

— Şi eu ştiu că, tot ce e viu, tot ce mişcă, trăieşte în apă.

— Dihania asta face excepţie.

— Poate e mai bine să-l ducem în Oceanul–Sintetizor pentru analiză.

— Nu e nevoie să recurgem la această măsură extremă. Priveşte cine vine!

— Aaa, dar nici nu-mi vine să cred! strigă Râul 1. E chiar Râul 22. Nu l-am văzut de când eram pârâuri. Am auzit că a ajuns mare.

— Nu e mare, dar a fost propus pentru această funcţie. Deţine o serie de cunoştinţe pe care noi nu le avem. El este singurul care ne poate spune cu precizie ce este fiinţa asta oribilă.

Râul 22 se apropiase, cu valuri mari, tunând de o bucurie sălbatică, la ciocnirea cu fiecare stâncă.

— Vă salut, prieteni! strigă el din depărtare.

Celelalte două râuri îi răspunseră la fel de entuziast şi se îmbrăţişară făcând un zgomot asurzitor.

— Îmi permiteţi să mă alătur vouă pentru a forma un lac şi mai mare? întrebă noul venit.

— Vai, cu cea mai mare plăcere, spumegă Râul 1.

Cele trei râuri se uniră formând un lac de 900 de kilometri pătraţi. Făcură schimb de peşti şi recifuri de caritori, cu toate că acest lucru era interzis prin lege, apoi se liniştiră.

— Priveşte ce am găsit! arătă Râul 1.

Râul 22 vru să apuce astronautul, dar Râul 2 îl opri la timp.

— Lasă-l! Nu-i prieşte apa.

Râul 22 se retrase şi scoase la suprafaţă un con.

— Ce mai e şi ăsta? îl întrebară.

— Nu ştiu. A căzut în apele mele, de undeva, de sus, când mă odihneam între stâncile din vest. Vedeţi ce formă curioasă are?

— Seamănă cu un fruct de cuim.

— Ceea ce, sigur, nu este, interveni Râul 2. E din metal şi prezintă nişte orificii laterale transparente. Ce-o fi?

Nimeni nu putea să răspundă. Conul trecu din val în val, fu întors pe toate feţele, pipăit cu atenţie de cele trei râuri. Nu se mai săturau să-i admire fineţea şi strălucirea.

— Orice ar fi, conchise Râul 22, pare complet inofensiv. Nu mişcă, nu emite radiaţii, nu taie, nu ucide.

Luă conul şi îl aşeză pe stâncă, în apropiere de locul unde se găsea, leşinată, fiinţa îmbrăcată în costumul autonom de zbor.

— După cum vezi, noi am găsit ceva mişcător, care emite sunete, spuse Râul 1, făcând vârtejuri şi bulboane.

— Vorbeşti de peştele de pe stâncă?

— Nu e peşte, interveni Râul 2. Cum am spus, scoate sunete ciudate, nemaiauzite, şi nu suportă apa. Ştii, cumva, ce poate fi?

— Nu ştiu, clipoci Râul 22. Am şi eu câteva chestii din astea la fund, dar nu mişcă.

Spunând asta, scoase la suprafaţă câteva cadavre şi le aruncă pe o bucată de teren nisipos, lângă scafandrul care îşi revenise total din leşin şi îşi scosese casca.

Frecându-se la ochi, omul privea împrejur, speriat, ridicându-se cu greutate. Trase după el piciorul fracturat şi aşteptă ca valurile ameninţătoare să se retragă. Se apropie de malul apei, cercetă morţii şi căzu în genunchi, obosit şi dezamăgit, lângă trupurile inerte.

— Oh! V-a fost dat să muriţi la mii de ani-lumină depărtare de casă, înecaţi în apele unei planete străine.

— Trebuie să-i ajutăm! se trezi Ian strigând şi îşi smulse masca. Ăştia nu sunt de aici. Sunt veniţi, ca şi noi, din spaţiu. Conul acela e o navetă spaţială, iar ăla, care a revenit la viaţă, nu e scafandru local. E astronaut.

— Nu avem cum să intervenim, spuse cel care supraveghea instalaţiile optico-acustice. Ne găsim la mai mult de 3000 de kilometri distanţă de locul faptelor. Dacă desfăşurarea de forţe era mai aproape, credeţi că ne mai ardea nouă de vizionări? Părăseam satul într-o jumătate de oră.

— Aveţi aparatură ieşită din comun. E mai mult de o săptămână de mers cu maşina până la râuri.

— Desigur. În plus, atmosfera planetei noastre funcţionează ca o imensă antenă.

— Şi, apoi, chiar dacă am fi acolo şi am putea să intervenim, nu o facem, spuse un al doilea sătean. Nu vrem să stârnim mânia apelor.

Îl ajutară pe Ian să-şi repună masca şi îi refăcură legăturile.

În continuare, puteau vedea cum omul în costum autonom de zbor privea spre cer; orbit de lumina stranie din jur, îşi acoperise faţa cu palmele.

— Spune ceva? auziră Râul 2 cum rupe liniştea, arătând spre astronaut.

— Foloseşte un limbaj, dar nu-mi pot da seama cum e compus, spuse Râul 1.

— Cu toate că am serioase cunoştinţe de lingvistică astrală, nu înţeleg nimic, spuse Râul 22. Sunetele emise sunt asemănătoare cu foşnetul plantelor de uscat, dar se încheagă în cuvinte de neînţeles. Pariez pe zece peşti-umbră că această fiinţă gândeşte ca noi...

— Poate ar fi mai bine să cerem sprijinul Oceanului-Sintetizor, interveni Râul 2.

— Stt! Atenţie! Să vedem ce face! Uite, se îndreaptă spre fructul de cuim.

Cu mare greutate, cosmonautul se târâse până la navă şi, făcându-se că nu observă valurile care îl urmăreau, deschisese trapa, pătrunzând în sala motoarelor.

Văzând că se deplasează dintr-o incintă în alta, până la nivelul superior al sălii de comandă, apa se apropie şi mai mult de hublouri, vrând să vadă ce se petrece.

Omul stătea aplecat asupra altei fiinţe, asemenea lui. După câteva minute, văzând că semenul său îşi revine, îl trase afară.

— Unde suntem? întrebă cel de-al doilea astronaut.

— Nu ştiu. E o planetă netrecută pe hărţi, acoperită de ape. Aparatele de bord au amuţit... Mai bine m-ai întreba dacă mă bucur că trăieşti.

— Mă doare capul. În cădere, m-am lovit de o bară. Am şi un umăr zdrobit. Atâta tot...Unde sunt ceilalţi?

— Morţi.

— Şi Sue?... şi Ana?

Cosmonautul se încruntă şi îşi feri privirea.

— Toţi, absolut toţi. Marea asta roşiatică i-a aruncat pe plajă... Avem norocul că se poate respira, dacă, bineînţeles, ăsta se

poate numi noroc. Nu ştiu de ce, dar am o senzaţie ciudată, parcă m-ar urmări cineva. O fi din cauză că ne aflăm într-o lume necunoscută, o fi din cauza acestei mări stranii ce ne înconjoară. În ciuda faptului că îţi aminteşte de sânge, datorită culorii, apa nu e sărată; e bună de băut.

Râurile se retraseră puţin, simţind că omul se teme de ele.

— Ce facem? întrebă Râul 2, în limbajul învolburat specific apelor tulburi. Îi aruncăm în Ocean sau nu?

— Stai puţin! răspunse Râul 22. Încep să înţeleg... Cred că sunt fiinţe venite de pe altă planetă. Aţi văzut cum se uită într-una spre cer? Foşnetul ăsta e o discuţie. Cred că vorbesc, aşa cum vorbim noi acum, dar în limba lor.

— Oare, ei ne simt prezenţa sau ne privesc ca pe ceva nedesluşit? întrebă Râul 2.

— Sigur că ne simt. N-ai văzut cum se întoarce primul cu una din feţele plate spre noi, apoi către cealaltă fiinţă, şi cum îndreaptă una dintre cele patru excrescenţe încolo şi încoace? Ce dovadă mai bună vreţi?!... Ce mi se pare mie ciudat este faptul că au tot timpul aceeaşi formă...

— Să ascultăm! propuse Râul 1. Poate reuşim să le deprindem limba. Ar fi o experienţă interesantă să-i studiem pentru a vedea dacă putem să sintetizăm câţiva.

Apele se liniştiseră. Nu se putea vedea nici o mişcare pe luciul de oglindă. Valurile înţepeniseră.

— Priveşte! strigă, uimit, un astronaut. Marea a îngheţat. Valurile au încremenit. Mi-e frică... Parcă visez.

— Straniu, foarte straniu! spuse celălalt. Am observat că nu e ceva în regulă. E foarte cald. La temperatura asta, îngheţ numai eu; de frică.

Se apropie de mal şi introduse mâna în apă.

— E lichid.

Îşi udă şi cel de-al doilea cosmonaut mâinile, apoi se retrase electrizat.

— Nu-i a bună, spuse primul astronaut şi se retrase spre navă, făcând semn celuilalt să-l urmeze.

— De ce te sperii? îl întrebă când ajunse în dreptul său. Monştrii de pe Inn nu au reuşit să te îngrozească.

— Aceia erau un pericol direct.

— Poţi să ştii ce este periculos şi ce nu? întrebă cel de-al doilea astronaut.

— Nu ştiu, spuse primul, dar trebuie să ne ferim.

— Să ne ferim?! Într-o lume ca asta, chiar tu însuţi îţi poţi fi duşman. De unde ştii că nu suntem hipnotizaţi, iar toate astea nu sunt decât simple iluzii?

— Poate ai dreptate, dar eu nu risc. Cât combustibil mai avem?

— Combustibil e destul, dar nu putem şti care din stelele de pe cer este soarele nostru, spuse cel de-al doilea. Pilotul-robot e distrus, iar aparatele de orientare au încetat să funcţioneze. Putem nimeri pe aştri mai ostili. Cel mai bun lucru e să aşteptăm; toate navele noastre trec pe aici.

— Să stau degeaba când pot să mă mişc? Nu, asta n-o fac... Mergi?

— Nu.

Primul astronaut se aşeză în faţa tabloului de comandă şi porni motoarele, apoi se cuplă la sistemul de siguranţă.

Se îmbrăţişară, îşi strânseră mâinile, iar cel de-al doilea îşi cără afară sacii cu lucruri strict necesare şi alimente. Luă o lopată şi părăsi nava, împingând trapa.

Din nou, privirile îi fură atrase de mare. Aceasta se pusese în mişcare, făcându-l să fie cuprins de un presentiment funest.

— Ce se aude?! tună Râul 1. Ce-i cu zgomotul ăsta?

— E zgomotul pe care l-am auzit când obiectul necunoscut a venit din cer, răspunse Râul 22.

— Şi care e produs chiar de acest obiect, completă Râul 2.

Văzură cum conul se ridică în aer pe otraiectorie tangentă la planetă, încercând să iasă pe orbită.

— Unde se duce? întrebă, uimit, Râul 22.

— Să-l prindem! strigă Râul 1, făcând bulboane de supărare.

Râul 2 se înălță în spirală de ape şi acoperi conul, trăgându-l spre sine.

— Îl vom arunca în Oceanul – Sintetizor! strigă, tulburat de mânie, şi aruncă nava, cu putere, spre Râul 22.

Cel de-al doilea astronaut, țăranii din turn, precum şi noii veniți, văzură coloana gigantică de valuri, mai înaltă decât cel mai fantastic lucru imaginat de ei, şi înțeleseră totul.

Cu ochii umeziți de lacrimi, cel de-al doilea astronaut înfipsese cu ură lopata în nisip, cu gândurile parcă lipite de ultima imagine a navei, cuprinsă de ape.

— Prostul! murmură el şi acest cuvânt i se derulă pe scoarța cerebrală încă mult timp.

— Ce tâmpit! spuse un sătean. Nu te pui cu forța apelor.

Valurile se retraseră de lângă stâncă, iar cele trei râuri îşi luară rămas bun. Făcură ochiuri de ape şi mai cercetară odată ființa supraviețuitoare. Ajungând la concluzia că fructul de cuim era mai important decât astronautul de pe stâncă, se depărtară. Îşi săpară câte o matcă şi se revărsară cu zgomot. Ducând cu ele peşti, alge, rădăcini şi roci cubice, culese pe drum, nelăsând nimic în urmă.

Astronautul privi această revărsare de forțe, îngrozit, şi se trase involuntar înapoi. În fața lui se desfăşura acum un ținut sterp, lipsit de orice fel de vegetație, pământ ale cărui margini, oricât încerca, nu reuşea să le simtă cu privirea.

— Nu există pericolul ca râurile să se îndrepte încoace? întrebă Sebastian.

— Le-am estimat traiectoria, spuse un supraveghetor. Nu cred că se apropie mai mult de 500 de kilometri. După aia, o iau spre sud şi gata; se termină totul.

Văzând că transmisia se încheiase, singuri sau ajutați de oamenii locului, vizitatorii începură să-şi scoată glugile.

— Am estimat pe dracu', sări un al doilea țăran, întinzându-i primului ochelarii săi de proiecție. Unul dintre râuri vine direct încoace.

— Hura! Hura! începură să strige şi să țopăie primatele, făcând să se zguduie periculos de mult platforma pe care se aflau. Binecuvântate să fie aceste râuri!

— Ce-au pățit?! se miră Ian.

— Se bucură când forțele naturii le uşurează munca, spuse primul supraveghetor. Procesul de deşertificare a unei văi stâncoase, la care suntem angrenați, poate dura mai multe zeci de ani. Vin râurile şi curăță locul într-o singură zi.

— Aşa o fi dispărut Asidorul de Sus, ras de ape, spuse Bian. Nu am văzut nici o casă şi nici urmă de om între dealuri. A dispărut şi pădurea. Nu mai e decât teren nisipos.

— Mai mult ca sigur, spuse un supraveghetor.

— Şi locuitorii Asidorului?

— Cred că au fugit în munți, ceea ce suntem şi noi nevoiți să facem.

— Unde sunt munții ăştia? întrebă Ian.

— Spre nord.

— Acolo e oraşul de unde am venit noi.

— Nu ştiu din ce oraş ați venit voi. În spațiul nostru virtual, există un oraş în munți, unde râurile gânditoare nu ajung. Acolo fugim cu toții. Acolo se găsesc structurile noastre de conducere, spuse țăranul.

— Cu ce fugim?

— Fuge fiecare cu ce poate.

— Ați barat drumul spre sat cu trunchiuri de copaci, spuse Ian.

— Dacă vreți să ajungeți în munți, întoarceți maşina şi, după 4 kilometri, faceți la stânga şi o țineți drept înainte pe acest drum secundar.

— Dacă e barat drumul, primatele din Imeru cum ajung acolo?

— Nu deținem mijloace de transport mecanizate, spuse supraveghetorul. Noi o luăm pe jos, direct peste câmpuri și dealuri.

— Nu mergi cu noi, întrebă Kenzo. Avem două locuri libere.

— Nu. Am familie numeroasă și trebuie să mergem împreună, dar vă trimit un nepot care să vă însoțească. În felul asta, duce vestea că venim și noi.

— Știe care e mașina?

— Da. E automobilul acela de teren. Se vede de aici, spuse supraveghetorul.

— Cu astronautul acela scăpat ca prin minune din ghearele apelor, ce se va întâmpla?

— Nu știu. Nu știu nici măcar ce se va întâmpla cu noi și dacă vom reuși să ajungem cu bine în munți.

— Așa îi tratați voi pe cei veniți din spațiul cosmic?! se miră Ian.

— Multă lume vine din spațiul cosmic. La început, extratereștri au prezentat o curiozitate, dar, treptat, ne-am plictisit de ei. Fac numai prostii. I-ați văzut pe ăia doi? Nu se știe dacă au nimerit din greșeală în vâltoare sau au provocat chiar ei furia apelor. Dacă a enervat râurile, l-au luat cu ele. Îl vor duce la analiză. Mulți dintre cei scăpați de furia apelor se vor înscrie în trupele antideșertificare. N-au altceva de făcut.

Deoarece, din cauza tropăiturilor de bucurie, turnul din lemn se înclinase cu zece grade, iar pe scări circulația era greoaie, și se întrevedea pericolul prăbușirii, sătenii începuseră să coboare pe marginea platformei, ținându-se de bârnele transversale. Același lucru făcu și Bian, crezând că va fi urmat de ceilalti, dar aceștia, împreună cu supraveghetorul, așteptară răbdători să coboare toată lumea și să meargă pe scări.

Ajunşi la maşină, văzură că Angela se trezise din leşin şi coborâse. Buimacă şi speriată, se uita în toate părțile, neştiind ce se întâmplă.

— Am pierdut ceva? îi întrebă.

— Nu mare lucru, spuse Ian. Cum te simți?

— Mai bine. M-am trezit şi am dat drumul la radio. Am găsit un post care transmite muzică. Îmi face foarte bine.

— Dacă ar fi dată mai încet, cred că n-ar fi o muzică prea rea. Melodia asta e, totuşi, enervantă. Nu ştiu unde am mai auzit-o, dar nu-mi place.

De undeva, de sub bord, dată la maxim, bubuia melodia „Înghețați, în calea mea" de Leon Grimsky.

XVII

— Nu poți găsi alt post de radio? întrebă Bian.

Kenzo plimbă indicatorul scalei, în dreapta sau în stânga, pe mai multe frecvențe, şi nu găsi nimic altceva; pe toate posturile, nu se transmitea decât melodia lui Grimsky.

— Nu prinde nimic altceva.

— Mă îngheață linia asta melodică. Parcă îmi umblă cuțite pe şira spinării, spuse Speranța.

— Şi o ține una-ntr-una, şi aici, şi la căutătorul agenției de binefacere în maşină, spuse Bian.

— Pe mine mă plictiseşte, spuse Ian. Mi-ar plăcea să ascult melodia „Cu caviarul după tine", o melodie mai puțin elaborată.

— Ce e „caviarul"?

— Un fel de mâncare foarte scump, preparat din icre de peşte.

— Ce scabros! spuse Sebastian, când află ce erau acelea „icre de peşte". Mai bine ai opri radioul, să putem pleca.

În ultimul moment, când se hotărâră să nu-l mai aştepte, apăru şi nepotul supraveghetorului din turnul de lemn ce servea ca suport al vizionărilor desfăşurării forțelor unor râuri gânditoare din zonă, scăpate din matcă. Era un tânăr sfrijit, îmbrăcat într-un costum cafeniu, prea larg pentru el, parcă de împrumut, tipul provincialului care merge la oraş fără nici o convingere, doar, aşa, pentru că trebuie sau pentru că l-a trimis cineva. Nu purta plete şi barbă, cum aveau consătenii lui; ras la sânge,

tuns foarte scurt şi cu haine parcă date de pomană, părea proaspăt eliberat dintr-o puşcărie.

— Sunt Lucian Pedan, spuse.

— Ai cam întârziat.

— Când aştepți pe cineva, merită să întârzie.

— Glumeşti? întrebă Bian.

— Desigur. M-au întârziat nişte silicioşi. Au trecut cu maşina. Cred că erau soț şi soție. Rătăciseră drumul. Voiau să ajungă în partea de vest a continentului, prin nordul grădinii zoologice, şi au luat-o greşit, spre sud, nimerind aici. Au oprit maşina şi, puțin stingheriți, mi-au arătat o hartă, făcând tot felul de semne bizare. Când le-am spus pe unde s-o ia, au rămas muți. „Vorbeşte!" s-a minunat femeia, arătându-mă soțului ei. „Cum adică?!", am rămas eu interzis. „Noi ştim că animalele din ținutul asta nu cunosc limbajul articulat, s-a scuzat bărbatul. Scrie asta în toate enciclopediile". „Prostii!", m-am enervat. „Prostii sau nu, aşa scrie. Rezervația nu e trecută pe hartă şi ni se indică, dacă ajungem cumva pe aici din greşeală, cum am ajuns noi acum, să fim bine înarmați, locul fiind extrem de periculos", a spus femeia. Nişte îngâmfați. Nouă ne place să spunem „celălalt tărâm" acestui ținut, ei îi spun „grădină zoologică". Ne consideră animale înzestrate cu rațiune, dar animale.

— Animale cu drept de vot.

— Aşa e, spuse Lucian. Când se apropie alegerile, îşi aduc aminte de noi.

— Vin aici, pentru campanie electorală?!

— Sigur.

— Şi cum pleacă? întrebă Bian. Am înțeles că se trece destul de greu din teritoriile androizilor aici sau invers.

— Ei dețin secretul. De-aia sunt numiți „cei aleşi". Sunt aleşi de noi. Sunt aleşii noştri. Deşi pare ciudat, de-a dreptul para-

doxal, faptul că aceia care ne-au adus aici, în rezervație, cei care nu se consideră doar oameni civilizați, ci de-a dreptul supraoameni, nu ne urăsc.

— Cât timp eşti sărac, nu te urăşte nimeni. Nimeni nu-şi face iluzii că ăia, dacă v-au băgat într-o grădină zoologică, vă consideră oameni, egali cu ei, şi vă iubesc.

— Nu trebuie să ne iubească. Nu se iubesc nici ei între ei. E de-ajuns să ne considere oameni.

— Vă consideră oameni, spuse Ian. Oameni primitivi. Aveți un comportament specific uman. Numai oamenilor le place să creadă doar ce vor ei.

— De acord, spuse Lucian.

Dădu mâna cu toată lumea, se sui în maşină şi se ghemui pe ultimul loc din spate, de pe roata din stânga, cu valiza pe genunchi şi cu coatele pe ea, cufundându-se în tăcere.

Până la drumul lateral indicat, nu avură probleme, dar, după ce merseră un kilometru spre nord, li se înfundă; cei care părăsiseră satul, preferau să meargă pe mijlocul străzii, trăgând după ei cărucioare pline cu bagaje grele.

Claxonând continuu, înaintau cu greu printre şirurile de refugiați, iar când întâlneau o maşină care venea din sens opus, pierdeau câte zece minute să iasă din carambol.

— Urâtă maşină, se trezi Lucian spunând.

— Ce spui?! tresări Kenzo.

— Dacă aveai o maşină mai frumoasă, se dădea toată lumea la o parte. Țăranii din rezervații au un deosebit respect pentru maşinile frumoase. Nu ai putut să-ți iei ceva la modă, cu un design modern.

— Ba da, dar sunt orgolios din fire, râse avocatul. N-am vrut să-mi iau un automobil de teren mai frumos decât mine.

— Eşti nepotul trimis de supraveghetorul din turn? întrebă Speranța.

— Sigur, spuse Lucian.
— Ai venit să ne ajuți să ajungem în munți?
— Sigur.
— Şi, ne ajuți? insistă femeia.
— Sigur.
— Nu ştii să spui decât „sigur"?
— Sigur, spuse tânărul.
— Vrei să mă enervezi.
— Sigur.
— Te strâng de gât! urlă Speranța.
— Nu are rost să vă supărați. Drumul până în munți, unde se găseşte centrul nostru de comandă, e destul de uşor, dovadă că era să plecați fără mine. În afară de faptul că veți fi feriți de pericolul ce îl reprezintă râurile gânditoare, poate mai vreți şi altceva. Rolul meu e să vă pun în legatură cu factorii de decizie de acolo. Unchiul meu mi-a spus să nu vă las să rătăciți fără nici o țintă prin oraş.
— Ce crezi tu că am putea vrea noi de la conducerea voastră?
— Ştiu eu? Poate domnul Ian Nicer şi doamna Angela Noistec, astronauți de pe un alt Pământ, vor să ajungă acasă. Poate domnii Sebastian şi Bian Ioric, împreună cu doamna Speranța Tual, vor şi ei să ajungă acasă, în capitala teritoriilor lor, unde locuiesc.
— Eu ce aş putea dori de la voi?! se miră Kenzo Herzon.
— Dumneata, ca avocat, te poți întâlni cu sătenii care au scăpat după distrugerea satului Asidorul de Sus. Astfel, poți stabili detaliile apărării în procesul ziaristului acuzat de lezarea autorității publice. Poți pune capăt prostului obicei al sistemului de a aplica amendamente la legi cu mult înainte de votarea lor. Abaterea atenției, de la o hoție evidentă spre lezarea autorității, trebuie să înceteze. Poți face întâmpinare în cunoştință de cauză. Articolul 478 e un instrument malefic în mâna jude-

cătorilor corupți; pot s-o întoarcă pe toate fețele, doar în folosul lor. Cum judecătorii, procurorii şi poliția au multe de împărțit cu ziariştii, legea e cea mai bună metodă de desființare a libertății presei şi de exterminare a incomozilor.

— De unde ştii tu toate astea?

— De la unchiul meu, supraveghetorul. Când a văzut că domnul Ian Nicer se trezeste strigând că astronauții luați de ape nu sunt de pe aici, ci din spațiul cosmic, şi trebuie ajutați, s-a prins că nu e ceva în regulă şi a dat ordin să fie înregistrate gândurile tuturor. Avem aparatură ultramodernă, cum singuri ați remarcat, spuse Lucian.

— La ce vă pot folosi informațiile din memoria noastră?

— E bine să ştii cu cine ai de-a face.

— Dacă eram nişte răufăcători? întrebă Bian.

— Dacă erați răufăcători, unchiul meu nu vă mai ajuta, iar eu nu mai mergeam cu voi. Aşa, aveți cinstea să intrați în istoria noastră nescrisă. Povestea lui Aine şi Iovestec deja e pe buzele tuturor.

— Ce poveste?

— Povestea polițistului Valdemar Aine, care l-a prins pe Saran Iovestec la furat de pricode, în curtea țăranului Altan Haramit din satul Asidorul de Sus, sat aflat în zona proximă a celei mai apropiate grădini zoologice din sudul capitalei. Vă amintiți?

— Cum să nu ne amintim? întrebă avocatul. E cazul la care lucrez eu, nu povestea voastră.

— Rămâne cazul dumitale, nu ți-l ia nimeni, dar totul devine de poveste. Se poate adăuga la patrimoniul nostru de cultură nescrisă. Ia, ascultă! „Țăranul a uitat deschisă uşa cotețului, iar hoțul, după ce a indus o stare de apatie psihică cadanului, s-a târât până la adăpostul pricodelor şi a început să le îndese într-un sac, fără niciun discernământ". Nu ți se pare minunat?

— Nu.

— Mie mi se pare minunat, spuse Lucian. Poveştile mai alină suferința exodului unei mase de oameni primitivi, provocat de furia apelor. „Țăranul n-a vrut să se coboare la mintea hoțului. La mintea acestuia, s-a coborât polițistul Valdemar Aine, care trecea pe drum, ca din întâmplare. Între polițist şi hoț s-a încins o trântă interactivatoare, polițistul uitând că e singur, motiv pentru care a cerut întăriri".

— De unde ai citat asta?

— Din memorie.

— Nu din memoria ta, spuse Kenzo.

— Nu ştiu în memoria cui era.

— Cred că a luat citatele din memoria mea, spuse Ian. Am citit lucrurile astea din revista unde lucrează clientul tău şi e posibil să se fi imprimat mai bine în scoarța cerebrală. „Hoțul era înarmat cu o armă alba cu care a tras asupra polițistului", „L-a împuşcat fără să gândească pentru a-şi crea circumstanțe atenuante, după cum se specifică în rechizitoriu", „Într-un târziu, ignorând forțele de ordine care au înconjurat zona, criminalul s-a predat presei", „Polițistul Valdemar Aine a fost dus, cu viteză excesivă, la Urgență", sunt doar câteva citate, demne de cel mai prost roman polițist posibil.

— Dacă lor le place...Orice comunitate izolată are nevoie de poveşti, spuse avocatul.

— În funcție de modul cum rezolvi cazul, se sfârşeşte şi povestea, spuse Lucian.

— Mă cam plictiseşte drumul ăsta, se enervă Kenzo. Stau atâta timp în loc până îşi mută consătenii tăi calabalâcul în afara carosabilului. Am atâta treabă acasă. Ăsta nu e singurul dosar la care lucrez.

După mai multe zeci ce kilometri, văzură că, aşa cum spunea şi nepotul supraveghetorului, primatele încep să se ră-

rească, iar drumul să devină mai liber. Plecați pe jos, locuitorii grădinii zoologice nu avuseseră timp să străbată decât o mica parte din drum.

Scăpat de necazul de a se opri din cinci în cinci kilometri, cu şoseaua aproape goală în față, conducătorul maşinii mări viteza.

După mai multe zile şi nopți, în care dormiră pe rând, se hrăniră din proviziile lui Ian sau sporovăiră vrute şi nevrute, văzură, în sfârşit, munții.

— Ajungem, se bucură Speranța.

— Ajungen, dar nu aşa curând, spuse Lucian. Munții se văd, dar mai avem până acolo.

— Ne-ai spus ce putem spera noi de la conducerea voastră, dar nu şi ce cauți tu în oraşul din munți? întrebă Angela. Nu-mi vine să cred că ai plecat dintre ai tăi pentru că te-a îndemnat unchiul tău să faci pe ghidul turistic pentru nişte străini.

— Ai intuit bine. Merg la oraş pentru că vreau să devin supraveghetor. Unchiul meu susține că am talent nativ pentru asta. Mi-a dat şi o recomandare, către foştii lui profesori, dacă or mai fi în viață. După mai mulți ani de studiu, mă întorc la mine în sat, iar dacă acesta a fost ras de râurile gânditoare, mă duc în alt sat. Să fii supraveghetor nu e deloc uşor; e o meserie căutată.

— În ce constă?

— Au apărut multe secte care se opun procesului firesc de deşertificare pentru care am fost aduşi în acest spațiu, spuse tânărul. Cineva trebuie să vegheze, să nu se infiltreze membri acestor secte printre noi. Supraveghetorii fac asta.

— Nu mai vor să muncească şi să secătuiască pământul prin culturi iraționale succesive.

— Asta n-ar fi decât una dintre probleme. Nici mie nu-mi place să muncesc. Necazul cel mare e că aceşti sectanți care se

opun cursului firesc al lucrurilor au început să se organizeze şi să-şi infiltreze oameni şi în conducere.

— Şi, ce fac? Cultivă pământul în scopul de a obține produse agricole pe care să le vândă la oraş?

— Nici gând. S-au retras pe văile râurilor de munte, care au o gândire amorțită, şi au început să se organizeze, nu să muncească.

— Aşa se pun bazele oricărei religii.

— Nu ştiu dacă pun bazele a ceea ce spui dumneata, dar un lucru e sigur: calcă legea.

— Ce lege calcă?

— Legea care interzice ridicarea de locuințe în apropierea albiei râurilor sau în lunca acestora.

— Nu se expun?

— Ba da, dar râurile gânditoare de munte se revarsă mai rar. Sunt entități de sine stătătoare, mai primitive, fiindcă nu au un spațiu vast de desfăşurare a forțelor şi sunt foarte departe de Oceanul-Sintetizor.

— Există aşa ceva?

— Sigur, dar poate fi o legendă. Nimeni nu se poate lăuda că l-a văzut. Poate fi chiar în afara spațiului nostru de deşertificare.

— Nu ar fi mai bine să ignorați aceşti sectanți? Tot ce bagi în seamă începe să-şi dea importanță.

— Nu putem, că s-au obrăznicit de tot. De curând, au avut loc inundații de proporții. S-au umflat nu numai râurile din munți, dar au ieşit din matcă şi apele râurilor dintre dealuri sau de pe câmpii.

— Unde e obrăznicia?

— Vor să fie despăgubiți pentru că s-au aşezat ei unde nu trebuie şi le-a măturat apa gospodăriile. Ca urmare a unor simple solicitări „pentru asistență umanitară de urgență", cum

spun ei, în urma inundațiilor care i-au afectat, au primit de la conducere importante sume de bani, sume pe care nu le primim nici noi, cei ce trudim la deşertificare. Nu înțeleg de ce trebuie să primească pomeni, fără a mişca un deget, cei ce încalcă legea. În loc să preîntâmpine o eventuală nenorocire, aceştia fac înadins. Te uiți cu uimire cum le vin bani din toate părțile şi, în plus, mai dau vina şi pe slaba organizare a comunităților locale şi centrale, argumentând că lucrurile bune sunt rău făcute, iar cele rele sunt bine făcute. Ce poate fi mai rău decât călcarea legii?

— Punerea ei în practică, râse Bian.

— Râzi dumneata, dar aceşti sectanți se întorc bucuroşi în corturi. Uneori, îşi fac chiar şi pantaloni din acestea. Când au loc inundații, paginile ziarelor şi ecranele televizoarelor se umplu de apă de ploaie. Apă de ploaie sunt şi comentariile infinite ale celor acceptați să practice datul cu părerea, obicei din ce în ce mai popular pe aici, ridicat la grad de ştiință. De mii de ani, albiile şi luncile râurilor se umplu cu apă, mai ales atunci când nu te aştepți. Ei nu se aşteaptă niciodată. Nu învață nimic de la tenacitatea noastră de a părăsi ținuturi întregi, de a fugi din apropierea influenței nefaste a mărilor şi lacurilor sau din calea râurilor informaționale. La munte, poți îndigui tot ce curge. Sectanții aceştia s-au învățat să aştepte totul de la o conducere mai mult sau mai puțin trecătoare. Ți se dă, dar nu trebuie să ți se bage şi în gură. Se confundă starea de necesitate cu situația de necesitate. Viiturile sunt mai mult sau mai puțin distrugătoare; doar atunci când au ce distruge. Nu te poți pune decât ostentativ în calea lor. E benefic pentru individ să-şi improvizeze, fără nici o aprobare, o cabană pe malul râului şi, dacă nimeni nu-l întreabă de vorbă, să-şi trântească şi-un viloi. E feeric să trăieşti la malul râului, dar, dacă faci asta, ar trebui să-ți aduci aminte, în fiecare clipă, faptul că te-ai aşezat unde

nu trebuie, călcând legea. Tu calci legea, apoi țipi cât te țin plămânii, să te ajute ceilalți, să-ți refacă o vilă construită ilegal. Cei care sunt inundați sistematic, şi-o fac cu bună ştiință, cu acordul tacit al celor de la conducerea locală, în care s-au infiltrat şi ei. Invocă motivul că nu au unde se duce, dar mai sunt şi alții care nu au unde se duce. Nu ar trebui să se aşeze acolo, în luncile râurilor, dar nici autoritățile n-ar trebui să-i lase. Cu ce să se ocupe conducerea mai întâi, cu depistarea şi pedepsirea neregulilor, cu o reconstrucție de gura Presei sau cu şcolarizarea noastră, a supraveghetorilor bunului mers al societății deşertificării?! La noi, cei ce calcă legea sunt şi milogi. Dacă nu e şi pomanagiu, hoțul parcă nu e hoț destul. Cei ce fac apel la oamenii mai înstăriți, să contribuie cu bani la reconstrucția unor case puse unde nu trebuie, sunt înduioşați de nenorocirea sinistraților şi nu se gândesc nici o secundă că aceştia nu aveau ce căuta în lunca râului, darămite în apropierea albiei acestuia. De ce ar construi bogătaşii case pentru sinistrați? Răspunsul e unul sigur: din demagogie. Interesează pe cineva modul cum rezistă locuitorii cinstiți presiunii tot mai multor taxe şi impozite? Interesează pe cineva că aceştia sunt nevoiți să facă reduceri masive de personal agricol calificat pentru a putea rezista în fața unei fiscalități înrobitoare? Cei concediați nu sunt şi ei tot sinistrați? De ce nu vorbeşte nimeni despre aceştia şi se lasă cu toții impresionați de imaginile repetate obsesiv de toate televiziunile?

— Aveți televiziune?! se miră Angela.

— Cum să nu avem?! se miră Lucian. Cum ați văzut, avem presă scrisă şi audio-vizuală la cele mai înalte standarde planetare.

— N-am prea văzut.

— O să vedeți. Nu ştiu în alte părți cum e, dar în grădinile noastre zoologice, în afara fluxurilor informaționale haotice, avem un sistem de comunicare foarte bine pus la punct.

— Dacă aveți o bună comunicare, puteai da un telefon, nu trebuia să te mai deplasezi cu tot felul de scrisori de recomandare, spuse astronauta.

— M-am hotărât cu mare greutate. M-a ajutat şi exodul ăsta involuntar. E greu să pleci de acasă, dar trebuia s-o fac. Unchiul meu spunea că e bine să vadă şi cei de la oraş dacă am chemare pentru munca de supraveghetor.

— S-ar putea să ai, spuse Ian. E multă ură în ceea ce spui.

— Când îl deschid, mie nu-mi mai merge nici radioul maşinii, spuse Kenzo. Nu prind decât un post, unde se transmite, obsedant şi continuu, o singură melodie.

— Nu ştiu ce poate fi, spuse Lucian. Să nu fie vreo transmisie subliminală. Eu mă feresc să ascult. Nici la televizor nu mă prea uit. Mai nou, cum v-am spus, se transmit numai spectacole penibile, unde vedetele vor să se vadă. Se strâng sume impresionante la tele-donații de prost gust, fonduri care se varsă în tot mai multe conturi şi fonduri, în bănci. Ştie cineva unde merg aceşti bani sau dacă sunt bine gestionați? Banii vin "a recupera viața de dinainte de inundații", cum se spune. Viața de dinainte de inundații poate fi recuperată, mai uşor sau mai în chinuri, mai devreme sau mai târziu, dar nu asta e problema, ci faptul că, prin construcția sau neconstrucția unor diguri puternice, totul e ca mai înainte; mai mult sau mai puțin ilegal, satele stau prost în zona inundabilă. Munca sisifică e o muncă în van; nu trebuie reconstruit nimic. Existența, în astfel de condiții, e la fel de inutilă. Bine că nu se dau aceşti bani celor sinistrați! Şi dacă s-ar da, nu e nici un pericol; nu ar şti cum să-i folosească. Contribuția cu 30 de arbori, donarea salariului pe o lună sau cumpărarea de materiale, necesare construirii casei unei bătrâne, sunt gesturi demagogice necesare, menite să stoarcă lacrimi, nu să schimbe situația, în ansamblu. Ipocrizia oamenilor bogați poate fi scuzabilă, dar nu atunci când aceştia sunt fac-

tori de decizie economică. E ilegal să faci diguri şi reîmpăduriri în condiţiile în care societatea luptă să deşertifice. Când vin apele, noi avem bunul simţ să plecăm de acasă, iar sectanţii cer refacerea zonelor afectate de viituri. Sub orice slogan, popularizată sau nu la televizor, reconstrucţia e o crimă. Norocul nostru e că totul e vorbă goală şi mai există şi demagogi buni, care s-au îmbogăţit prin defrişări şi vânzări de material lemnos. Televiziunile transmit mesaje emotionante la prima vedere, rupte din context, asta fiind menirea lor, să impresioneze, dar există o limită peste care escrocheria sentimentală poate provoca mult rău. Emisiunile de vorbe nu se ocupă de cei ce au tăiat pădurile şi de cei ce au deturnat fonduri, ci de consecinţele acestor fapte, răsturnând, cu perfidie, scara de valori. Nu se ocupă de aceia care au pus umărul la declanşarea inundaţiilor, ci de faptul că a intrat mâlul în case ce nu-şi aveau locul în albia râului sau de faptul că li s-au udat hainele locuitorilor satelor şi or să răcească în toiul verii. Nu se ocupă de cei care îşi înţeleg menirea şi fug din faţa furiei apelor, ci de cei care nu vor să fugă, pentru impresie artistică. Televiziunile fac un populism ieftin. Nu transmit şi imagini emblematic-apocaliptice, cum a fost aceea de la inundaţiile de anul trecut, când sectanţii au întins o masă imensă lângă cort şi au pus de un chiolhan, în loc să plece de acolo, în timp ce oamenii trimişi de conducere săpau şi lucrau la îndiguiri. Ca şi cum asta n-ar fi fost de-ajuns, sectanţii au început să le arunce oase şi să-i facă sclavi. Militanţii antideşertizare stau în crâşmă, în timp ce alţii muncesc pentru ei. Nu ies din birt decât dacă apare vreun conducător, să dea mâna cu acesta şi să apară şi ei la televizor. Şi nu sunt niciodată mulţumiţi. Dacă nu vin conducătorii la ei, de ce nu vin? Dacă vin conducătorii la ei, de ce vin? O democraţie prost înţeleasă e mai rea decât o dictatură. Şi trăim o dictatură a mârlăniei, chiar şi în vreme de restrişte. Problema nu e că sinistraţii

stau şi se uită, nepăsători, la televizor, fură energie electrică sau se laudă cât sunt de amârâți, pe cât se laudă, ci faptul că nu ar trebui să fie acolo. Într-o aşa anarhie, tot omul primitiv are idei, chiar şi proaste. Duşi de sentimente de-acasă, mulți conducători de administrații locale de la noi, impresionați de emisiunile jalnice, au vrut să trimită în zonele sinistrate mai multe zeci de case improvizate; lemn avem destul şi nu ne foloseşte la nimic. Li s-a explicat că transportul e mai scump decât obiectul transportat, că sunt păduri destule în zona montană şi că sunt ateliere destule în jur N-au vrut să înțeleagă, au chemat televiziunile în pană de subiecte şi au ridicat banalul cotidian la nivel de scandal. Ca şi în cazul cutremurelor, acțiunile inundațiilor trebuie să fie mai mult de prevenție, să nu se aşeze fiecare unde vrea. Degeaba; sectanții fac înadins. Pomenile nu sunt folosite să dezvolte altă infrastructură, în altă parte. Nu-i interesează pe ei stimularea activității de producție a firmelor, scăderea ratei inflației şi a somajului. Ajutoarele sunt paleative la care, de sute de ani, conducătorii spațiului nostru de deşertizare apelează, ca rezolvare a crizelor. Crizele, dacă nu se sting, se aprind, după un timp, şi mai puternic. Şi nici nu avem crize de sistem, ci crize de comunicare; dacă nu se poate altfel, grădinile zoologice pot fi conduse şi de presa estivală. Tot omul primitiv vrea să dea un semnal luminos spre conducere şi nimeni nu mai ascultă. De muncit, nici atât. Dacă poate primi de-a gata, de ce să muncească? Şi dacă ar trăi bine, primatele inferioare nu ştiu la ce să raporteze acest bine, neajungând niciodată destul de rău. E mult mai bine să nu faci rău, decât să faci bine cu forța, mai ales când răul vine tocmai din iluzia binelui. E mai ieftin să nu faci un lucru inutil. Reconstruind, nu vom construi, niciodată, nimic. Fără exercițiu democratic, fără tradiție în exercitarea puterii, e greu să discerni între bine şi rău. Nu e moral să strămuți satele, dar e util.

Ce se face acum e ca şi cum ai construi hoteluri pentru turişti iluzorii sau fântâni arteziene în deşert. Satele pot fi strămutate, dar oamenii nu. Mentalitatea acestora, nici atât. De construit diguri, nici nu se pune problema. Nu e de-ajuns să ai mulţi bani, ci destui bani; asta ţine de eficienţă. Dacă toată lumea cere, în acelaşi timp, de dat, cine mai dă?

— Ai luat-o razna, spuse Sebastian.

— Bine că s-a oprit la timp, spuse Speranţa. O fi efectul nopţii care tocmai se termină.

— Am intrat într-o vale stâncoasă. Drumul are mult prea multe serpentine.

— Şi întuneric, şi frig.

— Se văd lumini, acolo, sus, spuse Kenzo, oprind maşina. Nu putem ajunge decât dacă părăsim strada principală şi o luăm la stânga, pe un drum pietruit. Ce facem?

— Avem de ales?

— Nu prea. Să ne spună domnul Pedan ce să facem. El e ghidul.

— Nu avem ce pierde, spuse Lucian.

— Are dreptate. Acolo, unde se văd lumini, e o aşezare omenească. Dacă nu e marginea oraşului, măcar se găseşte cineva să ne spună unde este acesta, spuse avocatul şi porni, traversând un podeţ dărăpănat, luînd panta în piept.

Ajunşi la capătul drumului, coborâră şi avură surpriza neplăcută de a fi înconjuraţi şi luaţi prizonieri de un grup înarmat de primate hirsute, asemănătoare celor întâlnite în sat.

Escortaţi până în faţa unui cort militar, fură luaţi în primire de o doctoriţă sfrijită, înaltă de trei metri, înfăşurată într-un halat alb, larg. Fără un cuvânt, aceasta se aplecă asupra prizonierilor, ca asupra unui grup de copii, îi dezbrăcă, îi cântări pe rând, îi măsură şi îi scană cu un aparat special, care afişa ceva pe un ecran.

— Ciudat, deşi sunteţi perfect sănătoşi, sunteţi sănătoşi într-un mod foarte ciudat. Aveţi o stare generală foarte bună, dar nu puteţi aspira la o viaţă veşnică.

— Nu aspirăm la nici o viaţă veşnică.

— Atunci, ce v-a adus aici?!

— Am fost aduşi cu maşina de avocatul Henzo Kerzon, spuse Ian.

— În ce scop aţi venit, nu cum v-aţi deplasat.

— Am fugit din calea unui râu viu, gânditor, care se aude că s-ar îndrepta spre Imeru. E şi un om al locului cu noi, Lucian Pedan, nepotul unui supraveghetor din sat.

— Ei, atunci se schimbă socoteala, spuse doctorița. Tu eşti Pedan?

— Nu. Eu sunt Ian Nicer. El e Lucian Pedan.

Nepotul supraveghetorului făcu o plecăciune, lăsă valiza jos, o deschise şi scoase o scrisoare pe care o înmână doctoriței, care o citi de mai multe ori, cu mare atenție.

— Eşti sigur că vrei să devii supraveghetor, cum e unchiul tău? îl întrebă.

— Mai mult ca sigur.

— Bine. Aşează-te pe scaunul acela şi aşteaptă!

— Noi ce facem? întrebă Ian.

— Luaţi-vă hainele şi poftiţi afară!

— Nu e cam frig?

— Nu.

— Căutăm un oraş al conducerii primatelor din acest spațiu virtual, spuse Speranța.

— Foarte bine, spuse doctorița, întorcându-se către un gardian. Du-i acolo unde vor!

— Dacă e vreun android printre ei? întrebă gardianul.

— Nu e nici un android; sunt oameni cu toții, decretă femeia într-un târziu şi întinse localnicului teancul ce conținea epicrizele scoase de o imprimantă.

Se aplecă asupra grupului şi îl împinse, uşor, spre ieşirea din cort, sub privirile nedumerite ale ţăranilor, uitându-se, la rândul lor, împrejur, speriaţi şi la fel de nedumeriţi.

— Cei cu ăştia? întrebă un ţăran.

— Doctorița a spus că sunt oameni.

— Da, spuse Ian. Ce aţi fi vrut să fim?!

— Primate inferioare, cum suntem noi.

— Păreţi destul de evoluaţi, spuse Angela. Nici cu tehnica nu staţi rău. Pe Pământul de pe care venim noi, nişte analize banale durează şi o săptămână.

— Nu avem cum să nu evoluăm. Din timp în timp, trece pe aici câte un flux informaţional, spuse ţăranul.

— Râuri de informaţie, ştiţi? completă un la doilea.

— Nu ştim.

— V-aţi exprimat dorinţa să mergeţi în oraş, spuse gardianul.

— Sigur, spuse Kenzo. Maşina mea e acolo, mai la vale.

— Nu mergeţi cu maşina.

— Putem şti de ce?

— E periculos, spuse gardianul. Mergeţi cu trenul.

— Care e pericolul?

— Nu ştim. Nu e drumul nostru.

— N-o să las maşina aici, spuse avocatul.

— O găseşti la întoarcere. Şi îmbrăcaţi-vă odată! Jenaţi intimitatea publică.

— Intimitatea poate fi şi publică?! se miră Angela.

— În anumite condiţii, da.

— Care ar fi acelea?

— Condiţiile în care ne găsim noi acum, spuse gardianul. Nu altele.

— Tu hotărăşti?

— Da. Şi eu hotărăsc. La noi, în grădinile zoologice, hotărârile sunt luate de toată lumea, deci şi de mine.

— Asta e anarhie, spuse Sebastian.

— Sigur ca da. Anarhie bine organizată. Când nu se mai face nimic, face fiecare ce vrea, apoi lucrurile se aşează, firesc, în dictatura uneia sau alteia dintre părţile aflate în conflict.

— Despre ce conflict vorbeşti?

— Despre orice conflict, spuse gardianul. Se produc dese neînţelegeri între noi, uneori fără nici un motiv. De ce credeţi că avem arme?

— Vorbeşte prostii, spuse un al doilea gardian. Se laudă. Nu hotărăşte el nimic. Există un contract la doctoriţă, făcut între autorităţile noastre şi o firmă de construcţii. Lucrările au fost întrerupte de războiul pe care îl ducem cu cei afectaţi de inundaţii, care nu vor să părăsească valea de bună voie. Deoarece nu credem că va fi dată vreodată în folosinţă, am numit această cale de acces „autostrada fără sfârşit" şi am dat-o încolo; n-o mai terminăm. Calea ferată a rămas intactă.

— Bun, scurtă Ian discuţia, de unde luăm trenul?

— Din gară.

— Există o gară?

— Sigur, spuse gardianul. De-a lungul căii ferate, se găsesc sute de gări.

— De unde vine trenul?

— Dinspre sud, de pe câmpie.

— Nu puteam să-l luăm de acolo? întrebă Ian.

— Ba da, dar eraţi cu maşina.

— Chiar. Nici nu m-am gândit. Acum, mergem cu trenul pentru că nu e bună şoseaua?

— Exact.

La lumina lanternelor, se înşiruiră pe potecă şi porniră să urce povârnişul. Când tocmai începea să le încolţească în cap ideea că nu vor ajunge niciunde şi totul nu era decât o glumă proastă, văzură o lumină.

— Acolo e gara, spuse un gardian.

Pe o platformă din beton, se găsea o casă din lemn, cu o singură cameră, cu ferestre largi, puternic luminată.

— Am ajuns.

— Ce fel de gară mai e şi asta?! se miră Angela.

— O gară ca toate gările.

— Cu o singură cameră goală?

— Da, spuse gardianul. Cei care au construit gările, au făcut în aşa fel încât, în cazul unor inundaţii, pierderile să fie minime.

— Şi au construit gara cu o singură cameră goală?

— Exact.

— Ăla ce face acolo? întrebă astronauta.

— Cine?

— Omul de alături.

Lângă clădirea gării, aşezat într-un şezlong, un bătrân, cu puşca aşezată pe genunchi, citea dintr-o carte.

La vederea grupului, se sperie, lăsă cartea deoparte, se ridică în picioare şi puse puşca la ochi.

— Stai! strigă.

— Ba tu să stai! râse un gardian.

Se pare că bătrânului nu-i prea conveni să primească ordine. Trase şi îl împuşcă drept în piept pe cel ce râsese de el, omorându-l pe loc.

— Ce faci, bă! strigă cel de-al doilea gardian. Tragi în noi?

— Care noi?

— Noi, slujbaşii conducerii.

— N-am ştiut că sunteţi voi. În carte scrie că trebuiau să se apropie nişte oameni ai sectanţilor, care se opun procesului firesc de deşertificare pentru care am fost aduşi în acest spaţiu, spuse bătrânul. Cineva trebuie să vegheze, să nu se infiltreze membri acestor secte printre noi. Supraveghetorii fac asta, iar

eu sunt unul dintre cei mai bătrâni în branşă. La începutul carierei, mi s-a spus să trag în oricine se opune deşertificării planetei.

— De unde ştii cine se opune deşertificării şi cine nu? întrebă Sebastian.

— Citesc în carte. Când ajung la pasajul care descrie apropiarea unui intrus, mă ridic şi mă pregătesc de tragere. Se pare că scriitorul care a anticipat ceea ce ni se întâmplă nouă e cam sclerozat. Tocmai am ajuns la paragraful cu pricina, dar n-am fost prevenit. Am fost luat ca din oală de voi şi am tras sub impulsul fricii. Îmi trebuiau măcar cinci minute să mă duc să-mi iau muniție de rezervă şi să mă ascund.

— Citeşti în carte ceea ce se va întâmpla?!

— Sigur. În felul ăsta, sunt la zi cu ultimele informații din grădinile zoologice, cu stadiul deşertificărilor, mai ales, şi sunt prevenit de apropierea răufăcătorilor.

— De unde ai cărțile astea? întrebă Ian.

— Mi le aduce şeful de tren, când trece pe aici, împreună cu proviziile. În fiecare gară se găseşte câte un supraveghetor. În felul ăsta, mănâncă şi scriitorul o pâine. Are tirajul vândut dinainte.

— Puteai să tragi şi tu la picioare, spuse cel de-al doilea gardian, arătând spre mort.

— Am mai îmbătrânit, se scuză supraveghetorul. Mi-a mai slăbit vederea. Nu mai am nici reflexe aşa bune. Dânşii sunt tot gardieni?

— Nu. Sunt un grup de străini, care vor să ajungă în oraşul unde se găseşte conducerea noastră. Am primit ordin să-i urcăm în tren şi să-i escortăm până acolo.

— Nu sunt primate inferioare ca noi?

— Nu.

— Atunci trebuie să li se întocmească câte un dosar. Abia apoi vă pot vinde bilete de acces în tren. Stai să vedem ce scrie!

Luă de jos cartea pe care tocmai o citea, o deschise acolo unde rămăsese, o întoarse cu fața către gară, de unde venea lumina, o apropie foarte mult de ochi, căută paragraful şi citi cu atenție.

— E aşa cum am presupus. Scriitorul a avut o scăpare de câteva pagini, lucru care a dus la confuzia şi tragedia de mai înainte, dar şi-a revenit. În continuare, povesteşte despre venirea unor străini, care vor să se urce în tren, cum spui tu. Se înşiră o serie de documente, necesare întocmirii dosarului ce le-ar permite să se suie în tren, cum am spus eu.

— Ce fel de imaginație poate avea un scriitor astfel încât să poată descrie fapte viitoare?! se miră Angela.

— O imaginație extremă. Când ajungi la limita imaginației, fi sigură că vrei să treci de ea, spuse bătrânul.

— Nu sari tu câteva pagini să vezi dacă vine trenul şi dacă aceşti oameni îl iau? întrebă gardianul. E posibil ca acolo să scrie că nu au nevoie de nici un dosar.

— Nu pot face aşa ceva. Stric toată plăcerea lecturii. Aduceți voi dosarele completate, iar eu vă las să vă urcați. După aia, mă aşez în şezlong şi citesc ce veți mai face şi ce veți mai drege. Vreți să ştiți ce acte vă sunt necesare pentru întocmirea dosarului?

— Nu vrem să ştim nimic, se enervă Kenzo, auzind că un nebun introduce birocrația în pustietatea munților.

— Foarte rău. Eu îmi fac datoria să vă informez. Dacă nu vreți să vă conformați, treaba voastră. Veți suferi rigorile legii. În primul rând, vă sunt necesare originalele şi copii după certificatul de naştere şi actul de identitate, copie după adeverința de căsătorie, un aviz psihologic de la doctorița comunității noastre, cerere tip pentru eliberarea unui bilet de tren, sentința de divorț ramasă definitivă şi irevocabilă, dacă este cazul, certificatul de deces al soțului, soției, dacă este cazul, actul cu care

se face dovada spațiului de locuit, copie după actul de identitate al unuia dintre părinți, al tutorelui sau reprezentantului legal, cu care se face dovada domiciliului.

— De unde crezi că putem procura astfel de acte, când noi suntem veniți din spațiul cosmic şi avem domiciliul la mii de ani lumină de aici, pe un alt Pământ? întrebă Ian.

— În cazul în care solicitantul nu poate prezenta certificatele de stare civila originale sau actului locativ cu care face dovada spațiului de locuit asigurat, sunt necesare patru fotografii tip act de identitate (30 x 40 mm, cu banda alba de 7 mm în partea stângă).

— Interesant. Numai atât.

— Nu. În cazul domiciliului rural provizoriu în spațiul virtual al grădinilor noastre zoologice, cum e cazul vostru, se prezintă adeverință de luare în evidență în registrul agricol, eliberată de primăria de la locul de domiciliu şi, ceea ce e cel mai important, vă trebuie o notă informativă detaliată despre scopul vizitei şi doleanțele pe care le aveți de făcut conducerii.

— Asta e tot? întrebă gardianul.

— Da.

— Prea bine.

Armă automatul şi trase tot încărcătorul asupra bătrânului, care, sfârtecat de gloanțe, se prăbuşi într-o baltă de sânge.

— Era chiar necesar să faci asta? întrebă Angela.

— Cred că da. Nu ştiu ce scrie în cartea aia a lui, dar un lucru e cert. Din greşeală sau nu, l-a împuşcat pe prietenul meu.

— Nu trebuia să-l ucideți! îl auzi strigând pe Lucian Pedan, nepotul supraveghetorului din satul Imeru.

Gâfâind, cu transpirația curgându-i pe față, acesta urcă panta şi se apropie de grup, fluturând o hârtie.

— Ce e aia?

— O aprobare de la doctoriță, să vă puteți sui în tren. Ştia că nu aveți acte şi a luat legătura cu oraşul. Am aici şi o înre-

gistrare holografică a celui mai cunoscut şi influent dintre conducători.

— Până aici i-a fost norocul, spuse gardianul. Dacă veneai mai repede, era posibil să-i cruț viața.

— A fost nevoie să mai stau, să mi se întocmească dosarul pentru şcoala de supraveghetori, spuse Lucian. Nu şi-a imaginat nimeni că evenimentele vor lua o turnură tragică. Trenul abia acum vine, peste vreo cinci minute.

— Ca să treacă un tren spre nord, apoi altul, spre sud, fără să se ciocnească, e nevoie de o sincronizare perfectă. Nu există decât un rând de şine de cale ferată, spuse Angela.

— Nu merge nici un tren spre sud, spuse gardianul. Pe aici, trenurile nu trec decât dinspre câmpia supusă deşertificării şi satele de pe dealuri spre oraşul conducerii, aflat în nord, între înălțimi muntoase, la adăpost de râurile gânditoare.

— E absurd. Ce minte a mai nascocit şi asta, să treacă un lucru, de la sud la nod, apoi altul şi altul. Trebuie să ai un număr infinit de trenuri la dispoziție şi un spațiu imens de garare în oraş.

— Nu ai înțeles. Trenul trece spre nord, ajunge în oraş, noi ne dăm jos, apoi se duce în treaba lui, nu ne mai interesează.

— Unde se duce? interveni Ian.

— Printre munți, în nordul îndepărtat, apoi spre vest, coboară prin defileul altor râuri şi ajunge din nou în sud. Nu sunt decât câteva zeci de trenuri, cu încărcătura lor proprie şi un şef de tren.

— Nu puteai să spui aşa de la început?

— Nu puteam, răspunse gardianul.

XVIII

Fără locomotivă, un tren format din patru vagoane identice, feeric luminate, se opri în gară.

— Ce silențios! exclamă Bian. Atent la discuție, nici nu mi-am dat seama că vine.

— Şi eu am avut senzația stranie că a apărut din nimic, spuse Speranța.

— De niciunde, corectă Sebastian.

— A apărut de după stânci. Noapte, ceață; era normal să nu vedeți nimic, spuse Angela.

— În ce vagon ne urcăm? întrebă Ian.

— În oricare, spuse gardianul. Toate sunt la fel.

— La fel de aglomerate.

— Absolut la fel. În fiecare vagon, se găseşte acelaşi număr de călători. Fiecare călător, copil sau adult, tânăr sau bătrân, are câte o dublură în fiecare din celelalte trei vagoane. Stau pe aceleaşi locuri, fac aceleaşi gesturi şi spun aceleaşi lucruri, toți, deodată. Fiecare vagon e un mic univers. Ne urcăm în primul. Avem un compartiment mai puțin aglomerat; e al treilea din stânga.

— Mai puțin aglomerat e şi în vagonul 2, spuse Angela.

— Şi 3, şi 4, ce contează?

Se urcară în vagonul indicat, căutară compartimentul, iar Ian, curios, străbătu tot trenul, de la un capăt la altul, şi reveni.

— M-am lămurit, le spuse. Toată lumea are dubluri în celelalte vagoane, chiar şi noi, cei nou veniți, dar nu trece nimeni

dintr-un vagon în altul. Nu e nici o şansă să-şi întâlnească cineva dublura. Numai eu am avut curiozitatea asta. Cred că noi suntem singura excepție.

În compartimentul destul de larg, în afară de cei opt nou veniți, se găseau alte patru persoane. Una dintre acestea, un bătrân chel, ieşi pe culoar şi îşi aprinse o țigară. Făcându-se că se uită absent pe geam, trăgea cu urechea prin uşa întredeschisă a incintei. Celelalte trei persoane erau o femeie şi doi adolescenți, se pare, gemeni.

— Ce fel de sistem de propulsie are trenul ăsta? împrăştie Angela liniştea penibilă ce se aşternuse.

— Nu are sistem de propulsie, spuse gardianul. Merge singur.

Auzindu-i, bătrânul uită să mai dea fumul afară din plămâni, se înecă şi începu să tuşească violent.

— Nu merge deloc singur, interveni femeia din tren. Merge cu noi.

— Înțelegem, spuse Bian. Merge cu voi, dar cu ce? Ce fel de combustibil?

— V-am spus. Noi suntem cei care îl punem în mişcare. Ne concentrăm cu toții în sensul ăsta.

— Da, dar la un moment dat trebuie să vă dați jos. Trenul rămâne gol.

— Nu ne dăm niciodată jos, spuse femeia.

— Cum adică?!

— Adică rămânem aici. Odată urcați, noi suntem oamenii din tren. Nu avem unde ne duce.

— Venit de undeva, omul merge undeva, spuse Ian. Se naşte undeva şi moare în altă parte. Trenul nu e decât un mijloc de transport între două puncte.

— Trenul e punctul nostru final, destinația. Uneori, tranziția e chiar un sfârşit continuu.

— Şi nu e adevărat că suntem prezenți doar noi, oamenii din tren, interveni bătrânul. Mai sunt şi alții, cum sunteți voi, călători pe distanțe scurte.

— El e tatăl meu, iar ei sunt cei doi fii ai mei, spuse femeia din tren, arătând spre ceilalți. Aflați aici, parcă dintotdeauna, călătorim în acest compartiment. Doar noi, călătorii permanenți, avem dubluri în celelalte vagoane.

— S-o crezi tu! spuse Ian. Şi noi avem dubluri.

— E posibil, dar asta e percepția noastră.

— Cum se numesc băieții? întrebă Speranța.

— Nicicum, spuse femeia din tren. Nu le-am pus nici un nume.

— Cum îi distingi unul de altul?

— Foarte uşor. Nu sunt identici.

— Nu se prea bagă în vorbă, spuse Bian.

— Nici nu ar fi frumos să stea cu noi la discuții, dar nu acesta e motivul tăcerii lor. Majoritatea oamenilor din tren nu vă înțeleg. Limba voastră e ininteligibilă pentru fiecare dintre ei.

— Vorbiți o altă limbă?

— Vorbim mii de limbi, spuse femeia din tren. Fiecare familie are un limbaj propriu. Nu ne înțelegem cu cei din compartimentul de alături. Ne rugăm individual şi nu ne convine să fim băgați la grămadă.

— Dar dumneata? întrebă Angela.

— Ce e cu mine?

— Cum te numeşti?

— Nicicum, spuse femeia. Nu am primit nici un nume de la părinți. Nici tatăl meu n-a primit vreun nume de la părinții lui. În tren, nu avem nevoie să ne distingă cineva. Numiți sau nu, călătorim tot timpul, ăsta e universul nostru.

— Cam îngust.

— Nu vorbi aşa despre universul altuia! interveni bătrânul, revenind în compartiment. Nu ți-ar conveni să vină un rău gânditor şi să-ți şteargă satul de pe suprafața pământului. Aici ne simțim în siguranță. Nu ne dăm niciodată jos din tren. Suntem ca un gest nesfârşit. Nu vrem să transmitem nimic, nimănui; nu vrem să fim luați ca fluxuri sau torente de informații.

— Am înțeles că râurile gânditoare nu urcă mai departe de oraş, spuse Angela. Puteți înființa sate de munte.

— E periculos. Cei care şi-au pierdut agoniseala de o viață în ultimele inundații, împreună cu activiştii antideşertizare, care îi înarmează, trag în orice le este străin.

— Puteți să vă dați jos în oraşul conducătorilor.

— Putem, dar nu are nici un sens, spuse femeia din tren. Oraşul e suprapopulat. Mâncarea se găseşte din ce în ce mai greu.

— Numai țăranii merg la oraş?

— Da. Nu am auzit ca vreun orăşean sau sinistrat, de prin locurile astea, să vrea să meargă înapoi, unde se practică agricultura, în exces, până la secătuirea totală a solului şi transformarea lui în deşert. Se duce o politică de atragere a mâinii de lucru primitive la oraş şi calificarea acesteia la locul de muncă. După câteva generații de muncitori, încep să se formeze primele generații de pensionari, care preferă să locuiască în blocuri insalubre, cu pensii de nimic. S-au învățat la oraş şi nu mai vor să plece. Munca la câmp e grea.

— E posibil ca totul să fie regizat, să vă alunge de pe câmpie, spuse Ian.

— Asta e teoria conspiraționistă, se băgă bătrânul în vorbă. Nu cred decât câteva grupuri de descreierați în ea.

— Mulțumesc.

— N-am avut intenția să te jignesc şi nici n-aş fi avut cum; nu sunteți de-ai noştri. Nimeni nu poate regiza curgerea râurilor. Orice politică s-ar face, acestea nu se supun voinței omului.

— Nu are nici un sens ce discutați voi, interveni Bian. Afirmați că se moare de foame pe aici.

— N-am spus că se moare de foame, replică femeia, ci faptul că mâncarea se găseşte greu. Oamenii oraşului urăsc munca.

— Am văzut că nici cei de pe câmpie n-o prea iubesc. Se bucurau că le va face râul gânditor treaba.

— Da, dar aceia n-au ce să se facă. Dacă nu-i alungă vreun râu, muncesc până crapă. Doar cei pripăşiți pe marginea râurilor de munte sau în oraş preferă să supravieţuiască din expediente. Mai primesc câte ceva şi de la rude.

— Merge poşta în condițiile astea de conflict permanent?

— Nu. Alimentele sunt trimise cu trenul. Când acesta se opreşte în gară, sătenii pun în el tot ce le prisoseşte.

— Serios? întrebă Sebastian uitându-se cu coada ochiului spre coşurile şi pachetele aşezate în plasele şi pe stativele de deasupra capetelor lor. Nu le ia nimeni?

— Cine să le ia?

— De exemplu, voi, spuse Angela. Sau noi. Ni s-au cam terminat proviziile.

— Nimic nu vă împiedică, spuse bătrânul. Mâncarea pusă de unul sau altul constituie modul nostru de a supravieţui în tren. Luați ce doriți şi cât doriți!

Dădu jos un coş, aşezându-l pe banchetă.

— Ia te uită! Plăcintă de aban. Ce frumos miroase.

— Abanul e plantă sau animal? întrebă Bian.

— Nici una, nici alta. „Aban" înseamnă stradă.

— Plăcintă de stradă?

— Nu. E făcută dintr-o plantă care creşte de-a lungul străzilor, interveni femeia.

— Când nu erau străzi, unde creştea?

— Nu ştiu unde creştea, că n-am trăit atunci când nu existau străzi. Probabil că nu se găsea niciunde. S-o fi format prin

mutație genetică. Urmărește linia străzilor și crește de-o parte și de alta a acestora.

— Ciudată genetică, spuse Ian.

— Deloc. Condițiile de mediu induc mutațiile genetice. De exemplu, un tâmpit a tăiat coada unei femele de cadan. Din toți puii acesteia, doi s-au născut fără coadă. Speciile evoluează foarte repede. Există teorii care susțin că rasele silicoșilor de azi au ca strămoș comun omul primitiv, asemănător nouă, celor din grădinile zoologice. E posibil ca totul să fi plecat de la tot mai desele implanturi de cipuri autoreproductibile, cândva, la modă. Din oameni normali, hidrocarbonați, s-au format oameni de siliciu, adaptați la mediul de hrănire deșertic, bazat exclusiv pe cercuri din sticlă.

— Ei, cu monedele lor, noi, cu ale noastre, spuse Sebastian, căutând prin coș.

Consumară tot felul de mâncăruri cu gusturi, mirosuri și denumiri ciudate, apoi puseră coșul la loc și căutară prin pachete ceva de băut.

— Nu e nici o sticlă de alcool, spuse Ian.

— Nici n-ar avea cum, spuse bătrânul. Nu știu ce e acela alcool, dar presupun că te referi la o băutură euforizantă. O sticlă cu astfel de băutură e foarte scumpă și nu o poți procura decât folosind ca monedă de schimb discuri de sticlă folosite ca hrană de androizi. Găsiți, în schimb, multe băuturi răcoritoare.

Nu apucară să-și potolească setea, gustând din diverse sticle, pline cu cele mai neobișnuite sucuri, cu diverse culori, cu diferite mirosuri sau gusturi, și să atace câteva cutii cu prăjituri, deoarece, de afară, începu să se tragă. Gloanțele pătrundeau prin ferestre sau pereți ca printr-un tren de decor, fabricat din carton.

Străinii, împreună cu gardianul și Lucian Pedan, se aruncaseră pe podea, pe jumătate ascunși sub banchete, printre coșuri vărsate și pachete cu alimente, într-o neorânduială totală, în timp ce oamenii din tren nici nu se sinchiseau.

În timp ce femeia şi cei doi băieţi se uitau, curioşi, pe geam, bătrânul trăgea indiferent din ţigară.

— Ascundeţi-vă! le spuse Angela.

— Nu are nici un sens, spuse bătrânul. Am trecut. Erau grupuri răslețe de insurgenţi.

— Era cât pe-aci să vă omoare.

— Chiar ne-au omorât.

— Cum adică? întrebă Bian.

— Adică nu mai existăm ca sursă de informaţii. Din cauza asta, nici nu ne dăm jos din tren.

— Cum să vă omoare?! Şi când?

— Foarte bine, dar nu acum, interveni femeia din tren. De când ne-au neutralizat, am mai trecut de două ori pe aici.

— Spuneaţi că vă e frică să vă coborâţi din tren, că e plin de activişti antideşertizare şi sinistraţi, care trag în orice mişcă.

— Nu de aceştia ne e frică, ci de râurile montane de informaţie şi de răceala de moarte a acestora.

— Am înţeles, spuse Ian, deşi, ca toţi ceilalţi, nu înţelegea nimic.

Recuperară ce se mai putea recupera din alimentele şi sticlele din plastic, împrăştiate pe jos, şi puseră din nou masa.

Între două îmbucături sau două înghiţituri din vreo butelie, se uitau unii la alţii, apoi pe fereastră, speriaţi, din ce în ce mai des.

— Ne apropiem de gara oraşului conducerii noastre, spuse gardianul. Să mergem!

— Unde să mergem?! întrebă Ian. E bine în tren. Oamenii aştia spun că trenul se duce mai departe. Putem merge şi noi mai departe, spre nord, şi înapoi, către rezervaţiile din sud.

— Nu puteţi. Aici scrie că mergeţi cu mine.

Gardianul scoase cartea supraveghetorului ucis în gară, îşi puse ochelarii şi o răsfoi cu înfrigurare.

— Ce zice?! întrebă Angela.

— Zice că ne coborâm la prima, gara oraşului conducerii noastre.

— Doar atât?

— Doar, minți gardianul, punând cartea la loc, într-un buzunar interior al mantalei.

— Mie mi-e lehamite să mai merg undeva, spuse Ian. Avem mâncare, putem dormi cât vrem. Ce ne lipseşte?

— Ție îți lipseşte un glonte în cap, spuse gardianul, punându-i vârful țevii în frunte. Cu automatul ăsta, vă spulber în câteva secunde.

— Scrie în carte că te dedai la acte de violență? întrebă Kenzo.

— Sigur.

— Altceva, ce mai scrie?

— Nu e treaba voastră.

— În cazul asta, propun să ne dăm jos, spuse Ian, îndepărtând țeava puştii.

Odată oprit trenul în stație, văzură că se coborau mult mai mulți pasageri decât se aşteptaseră. Pe culoar, se înțepenise o femeie cu două geamantane imense.

— Ai plecat cu bagaje mai mari decât tine, îi spuse Sebastian. Poți să le ridici?

— Sunt cu soțul meu. S-a apucat să bea cu oamenii din tren şi nu se mai poate mişca.

— Şi, ce faci, ai luat geamantanele şi ai lăsat bărbatul în tren?!

— Sigur, spuse femeia. Într-un geamantan am o cositoare portabilă robotizată şi câteva unelte agricole, iar în celălalt am săculeți cu semințe din cele mai diferite soiuri de plante. Sunt agricultoare şi sunt mândră de asta. Dacă îşi bea mințile, soțul meu poate să rămână cu bețivii lui.

— La ce îți folosesc uneltele agricole şi semințele în oraş?

— Din asta trăim.

— Puteți s-o pățiți, spuse gardianul, ajutând-o să coboare bagajele.Vă opuneți cursului firesc al transformării fiecărui metru pătrat de pământ în deşert.

— Deloc. Aici deşertificarea e nesemnificativă. Gradinile dintre case sunt tolerate. Cu industrializarea asta forțată nu ne împăcăm; am rămas atât de puțini. Suntem nevoiți să ne deplasăm de colo-colo, de la un oraş la altul, în căutare de lucru. Cine îşi imaginează că ne poate lega de pământ, scumpind biletul de tren, se înşeală. La spații verzi, se plăteşte foarte bine şi e mult de lucru. Uite, acolo, la capătul peronului! Ce vedeți?

— Un pătrat de iarbă şi flori, în mijlocul căruia se găseşte un paralelipiped de beton.

— Vedeți? spuse agricultoarea. Tot timpul se găseşte câte un politician care îşi pregăteşte retragerea. Ăştia plătesc mai bine decât municipalitatea. Au de unde lua monede de largă circulație. Câteva floricele, în jurul soclului, nu strică. Dau bine la imagine.

— Spui că munca voastră de decorațiuni florale e bine plătită. Cu ce e plătită?! se miră Ian.

— Cu monede de sticlă. Cu ce altceva?

— Le mâncați?!

— Nu. Doar oamenii de siliciu le consumă, răspunse femeia. Nici măcar nu le denumesc monede. Noi am denumit aşa aceste discuri.

— Ei cum le spun?

— Nu ştiu şi nici nu mă interesează. Principalul lucru e că sunt recunoscute peste tot ca monede de largă circulație.

— Monedă unică? întrebă Angela.

— Nu. Mai sunt şi alte feluri de monede, dar cu o rază de circulație limitată.

— E ilegal acest lucru, spuse gardianul.

— Ştiu că e ilegal, dar toată lumea practică această hoţie, spuse agricultoarea. Silicioşii şi-au înfiinţat un comandament de supraveghere a circulaţiei masei monetare, în centrul oraşului, dar fără nici un folos. Toată lumea face trafic de monede de sticlă.

— Terraformatorii de opinie vin des pe aici, spuse gardianul. Ei au rolul ca hrana oamenilor de siliciu să nu ajungă pe mâna primitivilor.

— Nu mai fac faţă.

— Ca să vină aici oameni din afara trupelor de terraformatori, înseamnă că, în lumea lor, situaţia e gravă, spuse Angela. E posibil să se fi declanşat o criză financiară fără precedent.

— Ce lume încurcată?! spuse Ian. Ce legătură are blocul ăla de beton cu imaginea politicianului?

— Are, că ăsta nu e un bloc obişnuit, în scuarul unei gări, ci un soclu în construcţie, unde, într-un anumit moment al sfârşitului carierei, politicianul vine şi se suie, rămânând acolo, sus, pe veci.

— De unde ţi-a venit ideea asta?! se miră Angela. Metaforic vorbind, figurile reprezentative se suie pe un soclu, soclu care, după un timp, e eliberat şi se suie un altul.

— N-am vrut să spun asta. Am vrut să spun că aceşti politicieni chiar se suie, fiecare pe soclul său, în veacul vecilor. Sunt înmuiaţi într-o serie de mai multe lichide de împietrire, după care se pun pe socluri, iau poziţia dorită, atent studiată în timpul vieţii, şi aşa rămân, încremeniţi ca nişte statui. E plin oraşul de politicieni pe postamente din beton. Ca să poată fi uşor de întreţinut, în fiecare an, municipalitatea le aplică un strat de polistiren lichid cu uscare rapidă. Astfel, cu două găleţi de apă, dai jos tot praful şi mizeria de pe ei.

— Asta e sinucidere.

— Mulţi oameni şi-au dat seama că singurul lucru pe care trebuie să-l faci pentru a schimba lumea e să o schimbi cu lu-

mea celor drepți, spuse agricultoarea. Cei buni nu vor fi uitați vreodată. Sunt aici, sub ochii noştri.

— De ce ar fi ăştia mai buni decât alții?

— Când suntem buni cu toții, se pare că nu e bun nici unul. Nu e deloc aşa; realitatea ne contrazice.

În fața lor, coborând pe la celălalt capăt al vagonului, abia ținându-se pe picioare, apăruse şi soțul agricultoarei.

Se aplecă în față, cercetă închizătorile geamantanelor şi se declară mulțumit.

— Da. Astea sunt bagajele noastre.

— E soțul dumitale? întrebă Ian.

— Desigur, spuse femeia. Nu se vede?

— Eu sunt, decretă soțul agricultoarei, căzând în genunchi.

Începu să-şi sărute mâinile, cu patimă, uitându-se în jur, ca şi cum ar fi cerut tuturor, din priviri, să-i urmeze exemplul.

Nu-l imită decât nevastă-sa, care se aşeză în genunchi şi începu să-şi sărute şi ea mâinile.

— Ce faceți?! întrebă Angela. Ați înnebunit?

— Deloc, spuse bețivul. Aducem osanale muncii efectuate de mâinile astea. Fără ele, nu ştim ce ne-am face.

— Bine, dar mâinile sunt comandate de creier.

— Ştiu, spuse agricultorul. Seara, la culcare, ne uităm în oglindă şi ne sărutăm chipurile.

— Cam narcisist.

— Nu ştiu ce e aia. La noi, agricultorii independenți, e respect arătat muncii.

— Nu vă merge treaba fără închinăciuni? întrebă astronauta.

— Nu ştim şi nici nu vrem să încercăm. Trăim într-o societate fără principii. Cineva mai trebuie să şi muncească.

— Să munceşti e una; să pierzi timpul sărutându-ți mâinile şi aducând elogii actului muncii e alta.

— Nu e nimic anormal, spuse bețivul.

Se ridică în picioare şi, mândru, scoase pieptul în faţă.

— E bună şi munca, dar nu trebuie să devină sursă de extremism, spuse Ian.

— Mai bine extremism decât bătaie de joc. Într-o societate în care munca a devenit sursă de umor, cineva trebuie s-o respecte. De cel care munceşte, azi, se râde. Deşi e de plâns, nimeni nu plânge de milă celui care participă la procesul de producţie. Munca este percepută ca o sursă de umor. Este rădăcina putredă a umorului.

Îşi sărută, încă o dată dosul palmelor, în mod repetat, obsesiv, apoi îşi acoperi faţa cu ele şi izbucni în plâns.

— Nu trebuie să fii trist, îl bătu Ian pe umăr. Cât timp lenevesc alţii, voi aveţi de lucru.

— Ce ştii dumneata? îşi şterse ţăranul lacrimile. Cel ce râde la urmă, mai spre sfârşitul programului, nu râde mai bine sau mai rău; râde mai obosit, mai amar. Principiul de bază rămâne încă lipsa oricărui principiu. Nu s-a recondiţionat ţărănimea ca o clasă distinctă, ci a fost aruncat şi cel ce munceşte în derizoriu. I s-au dat muncitorului salarii compensatorii, să se privatizeze, dar acesta, hoţ, s-a adaptat repede la traiul din expediente. În acest fel, s-a deprofesionalizat. Până să ajungă să fie orb, destinul omului care munceşte e implacabil. Mai nou, ca şi pe frumoasele teritorii ale grădinilor noastre zoologice, aici, în oraş, munca este asociată cu sărăcia. Şi cu umorul „hazului de necaz". Bogatul nu are timp de râs; e ocupat cu câştigatul fără rost. Se întoarce, seara, cu ochii roşii de oboseală, se dă jos din jeep şi face puţin mişto de fostul său coleg de muncă, care, devenit şomer, stă cât e ziua de mare în faţa casei şi se joacă pe calculator. Săracul îi spune bogatului să nu-şi mai forţeze diabetul, că nu-i ridică nimeni statuie în locul bătătorului de covoare şi că lăcomia nu-i foloseşte la nimic; are grijă statul să-l jupoaie şi pe el, de chiar mai multe piei. „Munca l-a creat pe

om; munca bine făcută". Oameni se consideră şi maimuţele cu părinţi bogaţi, care în loc să stea cuminţi pe încrengătura lor, se leagănă cu liana, încolo şi încoace, prin parcuri, baruri sau discoteci. Cei ce muncesc sunt consideraţi oameni; cei ce nu muncesc sunt consideraţi ironici. Se uită unii la alţii şi nu înţeleg cum se pot autodepăşi, când sunt deja depăşiţi. Nu înţeleg cum ţi se poate acri de o viaţă aşa de amară. Dacă vrei, poţi să vrei. Am încetat să mâncăm prin reprezentanţi şi am început să muncim prin reprezentanţi. Teoretic, diferenţa dintre doi oameni care muncesc este egală cu diferenţa dintre doi oameni care nu muncesc, adică egală cu zero. Asta înseamnă că e acelaşi lucru, şi cu unii, şi cu alţii. Nu văd de ce se râde numai de cei ce muncesc? Munca intelectuală e considerată chiar mai inefabilă decât munca brută şi brutală. Citeşti o mie de cărţi, păşeşti pe o mie de trepte spre cunoaştere şi te trezeşti undeva, sus, pe o platformă, la o înălţime ameţitoare. Priveşti în jur şi nu vezi nimic notabil. Doar mârlănie, şmecherie, hoţie, ipocrizie, minciună, mercantilism sau şacalism. Prea mulţi cred că sunt deştepţi pentru a-i scuti pe ceilalţi de această povară. Omul primitiv crede prea mult în ceea ce face; chiar şi când nu face nimic. Am înlocuit „noi muncim, nu gândim" cu „noi gândim, nu muncim". Intelectualul nu vrea să dea de lucru muncitorului, iar muncitorul nu vrea să muncească pentru iniţiatorul procesului de producţie. Râd unii de alţii. Acest cerc vicios poate fi rupt de cel mai deştept, dar cu toţii se cred deştepţi. Se menţin unii pe alţii în viaţă doar atât cât este necesar. Conducerea face fapte bune pe ascuns; nimeni nu ştie în ce constau acestea. Fiecare, la locul lui de muncă, face ce poate în beneficiul umanităţii lui personale. Dacă se acordă fiecăruia câte o şansă, ce mai rămâne din rezervaţia asta? O populaţie care nu vrea nimic, merită acest lucru. Când nu-i trebuie ceva, oricine afirmă răspicat acest lucru. Cheia succesului constă chiar în inutilitatea ei. Să nu râzi e o adevărată blasfemie.

— Poți debita oricâte prostii vrei, râse Speranța. Atâta timp cât nu te înțelege nimeni, sunt geniale.

— Băutura te face filozof, spuse Ian.

— Băutura te face praf, spuse agricultoarea.

— Nu e bună băutura, spuse Bian.

— Nu e bună băutura proastă, spuse bețivul. Eu am dat o grămadă de monede de sticlă pe ea.

Mai trase o duşcă şi pasă recipientul din plastic Speranței.

— Eu nu beau, spuse aceasta şi dădu butelia nevestei țăranului.

— Sunteți nişte tâmpiți, spuse bețivul. Nu ştiți ce e bun. Să mergem!

Porni în pas vioi spre ieşirea din gară şi se lovi de primul stâlp întâlnit în cale, atât de puternic încât căzu lat pe spate, rămânând nemişcat.

Agricultoarea deşurubă dopul buteliei şi bău cu prudență.

— O băutură bună se bea de gust, nu să cazi lat prin gări.

Îi întinse recipientul lui Ian, iar acesta, prudent, îl duse la nas. Mirosul înțepător al conținutului îi provocă o durere de cap ascuțită.

— Ăsta nu e alcool, spuse.

— Nu ştiu ce e acela, dar, în mod sigur, nu e ce spui tu. E alcitrar clorotic. Şi dă-l înapoi, să pun dopul, că se evaporă tot! E păcat de bani.

Bărbatul făcu gestul de a înapoia butelia, dar fu cuprins de amețeală şi o scăpă pe jos; aceasta se rostogoli pe dalele din ciment ale peronului gării şi tot alcitrarul se vărsă, producând un abur dens.

După Ian, primul care căzu din picioare fu Bian, apoi urmară şi ceilalți.

— Hm! îşi spuse agricultoarea. N-am mai pomenit aşa ceva. Să te îmbeți cu miros de alcitrar şi să cazi din picioare?! Bețivi împuțiți! Ce să fac cu voi? Vă las aici.

— Nu poți să-i lași aici, spuse un supraveghetor de cine știe unde.

— Atunci, cheamă un taxi! Nu sta ca parul!

— Cine plătește?

— Eu nu, spuse agricultoarea. Idiotul de soț al meu, ăla de colo, a dat ultimii bani pe băutură. Mai am și două valize grele.

— Trebuie să o ajute cineva, spuse un bătrân din mulțimea ce se adunase împrejur.

— Pe noi, cine ne ajută?! strigă o femeie. Cât timp nu mi-a făcut nimeni nici un bine, să mă scutiți!

— Nu pot fi lăsați, așa, întinși pe jos, spuse bătrânul. Sunt morți?

Cei care auziseră întrebarea, izbucniră într-un râs enorm, astfel încât, în scurt timp, cupola peronului gării fu zguduită.

Supraveghetorul se apropie de bătrân și îi strânse mâna.

— Bravo! Felicitări! Asta e gluma zilei. S-a mai vehiculat, dar în circumstanțe mai puțin potrivite. N-am văzut de când sunt atâția țărani în comă cauzată de alcitrar clorotic.

XIX

Când deschise ochii, Ian văzu că se găsea în camera aseptizată din baza militară invocată de şeful terraformatorilor de asalt, aflată lângă capitală, spaţiu virtual creat după cartea unuia, Herbert Indesir, unde începuse să se dedubleze.

Îşi aminti că era un fel de complex universitar, pentru cercetare stiinţifică, îmbinare armonioasă dintre o parte de locuit şi una de agrement, cuprinzând baze sportive, educative, social-economice, administrative şi chiar politice. Era un spaţiu din cadrul unui experiment, unde se cerceta comportamentul primatelor în climat artificial.

Era singur, întins pe un pat, dezbrăcat, acoperit cu un cearceaf şi mâinile împreunate pe piept.

De pe unul din degete, îl privea o miniatură umană vie, de numai câţiva centimetri, îmbrăcată în frac negru, pantaloni supraelastici, cisme, joben pe cap şi o lance într-o mână.

— Tu ce mai eşti?

— Sunt moartea ta, spuse arătarea.

— Mă faci să râd şi nu pot. Sunt înţepenit. Am toţi muşchii rigizi. Eşti o creatură infimă.

— Sunt doar o parte din moartea ta. Oamenii mor puţin câte puţin. Acum, ai murit puţin. Dacă bei...

— N-am băut nimic, spuse Ian. M-am intoxicat cu nişte aburi. Nici gura nu pot s-o deschid. Ia, stai! Dacă nu pot deschide gura, cum vorbesc cu tine?

— Telepatic.

— Visez?

— Nu visezi; sunt crunta realitate, spuse firimitura. Uneori, eşti atât de aproape de moarte, încât ajungi să ai pretenţia că moartea eşti chiar tu. E o minciună; noi suntem aceasta.

— Oamenii au o altă percepţie asupra morţii. Nu o percep ca pe o piticanie caraghioasă.

— Eşti om?

— Sigur, spuse astronautul. Ce altceva aş putea fi?!

— Android. Noi suntem moartea androizilor. Cu fiecare defecţiune tehnică, un scurtcircuit, ceva, apare câte unul, aşa, ca mine, şi îi induce o parte din moarte.

— Da, dar androizii de pe planeta asta, entităţi construite din siliciu, de cine ştie cine, se cred tot oameni şi încă superiori.

— Nu sunt deloc superiori, spuse stârpitura. Având o existenţă foarte lungă, nu percep acut trecerea timpului, cum fac fiinţele umanoide inferioare. Timpul e o noţiune abstractă, golită de conţinut ideatic. Importantă e trecerea timpului. Noi nu facem altceva decât să producem o ruptură între timp şi trecerea acestuia. În felul asta, timpul nu mai trece deloc. Acum, timpul tău ia o mică pauză. Viaţa e un sindrom ce ar putea fi definit ca fiind exacerbarea sensibilităţii în faţa a ceea ce este rău împrejurul nostru. Eu sunt un rău dintre altele. E posibil ca roboţii să nu fi conştientizat faptul că au semnele unui sindrom posedat şi de alţii; nu atât de total încât să pară a fi imaginea în oglinda lor zilnică. Mutarea într-un mediu civilizat a obiceiului primitiv de a crea un areal strict, format pentru un singur individ, şi frica de a-l mai părăsi vreodată e o explicaţie prea simplistă. A fi „apatrid" nu înseamnă să te găseşti, împreună cu mansarda, parcul, cafeneaua şi întreaga ta faună de prieteni pe cuprinsul unui teritoriu sau în mijlocul unui oraş. Cetăţeanul nici unei planete poate fi cetăţeanul planetei oricui, după cum i se arată. Nimeni nu dă, niciodată, detalii despre

un posibil autoexil. Din cauza asta, moartea te găseşte cu greu. Am fost nevoiți să ne înmulțim şi să acoperim un areal vast. Pentru mulți, să creezi mister în jurul tău, fără un scop anume, e un lucru greu de înțeles, dar, consideră ei, necesar. Au fost epoci când experimentele s-au făcut pe oameni, nu pe androizi; e posibil să fi prins o astfel de perioadă.

— Nu aveam cum. Nu sunt de aici. Când am plecat de pe adevăratul Pământ, nu m-am confesat niciodată cu adevărat despre părăsirea totală a unei comune dintr-un vârf de munte, unde se poate trăi idilic şi unde se poate face o vacanță de vis. Conştient sau nu, unii oameni simt acut faptul că nu s-au născut unde trebuie şi se aşează acolo unde cred ei că destinul ar fi făcut bine să le deschidă ochii. La cei loviți de sindromul amintit de tine, rădăcinile şi nostalgiile nu există; nu există decât neorădăcini şi neonostalgii, create chiar de ei înşişi. Nici Pământul nu mai e ce a fost; se poate trăi bine, iar legislația îți permite, dacă faci un mic efort, să ajungi chiar cineva. Exceptând negativiştii, pe planeta de unde vin, doar cine e prost sau leneş nu face ceva, numai că, pentru mine, nu acela e locul în care îmi place să trăiesc. Traiul bun reprezintă mult prea puțin pentru unii oameni. Din cauza asta, am muncit pentru alții, aşa cum aş fi muncit pentru mine însumi; am fost apreciat, premiat şi ales dintre mulți alții, poate, mai buni. Din păcate, ştim cu toții, premiile se dau din cauza tradiției unei foarte bine organizate politici economice pământene. De curând, am putut auzi următoarea frază: „Dacă tot n-am avut şansa să trăiesc departe de casă, măcar să mor acolo". Am avut şansa să trăiesc departe de casă. Cum se vede, prea departe. Ce rost ar mai fi avut să mor pe Pământ? Sindromul amintit se manifestă acut abia azi. Fuga de mizerie, de prostie, de mitocănie, de demagogie, de hoție, de politicianism, de ingineria financiară, arată că acestea au învins. E adevărat, pe Pământ, poți fi arestat pen-

tru orice nimic, dar există neşansa mai mare ca, dacă mai stai mult pe acolo, să ajungi directorul închisorii. Directorul vastei puşcării numite Univers poţi ajunge mai greu. La noi, unde se mănâncă prin reprezentanţi, e greu să ai scaunul tău. Mult mai grav e faptul absurd că s-a ajuns şi la munca prin reprezentanţi. Oamenii se nasc tot mai egali, dar, ce păcat: tot mai egali cu zero. Dacă n-aveţi de lucru, veniţi la noi, pe Pământ! Acolo, e adevărat că factorii de decizie nu muncesc, dar, dacă fac asta, o fac pentru popor. Dacă aveţi de lucru, nu-i mai sfidaţi pe cei care n-au. Vă puteţi pierde şi voi locul de muncă şi, aşa cum ţăranii, după ce îşi vând marfa, redevin oameni, puteţi redeveni şi voi oameni, după pierderea serviciului. Dacă priveşti în ansamblu, nu e prea rău pe planeta mea natală; dacă ai pielea groasă pe obraji. Doar scriitorii şi filozofii nu au pielea groasă; ei percep micile înţepături zilnice ca pe un afront personal. Restul semenilor mei, cei care scuipă pe jos, iau sportul ca pe o religie, mănâncă seminţe, sunt insolenţi, urlă, şi ţipă, pun muzica la volum maxim, aruncă petarde, aduc hoţia la rang de obicei mondial, sunt ingredientele ale unei societăţi civile deloc în contradicţie cu puterea. Tot mai mulţi oameni simt că se îmbolnăvesc dacă nu pleacă. Se gândesc la faptul că, dacă un lucru bun n-ar fi făcut din mici imperfecţiuni, n-ar mai exista lucru bun, dar nu oricine se obişnuieşte cu imperfecţiunile. Lasă traiul bun de acasă, preferând sărăcia, dar într-o ţinut curat şi civilizat. Marea masă de mârlani iau asta ca pe un moft. Cei care reuşesc în altă parte se întorc, vrând să-i ajute pe cei lăsaţi acasă, dar se lovesc de aceeaşi lâncezeală, obiceiuri de lasă-mă să te las, bogăţie de carton, miticism, lăsatul pe mâine, şedinţomanie, impostură şi o falsă intelectualitate. Se sperie şi îşi fac bagajele. De ce nu s-ar speria intelectualii prigoniţi şi reîntorşi?! Puţini pot înţelege de ce am fugit eu şi către ce. Fuga de autorităţi totalitare aparţine sindromului amintit, e o fugă

metafizică, filozofică. Nu e fuga de mizeria lăsată în urmă, ci fuga de sine. Când eşti întrebat de ce fugi şi răspunzi că nu ştii şi o faci, pur şi simplu, pentru că aşa simţi, ţi se pun simţurile la îndoială. Fuga e o lume, în ansamblu, a ceea ce simţi; nu se referă la ceva anume, ci la tine, cel care fugi. Eşti însăşi fuga ta. E greu să înţeleagă cineva cât de artistic e lucrul ăsta, aşa, fără un scop anume şi fără nici un motiv. E la fel de greu să înţeleagă, aşa cum e greu să înţeleagă de ce unii nu vor să se îmbogăţească, dacă au posibilitatea, şi de ce nu vor să fie cunoscuţi. Publicul, chiar şi educat în spiritul cultului personalităţii, nu poate înţelege bucuria de a trăi, pur şi simplu, pentru a te umple de bucurie. Greu mai înţeleg oamenii fuga doar prin plăcerea de a fugi, de a nu fi într-un loc, de a fi departe, cât mai departe de acel uriaş parc de distracţii numit, demagogic, patrie. De la sine înţeles pe Pământ, sindromul amintit iradiază, azi, tot mai mult, ţinând de un anumit fel de-a exista. Acesta trece din ce în ce mai neobservat; având, normal, un caracter iraţional şi metafizic, nu prinde în lumea misticilor. Dezgustul nu e decât apanajul oamenilor de bun gust. Numai optimiştii foarte bine disimulaţi pot mima pesimismul într-un aşa artistic mod. Plictisul e pentru proşti. Aşa cum îi considerăm tot mai înţelepţi pe cei tot mai plecaţi, tot aşa, putem considera pe creatorul sindromului său tot mai înţelept, cu cât ne îndepărtăm de el. Nu ştiu în ce am fugit, poate am fugit în lumea imaginaţiei mele, dar un lucru este cert: de orice am fugi noi, nu avem voie să fugim în teritoriul pârjolit al imaginaţiei altuia, în cadrul acestui sindrom cvasi-generalizat, mai ales prin culturalizare forţată. Celui care, dacă îi dai să citească o carte, te întreabă ce-i iese la afacerea asta îi vine cel mai uşor să plece de dragul de a pleca; atâta timp cât a învăţat să se închine din orice, nu are nevoie de credinţă. Putem, ca să nu ne alienăm, să fugim în lumea propriei noastre imaginaţii. Aşa cum a exis-

tat un sindrom de luat înaintaşii ca pe simbolul tuturor relelor şi de fugă în imaginar, poate exista şi un sindrom al vieţii ca obiect de studiu psihanalitic, după terminarea studiului vieţii conştiente şi inconştiente a maselor. Până la urmă, stai şi te gândeşti că elementele sindromului prezentat pot fi o consecinţă a unui prea plin sufletesc, ce dă pe afară şi duce la clasica supărare omenească şi nimic mai mult. Dacă ar fi aşa, ar însemna ca bogăţia şi succesul să alieneze mai uşor decât sărăcia şi insuccesul, mai ales atunci când sunt administrate în doze mari şi pe timp scurt. Din păcate, nu e aşa; cu orice otravă te obişnuieşti; administrându-ţi-se încet şi în cantităţi mici, nu dai semnele evidente ale unei boli. Doar cauzele evidente, care întrerup direcţia gândului şi dorinţei, pot produce un sindrom al unei boli a psihicului. Nu poţi trăi cu pasiune, dacă nu ai nici una, şi nu poţi păţi nimic; te mulţumeşti cu mizeria şi mediocritatea, oriunde ai fi. Părem optimişti chiar şi prin simplul fapt că vrem să renunţăm uşor la o viaţă aşa urâtă. Am asigurat alternativa la putere, de la „a nu şti ce vrem", la „a nu vrea nimic" şi am plecat.

— Eşti dus rău de tot de-acasă, spuse miniatura de moarte, fâlfâind nervoasă din mână. Filozofia ta este bazată pe paradox şi, în acelaşi timp, paradoxală. Nu orice filozofie bazată pe paradox e paradoxală. Filozofia e paradoxală în mod existenţial, ca viaţa însăşi. Faptul că e o filozofie paradoxală, e mai greu de înţeles, dar, de multe ori, nu contează înţelegerea, ci tocmai neînţelegerea. O anumită formă de ascundere a raţionalului, ascunderea în intuitiv, cristalizează priza la un public neiniţiat. Plictisul tău e un fel de antiplictis; nu ai nimic a face cu decadentul. Mă faci să te înjur, tocmai pentru a-mi stârni curiozitatea. N-ai nici un chef să vorbeşti despre tine, ci despre filozofi mult mai mari sau interesanţi, dar, totuşi, o faci. E ca şi cum ai prefera o mică insulă, în detrimentul marilor întinderi. Atomul

poate fi mai greu de disecat, mai paradoxal decât întregul Univers, dar e mai interesant să faci asta. Pentru a afirma inconvenienţa existenţei, poţi să te ascunzi în spatele paradoxului, poţi chiar să-i sondezi profunzimile, acesta fiind un truc foarte reuşit pentru a-ţi vinde marfa, adică pe tine, ca om. Pentru a fi un bun gânditor, trebuie să intuieşti ceva deosebit în interiorul tău, raportat la realitatea înconjurătoare, şi îţi trebuie şi o inteligenţă nativă de excepţie pentru a sonda acest ceva deosebit. Şi, bineînţeles, îţi trebuie sila de a fi chiar şi filozof. Te percep ca pe un gânditor sub apă, paradoxal. Ca să mă adaptez la modul tău de abordare a realităţii, trebuie să mă scufund, alături de tine, în adâncurile lichide ale gândirii, fără costum de protecţie. Revenirea la suprafaţă nu e grea, ci imposibilă. Filozofia ta e un veşnic continent, cu care, dacă ai dispărut, nu mai exişti sau nu mai eşti tu, cel de mai înainte. Asta e filozofia, o scufundare fără întoarcere în cele ale gândului, până la înecul total. Paradoxul place pentru că duce filozofia spre poetic, îndepărtând-o de modul sistemic, ingineresc, de gândire. În mediul tău lichid de gândire, cel al inteligenţei, lenea şi plictisul sunt benefice, dar, în realitatea întâmplătoare, aerospaţială, nu se poate retrage fiecare în colţul lui de lume; nu avem atâtea colţuri de lume şi, chiar dacă am avea, nu există prea mulţi indivizi care să fugă de gălăgia turmei. Nu au mulţi inteligenţa asta. Renunţarea la cultură şi la ambiţii e un paradox în sine. Dacă un filozof ar renunţa la ambiţia de a spune ceea ce crede, ar dispărea, nu ar mai fi deloc filozof. Ce poate fi un filozof fără cultură? Un corp scufundat în apă; apa dezlocuită de el nu ar fi nici o filozofie. Aşezat pe culmile propriei sale disperări, omul se întreabă de ce trebuie să avem prieteni şi aspiraţii, speranţe şi visuri. Păi, dacă tot ne-am dat jos din copac... trebuie să trăim acest paradox filozofic al vieţii, semnalizarea către izolare şi agnosticism şi virarea către viaţă socială şi gân-

direa profundă. Ne întrebăm dacă nu vrem să fim nihilişti, ne propunem să fim nihilişti, ne spunem că e bine să adoptăm o astfel de atitudine, în timp ce el, gânditorul, se dă la fund şi îşi vede de cultura lui. Pentru noi, zgomotele şi complicaţiile existenţei mărunte nu sunt bune; ne trimit undeva, cine ştie unde, cu ambiţiile noastre, cu tot, să rămână numai el, filozoful, cu zgomotul şi complicaţiile vieţii, în eternă trecere. Între singurătatea din mijlocul deşertului şi singurătatea din mijlocul bibliotecii, văd că alegi singurătatea, cu deşertul cerului de deasupra capului şi cărţile împrejur, asigurându-ţi posibilitatea de a scoate ideile din fugă şi de a le alimenta cu ideile înaintaşilor. Acumulezi biblioteci şi mergi în deşert, să le pui în ordine. Mergi, propovăduieşti nimănui şi ţie însuţi. Rămâi în deşertul social, să citeşti, să dialoghezi ca la crâşmă şi să se te convingi singur de ceea ce n-ai vrea să convingi pe alţii. Te înscrii pe linia singurătăţii, pe care singur ţi-ai trasat-o şi negi toate metodele de lucru cu gândul. În mijlocul lor, nu te simţi în apele tale, dar, negându-le, le accepţi pe alt plan, într-o altă stare de agregare. Ca să fii un mare nimeni, trebuie să conştientizezi acest lucru şi să găseşti mijloacele necesare pentru atingerea scopului propus. Unii îşi propun să fie cineva, alţii îşi propun să fie nişte nimeni. Autoeliminarea conştientă, filozofică, poate avea cauze diferite: fie nu poţi ajunge cineva şi îţi propui să nu devii nimic, fie nu poţi ajunge cineva şi atunci îţi propui să devii un altcineva, adică o negare a celui care puteai fi încărcat de succes. În ambele cazuri, te uiţi cu orgoliu în oglinda apei, te încarci de narcisism şi te cufunzi în tine însuţi, în imaginea a ceea ce ai fi vrut să fii. Dacă nu reuşeşti o imagine grandioasă, măcar încerci o imagine deformată, greu de înţeles, paradoxală. Pentru asta, cel mai sigur truc e să-ţi arogi dreptul de a refuza ceea ce ţi s-ar putea da şi nu ţi se dă, începând prin a refuza nişte biete premieri nefolositoare. Cine acceptă tot tim-

pul, îşi formează o imagine banală de întreţinut al realităţii şi îşi strică imaginea de sub apă a posterităţii. Uneori, viitorul ţi-e mai folositor în prezent decât prezentul. Prezentul nu se ştie ce viitor creează, dar orice viitor posibil poate modela interesul pentru prezent şi prezentul pentru interes. Ca să-i poţi sfătui să se retragă în colţul lor, e bine să te închizi pentru alţii, iar pentru a nu părea fals, trebuie întâi să te închizi pentru tine însuţi. Cel mai uşor mod de a nu te chinui să citeşti în adâncurile sufletului cuiva e să spui că nu are nici un rost să faci acest lucru, că nu are nici un rost să-i luminezi destinul. Dacă interlocutorul e opac, cum se întâmplă de cele mai multe ori, invocarea e şi mai plauzibilă şi nu sună ca o scuză. E foarte comod să alegi singurătatea, să nu luminezi pe nimeni primprejur, dar nu e deloc practic. Singurătatea, romantică, filozofică, duce, automat, la singurătatea agonică. Unii au curajul să înfrunte agonia, alţii nu. De fapt, nici nu se ştie prea bine ce e curajul, înfruntarea singurătăţii sau curmarea sa bruscă şi brutală. Părerile sunt împărţite şi le împarte fiecare după interes sau după cu i-e felul. Omul se întreabă dacă mai pot exista mângâieri în momentele din urmă, fiindu-i uşor să ia subiectul de la bază. Paradoxal, chiar dacă recunoaştem faptul că singurătatea din urmă nu poate fi consolată de nimeni şi nimic, ne mai rămâne totuşi să spunem că mai există câte o posibilitate; negarea totală dă şi ea o speranţă, afirmă şi ea ceva, chiar şi la nivel de posibil a fi. Să te stingi undeva, nevăzut de nimeni, e pudibonderie existenţialistă. Poţi fi singur la un capăt de lume şi, totodată, poţi fi singur în mijlocul mulţimii. Din două motive: mulţimea poate fi atât de imensă, încât să nu mai contezi sau gradul de indiferenţă socială poate atinge un prag atât de critic încât individul să fie ca şi inexistent. Te întrebi de ce omul nu are eroismul infinit de a se retrage undeva, în singurătate, unde să se stingă în linişte. Nu are această atitudine deoarece

eroismul este al inconştienţei, iar stingerea e o luptă în care fiecare vrea să fie erou. Lupta cu viaţa e lupta cu timpul, iar curgerea timpului e esenţa fricii de viaţă. Frica de viaţă e chiar o continuă frică de moarte. Când te naşti, viaţa e prima boală pe care o contractezi. Restul timpului nu e altceva decât o luptă continuă şi oblojirea rănilor. Marii luptători sunt cei mai mari fricoşi. Frica stă la baza tuturor actelor de eroism. Culmea e că şi aceia care fug de lupta cu viaţa, cum eşti tu, tot nişte fricoşi sunt. E ca paradoxul care spune că adevărul e o minciună. Să te lupţi o viaţă întreagă să-ţi creezi o imagine, pentru a o strica la final, paradoxal, nu înseamnă că ai fost conştient, ci, dimpotrivă, inconştient. Tocmai pentru că te lupţi tot timpul să faci mari bravuri, viaţa conţine un volum mare de inconştienţă. Sunt puţini cei conştienţi de acest lucru, pentru a adopta o stingere la fel de conştientă. Unul dintre aceştia eşti tu, Ian Nicer; e opţiunea ta de a renunţa la luptă, dar retragerea din zgomotul înconjurător, tot din eroism o faci. E plină filozofia de astfel de paradoxuri. Suntem separaţi de tot ce ne înconjoară, indiferent dacă suntem între lucruri sau în afara lor, undeva, departe. Depinde de percepţie. Distanţele se percep diferit. Tot ceea ce nu este, ca şi tot ce este, poate fi, în acelaşi timp, accesibilul, ca şi inaccesibilul; nu oamenii stabilesc criteriile, ci doar legile după care ar putea funcţiona aceste criterii. Nu ne poate spune nimeni dacă frica este fuga de luptă sau lupta însăşi. De frică, poţi fugi sau poţi sări în mijlocul bătăliei. Războiul e frica de luptă; planează tot timpul, deasupra noastră; tot timpul în care este pace. Nu poţi şti dacă întreruperea existenţei în singurătate e mai cruntă decât cea produsă între semeni din două motive: singurătatea e relativă şi nu ştim ce e viaţa; moartea, nici atât. Fiind parte dintr-o moarte globală, planetară, nici eu nu ştiu prea bine ce e cu mine pe aici. Concepem viaţa ca pe o succesiune de evenimente şi ne-o facem cum vrem, după cum

ne e felul sau după cum ne pricepem. Oamenii se revoltă când alții vor să le facă viața sau se supun legilor lor. Cei mai revoltați fug în singurătate, în gând, şi au impresia că au scăpat. Paradoxal, n-au scăpat; trăiesc evenimentele care ar fi putut să-i marcheze chiar mai acut decât dacă i-ar fi marcat direct. Singurătatea e ca o scufundare în apă; eşti nevoit să respiri aerul respirat de ceilalți, dar din butelie. Fugi de neantul lumii, măsurat în kilometri cubi, pentru a-ți crea micuțul tău neant de câteva zeci de centimetri cubi, în care să filozofezi, mai mult sau mai puțin neştiut. Şi te întrebi pentru ce suferă unii? Ai putea crede că unii suferă pentru că sunt mai aproape de conştiență, ca să simtă că trăiesc. Nu e adevărat; aceştia sunt mai aproape de inconştiență, mai mult sau mai puțin clinic. Mulți suferă pentru că nu au ce se face, li se impune durerea, şi fug, dar fuga nu le rezolvă problema; singurătatea accentuează durerea. Excesul de rațiune, care e acelaşi lucru cu lipsa rațiunii, scoate din rândul lumii o categorie de aleşi, pentru a-i obişnui cu fel de fel de torturi. Aceştia nu ispăşesc pe nimeni de păcate, atâta timp cât nu are nimeni treabă cu păcatele unora, altora sau tuturor. Aceştia pot, cel mult, ispăşi păcatul de a fi, de a fi legați de o societate sau alta şi de a se obişnui cu micile torturi ale tiparelor legilor, mai mult sau mai puțin aberante. Fiind ştiut că nevinovatul simte mai acut suferința, tortura de fiecare zi, religia e cea care şi-a asumat rolul de a găsi inconştienți care să mențină suferința la cote acceptabile, dar mai înalte; ea dă o justificare de valoare în fenomenul suferinței, o fundamentare a suferinței pe o ierarhie de valori. Inchiziițiile, pogromurile, războaiele, crimele monstruoase, bestialitatea, fac acceptabilă suferința zilnică. Pentru că suferința n-are nici o justificare rațională, cei conştienți nu o înțeleg, iar cei inconştienți n-o conştientizează. Susții, conştient sau nu, că nici existența n-are vreo justificare rațională. Dacă ne îndepărtăm puțin de exis-

tențialism şi de individualism, putem spune că, totuşi, existența are măcar justificarea de a te face să gândeşti la aceste lucruri, în context mai larg, de grup. Dacă gânditorul s-ar retrage măcar în singurătatea sinelui, despre ce filozofie am mai discuta noi acum? Existența, ca şi suferința, o formă exacerbată a existenței, nu are nici o justificare, până îi găseşte omul una; desprins de animal sau, dimpotrivă, pentru a-şi afirma animalitatea, omul găseşte cel mai repede justificări. În faptul de a fi, poate să nu existe nici o justificare, dar există o justificare în faptul de a gândi, care ne poate face să imaginăm orice origine a faptului că suntem, ceea ce dă o justificare tocmai faptului de a gândi. Există ceva mai presus de toate prin însuşi faptul că există omul, care să-l imagineze ca existență, pentru a găsi o justificare a faptului că există. Dacă n-ar exista un creator, nu ar exista nici obiectul creației sale, ființa umană, care să-l imagineze. Chiar dacă am relua cercul la nivelul negațiilor, adică omul nu există pentru că nu are cine să-l fi creat şi, dacă nu există, nu poate afirma un creator, care neexistând, etc., nu facem altceva decât să schimbăm polul, de la materie la antimaterie, de la gând la negând, de la pozitivism la nihilism. Omul e limitat; dacă nu-şi fabrică o iluzie, cum este aceea a originii lui, înnebuneşte. Dedat iraționalului, devine capabil de o serie de acte de eroism, bineînțeles, inutile şi ele, şi ajunge exact acolo unde intuiesc toți, la neființă şi la triumful ei final. Cu un mic amendament: neființa nu este singura realitate absolută. Realitate absolută nu există. Totul e relativ. Paradoxal, rezultă că este relativă chiar şi relativitatea şi am putea trage concluzia că, dacă relativitatea e relativă, afirmăm absolutul. Ei bine, nu-l afirmăm; afirmăm doar un grad inferior de relativitate. Nu ajungem la absolut; absolutul e doar o tendință, o speranță a ființei gânditoare. Paradoxul în care te-ai plasat e faptul că ideile îți vin când faci ceva cu mâinile, nu cu capul.

Nu trebuie să ne gândim neapărat la sfărâmatul pietrelor cu barosul; putem să ne gândim doar la fumul unui foc. Focul, ca şi cartea din hârtie, are o mare încărcătură ideatică. Când ai plecat de pe planeta ta, te-ai întrebat, poate, pentru cine să mai descoperi lumi noi, dacă pe Pământ, acolo, departe, nu mai e nimeni; nimeni demn de interes. Când ai ajuns aici, te-ai întrebat, poate, pentru cine să te zbaţi dacă însuşi Universul începe să se golească de conţinut. Şi totuşi, ai continuat. Poate din plictiseală, poate din dorinţa de a aştepta din timp moartea, liniştit, să nu ne deranjezi prea mult. Gândirea nu vindecă decât un suflet deja sănătos.

— A înnebunit moartea! vru să strige Ian şi simţi o durere în tot corpul. Nu văd ce ai cu mine. Ai spus că te ocupi de androizi. Ţi-am spus, nici măcar nu sunt de pe aici. Sunt de pe alt Pământ.

— Experimentând pe un om primitiv, e ca şi cum aş studia pe o machetă.

— Tocmai pe mine ţi-ai găsit să faci experienţe?

— Sigur, spuse piticania. Nu mai e nimeni cu noi.

— Zău?! Unde au dispărut cu toţii?

— Nu ştiu. Când am venit, erai singur în incintă.

— Ai dreptate, spuse Ian. Cred că ăsta e sfârşitul. Mi s-au rigidizat şi muşchii globilor oculari. Nu mai pot privi decât înainte, spre tine. Oricum, nu puteau să încapă toţi aici. Cu toate că aceste două paturi sunt nişte piese din lemn din alte timpuri, foarte voluminoase, nu cred că puteau fi aduşi opt oameni.

— Opt aţi fost?

— Dacă o punem şi pe nevasta agricultorului, nouă, dar nu cred că a leşinat şi aceasta. Sunt învăţaţi să reziste la acţiunea alcitrarului.

— Nu e ce crezi tu. E loc destul, pentru toată lumea. Ne găsim într-o cameră destul de spaţioasă, luminoasă, cu ferestre

mari, baie şi bucătărie. În plus, avem toate facilităţile specifice unui salon obişnuit de spital: dulapuri, noptiere, măsuţe, fotolii, etajere cu cărţi, frigider, televizor şi douăzeci de paturi, zece pe o parte, zece pe partea cealaltă.

Moartea îl înţepă cu lancea în mână, se produse o scânteie electrică şi simţi un frison în tot corpul.

După câteva minute de tremurături convulsive ritmice, însoţite de senzaţie puternică de frig, când se zvârcoli prin tot patul, astronautul se ridică brusc în picioare, îşi masă braţele şi privi împrejur, uitând că nu avea nimic pe el.

XX

Cei prezenți rămaseseră cu ochii pironiți spre Ian, la fel de mirați și speriați, neîndrăznind să scoată o vorbă. Se găseau cu toții acolo, Angela, Speranța, frații Ioric, Kenzo Herzon, Lucian Pedan, gardianul și familia de agricultori. În plus, mai căzuseră, victime colaterale, un bătrân, o femeie între două vârste și un supraveghetor.

Asupra tuturor, arunca priviri circumspecte Amalia Standvic, mătușa Ema, prima ființă întâlnită de el și Angela la prăbușirea pe acest straniu Pământ.

Lucrul ăsta îi întări lui Ian convingerea că nu ieșise din comă și era posibil să apară și alte piticanii monstruoase, cu frac și joben.

— Ah, scuzați! spuse și se acoperi cu cearceaful. Unde e moartea?

— Ce moarte?! se mira un al doilea Ian, aflat în patul de alături.

— O moarte în miniatură. O creatură umanoidă de numai câțiva centimetri, îmbrăcată în frac negru, pantaloni supraelastici, cisme, joben pe cap și o lance într-o mână. Moartea mea sau a noastră, se răzgândi văzând că erau de față toți cei trei Ian Niceri dispăruți cu nu mult timp în urmă, în diferite împrejurări.

Împreună cu el, erau 4 Iani. Își aminti că, la un moment dat, în lupta cu silicioșii, cel de-al treilea se contopise cu cel de-al patrulea; sau invers. Sau fuzionaseră simultan. Cert era că nu

putea şti dacă el era al treilea sau al patrulea. Cu primii doi, lucrurile erau clare; dispăruseră după contactul sexual cu astronauta şi apăruseră acum.

— Mă simt foarte ciudat, spuse. Nu ştiu dacă sunt cel de-al treilea sau cel de-al patrulea Ian Nicer.

— Eşti cel de-al treilea , spuse Angela. Cel de-al patrulea are zgârieturi pe faţă. Cred că nu are amintiri erotice cu mine.

— Ai dreptate, spuse astronautul. Amintirile mele sunt încă proaspete şi plăcute. Am încă în minte cum a încercat să sară pe tine şi l-ai zgâriat pe faţă.

— Nu cred că are dreptate, interveni gardianul. Trenul produce dubluri. Vedeţi voi că are vreunul zgârieturi pe faţă?

— Nu au, dar cum îţi explici faptul că nu s-au dat jos din tren şi dublurile noastre? întrebă Kenzo.

— Numai Ian Nicer s-a plimbat prin tot trenul. S-au luat dublurile după el. S-a stabilit o legătură psihică.

— E o simplă presupunere.

— Mai bine spuneţi-mi, ce căutăm aici?! întrebă astronautul.

— La dezintoxicare, râse soţul agricultoarei. Dacă nu era doamna Ema, unii dintre noi, mai puţin rezistenţi la băutură, erau deja morţi.

— Eu cred că n-am ieşit din comă, spuse Ian. Tot ce se întâmplă mi se pare ireal.

— Ai ieşit din comă, spuse matuşa Ema, dar ai rămas cu imagini. Nu suntem decât noi doi. Eu şi cu tine. Restul sunt terraformatori de opinie deghizaţi în imagini. Terraformatorii se bagă peste tot, dar te scap eu de ei.

Pregăti o seringă, se apropie şi îi injectă în braţ câţiva centimetri cubi de lichid gălbui. Aduse dintr-un dulap un rând de haine curate, ciorapi şi pantofi, lenjerie, un costum şi cravată, şi le aşeză pe pat.

— Era s-o încurc, spuse astronautul în timp ce se îmbrăca. A apărut o moarte în miniatură. Credea că sunt android. Era o frântură din moartea androizilor. Moartea devine oricum vrei s-o vezi. Imaginația aduce moartea. Imaginația e moartea noastră cea de toate zilele, o moarte în doze mici. Să ne imaginăm că moartea este administrată cu linguriţa. O linguriță din ce în ce mai mică; cât un an, cât o lună, cât o zi, cât o oră, cât o secundă, până la a induce ideea absurdă că, de fapt, viața e o continuă moarte, că viața e moartea. E un mod foarte comod de a vedea viața. Şi puțin comic. E ilar să vezi o moarte înfricoşătoare de numai câțiva centimetri sau de numai câteva secunde. Duci viața în derizoriu? Sau moartea? Aceasta e ideea. Îmbrăcată în uniformă mulată pe coapse, pe fese, pe labii, cu ochelari fumurii pe nas şi chipiu, cu o țâță galben-roşcată în loc de insignă, moartea devine oricum vrei s-o vezi. Compusă din fragmente de iresponsabilitate, ne aduce numeroase viziuni asupra eternei întreruperi a vieții, către nu se ştie ce, către nu se ştie cum. E ca o casă-labirint în care eşti nevoit să faci tot felul de treburi gospodăreşti, unde, muncind, te faci, cum ar veni, că mori. Moartea e şi piatra cu care spargi capul aproapelui tău, provocându-i o înțelegere mai înaltă şi mai profundă asupra veşniciei, încă din timpul vieții. Până în zilele noastre, când banalitatea vieții cotidiene te face să cazi din picioare în mijlocul străzii, indiferent dacă eşti sau nu profesor de ceva, dacă ai nevastă blondă sau ştii să tragi cu puşca. Viața plictisitoare, inutilă, cuprinsă de apatie şi îndoieli înlăcrimate, e moarte curată; nu te salvezi nici dacă îi trimiți scrisori. Nici dacă scrii cărți. Fragment dintr-un ultim război, armură de ciocolată, plutire într-un cub cu latura infinită, seninătate tragică şi infinită, manuscris uitat cu bună ştiință în mijlocul străzii, foc mocnit continuu, imposibil de înțețit, dar şi imposibil de stins, somn de după-amiază, moartea nu e a cuiva anume; nu

e a mea, nu e a ta. Nu e a nimănui. Sau e a nimănui? Cine ştie? Moartea nu e un sfârşit, nu e un început, e un mijloc de timp încremenit într-un infinit temporal. În viaţă, ideile îşi schimbă mereu forma, uneori chiar fondul. În moarte, însă, ideile formează o armătură imuabilă. Oricum, moartea nu e o idee. Sau e, dar o idee proastă. Ideea morţii nu te face mai bun; doar mai prudent şi mai surâzător. La gândul că eşti încă în viaţă şi poţi încă să meditezi la acest lucru. Cel ce trăieşte numai cu gândul că va muri e deja mort; cel ce nu se gândeşte la moarte, la fel. Restul e poezie. Fiind o scurtă pauză în spaţiul şi timpul infinite ale morţii, viaţa pare că nici nu există. Şi totuşi, paradoxal, în materie de viaţă mai poţi inventa câte ceva sau măcar inova; în materie de moarte, însă, nimic. Folosind chiar armele acesteia, oricine poate striga: Să luptăm hotărât împotriva morţii!. Iubirea de viaţă e, oricum ai da-o, iubire de moarte. Politica de cârciumă e primul pas al trecerii de la "eul individual" la "eul colectiv". Cu fiecare om, infinitul devine din ce în ce mai mare, până la dispariţia definitivă a acestuia. Prin moarte, nu mai rămânem nici măcar cu ideea de om; verbul "a voi" îşi pierde sensul. Când nu ai nimic de pierdut, ai de pierdut orice. Bogăţia nu te face om. Dacă eşti zgârcit, nu ai nimic de pierdut; doar viaţa. Nici prostul nu are prea multe de pierdut. Doar generosul îşi pierde şi chiloţii, bogatul bogăţia, optimistul optimismul şi scepticul scepticismul. Neştiind de unde vine, omul nu înţelege expresia „a reintra în moarte" şi îşi creează tot felul de intrări şi ieşiri, să aibă de unde ieşi sau unde intra, tot timpul ce crede că i se cuvine. Cum a spus un celebru filozof: „Moartea ne excită apetitul cunoaşterii". Corect, dar incomplet; majoritatea timpului ni-l pierdem pentru a ajunge la o cunoaştere de bun gust. Nu de puţine ori, nu ajungem. Deşi lumea morţii poate fi oricum, omul e un artist prin naştere; se pregăteşte toată viaţa pentru o moarte frumoasă; se pregăteşte pentru un

nonsens şi, astfel, viaţa îi devine tot un nonsens. Dacă nu face asta, viaţa îi e un şi mai mare nonsens. Murind, secundă de secundă, viaţa e ca moartea. În acest fel, fiecare speră ca şi moartea să fie ca viaţa. Dacă tot e o cădere din ceva cunoscut în ceva necunoscut, respectând legile fizicii, ar trebui să păstreze şi o oarecare entropie, îţi zici. Nu te poţi raporta la nimic. Omul nu poate trăi fără public. Lipsa publicului îl omoară. Viaţa nu durează o veşnicie. Moartea, da. Poate fi adevărat, dar, dacă te gândeşti că viaţa e cunoaştere, iar moartea nu, viaţa e veşnică şi moartea nu. Viaţa e moarte curată; nu invers. Că în faţa morţii toţi suntem la fel de proşti, spun proştii. Că în faţa morţii suntem la fel de săraci, spun săracii. Că în faţa morţii toţi suntem la fel de nevolnici, spun nevolnicii. Viaţa e pierderea din oglinda morţii, cu toate ale ei, bune sau rele. Despre moarte nu se poate vorbi la prima vedere. Nici la a doua, nici la a treia; nu se tipăresc decât vederi cu peisaje estivale...

— Ce mai e şi asta?! întrebă mătuşa Ema.

— Vreun virus informaţional. Nici eu nu ştiu ce vorbesc.

Ian începu să-i povestească dialogul pe care îl avusese cu fărâma de moarte, apoi se opri brusc, uimit.

— Eu nu puteam să emit asemenea filozofii, spuse Ian. Nici nu văd sensul unora dintre cuvinte.

— Ai avut un coşmar, spuse mătuşa. Faptul că vezi încă imagini în jurul tău, e o consecinţă firească a faptului că nu te-ai obişnuit cu implantul cranian pe care ţi l-am făcut, dar îţi trece.

— Mi-aţi băgat ceva în creier?

— Da, un implant electronic, care să te facă să vezi lumea aşa cum e, spuse femeia. N-ai idee câte aprobări îţi trebuie pentru asta. Avem un sistem sanitar foarte complicat, sufocat de tot felul de structuri parazitare, dar am reuşit să-i păcălesc pe toţi. Nu am reuşit cu nici un chip să te internez într-un spital normal. Ministrul sănătăţii e un dobitoc şi un bâlbâit. Are un ciudat

mod de a gândi. Atunci când spitalele depăşesc valoarea cheltuielilor aprobate prin buget, e rău, în accepţiunea unui ministru cum este acesta, nimerit accidental în sistem. Vrea să taie din fondurile alocate sănătăţii, printr-o rectificare bugetară neapărat negativă şi îşi închipuie că face un lucru bun, ca şi cum sănătatea ar fi producţie de şuruburi. Să stai şi să măsori dacă un pacient e mai mult sau mai puţin bolnav de o anumită boală, e demenţă curată, ca şi cum demenţa ar fi lucru curat. Sănătatea nu o cuntifici prin dările plătite de contribuabili, pe care, din obişnuinţă, le consideri ca fiind ale tale, ci prin importanţa actului medical. Nu cuantifici bolnavul pentru faptul că s-a făcut mai mult sau mai puţin bine, cu mai multe sau mai puţine monede de sticlă. Nu cuantifici în plăţi nici spitalul şi celelalte structuri medicale, până jos, la bază, unde se găseşte medicina primară. Medicina este valoare de cea mai înaltă ţinută morală, nu civism forţat. Nu te uiţi la medic să fie transpirat şi fleşcăit după o zi de muncă. Aici e valabilă povestea cu primarul şi medicul său. Medicul este bun când stă degeaba. Bolnavul e mulţumit când nu-i recidivează boala, să stea medicul toată ziua pe capul lui. Un medic care se preocupă, care plimbă hârtii, care face diagrame, care completează fişele în tren, cum vrea actualul ministru, care face cozi birocratice pe la casele de sănătate, e un medic prost. Este înadins adus la condiţia de scriptolog, să poată fi denigrat în faţa pacientului, numit "scriitor de reţete" şi mai uşor de manipulat. Un medic care prestează servicii către pacient, fiind plătit cât se poate de prost de o casă de sănătate, e un medic manevrabil. Pentru simplul motiv că, din start, latura medic-casa de sănătate a triunghiului scârţâie. Pacientul strigă la medic că vrea marea cu sarea, medicul îi spune că nu-l plăteşte pe el, contractul fiind cu Casa, şi să se adreseze acesteia. Casa de asigurări strigă la toţi, la pacient că nu-şi plăteşte contribuţia, la medic că nu are perfor-

manță halterofilă şi cheltuie mai mult decât n-a primit încă. Medicul strigă la Casă că nu e plătit la timp, că i se fac reduceri mascate şi i se mănâncă tot timpul cu birocrația. Ce relație poate fi între o casă de sănătate, care cere prestări de servicii prăpăstioase, şi medicul care, angajat să presteze servicii la aceasta, îi mai plăteşte şi contribuție individuală, ca simplu asigurat? În sănătate, prevenția contează. Mai bine cheltui mai multe monede decât este necesar, decât mai puține. Dacă cheltui mai puține discuri de sticlă, e fatal; poate veni orice fel de pandemie. Dacă nu cumva a venit şi n-are nimeni chef s-o declare. Din zgârcenie, din interes obscur, de frică, din cine mai ştie ce cauză. Fă, în sensul ăsta, un exercițiu de imaginație: un salariat al unei case de asigurări sau al Ministerului Sănătății se întoarce dintr-o excursie în zona grădinilor zoologice şi, tocmai când e la serviciu, cade din picioare şi se constată că are un virus mutant, extrem de periculos. La noi, pe acest Pământ, fie în spațiile virtuale, fie în zona unde locuiesc oamenii normali, cu metabolism pe bază de siliciu, facerea de bine s-a transformat în afacere de bine. Nu se ştie cu ce se luptă ministrul sănătății, cu cheltuielile lui sau cu cheltuielile spitalelor sau medicinei primare?! Dacă nu achiți cheltuielile unităților sanitare, înseamnă că le condamni la faliment, dar nu se prea văd spitale desființate; nici medici lăsați să se descurce singuri, într-o relație firească pacient-medic. Ministrul nu are nici curajul de a desființa spitale, nici de a le finanța corespunzător. Nu are curajul nici de a lăsa medicii să se descurce singuri; trebuie să-i încurce el, să se simtă şef. Fondurile către furnizorii de servicii medicale nici măcar nu trebuie să le dea Ministerul Sănătății, ci casele zonale de asigurări pentru sănătate. Faptul că acestea reuşesc să plătească în unele teritorii, iar în altele nu, arată că Ministerul Finanțelor şi cel al Sănătății se cam bagă unde nu le fierbe oala, neştiind prea bine care le sunt atribu-

țiile. Dacă în capitală s-au strâns bani şi s-au făcut plăți, înseamnă că, pe undeva, în teritoriu, s-au produs hemoragii financiare sau deturnări de fonduri. Cum ministrul sănătății amestecă banii ministerului cu cei ai caselor, nu poate avea curajul să introducă sancțiuni. Poate doar să nu mai dea banii pe care se laudă că nu-i are. Cum casele de sănătate, din multiple cauze, nu mai reuşesc să colecteze bani de la pacienți, principalii beneficiari ai serviciilor medicale, intră în imposibilitate de plată. Indiferent dacă banii se strâng la aceste entități sociale şi administrative sau, autonom, la nivel zonal, atâta timp cât nu poți plăti furnizorii de servicii medicale sau îi plăteşti cum ai chef, intri în faliment. Aşa cum omul, prin natura sa, nu prea are exercițiul demisiei, nici cu falimentul nu prea vrea să se obişnuiască. O structura care nu adună destule monede de sticlă de la beneficiar, pacienții, şi nu poate să plătească furnizorii de servicii medicale, medicii, este o structură parazitară între pacient şi medic, printre zecile de structuri parazitare de la noi. Dacă nu există fonduri, ce vine ministrul sănătății să ne ia cu vaccinările lui gratuite şi alte bazaconii? Scăderea populației, oriunde se petrece, are implicații mult mai profunde decât cele medicale şi ține de factori demografici cum ar fi densitatea, ritmul de creştere, structura şi mobilitatea populației, nu de mofturi scientiste la modă. O dovadă este că aceia care gândesc nu se mai înmulțesc. E mai electoral şi demagogic să arunci câte o ciosvârtă financiară, ici şi colo, mai ales clienților politici, decât să tai în carne vie. Să te vaiți că nu ai cadre medicale şi, în acelaşi timp, să le goneşti pe cele existente, prin subfinanțare crasă, nu mai e incompetență, ci sadism. Sau sadismul neputinciosului, incompetentului. Nici să tot repeți că datoriile au fost acumulate în trecutul mai apropiat sau mai îndepărtat, deci de alte guvernări, nu e scuzabil. Guvernanții noştri au un defect: se laudă prin omisiune. Prin omisiunea de a vorbi des-

pre realizarile sau nerealizarile proprii, se inventează morți. Fiecare guvernare are morții ei şi, în loc să şi-i proceseze, face economie de fonduri. Datoriile au fost făcute în afara bugetului aprobat. Desigur că în afară; despre asta şi discutăm. Da, dar în afara bugetului aprobat de ei, noii conducători, după chipul şi asemănarea lor. Şi după propriile interese, mai mult sau mai puțin electorale. Obrazul subțire cu chestii electorale se ține. Şi cu pensii speciale, şi cu deturnări de fonduri, şi cu sporuri sau prime fantasmagorice. Actuala putere a pornit de la îndepărtarea unor excese financiare şi a ajuns la cuantifiacrea firului de praf. E pervers să spui ca o guvernare anterioară a achitat arieratele acumulate în trecut, iar tu, mai deştept, te pui de-a doua şi nu vrei să le plăteşti pe acelea de până la tine. Nimeni nu poate şti cât înghite un spital; starea de boală nu e lucru măsurabil. Cum poate o unitate sanitară să afişeze pe un portal toate cheltuielile publice, precum şi execuția bugetară, când acestea n-au fost efectuate, mai ales în condițiile în care programele de reformat sanătatea nu prea merg, sunt susținute de hard de la ajutoare sau sunt deservite de calculatorişti rămaşi pe loc?! Conducerea actualului minister al sănătății practică un abuz de putere prost organizat. În loc să reformeze sistemul sanitar, actuala conducere a introdus dictatura în sănătate. Această dictatură e reprezentată de abuzul de putere al celor care nu au nici o putere reală, al neputincioşilor, care doar se amăgesc când cred că dețin controlul. În aceste condiții, când ministrul sănătății unora şi bolii altora amenință spitalele şi medicii, tendința morbidă a omului de a se zgâi la expoziții itinerante de cadavre „plastinate", plimbate din loc în loc de terraformatori, pare aproape normală. Sănătatea intră complet în incapacitate de plată. Trebuie să ne obişnuim cu orice, dar nu oricum, ci prin circ devenit tradițional. Dacă nu vrem să ne vedem morții din propriul areal, sunt buni şi cei "plastinați".

— Te-ai aprins împotriva sistemului, râse Ian. Până acum, numele lor era în veci binecuvântat.

— Nu e ceva structural. Numai ministrul sănătății e de vină. El trebuie să dispară.

— Nu mă interesează chinurile sitemului vostru de sănătate.

— Pe nimeni nu interesează, până se îmbolnăveşte, spuse mătuşa Ema. Bine că am găsit locul ăsta. Îți mai fac două injecții şi efectele intoxicației cu alcitrar clorotic dispar.

— Cine vă permite să vă jucați cu simțurile oamenilor?!

— Mie îmi permit cei 120 de conducători, fie-le numele venerat în veci. Ei îmi recomandă o percepție pozitivă. Nu e vorba de simțurile oamenilor, ci de perceperea obiectivă a tot ce există într-o grădină zoologică.

— Oamenii aceştia nu mi se par deloc a fi imagini, spuse Ian. Uite! Chiar acum pun mâna pe umărul colegei mele Angela Noistec. Nu-i vezi?

— Nu.

— E aici un bătrân care spune că te cunoaşte. A fost membru grupului celor 120 de conducători ai planetei, fie numele său în veci binecuvântat! Zice că ați stat de mai multe ori de vorbă. Se numeşte Aron Radesc.

— N-am auzit, spuse mătuşa Ema. E posibil să fi vorbit, dar nu-mi amintesc. Cunosc doar 61 de actuali conducători. Şi apoi, actuala conducere a Pământului e pe cale de a se dizolva, aşa că, îi mai e sau nu numele binecuvântat, a încurcat-o. Din grupuri izolate de insurgenți, activiştii antideşertizare au format o adevărată armată. Au fost înarmați şi sinistrații rezultați în urma distrugerii satelor, la trecerea râurilor de informații. E un haos care se va întinde până dincolo, în lumea oamenilor adevărați, construiți pe bază de siliciu, cum sunt eu.

— Credeam că dețineți controlul.

— Nu mai deținem nici un control. Terraformatorii noștri de opinie sunt pe cale de a fi anihilați. Am cerut ajutor consiliului celor 120 să mă ajute, dar nu mai au nici o putere telepatică sau telekinetică.

— Ce să te ajute?! se miră Ian.

— Să mă ajute să te teleportez pe nava ta.

— Pe cine?! Pe mine?

— Sigur, spuse mătuşa Ema.

— De ce?

— Pentru că te iubesc. La început, orbită de idei preconcepute şi de sentimente contradictorii, te-am văzut ca pe un om primitiv din spațiile virtuale. Am crezut că eşti una dintre maimuțele care participă la deşertificare. Îți mai aminteşti de prima noastră întâlnire, la mine în grădină? Nici nu te-am atins, îngăimă Ema. Nici n-aş fi avut cum. Nu se încingeai deloc. M-ai lăsat să te dezbrac. Când te-am văzut, m-am speriat de moarte. Am făcut un efort supraomenesc, dar nu te încingeai. Cu toate că privirea mea are proprietăți hipertermiante normale, n-am reuşit nimic. Erai un animal. Am văzut în cărți poze cu ființe din astea, primitive. Am crezut că au dispărut demult. Nu erai un bărbat în adevăratul sens al cuvântului; erai un mascul al unei specii dispărute de hominide inferioare. Mulți nici n-au citit despre acestea. Eu am studiat mai multe enciclopedii. Într-un timp, am căzut în patima antropologiei şi ştiu ce vorbesc. Nu am vrut să cred că eşti din altă parte, un extraterestru.

— Extraterestru sunt, dar, cum ți-am povestit, nava spațială cu formă lenticulară și funcții de aerodină în atmosferă, pe care eram, a eşuat în încercarea de a asoliza, spuse Ian.

— Ştiu. Mi-ai povestit cum te-ai făcut astronaut, cum ai plecat în expediție, mi-ai descris zborul şi minunatele peisaje interstelare, apoi mi-ai expus, cu lux de amănunte, căderea şi drumul chinuitor prin junglă. La impactul cu solul, te-ai trezit

la infirmerie, unde, pentru o gripă banală, ai fost introdus într-o carcasă izolatoare. Pe navă, astfel de carcase funcționează ca niște medici totali, pun diagnosticul, administrează antibiotice, analgezice, antiinflamatoarele sau ce mai e nevoie, reglează programul de somn sau de veghe, mi-ai spus. Această carcasă cu proprietăți antișoc te-a salvat. Nu aveai nici o rană. Am luat cele auzite ca pe o poveste frumoasă. Nu am crezut că e posibil așa ceva. Am crezut, la început, că ești terraformator. Terraformatorii de opinie sunt recunoscuți pentru imaginația cu care țes povești uluitoare. Știm cu toții că oamenii superiori nu pot să zboare. Ar fi o rușine.

— Nu ți-am spus eu așa ceva. Poate Angela.

— Care Angela?! se miră mătușa.

— Angela Noistec, astronauta cu care am venit la tine. E aici, cu mine, împreună cu toți ceilalți.

— Ți-am spus, sunt imagini trecătoare.

— Am certitudinea că tu ești o imagine, spuse astronautul. Arnold Octavian spunea că nu pleci de acasă nici dacă se întinde pădurea metalică peste tine.

— Arnold are multe circuite arse la creierul pozitronic.

— Nu știi că a fost ucis?

— Nu, răspunse mătușa Ema. Să lăsăm gluma și să mergem! Vreau să-ți arăt ceva?

Îl împinse ușor către perete.

— Ce faci? întrebă Ian.

— Ți-am spus, vreau să-ți arăt ceva. Timpul ne presează. Armata de activiști antideșertizare poate veni oricând în oraș.

— Vrei să trecem prin perete?

— Nu.

Femeia împinse o ușă abia vizibilă, disimulată în zid, iar bărbatul trecu dincolo. Imaginile fraților Ioric, Speranței, Kenzo, Lucian, împreună cu gardianul, agricultorii, supraveghetorul,

bătrânul şi femeia între două vârste, încercară să-i urmeze, dar Ema scoase o armă şi începu să tragă în ele, trântindu-le uşa în nas.

— Nu trebuia să faci asta, spuse Ian.

— Ba da.

Deoarece camera aseptizată, salonul unui spital de dezintoxicare sau ce o fi fost se afla la demisolul unei clădiri, urcară o scară, direct pe trotuar şi o luară la dreapta.

— Ce voiai să-mi arăți?

— Un afiş, spuse femeia.

Ajunşi într-o piațetă înțesată de lume, ocoliră şi se apropiară de un avizier.

— Uitându-mă la afişele astea, îmi aduc aminte că am fost pe o planetă unde locuitorii ieşeau din cărți sau, după caz, se ascundeau între coperți de cărți şi reviste, povesti astronautul. Pândeau din spațiul tridimensional al afişelor în care se găseau şi când ți-era lumea mai dragă, te prindea câte unul de mână şi te trăgea înăuntru, încercând să te convertească la cine ştie ce religie sau să te convingă să alegi cine stie ce mare conducător.

— Nu e cazul aici. Priveşte afişul ăsta!

— Da? Nu înțeleg limba. Ce spune?

— E un anunț, spuse mătuşa Ema. Un profesor, David Horstik îl cheamă, îşi anunță cursul de socio-politică, aici, în apropiere, la Universitate. Cred că Universitatea e chiar clădirea aia impunătoare, cu multe trepte şi coloane la intrare, aşezată acolo, în depărtare, pe o colină.

— Ce-ai făcut? Încep să înțeleg ce scrie.

— Nu am puterea de a te teleporta, dar, de indus cunoştințe, îmi e foarte uşor. Profesorul îşi predă cursurile în limba lui. Va trebui să-l înțelegi.

— Nu cumva te gândeşti că m-ar interesa sociologia sau politica? întrebă Ian.

— Trebuie să te intereseze. Mergi cu mine. Cred că e un experiment benefic ceea ce vreau să fac.

— Bine, dar nu am nici un chef să frecventez vreun fel de cursuri, de orice fel ar fi. Nu vreau să fiu supus nici unui fel de experiment.

Se enervă şi o luă la vale, pe o alee.

— Trebuie, spuse mătuşa şi îl aduse înapoi. Ce altă treabă ai?

— Chiar. Nu m-am gândit, se răzgândi. Tot nu am unde să mă duc. Poate că era mai bine să nu mă dau jos din tren.

Mătuşa Ema îi cercetă pupilele.

— Ei?!

— Ei,ce? întrebă Ian.

— Te-ai calmat?

— Nu. De ce să mă calmez?

— Probabil că va trebui să te duc într-o mulțime mai mare de oameni de-ai tăi, spuse mătuşa Ema. Microcipul nu funcționează la capacitate maximă.

— Ăştia nu sunt semenii mei.

— În cazul ăsta, experimentul s-ar putea să nu-mi reuşească. Ai citit textul de pe afiş?

— Nişte cursuri de socio-politică, spuse Ian. Mare scofală!

— Nu cursurile sunt importante, ci faptul că, de la ele, se dispare. Sunt informată că toți auditorii prelegerilor, ținute de profesorul David Horstik, au dispărut. Au mers la cursuri cât au mers, apoi, într-o secundă neştiută, au uitat drumul de întoarcere. Cred că ar fi cea mai simplă metodă să ajungi pe nava cosmică de pe care ai venit. Eu nu te pot ajuta. Consiliul celor 120 de conducători nu mai are nici o putere să mă sprijine.

— Cred că nu reuşesc să te fac să înțelegi că nava mea s-a prăbuşit şi s-a făcut praf.

— Nu reuşeşti, spuse mătuşa. Fiecare are adevărul lui.

— Dacă eu cred că nu mai există nici o navă pe orbită şi, deci, nu am cum să ajung pe ea, în cazul că dispar de la cursurile acestui profesor, unde pot ajunge.

— Oriunde e mai bine decât aici. Vor pătrunde trupele activiştilor antideşertizare în oraş. E jale. E chestiune de zile. Să mergem.

Distanţa până la Universitate nu era foarte mică, aşa că se urcară pe o scară rulantă. Odată ajunşi jos, intrară într-un vehicul subpământean şi se aşezară pe scaune, la un capăt de vagon mai puţin aglomerat.

— E straniu să ţi se spună că ai putea muri, se înfioră Ian.

— E o simplă dispariţie. Nu e nimic rău în asta.

— Dispariţia cuiva e un eveniment cu nebănuite implicaţii politice şi sociale. Profesorul ştie?

— Cât timp ai fost în comă, te-am fixat la aparate şi am venit până la Universitate, spuse femeia. L-am urmărit. Nu are proprietăţi parapsihologice grozave. Nu e el de vină pentru dispariţii.

— Poate e locul de vină.

— Nici sala unde predă nu generează dispariţii.

— Atunci? întrebă astronautul.

— Nu ştiu. E un mister şi pentru mine. Am vorbit cu mai mulţi studenţi. Cei care au dispărut au mai urmărit şi alte prelegeri, dar, de dispărut, nu au dispărut decât de la cursul de socio-politică. Nu ştiu ce parametri se îmbină, sala unde predă acest straniu profesor, cursul, socio-politica, modul de predare, dar cert e un singur lucru: numai în acest punct se dispare. Supraveghetorii s-au ocupat de caz ani de-a rândul, dar David Horstik nu poseda ilegal vreo maşină de atomizare şi nici sub catedră nu a ascuns pe cineva. Despre vreun fel de maşină de manipulare a timpului, nici vorbă. Mai dă câte o idee colegilor de la alte discipline, dar, în general, e un tip antitehnic. A fost

interogat, spălat, tuns şi frezat, cum se spune, apoi a intrat pe mâna presei şi a unei comisii de anchetă; omul e curat. Colocviile nu-i sunt interzise, iar rudele celor dispăruţi pot să plângă cât vor, să trimită memorii sau să-şi imagineze că profesorul ar fi capul acestei răutăţi. Dispariţiile nu sperie pe nimeni; dimpotrivă, numărul cursanţilor care vor să evadeze din această lume s-a dublat.

— Poate vor să se sinucidă şi, în loc să se arunce de pe vreun pod sau în faţa trenului, se duc la cursul de socio-politică al profesorului Horstik, de unde, au auzit ei, au dispărut şi dispar oameni. Poate au şansa să treacă într-o lume paralelă, mai bună, să scape de lumea idioată în care trăiesc. În altă lume, cunosc altfel de oameni, din alte rase. Acesta e visul oricărei persoane sensibile, labilă psihic, îndopată cu romane de dragoste.

— Nu pot fi atâţia sinucigaşi în oraş, spuse mătuşa Ema.

— Sunt curios în ce ar putea consta misteriosul curs de socio-politică al domnului Horstik.

— Am auzit că nu e deloc plictisitor. Omul spune nişte chestii de tot hazul, lucruri care, odată puse în practică, ar putea spulbera orice fel de putere, oricât ar fi ea de împâslită. Ar putea, spune profesorul în glumă, „să distrugă chiar şi o dictatură a surâsului". Ideea, potrivit căreia oamenii dispar în momentul îndoctrinării totale, devenind posibili opozanţi, nu stă deloc în picioare; e pură utopie. Într-o societate ca a noastră, cei care nu au răbdare să stea în opoziţie, sunt rugaţi să treacă de partea puterii. După cum vor, unii trec, alţii aşteaptă alegerile. Profesorul nu poate fi acuzat de nimic. Unii cursanţi dispar după primele ore, alţii după câteva zeci de prezenţe.

— Nesiguranţa mă sperie, spuse Ian.

— Un lucru e, totuşi, sigur: profesorul nu are habar de nimic sau nu îl interesează ce se petrece în jurul lui.

— Absurd! Dispariția cuiva e un eveniment social cu nebănuite implicații politice. Nu se poate ca profesorul să nu fie interesat de subiect.

— Vom vedea, spuse mătușa Ema și îi făcu semn că ajunseseră.

După patru stații, coborâră din vehiculul subpământean și urcară la suprafață, unde constatară că se făcuse noapte. Cursul se sfârșise, iar porțile masive ale Universității se închiseseră, așa că fură nevoiți să facă drumul invers, până la camera aseptizată, salonul unui spital de dezintoxicare sau ce o fi fost.

XXI

Imaginile erau tot acolo. Fără să se sinchisească de faptul că Lucian Pedan, Speranța, Sebastian Ioric, unul dintre agricultori şi bătrânul fost conducător, împuşcați de Amalia Standvic, zăceau, căzuți pe jos, în câte o baltă de sânge, Angela, Bian, Kenzo, gardianul, soția agricultorului, supraveghetorul şi femeia între două vârste se culcaseră.

Mătuşa Ema îi mai făcu lui Ian o injecție, îl ajută să se dezbrace şi să intre la duş, apoi îi prepară două sandvişuri, rontăind, la rândul ei, câteva cercuri de sticlă.

— Nu pot să mănânc, spuse bărbatul, deschizând una din ferestrele demisolului şi privind adâncul cerului nopții, punctat de stele strălucitoare. E un miros groaznic. Poate că ar fi mai bine să plecăm. Mi-e silă să iau cadavrele de aici şi să spăl pe jos.

— Mai bine te-ai culca. Te-au obosit gândurile. Concentrează-te! După un timp, imaginile dispar. Mirosul nu e decât în mintea ta.

— Nu mă pot concentra. Nu am stare.

Se aşeză într-un fotoliu, spuse ceva şi adormi pe loc. Spre dimineață, se trezi înghețat, se mută pe pat, trase o pătură peste el şi mai dormi trei ore.

Într-un târziu, se ridică, se îmbrăcă, se spălă pe față şi înghiți un întăritor amar, preparat de mătuşa Ema.

— Poate că ar fi mai bine să plecăm înainte ca imaginile rămase în viață să se trezească.

— Nu se trezesc aşa uşor. Ţi-am mărit doza. Dacă îţi mai fac o injecţie, pun pariu că dispar. Să mergem!

— Unde, la curs? întrebă astronautul.

— Sigur.

Îl văzură pe Kenzo Herzon cum se trezeşte, se ridică în capul oaselor şi caută ceva pe sub pernă.

— Cred că are o armă şi intenţionează să tragă, spuse mătuşa Ema, împingându-l pe Ian dincolo de uşa aparentă.

Când se auziră împuşcăturile şi zgomotul unui geam spart de proiectile, erau deja la câteva zeci de metri de casă.

Coborâră în subteran, luară vehiculul, merseră cele patru staţii, ieşiră la suprafaţă şi urcară treptele Universităţii.

Dacă la parter şi la primul etaj culoarele erau împânzite de studenţi şi era o vânzoleală de nedescris, la etajul 3, studenţii erau mai rari. La etajul 4, unde se găsea sala A 17, în care preda profesorul David Horstik, pe labirintul de culoare nu era nimeni. Agitaţia era aproape nulă. Rar ieşea câte unul dintr-o sală de curs sau vreun birou pentru a intra în altă sală sau birou.

După mai mult timp, găsiră uşa pe care scria A 17. Doar lângă aceasta se găsea o gheretă din sticlă masivă.

— Ce risipă! exclamă mătuşa Ema.

— Ce vrei să spui?

— Lumea moare de foame, iar profesorul ăsta îşi permite luxul deşănţat să aibă paznic în colivie de sticlă la uşă.

— E om important, concluzionă Ian.

— Poate fi important, dar să nu rănească bunul simţ!

— Te referi la risipa de sticlă?

— Sigur, spuse mătuşa. Îţi dai seama câte bucăţi cilindrice plate, numite de voi monede, se pot face din atâta sticlă?

— Îmi dau, dar aici suntem în spaţiul virtual al grădinilor zoologice. Primatele inferioare au alte criterii de valori.

Ciocăni uşor în fereastra gheretei, apoi din ce în ce mai tare, până reuşi să trezească portarul din somn.

— Cu ce vă pot servi?! întrebă acesta, blestemând în gând.

— Aici e seminarul de socio-politică al lui David Horstik? întrebă mătuşa Ema.

— Desigur. De ce întrebi?

— Vrem să audiem şi noi cursurile.

— Aţi auzit că, de aici, se dispare şi daţi năvală, se răsti paznicul.

— Nu văd să dea cineva năvală.

— Nu mai e aşa mare aglomeraţie pentru că s-a introdus o taxă de participare, le arătă micul afiş care anunţa suma percepută. Oricum, sala e arhiplină. Seminarul a început de o jumătate de oră.

— Unde se plăteşte? întrebă femeia şi scoase o pungă.

— Chiar aici, se învioră omul şi puse pumnul de monede de sticlă, oferit de femeie, într-un sertar.

Le tăie chitanţe şi le înmână câte un ecuson de plastic, arătându-le beculeţul roşu unde se găsea scanerul.

— Nu dai rest?

— Nu. Aici nu suntem în lumea voastră electronică, a fiinţelor de siliciu.

— El nu e om superior organizat, spuse mătuşa, arătând spre Ian.

— Prea puţin îmi pasă, spuse portarul.

După ce intrară şi închiseră uşa înaltă şi greoaie, văzură că dincolo se găsea o femeie care croşeta, aşezată pe un scaun. Când îi văzu, aceasta lăsă lucrul deoparte şi le făcu semn să se apropie. Îi arătară chitanţele şi îi dădură patru monede de sticlă.

În imaginaţia lor, incinta ar fi trebuit să fie mai mult goală, aşa cum erau şi culoarele, dar se înşelau; amfiteatrul era aproape plin. Cei mai mulţi se înghesuiseră spre catedră, preferând să stea pe scări, pentru a auzi mai bine.

Slaba acustică a sălii era motivul pentru care ultimele rânduri de scaune erau goale.

Ocupară două din aceste locuri, spunându-şi că, dacă tot au plătit, măcar să stea jos. Pentru că nu puteau înțelege mare lucru, hotărâră ca, a doua zi, să vină devreme pentru a ocupa un loc în față.

Întrebară un student de alături dacă profesorul răspunde la interpelări şi fură atenționați să tacă, deoarece se auzea foarte prost.

Profesorul spunea ceva despre cecurile cu limită de vârstă, explicând faptul că, după un anumit număr de ani, o sumă de monede de sticlă nu mai avea aceeaşi valoare morală şi socială. Monedele de schimb erau folositoare la tinerețe, atunci când prea puțini se pot bucura de sume importante.

Stocând masa monetară, nelăsând tineretul să câştige şi să muncească mai bine, bătrânii îşi făceau mai mult rău, explica, dând exemple din diferite teritorii ale ținutului oamenilor superior organizați, din grădinile zoologice sau alte spații virtuale, prezentând cifre şi procente de populație, pe categorii de vârstă.

Ian nu reuşea să fie destul de atent. Lacunele din teoria matematicilor îşi făceau efectul de anestezic. Sloganurile de pe pereți i se păreau mult mai interesante şi nu se miră deloc pentru faptul că, deşi nu cunoştea limba vorbită pe acolo, le înțelegea sensul.

Politica era definită printr-un fragment, cules din discursurile unui conducător celebru. "Mă bucur că voi m-ați înțeles atât de bine, când, în realitate, eu nu am vrut să afirm nimic", suna citatul. "Un om care munceşte, e bine să se gândească la asta", era exprimarea socială a ştiinței predate.

După ce făcu apel la cursanți, pentru a nu ştiu câta oară, să se evoce istoria planetei, în fiecare zi, şi să facă asta fără vio-

lență, spunând în glumă că acel ce sapă groapa altuia face condiție fizică, nu și socială, profesorul anunță că va termina imediat.

Se lansă în considerații generale despre politica momentului, axându-se pe ideea că, dacă zonele mari de teren sunt mari puteri, nu e neapărat nevoie ca ținuturile mici să fie mari inteligențe. Teoria, potrivit căreia organele de represiune, terraformatorii de opinie, gardienii, supraveghetorii și alte servicii ce asigurau securitatea astrului, ar trebui să se chinuie și ele puțin pentru a obține informațiile prin mijloace pașnice, se întindea la nesfârșit. Mulți căscau discret, își ascundeau picoteala în spatele ochelarilor sau desenau cerculețe și pătrate, prefăcându-se că iau notițe.

Ultimele bancuri, potrivit cărora: un polițist a intrat într-o bibliotecă, în farmacii se vând medicamente, precum și povestea unui conducător răpit de teroriști, fie-i numele în veci lăudat, care voia să țină neapărat, chiar și în aceste condiții, o conferință de presă, reușiră să învioreze atmosfera.

„Conducătorii nu sunt oameni răi, dar sunt prea mulți și, cu cât sunt mai mulți, cu atât văd mai puțin truda maselor conduse de ei de a acumula datorii pentru generațiile ce vor urma", mai spuse Horstik, înainte de a reveni la obiectul cursului.

— În accidentul rutier de comunizare a maselor, mai multe milioane de oameni și-au pierdut viața de pomană, indiferent dacă erau superior organizați sau doar primate inferioare, reluă după ce râsetele încetară. Istoria veche a Pământului, atât de bogată în nuanțe, ne arată că orice amenințare a ținuturilor imaginare ale grădinilor zoologice la adresa marelui teritoriu al oamenilor silicioși trece prin teritorii mai mici, dar adânci în resurse naturale. Într-unul dintre aceste ținuturi, a fost simulat un accident nuclear, ocazie cu care au murit două milioane de persoane, alese cu grijă. În caz contrar, amenințarea

acestora ar fi trecut în cea mai apropiată zonă, dens populată de androizi, cu care şi noi avem nestăpânite relaţii de prietenie.

Cuprins de un suflu antigravitaţional, profesorul se ridică până la tavan, cuprinse cu privirea toată adunarea, se coborî, lin, cu picioarele pe catedră, de unde se dădu jos, întinse o hartă şi arătă locurile respective.

Cursanţii se uitau cu indiferenţă la o suprafaţă de teren despre care ştiau doar că e o suprafaţă de teren.

— În urmă cu treizeci de ani, le spuse, când terraformatorii m-au recrutat, să spionez ce se întâmplă pe aici, chiar în acest punct de pe hartă, mi-au arătat mai multe femei goale şi mi-au spus că e datoria mea să le umplu.

Spre surprinderea lui, ultimul joc de cuvinte nu prinse, auditorii uitându-se unii la alţii, miraţi, dar nici nu mai era nevoie; cursul se încheiase.

Pentru Ian Nicer şi Amalia Standvic fu cu neputinţă să ajungă la profesor; cursanţii tăbărâseră pe el cu întrebările.

Frecventară prelegerile până la sfârşitul săptămânii, dar nu reuşiră nici un moment să ajungă în faţă; Ian nu era destul de obraznic şi iute de picior, iar mătuşa Ema era forte uşor de luat de val.

La capitolul trăncăneală, studentele erau primele. Cel puţin o duzină erau îndrăgostite până peste cap de domnul Horstik; se înroşeau, se bâlbâiau şi le sticleau ochii când li se adresa. Fraze de genul "chiar şi desenată, femeia e un lucru foarte frumos" sau versuri de genul "ascuns în cuvinte, nimeni nu se poate ridica la înălţimea iubirii", le dădeau gata.

În a doua săptămână, văzând că astronautul nu mai dispare odată, mătuşa Ema îl sfătui să fie mai hotărât, să se concentreze mai mult asupra celor spuse şi să asculte expunerile cu mai multă atenţie.

Profesorul nu spunea lucruri noi, dar le spunea astfel încât proaspătul student Ian Nicer începea să fie de acord că, uneori, imaginația distruge realitatea. Își nota într-un caiet toate năzbâtiile ce-i intrau în urechi, fără să-și bată capul, hotărât să le analizeze altă dată.

Începu o săptămână a invențiilor absurde, așa cum sunt toate invențiile, până li se dovedește utilitatea. Descrierea mașinii de cusut portabilă, pe bază de fotosinteză, ocupă trei cursuri a câte 4 ore fiecare, iar desenul grădiniței de copii cu comandă-program se întinse timp de patru cursuri. Grădinița prezenta avantajul că putea fi ușor condusă cu ajutorul unei telecomenzi; se știa că, sociologic, managementul era lucru' dracu' într-o societate deschisă, iar copilăria formării oricărei populații nu trebuia neapărat să se preteze la ascultarea basmelor celor 120 de conducători, fie-le numele în veci venerat.

Tot o capodoperă a unei societăți deschise era considerată și Legea privind protecția muncii; prin aceasta, munca era protejată de toți neaveniții, deoarece frontul muncii trebuie apărat chiar și cu armele.

Drepturile internaționale ale omului trebuiau să cuprindă și un paragraf care să interzică închiderea W.C.-urilor așa devreme, obligând oamenii să se ducă acasă.

Prins în jocul profesorului, Ian își imagină indalul gonflabil, ca fiind un fel de cal, mai ieftin și avantajos, pentru că nu lovește cu picioarele din spate. Își imagină statuia cu scară, avantajoasă deoarece te poți sui când vrei acolo, pe soclu, apoi își notă în caiet că, dacă nu te poți ridica la înălțimea cuiva, atunci poți măcar să-i sondezi profunzimea. Deoarece obținerea siliciului era tot mai scumpă, mutantul om-cușcă era considerat un om de tip nou, o nouă specie.

O invenție socio-politică de ultimă oră era pactul politic; acesta, spre deosebire de greva generală de divertisment, putea fi realizată prin împăcarea cu sine.

Nu se dumirea la ce ar fi putut folosi cravata de unică folosință, monedele de sticlă numerotate, ceasul electronic cu limbi de lemn, soneria cu microunde, parfumul magnetic, prezervativele cu gust de mentă, maşina de ascuțit bile sau revista fără conținut, dar îi era clar că umbrela cu mânerul pe stânga e pentru stângaci, că maşina de spălat cu mâna e pentru un consum mic de energie electrică, iar automobilul cu hormoni, rentabil pentru sanguini, nu te mai poate face dependent de combustibilii convenționali.

Când profesorul prezentă cercelul-clopoțel, afirmând că îl ajută pe om să se afirme şi, în şedințe, poate înlocui marele clopoțel manual al prezidentului, pe Ian îl pufni râsul. Nu se gândise că o năzbâtie poate să salveze ziua unui om, atunci când aceasta se anunța a fi destul de mohorâtă neuro-psihic.

— Mai întâi şi mai întâi, o tânără democrație trebuie să descopere cercetarea ştiințifică, încheie David Horstik prelegerea din ziua respectivă.

Ian îşi notă cugetarea şi trase concluzia că, deşi aparent absurde, cursurile îl ajutau să gândească. "Incultura din jur l-a transformat pe om în filozof; uneori, l-a deghizat în intelectual", era un aforism care îi plăcea foarte mult.

Deşi profesorul îşi propusese să termine cu invențiile şi inovațiile ciudate într-o săptămână sau două, colocviile ținură, înainte de a reveni la lucruri foarte serioase, o lună încheiată.

Bucuros că imaginile provocate de beția cu alcitrar dispăruseră, Ian învăța noaptea pentru a nu fi luat prin surprindere, atunci când se puneau întrebări. Începuse să i se pară o glumă faptul că se afla acolo pentru a putea să dispară.

Atunci când fu ridicat în picioare, pentru prima dată, încercă să aducă vorba despre dispariții, dar profesorul nu agrea subiectul; abil, sărea la altă întrebare, numind alt cursant la răspuns.

Mătuşa Ema era nervoasă că astronautul nu dispare. Şi pe bărbat îl agasa subiectul.

Enervat că nu mai dispare odată, că totul se dovedeşte o farsă, un zvon, şi că nu poate avea o discuţie serioasă cu domnul Horstik, Ian începu să reţină numai chestiile de picanterie politică, cum ar fi faptul că trebuie să protejăm biosfera conducerii, că "a pune mâna pe muncă" e o expresie tivială, că omul se plictiseşte de bine, dar de rău, că unii s-au instalat în casele altora şi tot ei îi dau în judecată pe proprietari, că degeaba se îndreaptă privirile bolnavilor spre cabinetul primarului, că e mare diferenţă între reforma sănătăţii unora şi cea a sănătăţii altora, că degeaba se militează pentru construirea unui trecut sigur, că toţi cei 120 de conducători, fie-le numele în veci pomenit, vor să se realizeze tot ce şi-au promis şi e normal să nu fie de acord, din cauza asta, niciodată, cu antivorbitorii lor, că e absurd să se afirme ajungerea în comitetul de conducere numai a actorilor proşti etc. "Noi nu vrem să polemizăm, azi, cu nimeni şi, mai ales, cu dumneavoastră", a fost una dintre prostiile debitate de un ales al poporului.

Vii discuţii stârniră şi idei, cum ar fi aceea potrivit căreia, cu o minciună bună, trăieşti o lună, dar nici după aia nu te omoară nimeni sau potrivit căreia cravata nu trebuie să se asorteze cu îmbrăcămintea, ci cu tapiseria fotoliului. Astfel de idei mai destindeau atmosfera sumbră a socio-politicii.

Toate chinurile de a-l contacta pe profesor, pentru o discuţie între patru ochi, se dovediră zadarnice; David Horstik avea, tot timpul, iniţiativa.

Într-o zi, îi spuse lui Ian să rămână după curs; luat prin surprindere şi nepregătit sufleteşte pentru impact, acestuia îi cedară nervii şi îl apucă pe profesor de guler.

— Puţină decenţă, tinere! spuse acesta, pufnind pe nas şi aranjându-şi haina.

— Ce decență?! De luni de zile caut să vă vorbesc şi mă evitați sistematic. E prea mult.

— E tipic, într-o societate ca a noastră. Eşti bolnav?

— Nu. De ce întrebați?

— Majoritatea celor ce îmi audiază cursul au o boală incurabilă, spuse profesorul. Ministerul Sănătății alină suferința oamenilor cu tablete de siliciu sau ceva de acest gen. Suntem cu toții locuitorii acestui vast complex muzeal numit societate.

— Nu e cazul meu. Mie mi-a dispărut o colegă, pe aici, pe undeva. Am rămas doar cu imaginea ei, printre alte imagini. Angela Noistec se numeşte. Nu am crezut că mă va afecta aşa mult dispariția ei. Mă gândeam că, dacă la seminarul ăsta se dispare, aş putea să o găsesc.

— Am auzit şi eu năzdrăvănia asta dar, dacă nu ai dispărut până acum, s-ar putea să te coste. Există credința că sala A 17 e ultima frontieră, dar nu cred că e incinta de vină. Am ținut cursul şi în alte încăperi şi se dispare de oriunde. De altfel, sunteți tot mai mulți; cred că am să măresc tariful. Am ajuns om în vârstă şi nu am nici casă, nici maşină, nici cont în monede de sticlă. Mai nou, voiau să-mi scoată şi cursul; norocul a fost cu voi.

— Mă voi lupta cu socio-politica, spuse Ian. Trebuie să reuşesc, dar ar fi bine să mă ajutați şi dumneavoastră.

— Nu te pot ajuta cu nimic. Singurul lucru pe care îl pot face e să-ți deschid ochii, să-ți arăt că înainte nu era mai bine, ci acum e mai rău, să-ți arăt că simțul proprietății nu înseamnă trecerea de la prostia "la ea acasă" la prostia "la noi acasă".

— Ştiu, militați împotriva învățământului cooperatist, vreți ca automobilele să circule pe stradă şi teroriştii să tragă focuri de armă doar în semn de "noapte bună".

— Îmi plac oamenii cu umor, dar îl prefer pe al meu, spuse Horstik. Serios, unde vrei dumneata să dispari?!

— Păi, în lumea aia paralelă, unde dispar toți cei care vă audiază cursul. Amalia Standvic spune că toate calculele arată că mă pot reîntoarce pe nava mea, care se găseşte pe orbita acestui straniu Pământ. Eu ştiu că nu e adevărat; aerodina cu care am venit s-a făcut praf, iar eu şi Angela Noistec am scăpat ca prin minune.

— Ah, o ştii pe mătuşa Ema? E o nebună.

— Mai încet, spuse Ian. S-ar putea să vă audă. A venit la toate cursurile cu mine. Mă aşteaptă afară. N-ați văzut-o?

— Nu.

— Ei, cum facem?

— Cu privire la ce? întrebă profesorul.

— Privind dispariţiile.

— Nu ştiu nimic despre asta. Nu se poate şti de la ce seminarii dispăreți. Pot fi coincidențe. Dacă aş fi convins că eu şi cursurile mele suntem de vină, nu aş mai veni aici.

— Dacă faci aşa ceva, te omor! se enervă Ian.

Speriat, David Horstik îşi duse mâinile, involuntar, la reverele hainei.

— Vorbeşti ca un om al puterii. Eşti şi tu în complot, dar, ca şi ei, nu gândeşti. Dacă mă omori, colocviile se întrerup. Nu-ți convine. Nici mie nu-mi convine să fiu mort, nici să întrerup prelegerile. Într-o lume modernă, ca aceea la care mă gândesc numai eu, pentru a fi cât de cât egali, oamenii ar trebui să fie întâi egali cu sine. Tot ce fac, îmi asigură o existență decentă şi, apoi, la altceva nici nu mă pricep.

— Ce mă sfătuiți? se calmă astronautul.

— Să fii egal cu dumneata însuți, să audiezi cursurile, să-ți iei diploma şi să te apuci de muncă. Socio-politica e la modă, mai ales aici, în ținuturile subdezvoltate, grădini zoologice, spații virtuale sau cum le-o mai fi zicând. Eşti băiat deştept; găseşti dumneata ceva. Când un demnitar face pe el, lasă un scaun

cald. În lumea androizilor, mai mult ca aici, sunt mulți conducători; sunt ținuturi de șefi. Când unul nu mai are ce să comande, își comandă sieși, în oglindă. Popoarele din grădinile zoologice au ieșit la încălzire, dar nu au reușit decât să reînvie tradiții demult apuse la oamenii superior organizați. Produsul național brut s-a depășit numai în sport. Aici e locul tău, într-o democrație embrionară...

— Discutăm degeaba.

— Nu discutăm deloc degeaba, spuse profesorul. Nimeni nu e mai presus de lege; mai prejos, da. Asta se poate aplica și legilor fizicii, legi ce duc la aceste dispariții misterioase. Din punctul meu de vedere, atunci când nu-ți convine ceva, când intri în contradicție cu societatea, intri în contradicție, în primul rând, cu legile sociale. Pacea socială, ca orice fel de pace, nu se menține evitând tot timpul războiul social. În acest caz, ieși, puțin câte puțin, din societate, fără a mai intra undeva. E un drum fără întoarcere, către nicăieri. Când nu ai unde să fugi, nu ai bani de tren sau nu ți se permite să pleci, începi să dispari.

— Eu de ce nu dispar?!

— Nu ești în contradicție cu societatea.

— Ba sunt și încă de foarte mult timp, dar mi-a fost frică să fug acolo unde, probabil, se trăiește mai bine, spuse Ian. M-am învățat cu răul de aici și colocviile astea.

— Absurd. Nimeni nu se poate învăța cu răul. Toți fug.

— Într-un fel, când am locuit pe planeta mea, am încercat și eu să fug, în literatură, dar n-am făcut mare brânză; era locul plin de piloși. Pe Pământul ăsta, bâjbâi în ceață.

— Ești un caz, spuse Horstik. N-ai nici o șansă. Poate nu vrei să pleci.

— Ba vreau, dar încep să mă enerveze aberațiile dumitale. Vreau să dispar de aici și să apar acolo unde se găsește Angela.

— Va fi mai greu pentru tine. Nu urăşti societatea sau pe cineva anume. Nu urăşti nici chiar moartea.

— Aşa e, spuse astronautul. Să urăşti mi se pare un lux.

— Nu te enervează nimic?!

— Ba da, mă enervează aşteptarea asta şi faptul că nu ştiu ce aştept. Ce să fac?

— Cred că, în primul rând, trebuie să nu-ţi mai faci iluzii, spuse profesorul. Asta creează dependenţă, e un drog. Ai văzut ce fac ţinuturile dezvoltate cu cele sărace; le aruncă, din când în când, câte un os de ros, apoi le trimit prin fax tot sprijinul lor. Spaţiile sărace au nevoie de sfaturi părinteşti şi de aparatură, pentru a le recepţiona. Se cumpără faxuri şi licenţe pe satelit, la preţuri ce le depăşesc puterea. Tot aşa procedează şi conducerea noastră, fie-i numele în veci venerat, cu supuşii. Din cauza asta, sunt pentru reintroducerea pedepsei la locul de muncă şi primul pedepsit să fie chiar preşedintele celor 120 de conducători.

— Glumiţi.

— Nu glumesc deloc. Zilnic au loc catastrofe umanitare. Ai citit în presă? Ţările civilizate au paraşutat, undeva, în centrul grădinilor zoologice, 40 de tone de alimente, iar acestea au explodat. Au încurcat încărcăturile.

— A fost un accident, îşi dădu Ian cu părerea.

— Bineînţeles, dar depinde de ce arunci. Totul porneşte de la aruncatul cu vorba. Pornind de la sintagma "avem demagogi buni", se încearcă acreditarea ideii că demagogia ar fi un lucru bun. La proşti, prinde. Degeaba aşteptăm din partea celor ce ne reprezintă, să ne reprezinte; ei nu sunt în stare să se reprezinte pe ei înşişi. Lucrul ăsta te face să urăşti.

— Părerile sunt împărţite. Eu o duc destul de bine pentru că mă mulţumesc cu puţin.

— Da, medită socio-politicianul. Părerile sunt împărțite. Aici, eu le împart.

— Sunt de acord cu ideile dumneavoastră, dar vreau să dispar.

— E o contradicție. Dumneata eşti tipul de om care iubeşte vinurile şi femeile uşoare, femeile cu fund şi paharele cu picior. Sau invers. Nu eşti hotărât să cauți dragostea. Nu te interesează că serviciile de informații aleargă mai mult să descopere noile prețuri. Nu te interesează dezvoltarea agriculturii ca premiză a deşertificării, nici dacă funcția creează organul de partid sau nu, dacă în politica externă s-au înregistrat succese pe plan intern...Nu te interesează socio-politica...

Discuția se încheie la fel de abrupt cum începuse, făcând în jurul lui Ian, ca şi în interiorul lui, un gol imens, golul sinucigaşului. Se simțea ca un om ce a crezut mult timp că deține adevărul, pentru a vedea apoi că totul e minciună, ca bogatul învățat cu bogăția lui, pierdută deodată, ca scriitorul ce aşteaptă zece ani să i se publice o carte, carte ce îi este dată înapoi fără explicații.

Profesorul ieşise.

Rămas mască, lui Ian i se derulau în fața ochilor tot felul de fraze cu tentă aforistică, de genul: oamenii cunoscători ai propriilor limite, nu sunt tot timpul limitați; la noi, se lucrează cu tehnologie avansată, avansată de alții...

Ieşi glonț din sală, fără să răspundă salutului femei de la uşă, uitându-se urât la portar, hotărât să nu mai calce pe acolo, dar înghesuiala de pe stradă, aşteptatul vehiculului subpământean şi o ceartă nejustificată cu mătuşa Ema îl mai înmuiară.

Când ajunse în camera de la demisol, luă masa cu femeia şi se apucă să citească ziarul cumpărat din chioşcul de la colț, ocupație ce îl ducea, fără intermediere, la prelegerile lui Horstik.

Răsfoi cursurile toată noaptea, adormind între hârţoage.

Dimineaţa, capul îi vâjâia de frânturi de fraze, gen: "mai mult se spune ce se face, decât se face ce se spune", "împreună cu alţi miniştri, ministrul sănătăţii vrea să întinerească populaţia micşorând media de vârstă", "pentru a nu fi uitate, legile trebuie rescrise", "neputând imita întocmai propriile-i erori, istoria face altele şi mai mari" sau "pentru a fi prost, nu trebuie să fii neapărat frumos".

De durerea de cap îşi aminti abia în staţia din subteran, unde, din megafoane, se lătra o emisiune de umor al gardienilor. Îl scârbeau formulările tip "Staţi acasă! Venim şi noi săptămâna viitoare", "Noi propunem să fie băgaţi la răcoare şi cei care fură" sau urările de tipul "Şi azi, şeful gardienilor vă doreşte să nu fiţi prinşi!".

În următoarele zile, profesorul tratã tema demagogiei, exemplificând cu frânturi din ziare. Ministerul de exterior îi îndemna pe oamenii primitivi să nu iasă afară din grădinile zoologice, că e curent şi pot răci, sau afirma că, în trecut, nu am putut şti cât se minte în ţinuturile androizilor, dar, măcar acum, ştim cât de mult se minte în ţinuturile supuse deşertificării. Într-un ziar, conducătorii îşi exprimau opinia "fie în nume propriu, fie în numele lor". Ministrul sănătăţii era citat cu trei bizarerii: "Se nasc zilnic oameni deştepţi, dar de valoare", "Pe cine nu laşi să moară, nu te plăteşte" şi „Nimic fără bani".

Repetând la infinit proverbul, potrivit căruia "capul descoperit, sabia nu-l taie", bisericile propuneau "şi mai multe investiţii de suflet" în conturile ei.

Ministrul apărării, împreună cu toţi terraformatorii săi, susţinea că va aduce generalul la particular, apoi se va ocupa de particular şi gradele inferioare, iar preşedintele celor 120, nemulţumit că, atunci când vorbeşte, toată lumea are dreptate şi nu poate avea un dialog sincer, ameninţa că va dialoga singur.

Tot el se adresa publicului, spunând că săracii sunt electoratul lui şi va face în aşa fel, încât să fie tot mai mulţi, urându-le un An Nou plin, mai mult în semnificaţii, indicându-le să nu se mai îmbete cu apă rece, acum, când le-a dat apă caldă.

Ministrul finanţelor propunea ca discurile de sticlă, folosite pe post de monede de schimb, să fie mai mici, în sensul că averile să nu se mai împartă la săraci, ci cu toţii să-şi împartă averile la propria greutate, iar ministrul muncii, protecţiei sociale şi deşertificării afirma că oamenii, neavând de niciunele, sunt nevoiţi să-şi cumpere, în fiecare zi, aşa ceva. Un gazetar afirma că nu se prinde nimic de conducători, aceştia fiind imuni.

La sfârşit, sala fu în delir. Hohotele de râs se auzeau până în stradă.

Concluzia mai multor cursuri de acest fel era că politica nu se face aşa, conducătorii discreditând mass-media, făcând publicul să nu mai înţeleagă nimic. Afirmaţii potrivit cărora se poate pune capăt criminalităţii omorându-i pe toţi sau inepţii despre proasta înţelegere a celor deştepţi şi buna înţelegere a proştilor nu îşi aveau locul.

"Să întindem o mână sărmanului popor, poate ne dă şi nouă ceva!", era o ironie ce leza demnitatea tuturor, la fel ca afirmaţia potrivit căreia, atunci când şi-a câştigat dreptul de a gândi la orice, poporul nu a înţeles că, de fapt, şi-a câştigat dreptul de a nu se gândi la nimic.

Ian era nervos că nu dispare şi era cuprins de lehamite să-i mai urmărească pe ceilalţi.

Prelegerile îşi urmară curgerea, săptămâni de-a rândul, fără să se petreacă nimic, nici cu el, nici cu mătuşa Ema, nici cu alţii.

Trecură nouă luni încheiate, iar ziarele abordau tot mai des ideea unei invazii iminente a grupurilor de activişti antideşertificare şi sinistraţi scăpaţi de trecerea râurilor de informaţii.

Când Ian începu să obosească şi să se plictisească de cele mai năstruşnice zbenguieli ale minții profesorului, gândindu-se serios să abandoneze cursul ce nu se termina niciodată, se întâmplă un lucru surprinzător; printre ceilalți auditori, la sfârşitul unei zile, o zări pe Angela Noistec.

Se dezmetici repede, repezindu-se să-şi facă loc cu coatele, prin mulțime, până la ea.

— Angela, te rog! o apucă el de mâneca rochiei. Stai!

Uimită, femeia rămase pe loc până se goli sala şi s-a întoarse spre Ian şi mătuşa Ema.

Deşi, în eventualitatea în care ar fi găsit-o pe colegă, astronautul îşi pregătise cu grijă tirada, până la cel mai mic amănunt, nu reuşi să scoată nici un cuvânt; ceva îl strângea de gât.

— Da? întrebă Angela.

Ian începu să-i povestească, cu lux de amănunte, ce se întâmplase de când căzuseră pe peronul gării, intoxicați cu alcitrar clorotic, dar se opri brusc, înțelegând că, sub influența telepatică a mătuşii, îi vorbea în limba oamenilor locului.

Fără să pună vreo întrebare, fără să ceară vreo lămurire, astronauta se întoarse, brusc, şi se îndepărtă, dispărând într-un plan paralel, cu câțiva metri înainte de a ajunge la uşă.

Ian trecu şi el prin acel loc, dar văzu că nu se întâmplă nimic.

— Ce-a fost asta?

— Despre ce vorbeşti? întrebă mătuşa Ema.

— Angela. N-ai văzut-o?

— Nu.

— Trebuia să-mi închipui, spuse Ian. Pentru a audia cursul, trebuia să ştie limba. A fost o iluzie.

Tot mai convins că dispariţiile erau vorbe goale, a doua zi se trezi şi îşi făcu programul de dimineață, cuprins de o veselie nejustificată.

Împreună cu Amalia Standvic, coborî în subteran, se urcă în vehicul, pentru a merge la sala de curs, dar nu mai ajunse niciodată acolo. Dispăru, nimerind într-un părculeț al oraşului, în mijlocul unui schimb de focuri de armă.

Când fu arestat şi bătut bine cu picioarele şi paturile pistoalelor automate, văzu că dispare din nou.

Mirat, speriat, cu faţa şiroind de sânge, Ian se ridică de jos şi privi în jur. Când privirea începeţoşată i se mai limpezi, îşi dădu seama că se găseşte în mijlocul unei câmpii vaste.

La o masă, încărcată cu mâncăruri nemaivăzute şi sticle pline cu lichide viu colorate, erau aşezaţi cei ce păreau a fi conducătorii locului. Alte zeci de militari, proţăpiţi în picioare, îi păzeau pe primii.

Nu înţelegea de ce trebuia ca unii să fie păziţi şi la masă, dar nici nu-şi bătu prea mult capul cu asta.

Cu toţii se uitau la astronaut ca la o apariţie de pe altă lume, ceea ce, într-un fel, chiar era.

XXII

— Eu sunt Cris Fontan, unul dintre conducătorii a tot ce a mai rămas dintr-o revoluție antideşertificare, spuse un mesean.

— Am auzit, spuse Ian, mirat că încă mai vorbea cea mai răspândită limbă din grădinile zoologice. Voi trebuia să invadați capitala.

— N-a mai fost nevoie. Am fost învinşi. Nişte tâmpiți s-au apucat să distrugă releele televiziunilor, tulburând ordinea spațio-temporală prestabilită. Un război nu poate fi câştigat decât informațional.

— Aici, în câmpie, v-ați găsit să luați masa? De acolo, dinspre munți, un obuz vă poate face praf. De dincolo, dinspre întinderea vastă de pământ, ce pare infinită, sau dinspre păduri, pot veni râuri gânditoare.

— Nu suntem pe Pământ, spuse Fontan. Ne găsim într-una dintre navele noastre cosmice. Aici, nu avem râuri gânditoare.

— E un spațiu virtual?

— Nu. Ne găsim într-un spațiu real, creat artificial. Nava noastră are formă de hiperboloid turtit, cu motoarele plasate în față, şi poate duce aproape un milion de oameni. Aici e interiorul hiperboloidului, spațiu de deconectare, destindere şi relaxare. Munții, pădurile şi cerul, ce se întind la orizont, dincolo de câmpie, sunt simple holograme, o butaforie electronică foarte bine realizată.

— Am impresia că totul se află la mare distanță. Ce faceți aici?! se miră Ian.

— Ne mai învârtim un timp în jurul planetei, să vedem cum decurg ostilitățile, dar oricare ar fi rezultatul finalului revoluției, suntem nevoiți să plecăm. Neavând nici un viitor, o rupem cu trecutul. Îți vine să-ți iei lumea-n cap. Ce, asta-i lume?! Pădurea metalică se întinde tot mai repede.

— Asta înseamnă că a avut dreptate mătușa Ema când a spus că voi ajunge pe o navă cosmică.

— Venind de unde? întrebă Cris.

— Din capitala spațiilor virtuale, numite și grădini zoologice.

— Te-au ajutat cei 120 de conducători ai androizilor?

— Nu. Eu am dispărut de la seminarul unui profesor de socio-politică, unul David Horstik.

Ian povesti, cât putu de succint, cum ieșise dintr-o comă produsă de alcitrar clorotic, cum scăpase de terraformatorii disimulați în imagini, cum se înscrisese la cursuri, cum le frecventase și cum, la un moment dat, dispăruse, apărând acolo.

Auzindu-l, ce prezenți se prăpădeau de râs.

Cris Fontan îl lovi cu dosul palmei, peste față, pe cel ce se afla în spatele lui, aruncându-l cât colo, făcându-i și pe ceilalți să-și înghită veselia.

— Are dreptate, spuse când se făcu liniște, profesorul Horstik există și se dispare de la seminariile lui. În tinerețe, le-am frecventat și eu. Sunt un fel de seminarii mai mult inițiatice decât socio-politice. Am fost dus acolo de un șef al trupelor antideșertificare. Nu se dispare așa ușor. Nu am reușit să dispar. Nici nu am vrut. Cred că asta s-a datorat și crizei, venită între timp.

— Ce criză? întrebă Ian.

— Pe vremea aceea, când eram mai tânăr și frecventam cursuri din astea, pe toată suprafața Pământului, s-a declarat criză. Criză economică, socială, politică, nu știu, o criză globală, ori-

cum. Norocul meu a fost că mi s-a emis o diplomă de sociolog. Asta m-a ajutat să reuşesc pe drumul literaturii, să devin un fel de poet al naţiunii. Fiind foarte cunoscut, într-o bună zi, am reuşit să mă angajez scriptolog la primărie. Vorba vine „angajat"; am lucrat fără bani. M-a chemat primarul la el, la palat, şi mi-a spus că are nevoie de un tânăr talentat, de nădejde, care să demareze scrierea unei serii de cronici. M-am declarat de acord. "Ştii, mi-a spus primarul, mai cârpesc colo, mai iau de colo, mai pun colo, bugetul e aproape zero. Ne împrumutăm ca să trăim bine şi, în concluzie, nu pot să-ţi ofer decât o masă pe zi. Când pleci în documentare, ţi-o dau sub formă de bonuri de masă neimpozitabile." "Bine, l-am întrebat, dar cu băutura cum rămâne?" „Ştii, mi-a răspuns, e criză unanim recunoscută, iar sticla cu alcitrar va trebui să ţi-o cumperi. Mâncarea e necesitate, iar băutura o plăcere la care va trebui să renunţi sau s-o înlocuiesti cu plăcerea mult mai înaltă de a scrie cronici şi osnale la adresa-mi. Nu pot să-ţi plătesc şi obişnuita sticlă cu băutură." „Nu merge aşa. Uiţi că vorbeşti cu una dintre celebrităţile oraşului. Consiliul tău local nu ştie că, pentru a face economie, trebuie să ai foarte mulţi bani? Mai bine renunţ la masa zilnică, decât la butelia zilnică de alcitrar clorotic. Când lumea e în criză, omul mai repede renunţă la necesităţi decât la plăceri. Acestea îi mai rămân. Când sărăcesc, popoarele înalţă catedrale, nu cultivă cereale. Oricând, oriunde, mâncarea e fudulie, băutura-i temelie. Mai ales atunci când te poţi îmbolnăvi de ficat, la fel de bine, din cauza băuturii sau a alimentelor cu o deosebită încărcătură şi combinaţie de E-uri. Când a reuşit să legifereze o «taxă pe viciu», un ministru al sănătăţii, medicinei, familiei sau cum i-o mai fi spunând, a jubilat. Acum, actuala alianţă de guvernare de stânga şi mai puţin stânga jubilează la rându-i; specularea viciului altuia şi accizarea la bău-

tură şi tutun e deosebit de benefică şi poate aduce bani pentru diverse alegeri. Cei cu taxa de viciu pot să mai stea şi pe margine. Dacă vor să introducă măsuri discriminatorii, cum sunt compensările cu 90% a rețetelor celor cu pensii mici, să binevoiască să bage mâna în banii medicilor, concretizați în fondul de sănătate, care numai de solidaritate nu e. Prostia a fost eradicată şi au rămas în viață adepții prostiei. Începi să prețuieşti viața abia când se scumpeşte. Fie viața cât de rea, e mai bună-n țara mea. Bogăția nu te face om; doar ideea de bogăție. Neavând nici un viitor, s-o rupem cu trecutul!", m-am încins. "Bine, scrie toate astea ca şi cum eu le-aş fi spus! a mormăit el."

— Şi?

— M-am angajat, spuse conducătorul.

— Fără salariu?

— Fără. În cazul unui refuz, nu se iese viu din palatul primarului. M-au scăpat cei din forțele antideşertificare de el.

— Cred că individul e spion, spuse un alt subaltern, arătând spre Ian. Vă face să-i povestiți lucruri intime, care nu se spun. Nu se dispare aşa uşor, iar dacă se dispare, nu se apare pe nava noastră.

— Asta hotărăşti tu? se supără Fontan. Ce să spioneze aici? Nici mutră de terorist n-are. Unde să-l bagăm?

— Să-l băgăm la arest, sugeră subalternul.

— De ce?!

— Să ne lăudăm la conducere că am prins un spion.

Palma peste ochi, primită de la comandant, îl făcu pe cel de-al doilea subaltern să sară de pe scaun şi să amuțească în poziție de drepți.

— Noi suntem conducerea, spuse Cris Fontan. E rău atunci când un conducător începe să se creadă centrul Pământului, dar, când şi ultimul pârlit începe să se creadă aşa, e catastrofal.

— Nu-ți prea iubeşti subalternii, spuse Ian.

— Nici ei pe mine. Nu sunt de-al lor. Sunt unul dintre călătorii spațiali eşuați pe acest Pământ şi scăpați cu greu din ghearele râurilor gânditoare. Am fost aproape un milion. Nu ştiu ce s-a întâmplat cu ceilalți; planeta asta e imensă. Am coborât cu sute de navete spațiale, dar nu ne-a reuşit colonizarea. Cine s-ar fi gândit că vom da peste râuri gânditoare?

— Şi?

— Şi am rămas pe planeta asta, spuse Fontan. Am hoinărit un timp, apoi, de nevoie, m-am băgat, cum am povestit, în trupele locale de luptă antideşertificare. Întâi m-am făcut sociolog, apoi am devenit poet de curte, cum am spus, la primar. N-am prea avut vocație. Insurgenții m-au salvat şi m-au făcut comandant, iar eu, drept mulțumire, le-am promis că îi ajut să pună mâna pe nava mea, aflată în afara atmosferei terestre, de unde am venit cu naveta. Mi-au spus că nu prea au ei ce face cu o navă cosmică aşa mare, că nu au personal calificat să o deservească, că au navele lor proprii de luptă, mai mici şi mai eficiente, că au probleme mult mai grave pe Pământ. M-au trimis la cursurile lui Horstik cu gândul să mă infiltreze ca spion în Primărie.

— Am vizionat şi eu un episod asemănător, undeva, la marginea satului Imeru dintr-o grădină zoologică, spuse Ian. În final, astronautul venit cu naveta, a fost luat de râuri şi dus la Oceanul-Sintetizor, spre a fi descompus şi analizat. Numele Sue, Ana, îți spun ceva?

— E imposibil să ții minte două nume dintr-un milion. Nici nu cred că erau ai noştri, dar aşa am pățit şi noi; ne-au adunat râurile gânditoare. Ne-am lovit de lucruri pe care nu le înțelegem.

— Nu ai căutat să te întâneşti cu ceilalți? întrebă Ian.

— Ba da, dar nu am găsit pe nimeni.

— Nava putea să plece între timp.

— Putea, că majoritatea echipajului a rămas la posturi, dar au primit ordin să aştepte, spuse comandantul. Când am obținut aprobare pentru o masivă teleportare psihică din partea celor 120 de conducători, fie-le numele în veci slăvit, am venit aici cu trupele de luptători antideşertizare. Mai bătrâni, ca şi mine, cei din echipaj sunt, cu toții, aici. Mai facem două teleportări masive, apoi plecăm.

— Ce interes ar avea cei 120 să dea aprobări duşmanilor?

— Ca peste tot, interese materiale. Dacă le duci o cantitate de nisip prelucrat, obții orice vrei.

— Unde vreți să plecați? întrebă astronautul.

— Unde vedem cu ochii. Poate găsim o planetă ca asta.

— Planeta de unde vin eu este foarte asemănătoare.

— De unde vii?! se miră Fontan.

— De pe un alt Pământ, foarte asemănător cu acesta, aflat în extincție, dar din cu totul alte motive. Dacă mă iei şi pe mine, îți dau coordonatele. Nava lenticulară cu care am venit a eşuat în pădurile metalice.

— Deşi semănăm, simt că există multe deosebiri între noi. De exemplu, dacă mă concentrez, aud la tine un sigur fel de bătăi ale inimii, ceea ce denotă faptul că aveți un sistem circulator sanguin mult simplificat, cu o singură pompă. Nu eşti de-al nostru.

— Şi a nimerit greşit, se băgă în vorbă subalternul care luase palma peste ochi, riscând să mai ia una.

Cris Fondan se întoarse şi se mulțumi să arunce priviri urâte. Speriat, Ian îşi mută privirile de la unul la altul, neînțelegând comportamentul aberant, şi le aținti asupra unei farfurii. Fără să mai ceară voie, se aşeză pe un scaun, luă o bucată de carne şi o înfulecă pe loc. Cu aceeaşi repeziciune, mai înghiți trei bucăți, apoi se şterse de grăsime pe mâini şi pe la gură, bând direct dintr-o sticlă un lichid albastru şi cam leşios.

— Să mă scuzi că nu te-am invitat la masă, spuse comandantul.

— Tu să mă scuzi că m-am băgat neinvitat în mâncarea voastră.

— E greşeala mea. Pe moment, s-a umflat militarul din mine. Dacă ostilităţile n-ar fi fost pe sfârşite, ai fi fost deja mort. De acum încolo, va trebui să reclădim încrederea.

— Da, dar asta nu se reclădeşte pe ruinele neîncrederii, spuse Ian.

— Aşa-i. Uitasem că ai frecventat cursurile lui Horstik. Încrederea e o investiţie de suflet. Într-o societate bazată pe capital, orice investiţie e salutară, dar trebuie să existe şi o contrapondere; fără comunişti, capitaliştii se plictisesc.

— Da, dar se plictisesc concurând între ei, spuse Ian, înghiţind încă o bucată de carne.

— Da, dar concurenţa porneşte de la o minimă egalitate de şanse, ceea ce, aici, pe acest Pământ, nu prea e valabil, spuse Cris.

— Deşi nu ai reuşit să dispari, se cunoaşte şi la tine faptul că ai frecventat cursurile socio-politice ale lui David Horstik. Totuşi, nu înţeleg, aţi fost învinşi din cauza unor tulburenţe spaţio-temporale sau aţi fugit pentru că pădurea metalică tinde să se întindă pe toată suprafaţa Pământului?!

— Cauza imediată a pierderii războiului este perturbarea continuumului spaţiu-timp. Fluctuaţiile sunt foarte greu de controlat. Oamenii noştri de ştiinţă mai lucrează la stabilizarea trecerii timpului. Necazul e că savanţii sunt interesaţi doar de ceea ce fac, iar eu sunt interesat doar de ceea ce fac ei. Se mişcă foarte greu. Nu cu mult timp în urmă, am trimis o echipă în trecut, să fure un dispozitiv energetic. Ce crezi că s-a întâmplat?

— Ce? întrebă Ian.

— Echipa a rămas blocată în trecut.

— Şi?!

— Şi nimic, spuse Fontan. Au trecut cele cateva mii de ani până la apariţia noastră, iar arheologii unei grădini zoologice au găsit o casetă realizată în acele timpuri cu membri echipei trimise de mine. Ameninţaţi de cine ştie ce pericole sau prinşi în ghearele timpului, cei patru membri ai echipei s-au filmat între ei, să lase ceva în urmă, peste milenii. În condiţiile în care viitorul este perturbat, avem alte condiţii de mediu, iar evoluţia celor patru, trei bărbaţi şi o femeie, e mai mult sau mai puţin aproximativă. Femeia, un ilustru fizician, ajunge, în noile condiţii spaţio-temporale, asistenta depersonalizată a unui profesor egocentric. Un colonel de aviaţie, inteligent şi bun strateg, a ajuns un indolent cadru militar în retragere, locuind într-o barcă, andocată într-un port. Un istoric şi ilustru paleontolog, bun cunoscător al multor limbi străvechi, s-a regăsit în prezent ca un mărunt profesor de engleză la emigranţi. Nesuferind perturbaţii spaţio-temporale majore, ultimul membru al echipei, un foarte bun executant, devine ce a fost, un militar depersonalizat. Nişte rataţi. Ideea e că trecerea timpului ideal, cel livresc, când e creat de scenarist, produce eroi. Trecerea timpului real, rareori face asta; tendinţa acesteia e mai mult de a crea nulităţi, o masă omogenă din care valorile ies în două moduri: adevărate, adică cele care au reuşit să se înalţe deasupra propriei condiţii, şi false, adică cele care au fost minţite că şi-au depăşit condiţia.

— Aşa merg lucrurile, implacabil. Dintr-o parte în alta, timpul curge inexorabil. Cum curge timpul, ne consolăm cu gândul că nu ar putea fi nicicum altfel. Uneori, ne trezim cu speranţa într-un viitor mai bun. Cu toţii simţim, chiar şi pentru o secundă, mirosul libertaţii. Fiecare face ce vrea. Se formează şi se destramă asociaţii. Se coagulează şi se diluează grupuri de interese. Unii se găsesc în anumite organizaţii, alţii în altele; totul e atomizat. Unii se găsesc în anumite dicţionare, alţii în

altele. Totul e pe simpatii şi interese. Fiecare vrea să impună celuilalt punctul sau imuabil de vedere. Aşa cum destinul membrilor echipei tale a luat-o în altă direcţie decât cea aşteptată, destinul omenirii o ia şi el, la întâmplare, fără ţintă, pe câmp. În condiţiile date, cei care încă mai dictează, o fac cum se pricep ei mai bine. Unii gândesc trecerea timpului într-o limbă, alţii în alta. E trendy aşa, dar le iese un fâs. Unii o aduc la densitatea plumbului şi ne rănesc, dând cu ea după noi, alţii se inspiră din literatura cine ştie căror popoare, îmbrăcând-o la second-hand. Cert este că, dacă te aştepţi ca existenţa noastră să fie de un onirism organizat, de perspectivă, acesta nu e decât amalgam delirant. Timpul trece oricum. Noi, nu. Atunci, stai în cumpănă şi gândeşti, ce rost mai are să mobilizezi atâţia savanţi şi să trimiţi echipe în călătorii temporale? Răspunsul ţine de facilitatea demersului. Ce rost are să te chinui? Mergi cu ce ai, în timpul meschin ce ţi s-a dat! Noi am inventat sintagme de tipul "merge şi-aşa", "merge oricum", "merge cu orice preţ" sau "merge cu oricine". Merge şi-aşa, adică prost. Merge oricum, adică în orice condiţii. Merge cu orice preţ, adică doar să meargă. Merge cu oricine, adică şi cu oameni de ştiinţă pe care i-a ocolit harul şi i-a tamponat ambiţia şi obrăznicia. Mai ales că, în ultimul timp, aceştia, atâţia câţi mai sunt, s-au îndepărtat destul de mult de ştiinţă. N-au ştiut de la început ce e aceasta sau i-a părăsit imaginaţia? Cine stie? Cert este că peisajul cercetării ştiinţifice a scăpat de sub control şi a luat-o după cei care şi-au propus să strige mai tare. Acest strigăt disperat s-a concretizat într-un haos de nedescris: weblog-uri şi reviste pe hârtie sau on-line foarte repede trecătoare, cluburi pe Internet, create pe criteriul simplei prezenţe, coterii de o clipă, premii fără nici o valoare morală etc. De frica rachetelor şi călătoriilor în timp, novatorii cu orice preţ au dat în partea cealaltă, a mimetismului. S-a mers pe schimbarea tema-

ticii, nicidecum pe îmbunătățirea stilului sau îmbinarea ideilor vechi în idei noi. Prezența elementului tehnico-științific nu este suficientă, dar este necesară. Nu poți face lucrurile doar cu zâne, spiriduși sau gnomi. Îți sunt necesare și câteva elemente științifice, măcar de formă. Aici intervine imaginația; elementele de știință trebuie să fie fantastice; originale și fantastice, negândite de altcineva. În rest, totul e text; sau ar trebui să fie. Din păcate, am întâlnit teoreticieni de ocazie, care încurajează forma ca fond. Puțin îi doare pe ei dacă tot ce promovează e știință sau nu. Are cercetarea formele imaginarului? Atunci merge. Nu are rost să-și bată ei capul. Ambalajul contează. După mai mulți ani, se constată că pleiada de "neica nimeni" îngroașă rândurile inginerilor, medicilor, profesorilor sau ciberneticienilor fără vocație, iar noi începem să ne întoarcem la valorile clasicizate de trecerea timpului. Fenomenul e ciclic; avem medici, ingineri, redactori sau profesori, care se cred cercetători. Toți vor să fie oameni de știință doar ca să câștige mai bine. Nimeni nu întreabă, de ce? Sclavii prezentului și ai încurajărilor de circumstanță, toți se întreabă "Cum facem?". Pe nici unul nu îl interesează evoluția lui ulterioară. Mințindu-se că sunt buni, nu le vine deloc comod când le spui că se autoamăgesc. Vor să fie înainte de a deveni. Și ce frumos îi mint mentorii lor! Și cât de interesat! Privită din orice fel de viitor, cercetarea actuală este într-o continuă antichitate. Antichitatea în care a eșuat, în timp, echipa ta. Prin ceea ce a făcut, aceasta a schimbat continuum-ul spațio-temporal al lucrurilor, iar o eventuală altă evoluție reală va da o pleiadă de profesori, de emigranți, secretare tarate, agricultori la poliție, colonei în bărci, vânzători de vopsele, redactori la rubrica diverse, chirurgi sau vânzători de tehnică de calcul. Ăsta e un alt fel de Pământ; o structură paralelă.

— E ceva în ceea ce spui și sunt complet de acord. Orice eli-

mini din organism, prostia rămâne.

— Da, dar, pentru a deveni celebru, trebuie să fii consecvent, spuse Ian. Consecvent în a nu face nimic în sensul ăsta. Cred că e prea multă invidie. Invidia este drogul care nu costă nimic, dar care te poate costa viața.

— Ai idee ce cauți pe aici?

— Inițial, am căutat colega cu care am eşuat pe acest Pământ, dar am încetat să cred că o voi mai găsi.

— Orice e posibil până se întâmplă, spuse Cris Fontan. Până atunci, va trebui să te adaptezi la lumea noastră. Nu ai de ales; trebuie să trăieşti aici. Nu m-am mai distrat aşa de la începutul Revoluției. Simt că mă îngraş. Nu-mi trebuie salariu mărit, nu-mi trebuie salam ieftin, nu-mi trebuie nimic. Eşti dulce, domnule! Vino să te pup!

Îl prinse pe Ian în brațe şi îl sărută pe amândoi obrajii, bătându-l frățeşte pe spate.

Izbit de mirosul dezagrabil de alcool, emanat de comandant, Ian ținea capul într-o parte, privindu-i pe cei dimprejur, pe rând, contrariat şi speriat totodată, nemaiînțelegând nimic.

Se lăsă o liniște de mormânt, iar când explodă bomba, toți cei prezenți se împrăştiară, bucăți însângerate, amestecate cu pământ, pe toată câmpia.

Doar Ian Nicer se adună din fragmente disparate, într-un nou întreg, şi o luă la fugă, nici el neştiind încotro.

Câțiva organizatori ai atentatului îl alergară până îl obosiră, îl prinseră, îl dezbrăcară şi îl introduseră într-una dintre capsulele de menținere a parametrilor fiziologici în limite normale. Urcară capsula într-un autovehicul şi o duseră la nivelul 4 al navei, care funcționa ca spital de urgență.

Îi introduseră un program la întâmplare şi părăsiră incinta.

XXIII

Programul începu din momentul în care, cuprins de o veselie nejustificată, Ian Nicer coborî în subteran, împreună cu Amalia Standvic, pentru a se urca în vehicul şi a merge la sala de curs a profesorului David Horstik, unde nu mai avea să ajungă vreodată.

Dispăru din nou, nimerind, singur, într-un părculeţ al oraşului, dar nu în mijlocul unui schimb de focuri, aşa cum ştia că i se întâmplase prima dată.

O luă la întâmplare pe alei, iar când fu arestat, nu mai fu bătut cu bestialitate, cu picioarele şi paturile armelor, de nişte insurgenţi nebuni.

Mirat, speriat, văzu că nu dispare din nou, ci este condus spre o clădire impunătoare. Fu plimbat de escortă pe culoarele întortocheate ale acesteia şi, în final, fu împins într-o încăpere imensă.

În spatele unui birou, la mai multe zeci de metri de uşă, se găsea un individ şters, îmbrăcat într-o uniformă ciudată, cu multe zorzoane.

— Vă rog să-mi prezentaţi actele! spuse birocratul.

Instinctiv, Ian duse mâna la buzunarul din spate al hainei şi scoase un portofel. Nu ştia că se află aşa ceva, exact acolo. Scoase o carte de identitate, o întoarse pe toate feţele, dar nu apucă să o cerceteze mai bine; birocratul îi făcea semn să i-o dea.

Străbătu cele câteva zeci de metri şi, la un semn al individului de la birou, se întoarse înapoi, lângă uşă. Închise portofelul şi îl puse la loc, în acelaşi buzunar.

— Acest act de identitate nu e valabil, spuse salariatul, învârtind dreptunghiul de plastic pe degete şi cercetându-l pe ambele feţe, în mod repetat. Oraşul Heriks, unde v-aţi născut, nu există încă.

— Cum adică?! Sugeraţi că vin din viitor, că oraşul naşterii mele n-a fost încă edificat?

— Nu sugerez nimic. Nu intră în fişa postului să sugerez eu ceva. Afirm.

— Afirmaţi degeaba, se enervă Ian. Nu aveţi cum şti ce se va întâmpla în viitor.

— Ba avem. Planul de sistematizare e întocmit pentru câteva mii de ani, de acum încolo.

— Nu vorbim de planul de sistematizare al unuia sau altuia dintre oraşe, ci de firul temporal.

— Nu mă înveţi dumneata ce să vorbesc, se enervă birocratul.

— Nu cred că acea carte de identitate cuprinde datele mele. Nu am avut timp să mă uit. Haina asta, în care se găsea portofelul, mi-e străină. Am primit costumul de la Ema Standvic, care era infirmieră, cu rol de a-mi face injecţii de dezintoxicare, după ce am inhalat, involuntar, alcitrar clorotic. A încercat să mă ajute să dispar şi să ajung pe nava mea. Eu ştiu că aceasta s-a făcut praf. Nu puteam să ajung decât pe o altă navă, a unor trupe antideşertizare. Cine ştie? E posibil ca totul să nu fie decât un vis, iar eu să fiu, în continuare, într-o capsulă de menţinere a funcţiilor vitale în valori normale ale parametrilor medicali. Injecţiile mătuşii Ema aveau, poate, rolul şi de a mă scăpa de percepţia unor imagini foarte veridice, menite să-mi sugereze o altă realitate. Înainte de a ajunge în această încăpere, am fost bătut crunt de nişte insurgenţi. Am nimerit drept în mijlocul unui schimb de focuri. Activiştii antideşertizare au format o adevărată armată. Au fost înarmaţi şi sinistraţii re-

zultați în urma distrugerii satelor, la trecerea râurilor de informații. E un haos care se va întinde până dincolo, în lumea oamenilor adevărați, construiți pe bază de siliciu. Nimeni nu mai deține controlul.

— Liniștește-te! Nu te bate nimeni. Deținem controlul absolut. Terraformatorii noștri de opinie, cei care te-au adus aici, au grijă de tot.

— Mă bucur că nu sunt tratat cu ostilitate, spuse Ian. La început, orbită de idei preconcepute și de sentimente contradictorii, și Amalia Standvic m-a perceput ca pe un om primitiv din spațiile virtuale. A crezut că sunt una dintre maimuțele care participă la deșertificare. Îmi amintesc de prima noastră întâlnire, la ea, în grădină. Nici nu am atins-o. Nici n-aș fi avut cum. Nu mă încingeam deloc. Am lăsat-o să mă dezbrace. Când m-a văzut, s-a speriat de moarte. A făcut un efort supraomenesc, dar nu mă încingeam. Cu toate că privirea ei are proprietăți hipertermiante normale, n-a reușit nimic. A crezut că sunt un animal, cum se văd în cărți poze de ființe, din astea, primitive. A crezut că nu sunt un bărbat în adevăratul sens al cuvântului, ci un mascul al unei specii dispărute de hominide inferioare. Mulți nici n-au citit despre acestea. Eu am răsfoit mai multe enciclopedii. Nimeni nu vrea să creadă că sunt din altă parte, un extraterestru, că nava mea a eșuat în încercarea de a asoliza aici. Am povestit, oricui a vrut să mă asculte, cum m-am făcut astronaut, cum am plecat în expediție, descriind zborul și minunatele peisaje interstelare. Și mătușii Ema i-am expus, cu lux de amănunte, căderea și drumul chinuitor prin jungla metalică. La impactul cu solul, m-am trezit la infirmerie, unde, pentru o gripă banală, am fost introdus într-o carcasă izolatoare. Pe navă, astfel de carcase funcționează ca niște medici totali, pun diagnosticul, administrează antibiotice, analgezice, antiinflamatoarele sau ce mai e nevoie, reglează programul

de somn sau de veghe. Această carcasă, cu proprietăți antişoc, m-a salvat. Nu am avut nici o rană. Am luat cele auzite ca pe o poveste frumoasă.

— Nu cred că e posibil aşa ceva. Cred că eşti terraformator scos la pensie. Terraformatorii de opinie sunt recunoscuți pentru imaginația cu care țes poveşti uluitoare. Ştim cu toții că oamenii superiori nu pot să zboare.

— Nu sunteți plătit să aveți păreri proprii.

— Nu e părerea mea, spuse funcționarul. Scrie aici.

— S-or fi purtat frumos cu mine din cauză că m-au luat drept terraformator.

— Nu. E felul lor de-a fi.

— Atunci, le mulțumesc, spuse astronautul. Sper ca imaginile să devină trecătoare. De când mi-au băgat în cap un dispozitiv electonic miniatural sau mi-au indus vreun virus informațional, nici eu nu mai ştiu ce vorbesc. Am ajuns să port dialoguri cu tot felul de fărâme de moarte. Spun cuvinte al căror sens nu-l cunosc. Am coşmaruri. Faptul că văd încă imagini în jurul meu e o consecință firească a faptului că nu m-am obişnuit cu implantul cranian. Cineva se distrează pe seama simțurilor mele. Mătuşa Ema spunea că dispozitivul mă ajută să văd lumea aşa cum e, să am o percepție pozitivă, obiectivă, asupra a tot ce se întâmplă într-o grădină zoologică sau un oraş, cum este acesta, iar eu văd lumea distorsionat.

— E înfiorător ce îmi povestiți. Nu se poate întâmpla aşa ceva în oraşul nostru. Terraformatorii nu se ocupă cu implanturile craniene.

— Atunci cine?!

Ian se apropie cu paşi repezi de birou, să vadă cu ochi lui, iar funcționarul, speriat, se ridică în picioare, îi făcu semn cu palma să se oprească şi îi spuse să se întoarcă la loc, lângă uşă, lucru pe care astronautul, resemnat, îl făcu.

— Ce aveți?

— Circulă o gripă urâtă prin oraş, spuse birocratul. Chiar dumneavoastră spuneați ceva în acest sens, că ați fost băgat într-o capsulă de supraviețuire pentru o gripă banală. Mă ia cu frig. Nici o gripă nu este banală. După ce pun mâna pe actele cuiva, mă spăl cu un dezinfectat puternic.

— A?!

— Deci, domnule Aceran...

— Pardon?! crezu Ian că nu aude bine.

— Ce?

— Ați zis Aceran?

— Da, întări funcționarul, Boris Aceran. Scrie pe cartela de identitate. Aveți şi poza. Sunteți amețit de tot. Nu ştiți nici cum vă cheamă.

— Mă cheamă Ian Nicer.

— Serios? Înseamnă că s-a comis o confuzie.

— Mai mult ca sigur, spuse astronautul.

— Dați-mi actul de identitate adevărat! ceru birocratul.

— Nu am.

— Ia stați!

Salariatul căută într-un catastif şi se opri cu degetul pe unul din numele trecute acolo.

— Ați făcut o şcoală de socio-politică la profesorul David Horstik?

— Da.

— Asta spune multe.

— Oare?! se miră Ian. De ce?

— Pentru că au fost abrogate toate legile vechiului regim, nefiind votate altele, vi s-au întocmit documente de bun cetățean şi vi s-a dat un spațiu, să puteți începe o activitate comercială. Se pare că e adevărat ce spuneți; sunteți extraterestru. S-a ținut cont de faptul că trăim pentru a munci, noi nu muncim pentru a trăi. Ce ați vrea să faceți?

— Dacă s-ar putea, aş vrea să mă întorc acasă, pe planeta mea.

— Nu se poate, spuse salariatul.

— Aşa mă gândeam şi eu.

— Ce afacere aţi vrea să porniţi?

— Mă gândesc să mă apuc de pictat, spuse Ian.

— Asta nu e afacere. E distracţie.

— Pot să deschid o galerie de artă şi să mă apuc eu însumi de pictat. Cu puţin efort, pot deveni un pictor celebru. Nu va fi greu de observat că, trecând drept artist străin, adică extraterestru, tablourile mi se pot vinde foarte bine. Dau interviuri plătite la televiziuni şi, dacă am puţin noroc, sunt primit chiar şi de preşedintele celor 120 de conducători ai planetei. Voi exersa mai multe limbi autohtone şi mă voi înţelege bine cu toată lumea. Dacă voi câştiga destul de mult, mă voi implica în activităţi din ce în ce mai diverse. Poate chiar şi în industria ecologică. Ia, gândiţi-vă la sloganul: „Cetăţeni, să construim o industrie mare, dar frumoasă, industria aerului curat!"

— S-a perimat acest îndemn, spuse birocratul. Uşor deformată de urechea şefului Pământului, conducătorul celor 120, fraza e totuşi adevărată; nu ştie nimeni cât de populată e sau, mă rog, va fi planeta. Tot ce ştim posedă încărcătura semantică a vorbelor profesorului David Horstik. Potrivit acestora: e mai uşor să veghezi pentru a nu se întâmpla nimic rău, decât să faci în aşa fel încât să se întâmple ceva bun, spuse birocratul, arătând spre portretul preşedintelui celor 120, aflat pe peretele din spatele său.

— Zâmbetul preşedintelui îmi aduce aminte de Angela. Acesta zâmbeşte la fel. Surâsul său enigmatic a început să mă obsedeze încă de la intrarea în această încăpere. Parcă visează cu ochii deschişi. Dacă voi reuşi să devin perfect integrat în această altă societate, pictor cu renume, om cu familie, mustăţi

şi mulţi copii, e posibil să înţeleg şi umorul proliferat de locuitorii acestei planete.

— Ce e aşa greu de înţeles?

— Nu înţeleg de ce este luat peste picior un tip atât de simpatic, cu fraze de tipul: "un conducător, fie că poate, fie că nu poate să-şi înghită poporul, tot la gastroenterologie ajunge", se aprinse Ian. Nu înţeleg de ce, după o operaţie de colecist, şeful celor 120 trebuie băgat într-un vehicul blindat, să nu se strice. Nu înţeleg de ce a trebuit să se afirme chirurgii, când l-au închis, prin a uita în el un glonte, o foarfecă, o pensă, ceva. Cum vine aia "după operaţie, şeful celor 120 şi-a reluat alimentaţia, dar poporul, nu."? Nu înţeleg de ce se afirmă prin gazete că, orice ai spune şi oricui, toată lumea de aici se simte jignită şi, ca ripostă la armata asta de ziarişti, trebuie să se înfiinţeze mai multe grade de ziarişti în armată. Nu înţeleg de ce e nevoie să se înfiinţeze un post de ministru al apărării poporului de el însuşi.

— Ca absolvent al cursurilor lui Horstik, ar trebui să fii familiarizat cu chestiile astea.

— Ştiu, dar acolo era puţin altfel. Acum, după tot ce s-a întâmplat cu mine, dispariţiile astea misterioase şi celelalte, nimic nu mi se pare a mai avea vreo anvergură cosmică, ci, mai degrabă, comică. Nereuşind să răspund la un număr aşa mare de întrebări, încep s-o iau razna. Încep să uit că am făcut cursuri de socio-politică la Universitate.

— Poţi renunţa la ideea unei vieţi tihnite, la pictură, mustăţi, nevastă şi mulţi copii pentru a te înscrie într-un serviciu secret, spuse funcţionarul. Am auzit că, în serviciile astea, se dispare.

— M-am săturat de dispariţii.

— Orice apariţie implică o dispariţie. Ca să fii undeva, într-un anumit moment, trebuie neapărat să nu fii în altă parte. Îţi pot emite o legitimaţie în cadrul F.O.T.

— Ce e asta? întrebă Ian.

— Forțele de orientare turistică. Vei putea să-ți faci relații la niveluri înalte ale Puterii. Vei putea preda cunoştintele socio-politice acumulate. Totul îți va fi favorabil. Uite, ai aici regulamentul şi codul de funcționare ale acestor „forțe"! Nu va trebui să te chinui, plimbându-te prin pădure, cu şevaletul sub braț, sau căutând să prinzi pe pânză vreun zâmbet obsedant. Vino mai aproape!

Ian făcu mai mulți paşi, până dincolo de mijlocul încăperii, când fu oprit.

— Ajunge. Nu te apropia prea mult!

Meticulos, birocratul scoase un aparat de fotografiat, îi reglă distanța, luminozitatea şi ceilalți parametri. Poza făcută astronautului extraterestru o lipi pe o legitimație, completă datele şi o puse într-o cutie, alături de o insignă, broşura regulamentului şi codul de funcționare a „forțelor de orientare turistică". Agăță cutia de vârful unei prăjini telescopice, din fibre de sticlă, şi o întinse spre astronaut. Acesta luă cutia şi o întoarse pe toate fețele; nu avea nici un chef s-o deschidă.

— Şi acum? Acum ce fac? întrebă Ian.

— Faci ce vrei. Eşti liber. Am terminat cu tine. Ți-am făcut de lucru. Poți pleca.

Birocratul se cufundă în actele sale, iar astronautul, văzând că nu mai e băgat în seamă, se întoarse, părăsi incinta şi o luă, la întâmplare, pe coridoare, blestemându-i pe terraformatorii care îl aduseseră până acolo şi îl lăsaseră singur.

Se opri, deschise cutia, cercetă cu atenție actele ce îi fuseseră emise şi le puse în buzunar.

— Faptul că la acest serviciu secret se dispare nu-mi mai creează o aşa accentuată stare de beatitudine, îşi spuse cu glas tare.

— Nu e vorba de nici o dispariție aici, auzi vocea unei femei.

Venind din spate, aceasta îl apucă de mână şi îl trase spre o uşă, intrând într-un hol imens, circular.

Uimit, Ian se întoarse şi o văzu pe Angela Noistec, îmbrăcată în uniforma temoizolatoare a navei, cu ghete uşoare în picioare şi armă laser pe umăr.

— De unde ai apărut? întrebă Ian.

— N-am apărut de niciunde. Am fost tot timpul aici.

— Aici, unde?!

— Aici, pe nava noastră, răspunse Angela. Te urmăresc de ceva vreme. Dintr-un motiv sau altul, n-am putut să te contactez. Ăştia au impresia că ne-am ţăcănit.

— E posibil. Eu nu mă găsesc pe nici o navă, ci pe culoarele capitalei spaţiilor virtuale ale oamenilor primitivi.

— Uită-te mai bine!

— Da, ai dreptate, spuse Ian. Nu am intrat aici.

— Ba da. Ăsta e holul circular al cabinelor echipajului. Priveşte hublourile! Vezi stelele?

— Chiar. Ce chestie!. Ne aflăm în hăul cosmic. Mă bucur că ne-am reîntâlnit. Te pierdusem. M-am intoxicat cu vapori de alcitrar clorotic şi am început să te percep ca pe o simplă imagine.

— Asta e din cauză că ai fost scos din capsula de supravieţuire la opt ore după ce m-au scos pe mine. Nu ai avut timp să-ţi revii, spuse femeia.

— Nici acum nu sunt sigur că mi-am revenit. Poate că am făcut doar un pas într-o nouă realitate.

— În principiu, cam asta afirmă şi psihiatri navei cosmice. Nu vor să accepte faptul că noi doi am trăit o experienţă comună, că avem aceleaşi amintiri. Până la un punct.

— Până în punctul în care Ema Standvic s-a apucat să-mi facă injecţii într-o cameră aseptizată, salonul unui spital de dezintoxicare sau cine ştie ce, spuse astronautul. Uite, costu-

mul ăsta, cravata, pantofii, cămaşa, le am de la ea. Mi-au făcut şi un implant la cap, să mă scape de imagini.

— Ce fel de implant?

— Cum ți-am spus, un implant cranian electronic, care să mă facă să văd lumea aşa cum e. Nu ştiu cine le permite să se joace cu simțurile oamenilor. S-au prins că am aşa ceva în cap?

— Cine? întrebă Angela.

— Medicii navei.

— Nu, nu au depistat aşa ceva.

— Atunci e o minciună sau a fost un implant ce induce o percepție pozitivă a tot ce există, dar numai într-o grădină zoologică, spuse Ian. Nu cred că e vorba de simțurile oamenilor, ci doar de perceperea obiectivă a tot ce există, iar ce există e haos total. Conducerea acelui Pământ e pe cale de a se dizolva. Din grupuri izolate de insurgenți, activişti antideşertizare, s-a format o adevărată armată. Au fost înarmați şi sinistrații rezultați în urma distrugerii satelor, la trecerea râurilor de informații. E un haos care se va întinde până dincolo, în lumea oamenilor adevărați, construiți pe bază de siliciu.

— Cum de eşti îmbrăcat aşa?

— Costumul îl am din capitala teritoriilor primatelor inferioare. Mi-au dat şi legitimație de membru F.O.T.

— Ce e asta? întrebă femeia.

— Forțele de Orientare Turistică.

— Ciudat. Asta e o intromisiune a imaginarului în real.

— Nu e nici o intromisiune, spuse Ian şi îi arătă legitimația. E un serviciu secret, după cum spunea birocratul primăriei. Presupun că, fiind un serviciu secret, nu e nevoie să port uniformă.

— Ce i-a făcut să-ți emită legitimație de agent secret? Ce specializare ai?

— Cred că specializare de sociolog.

Îi povesti cum îl dusese Amalia Standvic la cursurile de socio-politică ale profesorului David Horstik, unde exista posibilitatea să dispară, apoi îi povesti cum, până la urmă, dispăruse, apărând pe o navă cosmică a insurgenților antideșertizare în formă de hiperboloid turtit, menită să transporte un milion de refugiați de război. Totul i se păruse supranatural acolo, de la comportamentul aberant al lui Cris Fontan până la explozia din care supraviețuise numai el. În acest „spațiu real, creat artificial", explozia trebuie să fi fost doar un vis. Interiorul hiperboloidului, spațiu de deconectare, destindere și relaxare, cu munții, pădurile și cerul, ce se întindeau la orizont, dincolo de câmpie, era compus din simple holograme, o butaforie electronică foarte bine realizată.

— Să lăsăm poveștile, i-o tăie Angela. Ne presează timpul. Secundul ne așteaptă în cabina mea.

— Care secund? Secundul cui?

— Căpitanul secund al aerodinei noastre, Augusto Lish? După ce mi-am dat seama că ne aflăm pe navă și nu în altă parte, m-am hotărât să povestesc cuiva despre halucinația noastră comună. Cel mai indicat mi s-a părut secundul, care e și șeful nostru direct pe linie tehnică. L-am invitat în cușeta mea și i-am destăinuit tot ce ni s-a întâmplat pe falsul Pământ, rugându-l să ia legătura cu superiorii, să devieze traseul spre alt obiectiv. E singurul care are încredere în spusele noastre. Și el crede că noi doi aducem un avertisment demn de luat în seamă.

— Care noi?! se miră Ian.

— Eu și cu tine.

— Eu nu am averizat pe nimeni de nimic.

— Da, dar experiența noastră comună indică foarte clar faptul că nu are nici un rost să coborâm pe acest Pământ și să ne lovim de un nod al sistemului energetic de înaltă tensiune.

Ştim că există o rețea electrică aeriană, un înveliş de cabluri şi noduri invizibile, spuse Angela.

— Sunt sigur că am trăit viitorul şi ar fi bine să nu coborâm pe varianta de Pământ pe care o vom întâlni.

— Şi eu sunt sigură. Fiecare duce cu el un pachet de informații, iar noi doi ducem acelaşi pachet.

În drum spre cabina Angelei Noistec, observară mişcări de trupe, dar nici unul dintre purtătorii de arme nu era îmbrăcat în uniforma echipajului navei. Înarmați până în dinți, soldații purtau pe ei nişte uniforme ciudate, combinații între designul Evului Mediu pământean, cu nuanțe coloristice de maro, verde şi galben, art deco, cu desene zigzagate, aplicate, până la genunchi, pe indispensabilii bufanți, vârâți în nişte cisme butucănoase. Mulți se ascunseseră în cabinele din jur şi stăteau la pândă, cu trapele deschise; în interiorul acestora, Ian şi Angela vedeau ochi scânteietori, plini de ură, şi țevi de puşcă îndreptate spre ei.

Erau pete de sânge peste tot şi, din loc în loc, câte un cadavru îmbrăcat în uniforma echipajului navigant sau serviciului tehnic.

— Nu vă fie frică, îi întâmpină Augusto Lish. Sunt terraformatorii mei de asalt. Am întâmpinat rezistență. Fără ei, nu pot să realizez un puci real şi să împiedic nava să coboare pe Pământ.

— Ce fel de secund eşti? întrebă Ian, stăpânindu-şi cu greu repulsia. Uniforma ta e la fel ca acelea ale oamenilor de pe navă, dar comanzi terraformatori de asalt.

— Cred că v-am spus, sunt o extrapolare a terraformatorului de asalt Augusto Lish.

— Hm! Cum adică?!

— Adică o extindere ipotetică, pe baza unui raționament prin analogie, a unei noțiuni de la un domeniu la altul, o tre-

cere de la o idee la alta, mai complexă, cu o sferă mai largă, generalizatoare, spuse Lish.

— Nu înțeleg nimic.

— Dacă îți spuneam că sunt rezultatul unei operații de determinare a unei serii de valori ale unei funcții pentru valori situate în afara unui interval de valori cunoscute, înțelegeai mai bine?

— Nu, recunoscu Ian.

— Vezi?

— O clonă, un produs de biosinteză.

— Nici pomeneală, spuse Augusto. Clonarea se face pe model genetic, iar eu am folosit extrapolarea psihică. Sunt o extindere ipotetică a noțiunii de terraformator de asalt de pe un alt fel de Pământ.

— Arăți ca secundul navei nostre, dar pari mai tânăr.

— Din cauza mulțimii de turbulențe temporale, sunt doar cu puțin mai tânăr.

— Turbulențe care te pot îmbătrâni sau întineri, spuse Ian.

— Te-ai prins. Suntem înaintea asolizării şi producerii catastrofei. Vreau să preîntâmpinăm această catastrofă. Dacă nu reuşim, ați văzut cu ochii voştri ce se va întâmpla. Misiunea mea e să asigur un continuum spațio-temporal cât mai normal şi nici voi să nu vă faceți praf. Nu vreau să sufere nici rețeaua de alimentare cu energie, la un eventual impact cu nava voastră.

— Suntem de partea ta, spuse Ian. Nici noi nu vrem să coborâm. Într-un articol citit într-o revistă ştiințifică de pe Pământul unde am ajuns, în urma accidentului, se lansa ipoteza interacțiunii vehiculului nostru cosmic cu un nod energetic de înaltă tensiune din rețeaua electrică, învelişul de cabluri al planetei. Nava se poate rupe în bucăți şi se poate împrăştia, pe mai multe zeci de kilometri, în jungla de metal.

— Asta e varianta oficială, hipnoză colectivă indusă electromagnetic, spuse Lish. În realitate, farfuria asta zburătoare poate fi lovită şi de un fulger.

— Deci suntem de acord că vom trece mai departe.

— Sigur.

Dădu ordin terraformatorilor să iasă din cuşetele în care se ascundeau, să se asigure că nu mai e nimeni, să se urce în cele paisprezece lifturi aşezate în jurul holului circular, să coboare la nivelul punţii de comandă şi să preia conducerea. Prin forţă, dacă era nevoie.

După un timp, când considerară că misiunea s-a încheiat, cei trei coborâră pe o scară de serviciu, pe urmele soldaţilor, dar nu ajunseră decât Ian şi Angela. Augusto Lish se făcuse nevăzut.

— Ce se întâmplă?! se miră astronauta.

— Cred că au greşit nivelul. Cine ştie unde au ajuns. Nici urmă de luptă.

— Dar Lish? Era cu noi.

— Uite-l acolo! arătă femeia.

Îmbrăcat în uniforma de căpitan secund, aşezat cu spatele spre cei doi nou veniţi, împreună cu şeful său şi mai mulţi ofiţeri, Augusto Lish era aplecat asupra unor planşe aşezate pe o masă.

— Ce căutaţi aici? se răsti un locotenent la Ian şi Angela. Personalul tehnic nu are ce căuta pe puntea de comandă.

— Ăştia au scăpat de la un bal mascat, spuse un altul, arătând spre costumul lui Ian.

— Eu i-am chemat, spuse Augusto Lish. După câte am auzit, au lucruri interesante de spus.

— Sigur că m-am făcut bine, se trezi Ian spunând.

— Şi eu mă bucur că te-ai făcut bine, spuse Lish, dar nu ştiu să te fi întrebat cineva despre asta.

— Straniu. Cineva trebuie să mă fi întrebat. Acum cinci minute, împreună cu noi era o copie a ta, creatură cu metabolism pe bază de siliciu, comandant al unor trupe de terraformatori de asalt, variantă puțin cosmetizată și întinerită.

La unison, cei prezenți izbucniră în râs, relaxându-se și uitând pentru o clipă cât aveau de lucru.

— Nu pari complet restabilit, spuse Augusto. Poate că era mai bine să nu fiți scoși din capsule, să mai fiți menținuți un timp în convalescență. Să chem un medic?

— Nu.

— Poate ar fi mai bine să ne spuneți de ce credeți că nu e oportun să asolizăm pe astrul aflat în fața noastră?! Faptul că ați avut aceleași viziuni în timpul petrecut în capsulele de menținere a vieții e prea puțin.

— E puțin, dar e deajuns, spuse Angela. O mulțime de oameni își amintesc crâmpeie din vieți anterioare. Noi, eu și Ian, ne amintim ceva, ce se va întâmpla. Faptul că ne amintim amândoi deodată același viitor arată că acesta există, că se va întâmpla chiar așa, cum spunem. Ce nu vă este clar?

— Și dacă ar fi așa, nu ne putem asuma nici un risc. Oricâte iluzii ne-am face, nu ne putem întoarce acasă. Nu avem destul combustibil. Și sursele de energie alternativă sunt pe sfârșite. Fără să ne putem explica de ce, am ajuns prea departe. Planeta către care ne îndreptăm prezintă toate semnele că se poate supraviețui pe ea. Și să vrem, nu ne putem întoarce din drum. Nici mai departe nu putem trece. E posibil să nu mai avem o a doua șansă. Sunt semne că putem duce aici un trai decent.

De niciunde, din ce în ce mai tare, prin incintă începu să curgă o melodie.

— Ce e asta?! întrebă Ian.

— O melodie, spuse Augusto.

— Știu. Am mai auzit-o. E „Departe mi-am găsit măsura" de Leon Grimsky.

— Nu se numeşte aşa, spuse căpitanul secund. E „Departe mi-am pierdut măsura". Şi nu e de nici un Leon Grimsky. Nu există aşa ceva. E muzică ambientală produsă de planeta către care ne îndreptăm.

— Pot eu să te contrazic?

— Poţi, dar n-are nici un rost.

— Ce se întâmplă cu noi?! se miră Ian, încercând să se ţină pe picioare. Ce e asta? Îmi răsună în urechi, dar, cumva, din interior spre în afară.

— E alt fel de muzică, constată Angela.

Luând poziţie de drepţi, cei prezenţi se concentrau să asculte. Tuturor li se părea că sunt mutaţi, tot timpul, dintr-o sferă a muzicii într-o muzică a sferelor. Li se părea ceva concret. Când era atacată partitura, nu-şi mai imaginau peisaje, ci, de-a dreptul, se înscriau în acestea. Păreau integraţi total într-o partitură conceptuală, combinarea graf-urilor fiind mult mai complexă şi mai profundă decât sugestia vizuală.

— Ne descompunem, spuse Angela.

Ian îi aruncă o privire fugară şi, răspunzând la cine ştie ce întrebare nepusă, îi spuse că îşi propune să lase dracului filozofiile socio-politice şi să se concentreze în sensul împiedicării înaintării navei către planetă. Era clar că nimeriseră într-o buclă-spirală temporală.

— Sfârşitul e un început prost, i se păru că aude vocea lui Augusto Lish. Nu-şi dădea seama prea bine.

— Care Augusto eşti?

— Nu are importanţă, răspunse interlocutorul. Coborâm. În memoria mea figurează faptul că vom fi invitaţi să aterizăm pe o platforma din mijlocul unei jungle metalice. Deşi în adâncul fiinţei mele de siliciu sunt un om al locului, mi-a plăcut numele şefului vostru şi l-am păstrat. În lungile peregrinări de terraformator, am retrăit episoade din viaţa lui Lish, inclusiv

episodul catastrofei. În unele amintiri, m-am întâlnit cu voi doi. Bine că v-am recuperat. Vă credeam pierduți.

— Cum adică?

— Adică are şi starea asta de comă avantajele ei; unii încep viața şi altii o continuă.

Zâmbind larg, le strânse călduros mâinile şi dădu ordin să fie arestați.

Luați pe sus de gărzi, Ian şi Angela, fură împinşi într-un lift şi urcați la nivelul 8, care funcționa ca spital de urgență. Dați pe mâna cadrelor medicale, prizonierii se uitau unii la alții, neputincioşi. Încercau să țipe şi să se zbată, dar nu puteau face nicio mişcare şi nu reuşeau să scoată vreun cuvânt.

— Psihiatrii îi consideră periculoşi pentru continuarea misiunii şi dispun să fie puşi în două cuve de supraviețuire până ajungem pe sol, îl auziră pe medicul de gardă.

Medicul facu semn militarilor să plece şi imobiliză mâinile şi picioarele prizonierilor.

— Vă pot ajuta cu ceva? întrebă asistenta.

— Nu. Mă descurc. Le-am indus o stare de boală, ca şi cum ar avea gripă, cu temperatură, ameteli, dureri musculare, de cap şi de gât, usturimi de ochi, ganglioni inflamați şi dureroşi etc.

— N-ar trebui să spuneți asta de față cu pacienții, zise asistenta injectându-le soluțiile de pe desfăşurător. E periculos.

— Nu e deloc periculos. Noi construim această lume. Ne putem permite orice, spuse medicul.

Închise capacele cuvelor de menținere a funcțiilor vitale în limitele normale ale unei come induse, îi branşă pe cei doi la perfuzii şi reglă timerul astfel încât, la revenirea valorilor fiziologice normale, să fie anunțați. Scoase câteva monede de sticlă din buzunarul halatului, le plimbă pe la nasul subalternei şi o îndemnă să se servească.

Asistenta ronțăi două discuri de sticlă, zâmbi şi-l însoți pe medic în cuşeta de simulare sexuală, în cealaltă parte a culoarului.

XXIV

Căpitanul secund Augusto Lish puse deoparte înregistrarea video în care medicul de gardă îi aşeza pe Ian şi Angela în două cuve de supravieţuire şi privi cu atenţie ecranul computerului de bord. Acţionă dispozitivele de punere în funcţiune ale altor cinci aparate de urmărire şi mută imaginile la întâmplare.

Într-un târziu, când crezu că nu va găsi nimic, îi apăru pe ecran imaginea celuilalt eu al său, comandantul trupelor de terraformatori de asalt, anihilate între timp.

Mirat de asemănarea şefului terraformatorilor cu el, fascinat de muzica sferei de care se apropiau, căpitanul secund se aşeză comod în fotoliul, apropie imaginea şi o fixă pe faţa dublurii.

Înghesuit într-un colţ al cuşetei, dublura terraformatorului viziona fascinat simularea actului sexual al medicului cu asistenta, crezând că nu-l vede nimeni.

După mai multe zeci de minute, timp în care avu timp să-şi facă un plan, şeful terraformatorilor ieşi din cuşetă, sparse uşa unui mic arsenal, luă o casetă cu arme în stare de funcţionare, defectă luminile de control de pe culoar şi o ţinu drept în faţă, prin întuneric, până ajunse în infirmerie.

Îşi dădu seama că nu avea habar unde se găseşte cala navei spaţiale, unde voia să ajungă, şi o ţinu, tot aşa, înainte.

Pentru că era cunoscut de toată lumea ca secund al navei, nu-l băgă nimeni în seamă.

Traversă un salon şi un laborator, până în sala unde se găseau celulele de stază. Dădu timerul înapoi, până la nivelul de un

minut, deschise capacele cuvelor şi reglă revenirea la funcţiile vitale anterioare comei induse.

— Ce e asta?! Unde suntem? întrebă Angela.

— Suntem pe nava noastră biconvexă, care se îndreaptă cu toată viteza spre un alt fel de Pământ, spuse dublura.

— Eu eram pe unul dintre culoarele primăriei din capitala spaţiilor virtuale ale unor oameni primitivi, care se ocupă cu deşertizarea, spuse Ian. Îmi aduc aminte că, la un moment dat, meticulos, un birocrat a scos un aparat de fotografiat, i-a reglat distanţa, luminozitatea şi ceilalţi parametri. Poza făcută a lipit-o pe o legitimaţie, a completat nişte date şi a pus-o într-o cutie, alături de o insignă, o broşură cu un regulament şi codul de funcţionare al unor „forţe de orientare turistică". A agăţat cutia de vârful unei prăjini telescopice, din fibre de sticlă, şi mi-a întins-o. Am luat cutia şi am întors-o pe toate feţele; nu aveam nici un chef s-o deschid. Asta mi se întâmpla când m-am trezit. Cam suprarealist. Nu poate fi nimic adevărat.

— Bine că îţi dai seama, spuse Angela.

— Nu ştiu ce e în capul vostru şi ce programe vi s-au derulat în timpul comei induse, dar un lucru trebuie să va fie clar, nu trebuie să ajungem pe planeta către care ne îndreptăm. Duceţi-vă în cabina de control şi opriţi nava! Dacă echipajul nu se supune somaţiei, trageţi în ei şi opriţi voi sistemul de propulsie! Am ceva de rezolvat, apoi vin şi eu. Ne întâlnim acolo.

Le dădu câte un pistol cu plasmă şi se depărtă câţiva paşi, apoi se întoarse.

— Ah! Am uitat ceva. Unde e cala?

— Magazia? întrebă Angela reflex.

— Nu. Sala navetelor.

— Jos, la ultimul nivel, unde e logic să fie, sub magazia de materiale şi arsenalul greu, spuse Ian. Mergi în partea aia, iei liftul şi apeşi pe ultimul buton de jos.

— Bun, spuse Lish. Şi nu uitaţi, dacă întâmpinaţi greutăţi, lichidaţi-i pe toţi şi opriţi nava! Coborârea pe astrul ăsta pare logică, dar e doar o conspiraţie care ne poate duce la pieire. Ca reprezentanţi ai corpului tehnic, trebuie să ştiţi cum s-o faceţi.

Se întoarse şi se depărtă în direcţia indicată, lăsându-i cu gura cascată.

Ajuns în cala navetelor autonome de zbor, declanşă deschiderea automată a unei trape a aerodinei, se urcă într-un vehicul de o persoană, închise hubloul, se uită ca parametrii de zbor să fie în limite normale, controlă nivelul de combustibil, apăsă pe butonul de pornire, chiar în momentul când nava cosmică se lovea de zidul electric ce înconjura planeta. În virtutea inerţiei, încercă să pătrundă prin spărtura făcută, pierdu controlul direcţiei şi se prăbuşi pe sol, făcându-se praf.

În tot acest timp, adevăratul căpitan secund Augusto Lish urmărea pe ecran desfăşurarea evenimentelor, din clipa în care sosia sa reapăruse la lumină, în sala spitalului de urgenţă.

Îşi spuse că, la nivelul său de percepţie a lucrurilor, dublura nu avea nici o şansă. Dacă naveta nu era zdrobită de peretele format din conductori electrici şi dispozitive electromagnetice, nu putea nici să se întoarcă, înapoi, în hăul cosmic; pieirea lui era iminentă.

Îşi mută atenţia către Ian şi Angela. Aceştia coborâseră cu liftul, însoţiţi de medicul de gardă, şi se îndreptau spre cabina de comandă.

Se uită la un alt cadru, unde medicul avea lucruri mult mai bune de făcut cu asistenta, şi îşi spuse că nu era în regulă cu dublura apărută din senin.

Nu avu timp să analizeze situaţia şi să ia măsuri deoarece grupul celor trei pătrunsese deja în sala de comandă.

— Ce căutaţi aici? îi întrebă.

— Am reuşit să-i scot din comă, spuse medicul.

— Şi?

— Au o teorie interesantă. Spun că dumneavoastră, şeful lor direct, pe linie tehnică, sunteţi singurul care nu a ameţit din cauza acestei muzici astrale, ce se aude de peste tot, şi îi puteţi înţelege.

— Zău?! Care ar fi această teorie?

— Spun că, în cazul asolizării pe o planetă foarte asemănătoare Pământului nostru, asolizare pe care o pregătiţi, ne vom face praf.

Augusto mimă că nu observă faptul că Ian şi Angela îşi făceau de lucru pe lângă cabina de ghidaj, cu gândul să intre în vorbă cu piloţii de cart, să-i convingă, sub ameninţarea armei, să schimbe direcţia, iar dacă se opuneau, să-i lichideze şi să recurgă la gestul disperat de a interveni chiar ei.

— Suntem încă departe, îi spuse medicului. Nu am luat nici o hotărâre. Se va întruni conducerea şi vom lua în calcul şi obţiunea ocolirii ţintei. Faptul că planeta se află foarte aproape, în faţa noastră, e doar o simulare. E o variantă.

— Care variantă e mai posibilă?

— Până nu e demonstrată practic, orice variantă e imposibilă.

Augusto dădu muzica mai tare, făcându-i pe toţi cei prezenţi, de la comandantul navei până la ultimul soldat, să fie mai veseli, şi ordonă să se aducă platouri cu mâncare şi băutură.

Privi discret spre unul dintre dispozitivele de urmărire şi văzu că Ian şi Angela nu se astâmpără, nici chiar sub influenţa aiuritoare a muzicii lor vizuale. Şoptind în dreapta şi în stânga, ameninţând cu armele, reuşiseră să convingă unul dintre piloţi să schimbe traiectoria, privind tot mai insistent către uşa de intrare, miraţi că nu mai apare celălalt Augusto Lish.

Căpitanul secund aflat în incintă făcu semn gărzilor să-i dezarmeze discret şi să-i aducă mai aproape, fără să-i bruscheze. Amuzat, cu faţa numai zâmbet, le turnă o poveste potrivit că-

reia au dreptate şi nu se indică să asolizeze, numai că totul era doar o contrafacere şi, de fapt, nu au părăsit niciodată Pământul.

— Vă felicit pentru perspicacitate, îşi încheie el peroraţia, şi vă rog să nu spuneţi nimănui nimic până la încheierea simulării!

— Şi la mai multe experimente reuşite, cum este acesta! ridică un locotenent paharul. Nu vom asoliza niciodată pe o planetă ca asta; stricăm peisajul.

— Cred că nu voi fi acuzat de festivism gratuit dacă mă alătur şi eu bucuriei generale, interveni comandantul navei şi, totodată, căpitan al echipajului.

Rămaşi mască, Ian, Angela şi simulacrul medicului de gardă nu mai puteau să scoată o vorbă. Siderați, se uitau împrejur şi nu înțelegeau ce era cu veselia generală care îi cuprinsese pe toți.

— Mă bucur că aţi reuşit să ieşiţi cu bine din comă, spuse o femeie şi îl bătu pe Ian Nicer pe umăr.

Când se întoarseră, văzură că femeia era Amalia Standvic. Le întinsese un platou şi îi îndemna să se servească.

— Ah, mătuşa Ema! spuse Angela.

— Pardon?! spuse femeia.

— Nu eşti Amalia Standvic, cea cunoscută de noi ca mătuşa Ema, de pe planeta pe care nu vom coborî niciodată.

— Nu.

— Bineînțeles. Ce avem aici?

— Monede de sticlă. Cu diferite arome.

— Iar băuturile?

— Sunt băuturi pe bază de alcitrar clorotic.

Ian făcu un gest de lehamite.

— Serviți? întrebă mătuşa Ema.

— Nu, răspunse Ian, simțind că femeia, uitându-se foarte atent la el, începe să aibă proprietăți hipertemiante.

SFÂRŞIT

Romanul *Monede de sticlă* își desfășoară acțiunea pe o planetă îndepărtată dintr-o galaxie necunoscută, unde viața a apărut și s-a dezvoltat având la bază, în loc de carbon, siliciul.

Însă oamenii de sticlă, organizarea lor socială și metehnele lor au urmat aceeași cale evolutivă ca și pe Pământ. Ceea ce creează premiza de a citi o poveste captivantă în care un astronaut și o astronaută sunt prinși ca într-un vârtej care nu le lasă nicio clipă de răgaz. Vor reuși ei să supraviețuiască și să se întoarcă pe planeta natală? Autorul ne ține în suspans până la ultima pagină...

ISBN 978-606-96254-2-2

9 786069 625422

www.pavcon.ro